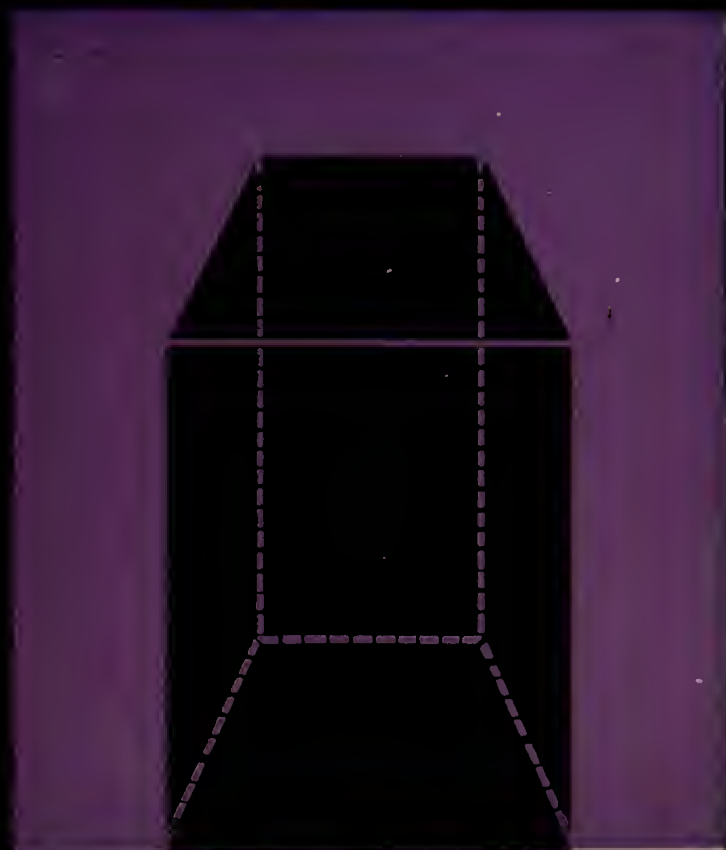
ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย

อนุสรณ์

พลตำรวจตรี เสนอ สุยะนันทน์

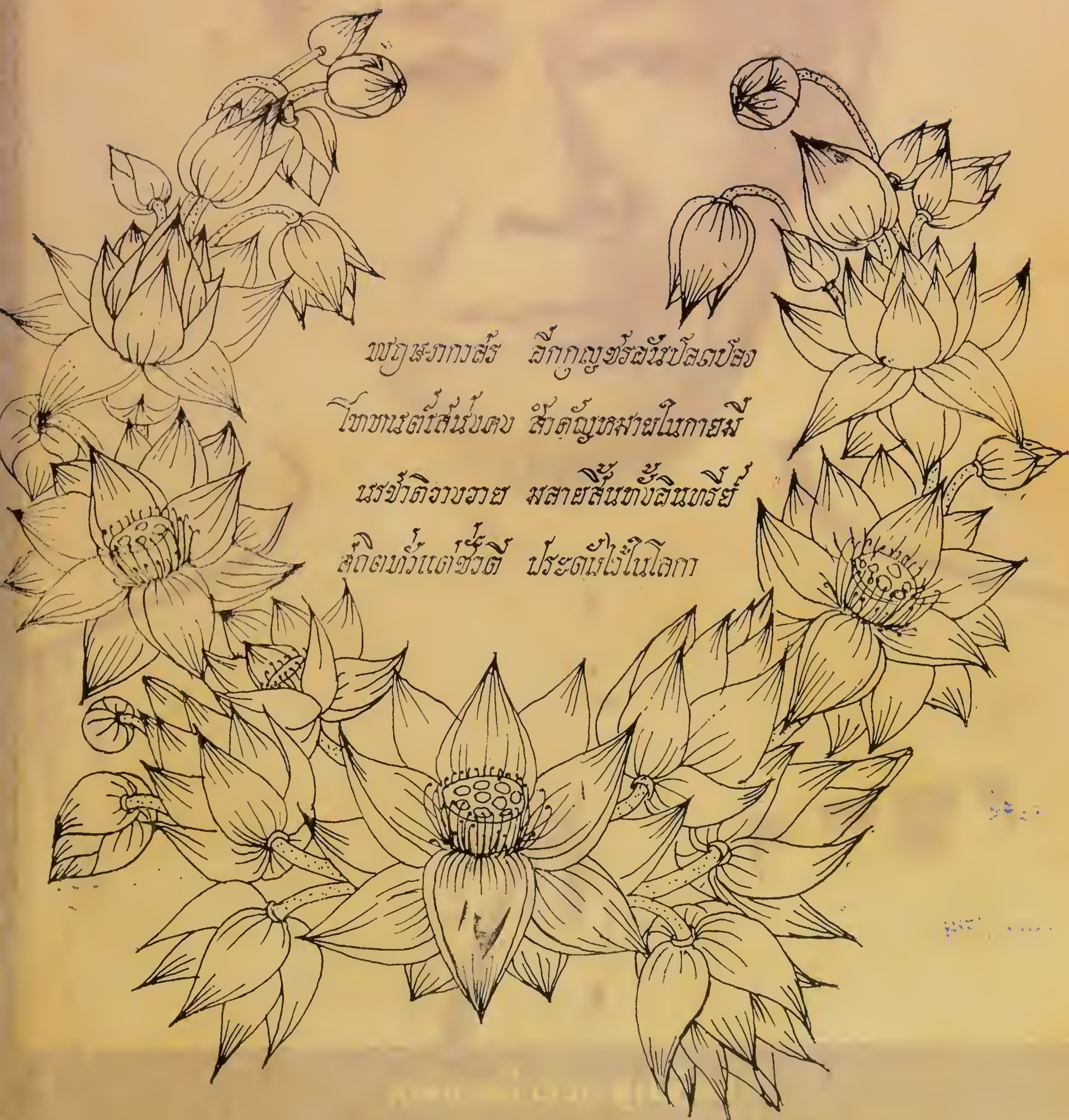

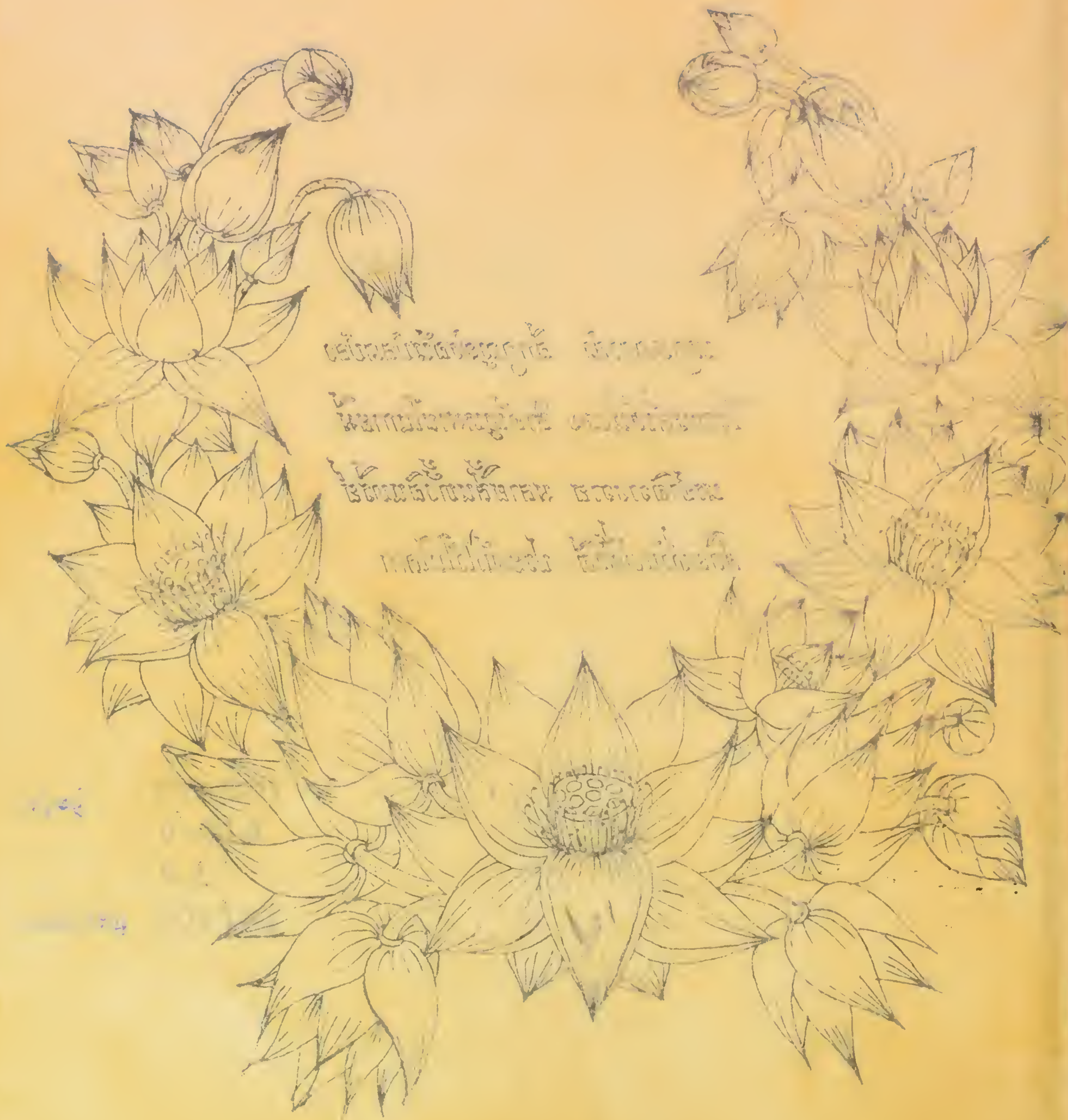
หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลตำรวจตรี เสนอ สุยะนันทน์

ณ เมรุวัดธาตุทอง

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

พฤษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

พลตำรวจตรี เสนอ สุขะนันทน์

ชาตะ ๔ มิถุนายน ๒๔๕๒

มรณะ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕

ชีวประวัติ

พล.ต.ต. เสนอ สุยะนันทน์

พล ต.ต. เสนอ สุยะนันทน์ เกิดเมื่อปีระกา เดือน ๗ แรม ๑ ค่ำ วันศุกร์ ตรงกับวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๒ ที่บ้านปากคลองวัดทองธรรมชาติ อ. คลองสาน จ. ธนบุรี เป็นบุตรหลวงภูดมสำรวจ กับนางภูดมสำรวจ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันคนเดียวคือ นางการุญ จารุมิศร์

การศึกษา พล.ต.ต เสนอ สุยะนันทน์ ได้รับการศึกษาขั้นแรกในโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ซึ่งสมัยนั้นรับเด็กผู้ชายเล็ก ๆ ไว้เรียนด้วย พล.ต.ต. เสนอ จึงต้องไปเรียนกับพี่สาว จนพ้นกำหนดอายุที่โรงเรียนจะรับเด็กชายไว้ได้แล้ว จึงถูกส่งตัวไปเรียนต่อที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ในแผนกภาษาฝรั่งเศส และได้เรียนอยู่ที่โรงเรียนนี้จนจบหลักสูตรของโรงเรียน

ต่อมาได้ไปศึกษาวิชากฎหมายต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง ได้สำเร็จเป็นธรรมศาสตร์บัณฑิตรุ่นที่สองของมหาวิทยาลัย

การสมรส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๗๗ ได้ทำการสมรสกับนางสาวถนอม สุกุมลจันทร์ บุตรีหลวงสวัสดิ์ธาตรี เกิดบุตรธิดาด้วยกัน ๕ คนคือ

๑. นางสวณี อินทรโกมาลย์สุต บัญชีบัณฑิต (จุฬา) สมรสกับนายมานะศักดิ์ อินทรโกมาลย์สุต รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มีบุตรธิดา ๒ คน คือ ด.ญ. นนทนดา และ ด.ช. มาริส

๒. นายสมคิด สุยะนันทน์ สัตวแพทย์ศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

๓. นายคณิศร สุยะนันทน์ เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ธรรมศาสตร์)

๔. ร.ต.ต. พรภัทร์ สุยะนันทน์ รัฐศาสตร์บัณฑิต (ธรรมศาสตร์)

๕. นายชัชวาล สุยะนันทน์ กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ประวัติราชการ เริ่มเข้ารับราชการที่กรมโฆษณาการ (ปัจจุบันคือกรมประชาสัมพันธ์) เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๐

ตำแหน่ง : — วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ประจำแผนกหนังสือพิมพ์กองการข่าว
: — วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๒ หัวหน้าแผนกหนังสือพิมพ์กองการข่าว
: — วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ลาออกจากราชการ

เมื่อลาออกจากกรมโฆษณาการแล้วได้ทำการประกอบอาชีพส่วนตัวอยู่ระยะหนึ่ง **จนถึง** พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงเข้ารับราชการในกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ดังมีประวัติในราชการ**ตำรวจดังนี้**

ยศ : — วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ ว่าที่ร้อยตำรวจเอก
: — วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ร้อยตำรวจเอก
: — วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ พันตำรวจตรี
: — วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พันตำรวจโท
: — วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ พันตำรวจเอก
. — วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ พลตำรวจตรี

ตำแหน่งพิเศษ : — วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นนายตำรวจราชสำนักเวร

การปฏิบัติราชการในต่างประเทศ : — วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๘ **ไปร่วม**ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การตำรวจสากล **ครั้ง**ที่ ๒๔ ณ เมืองอิสตันบูล ประเทศตุรกี
: — ไปรับการอบรมวิชาการตำรวจ ณ ประเทศฝรั่งเศส เป็นเวลา ๖ เดือน โดยทุนของรัฐบาลฝรั่งเศส ภายใต้องค์การสนธิสัญญาซีโต้ ออกเดินทางใน วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

เดินทางติดตามไปถวายความอารักขา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ณ ต่าง ประเทศ : — ประเทศปากีสถาน ระหว่างวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕
: — ประเทศสหพันธ์รัฐมลายา ระหว่างวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕
: — ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย **ระหว่างวันที่ ๑๒** สิงหาคม ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕
: — ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐจีน ระหว่างวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๖ ถึงวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๖

(หมายเหตุ ระหว่างวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ อารักขาท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ ซึ่งได้ไปเยือนประเทศสาธารณรัฐจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลีเป็นทางราชการ)

: — ประเทศสาธารณรัฐฟิลลิปปินส์ ระหว่างวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

เครื่องราชอิสสริยาภรณ์ : — พ.ศ. ๒๔๘๔ เหรียญช่วยราชการเขตภายใน

: — วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๖ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย

: — วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

: — วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖ เหรียญรัตนาภรณ์ชั้นที่ ๔

: — วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

: — วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

: — วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

ราชการพิเศษ : — ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ถึงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งเป็นกรรมการประมวลและแก้ข่าวต่างประเทศ ได้ช่วยปฏิบัติงานเป็นผลดีตลอดมา

พล.ต.ต. เสนอ สุยะนันทน์ ได้ลาออกจากราชการเนื่องจากครบเกษียณอายุ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒ เริ่มป่วยด้วยโรคไตเมื่อปี ๒๕๑๔ และเข้ารับการผ่าตัด ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยนายแพทย์ได้ผ่าตัดเอาไตออกเสียข้างหนึ่ง ต่อมาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ พล.ต.ต. เสนอ สุยะนันทน์ มีอาการปวดหลัง จึงเข้ารับการรักษา ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลระยะหนึ่งแล้ว จึงได้กลับไปพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ในที่สุดได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ เวลา ๑๖.๔๗ น. ด้วยโรคมะเร็ง ณ บ้านเลขที่ ๓๖/๑ ซอยอโศก (สุขุมวิท ๒๑) นครหลวงกรุงเทพธนบุรี สิริรวมอายุได้ ๖๒ ปี ๑๑ เดือนกับ ๑๑ วัน

เด็กชายเสนอ สุยะนันทน์
กับบิดามารดา และ พี่สาว

นายเสนอ สุขะนันทน์ (ยืนขวาสุด)
กับคณะครูและเพื่อนร่วมโรงเรียนอัสสัมชัญ

เริ่มชีวิตตำรวจ
ว่าที่ ร้อยตำรวจเอก เสนอ สุขะนันทน์

วันแห่งความภาคภูมิ
พลตำรวจตรี เสนอ สุขะนันทน์

แม้ตะวันได้พาเอาแสงสีและทุกสิ่งทุกอย่างกลับคืนไป
แม้ลมพัดแรงและอากาศเริ่มหนาว
และเราชวนกันเดินกลับยังที่ ๆ เรามา
แต่ฉันคงทิ้งหัวใจของตัวเองไว้ ณ ที่นี้ .... แด่เธอ

สุดอาลัย

คุณเหนอที่รัก

๓๘ ปีเป็นเวลาอันยาวนานที่ได้ร่วมชีวิตกันมา รู้สึกว่าคุณเหนอเปรียบประดุจพี่ชายร่วมสายโลหิตเดียวกัน ถึงคุณเหนอจะมีนิสัยฉุนเฉียวง่าย แต่ก็มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ซึ่งความจริงข้อนี้ เป็นที่ประจักษ์ต่อกันมาด้วยดี

เมื่อขาดคุณเหนอไป ส่วนหนึ่งของชีวิตก็สิ้นตามไปด้วย ด้วยกรรมดีที่คุณเหนอกระทำไว้ ขอให้วิญญาณของคุณเหนอจงไปสู่สุขคติ

รักสุดหัวใจ

ถนอม สุยะนันทน์

ลูก ลูก ลูก ลูก ลูก ถึง พ่อ

คุณพ่อคะ

ในที่สุดวันที่ลูกกลัวที่สุดก็มาถึงจนได้ คือวันที่พ่อสุดที่รักได้จากลูก ๆ ไป แม้ว่าลูกและน้อง ๆ จะได้รับทราบมาเป็นเวลาเกือบ ๑ ปีเต็มว่าพ่อจะอยู่กับเราแม่ลูกไปได้อีกไม่นาน แต่เมื่อถึงวาระนั้นจริง ๆ ลูกก็แทบทนรับสภาวะนั้นไว้ไม่ได้ ลูกพูดไว้ว่าตั้งแต่ได้รับทราบจากหมอว่า พ่อเป็นโรคอะไร ลูกก็หมดความสุขทันที และเมื่อถึงเวลาที่รู้แน่แล้วว่าจะต้องเสียพ่อ ระยะเวลาเหล่านั้นช่างเป็นความทุกข์ทรมาณอย่างยิ่งสำหรับผู้เป็นลูก ลูกถึงกับพูดกับแม่ว่า แม่อย่าตายอีกคนนะ ขอให้ลูกตายเสียก่อน ลูกพูดด้วยความรู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ เป็นความรู้สึกที่ไม่อยากทนเห็นบุคคลอันเป็นสุดที่รักต้องจากไปต่อหน้าต่อตา เดี๋ยวนี้ลูกและน้อง ๆ ไม่มีพ่อแล้ว พ่อจะรู้ด้วยญาณวิถีใด ๆ หรือไม่หนอว่า แม่ลูกและน้อง ๆ ว้าเหว่และคิดถึงพ่อเหลือเกิน

เมื่อครั้งพ่อยังรับราชการอยู่ พ่อเคยพูดกับลูก ๆ ว่า พ่อไม่มีทรัพย์สมบัติใด ๆ ให้ลูก แต่พ่อมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นมรดกให้แก่ลูก ๆ ขอให้ลูกทุกคนจงภูมิใจที่เกิดเป็นลูกของพ่อ เพราะลูกจะเดินถนนได้อย่างองอาจ ทั้งนี้เนื่องจากตลอดชีวิตของพ่อ พ่อได้ปฏิบัติหน้าที่การงานมาด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างแท้จริง พ่อรักเกียรติ์เหนือยิ่งสิ่งใด ลูกของพ่อทุกคนซาบซึ้งถึงความดีของพ่อ และภูมิใจยิ่งที่เกิดเป็นลูกของพ่อ พ่อได้ให้ลูกมาแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง ให้ชีวิต ให้ความรู้ ให้ความดี นี่แหละคือมรดกล้ำค่าที่ลูกและน้อง ๆ ขอรับไว้ ลูกและน้อง ๆ ระลึกอยู่เสมอว่า เราเป็นลูกของพ่อ ต้องปฏิบัติตนเยี่ยงพ่อ กระทำความดีเพื่อดำรงวงศ์สกุล ตลอดจนเพื่อประเทศชาติสืบต่อไป

สุดท้ายนี้ ลูกขอตั้งจิตอธิษฐานต่อคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงในสากลโลก จงส่งเสริมให้ดวงวิญญาณของพ่อที่ได้เสียสละเสริมสร้างคุณงามความดีไว้แต่อดีต จงไปสู่สุคติสัมปรายภพ ขอจงบริสุทธิ์งดงามสมตามปณิธานของลูกชั่วนิรันดร และขอได้โปรดคอยลูกอยู่ ณ แห่งใด เมื่อถึงเวลาของลูกแล้ว ลูกคงจะได้พบพ่ออีก ณ ที่แห่งนั้น

จากลูก

สวณี อินทรโกมาลย์สุต

"ความตาย" คำนี้แหละที่ช่างมีพิษร้ายนัก มันทั้งสั้น ทั้งง่าย เหมือนกับอะไรเล็กๆเพียงสิ่งหนึ่งที่ไม่มีค่าควรแก่การจดจำ เป็นเพื่อนที่ดีของมนุษย์ไม่เคยผันแปร ไม่เคยว่างเว้นจากการเยี่ยมเยียนจากมนุษย์ เราคุ้นกับมันเหมือนกับคำใดก็ตามที่เราอาจฉวยหยิบจากพจนานุกรมของทุกภาษาขึ้นมาใช้ เดี๋ยวมันก็มาเยือนที่นี่ที่โน่น เพื่อจะนำมวลมนุษย์ผู้เคราะห์ร้ายไปสู่โลกที่ใครจะฝันอะไรก็ได้ตามใจ บางครั้งมันจะพากลับไปทีเป็นเรือนร้อย เรือนพัน หรือเป็นแสนเป็นล้าน แต่เราก็ไม่ได้เคยสดุ้งมากมายอะไรนัก ไม่มีใครเลยจะได้ซึ้งถึงความหมายของมัน เว้นแต่ผู้ที่ใกล้ชิดกับการมาของมันอย่างแท้จริงเท่านั้น

เออซินะ ใครที่พ่อไม่ได้ตายในวันนี้ก็อาจจะยิ้มแย้มได้ทั้งนั้น

สมคิด สุยะนันทน์

๑๕ พ.ค. ๑๕

พ่อครับ

เราเคยอยู่ห่างกันหลายครั้ง แต่ไม่มีครั้งไหนจะห่างไกลกันเหมือนครั้งนี้

พ่อจากแม่และลูกๆ ไปด้วยโรคมะเร็ง พ่อครับ โรคมะเร็งมันเป็นอะไร ลูกไม่รับทราบ เพราะถ้าลูกสามารถรู้ได้ว่ามันคือใคร ไม่ว่ามันจะมีโคตรเง่าที่ใหญ่โตคับประเทศสักเพียงไร และไม่ว่ามันจะอยู่ ณ ขอบฟ้าไหนของโลก ลูกจะขอเอาชีวิตและร่างกายของลูกเป็นเดิมพัน ที่จะตามล้างตามผลาญถอนรากถอนโคตรของมัน เพราะว่าลูกแค้นแค้นและแค้นมากครับพ่อ

ลูกขอยกนิ้วทั้งสิบขึ้นประนมเป็นเสมือนดอกไม้อันบริสุทธิ์เป็นเครื่องสักการะแทบเท้าพ่อ ถ้าชาติหน้ามีจริง ขอให้เราเกิดมามีความสัมพันธ์เป็นพ่อลูกกันอีก โดยลูกจะขอรับความเป็น "พ่อ" เพราะพระคุณของพ่อมีต่อลูกในชาตินี้ ช่างมากมายมหาศาล เกินกว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์ในฐานะหรือสภาวะใด ๆ จะมีต่อกันได้

ลาก่อนครับ

อู๊ด

คุณพ่อที่เคารพ

วันเสาร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๕ อ๊อดยังฝึกอยู่ที่โคราช อ๊อดตั้งใจว่าอ๊อดจะไม่กลับบ้าน เพื่อนๆออกจากค่ายพักกลับบ้านหมด จนกระทั่งเวลาเย็น ไม่ทราบว่าลางสังหรณ์อะไรทำให้อ๊อดนึกอยากที่จะกลับบ้าน กว่าจะถึงบ้าน ก็เป็นเวลาดึกแล้ว อ๊อดรู้สึกว่าบ้านช่างเงียบเหลือเกิน ราวกับว่าจะรอสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น คุณแม่บอกอ๊อดว่า คุณพ่อไม่สบายมาก ให้อ๊อดรีบเข้าไปหา คุณพ่อนอนอยู่บนเตียง อ๊อดแทบจะไม่เชื่อสายตาตัวเอง คุณพ่อไม่ได้ลุกขึ้นมาทักอ๊อดอย่างทุกครั้งที่อ๊อดกลับบ้าน อาการเจ็บปวดที่คุณพ่อแสดงออก ช่างทรมาณเสียเหลือเกิน คุณพ่อครับ อ๊อดสงสารคุณพ่อ อ๊อดอยากจะรับเอาความรู้สึกเจ็บปวดทั้งหมดมาเสียเอง ไม่อยากที่จะนึก ไม่อยากที่จะคิดถึงสิ่งต่อไปที่กำลังจะเกิดขึ้น

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ อาการของคุณพ่อไม่ดีขึ้น จนกระทั่งเวลา ๑๖.๔๗ น. คุณพ่อได้จากไปอย่างสงบ ร่างที่ปราศจากวิญญาณนอนสงบนิ่ง ร่องรอยจากความเจ็บปวดได้จางหายไป คล้ายกับคุณพ่อนอนหลับ ใบหน้าเต็มไปด้วยความสุข แต่สำหรับอ๊อดแล้ว ความเสียใจ ความสูญเสียช่างเจ็บปวดเหลือเกิน

ตลอดระยะเวลา ๖๓ ปีของคุณพ่อ ความหยิ่งในเกียรติ์ที่คุณพ่อได้สร้างสมมา คุณพ่อได้มอบให้ลูกในทุกสิ่งที่คุณพ่อมี แต่เหนือสิ่งใด ความรักที่คุณพ่อมีต่อลูก ลูกภาคภูมิใจในตัวคุณพ่อเสมอ

เคารพรักอย่างสูง

ร.ต.ต. พรภัทร์ สุยะนันทน์

คุณพ่อที่เคารพรัก

ไม่มีคุณพ่อที่บ้านอีกแล้ว ลูกเหงาเหลือเกิน ลูกไม่รู้จะพูดตลกกับใครดี เพราะคุณพ่อเป็นที่เข้าใจลูกได้ดีกว่าใคร ๆ ลูกจะรู้สึกภูมิใจตัวเองทุกครั้งที่ทำให้คุณพ่อหัวเราะได้บ้าง คุณพ่อมักจะชวนพวกเราคุยด้วยคำพูดตลก ๆ ในแบบของคุณพ่อเองเสมอ แม้ในเวลาที่คุณพ่อไม่สบาย คุณพ่อก็ยังมีอารมณ์ที่จะพูดตลกอยู่ ลูกยังจำคำพูดเหล่านั้นได้ดี และรักอารมณ์ขันของคุณพ่อเป็นอย่างยิ่ง

ทุก ๆ วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ คุณพ่อจะพาพวกเราทุกคนไปทานข้าวกลางวันข้างนอก เดี๋ยวนี้ ทุกครั้งที่ลูกผ่านไปทางร้านเหล่านั้น ลูกอดที่จะเหลียวมองเข้าไปข้างในร้านนั้น ๆ ไม่ได้เลย ไม่มีวันที่พวกเราจะได้มารวมกันทานข้าวอย่างสนุกสนานอย่างแต่ก่อน เพราะคราวนี้คุณพ่อจะไม่มากับพวกเราอีกแล้ว ลูกเหงาเหลือเกินครับ

เมื่อเวลาที่ลูกเห็นคุณพ่อต้องนอนป่วยอยู่บนเตียง บางครั้งคุณพ่อแสดงอาการเจ็บปวดอย่างมาก ลูกรู้สึกสงสารคุณพ่ออย่างจับใจ ลูกมักจะเข้าไปจับมือหรือเท้าคุณพ่อเสมอ ทั้งที่รู้อยู่แก่ใจว่าลูกช่วยอะไรคุณพ่อไม่ได้เลย เพียงแต่ว่าลูกอยากจะมีส่วนร่วมในความทุกข์ทรมานของคุณพ่อด้วยเท่านั้นเอง

ลูกจำได้ว่าไม่กี่วันก่อนคุณพ่อจะจากพวกเราไป พวกเรานั่งคุยกันอยู่ในห้องนั้น เราพูดคุยกันเบา ๆ ด้วยเกรงว่าจะรบกวนคุณพ่อซึ่งเราเข้าใจว่ากำลังนอนหลับอยู่ แต่คุณพ่อคงรำคาญความเงียบลุกขึ้นมาดุให้พวกเราคุยกันดัง ๆ และบอกว่า "พ่อเหงาจะตายอยู่แล้ว"

ตอนนี้คุณพ่ออยู่คนเดียว ไม่มีพวกเราคุยกันดัง ๆ ให้คุณพ่อได้ยินอีกแล้ว คุณพ่อคงเหงา ลูกจะดีใจเป็นที่สุดถ้าลูกรู้ว่าวิญญาณมีจริง เพราะวันหนึ่งข้างหน้า ตัวลูกเองคงจะได้ไปอยู่กับคุณพ่อเป็นเพื่อนคุยและรับใช้คุณพ่อเช่นวันเก่า ๆ เหล่านั้นได้บ้าง ลูกฝันเหลือเกิน ที่จะได้มีคุณพ่อ คุณแม่และพี่ ๆ ทุกคนอยู่พร้อมหน้ากัน แล้วพวกเราทุกคนจะได้ไม่ต้องเหงาอย่างนี้ต่อไปอีกเลย

รักและคิดถึงคุณพ่อสุดจะพรรณนา

แดง

๙ มิถุนายน ๒๕๑๕

พี่ถึงน้อง

พี่ถึงน้อง

น้องถึงพี่

หลานถึงน้า

น้องรัก

เหมือนสายฟ้าฟาดลงมากลางใจพี่ และบรรดาญาติทุกคน เมื่อหมอบอกพวกเราว่า น้องจะมีชีวิตอยู่ได้อีกประมาณหนึ่งปี เพราะโรคของน้องนั้นมาถึงขั้นสุดท้ายแล้ว พวกเราไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าเราจะต้องเสียน้อง ซึ่งเป็นหลักชัยของตระกูลเราไปโดยรวดเร็วเช่นนั้น เพราะน้องมีสุขภาพอนามัยดี ไม่เคยป่วยไข้ พวกเราต้องทำหน้าชื่นอกตรมเมื่ออยู่ต่อหน้าน้อง ปลอบประโลมใจน้องว่าน้องจะมีโอกาสหาย ไม่มีใครกล้าบอกให้น้องทราบว่าน้องเป็นโรคอะไร เพราะกลัวน้องจะเสียกำลังใจ หัวใจพี่จึงร้องไห้เสมอเมื่ออยู่ต่อหน้าน้อง จงคิดดูเถิดว่าคนเรารู้เวลาตายของคนที่เรารักนั้นขมขื่นเพียงไร ถ้าชีวิตนี้แลกกันได้ พี่ก็จะยอมแลกชีวิตกับน้องโดยไม่อิดเอื้อนเลย เพราะชีวิตน้องมีประโยชน์แก่ญาติมิตรมากกว่าพี่

ตามปรกติน้องเป็นคนพูดไม่เพราะ ชอบพูดปากตรงกับใจ จึงมีบางคนไม่ค่อยชอบ แต่น้ำใจจริงแล้ว น้องดีต่อคนตกทุกข์ได้ยากทั่วไป มีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อญาติมิตร ไม่เคยเอาเปรียบคน เมื่อเสียน้องจึงเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงของตระกูลเราสุดจะพรรณา

จากกุศลจิต และความดีนานาประการที่น้องได้กระทำไว้ในโลกนี้ ขอให้ดวงวิญญาณของน้องรักจงไปสู่สุคติเถิด

ด้วยความอาลัยรักจากพี่

การุญ จารุมิศร์

น้องของพี่

ต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ ลูกของพี่มาบอกว่า น้องเหนอกลับล้มป่วยอีก คราวนี้เป็นเวลาครบหนึ่งปีหลังจากผ่าตัด ฉันได้เพียรไปเยี่ยมแทบทุกวัน ก่อนจะไปทำงานฉันต้องแวะไปเยี่ยมน้องเหนอเสียก่อน ตอนแรก ๆ ก็คุยสนุกสนานดี มีบุตร ภรรยา หลานและพวกพี่ ๆ ซึ่งมาจากจันทบุรีร่วมกันกลุ่มใหญ่ โดยคำแนะนำของลูกหลาน น้องเหนอจึงนอนเจ็บอยู่ที่บ้าน คุณถนอมบอกว่า น้องเหนอชอบมีลูกหลานและญาติมาคุยกันหลาย ๆ คน คุยกันถึงเมื่อครั้งเราไปโรงเรียน ฉันจึงพยายามคุยถึงเรื่องเก่าๆ แก่ ๆ ถึงเรื่องจอมโจกของน้องเหนอ ครั้งแรก ๆ ก็สนุกสนานเฮฮาดี หัวเราะกันครื้นเครงจนบางครั้งลืมความเจ็บปวด

วันต่อ ๆ มา อาการก็ไม่ดีขึ้น ทรุดลงไปทุกวัน วันหนึ่งต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ หรือเกือบ ๆ กลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ ตอนเช้าก่อนไปทำงาน ฉันก็ไปเยี่ยมน้องเหนอเสียก่อนเช่นเดียวกับทุก ๆ เช้า พอฉันย่างเข้าไปในห้อง น้องเหนอกำลังพลิกกลับไปกลับมา อาการทรุดหนักลงพอเห็นหน้าก็พูดว่า "ดูหน้าผมไว้นะพี่บูลย์ มาดูใจผมซี" ฉันเองก็เศร้าโศรกที่สุดแล้ว อยากปล่อยน้ำตาให้ไหลออกมาบ้าง ก็ไม่ได้ ต้องอดกลั้นไว้ ฉันเห็นน้องเหนอร้องไห้ น้ำตาไหลเป็นครั้งแรกตั้งแต่เราเป็นพี่น้องกันมา ฉันใจฝ่อ จิตใจแห้ง แข็งใจปลอบว่า "น้องเอ๋ย คนนาน ๆ เจ็บทีก็เจ็บมากหน่อยอย่างนี้แหละ พี่จะช่วยอะไรได้บ้างล่ะน้อง" พูดแล้วก็ลูบคลำนวดเบา ๆ ตามแขนตามเท้าเพื่อความอบอุ่นใจเท่านั้น วันต่อมาฉันไปเยี่ยมอีก น้องเหนอก็ไม่ได้สติเสียแล้ว เข้าขั้นโคม่า ฉันได้เฝ้าดูอาการของน้องด้วยหัวใจหดหู่เหลือเกิน ดูจนหมดลมหายใจครั้งสุดท้ายด้วยความเศร้าโศรกอย่างสาหัส

คนเราเกิดมาแล้วก็ต้องพบจุดจบ เพราะเรือนร่างที่เป็นที่อาศัยของวิญญาณของเรานั้นนับวันแต่จะเก่าแก่ผุผังทุกวันไป จนทรุดโทรมจนซ่อมแซมก็ไม่ไหว ที่สุดเราก็ต้องเร่ร่อนไปหาสังขารใหม่ เหมือนบ้านของเราก็เหมือนกัน เมื่อเราอยู่อาศัยนาน ๆ เข้า หลายสิบปี บ้านของเราก็ต้องทรุดโทรมซ่อมแซมไม่ไหว ก็ต้องรื้อทิ้งแล้วปลูกใหม่

ด้วยคุณความดีที่น้องเหนอบำเพ็ญเมื่อมีชีวิตอยู่ด้วยใจกุศล ด้วยใจรักความยุติธรรมโอบอ้อมอารีต่อผู้น้อย ความดีเหล่านี้ จงดลบันดาลให้วิญญาณของน้องเหนอจงประสพความสุขในสัมปรายภพเทอญ

พี่ของเธอ

เพ็ญไพบูลย์ เภกะนันทน์

โหตุ มหาราช ญาตกานํ ฉายา
นาม สีตลา
ดูกร มหาราช ธรรมดาเงาของญาติทั้งหลาย ย่อมมีความเย็นเป็นปกติ

พระพุทธวจนะนี้ มีความจริงเป็นอย่างไร ผู้เป็นญาติของนายพลตำรวจตรี เสนอ สุยะนันทน์ คงประจักษ์แก่ใจดี เฉพาะอย่างยิ่งดิฉันผู้เป็นน้อง แม้จะมิได้ร่วมบิดามารดากัน แต่อาศัยที่อยู่ด้วยกันมาแต่เล็กแต่น้อย จึงทำให้มีความรู้สึกสนิทสนมเสมือนหนึ่งเป็นน้องสุดท้องที่ร่วมบิดามารดาเดียวกันของพี่เสนอ ซึ่งดิฉันมักจะเรียกว่า พี่ชายเสมอ

เมื่อดิฉันต้องประสพวิกฤตกาลของชีวิต พี่ชายก็เป็นร่มเงา และทั้งเป็นแก้วสารพัดนึก ให้ได้มาซึ่งวัตถุอันจำเป็นที่ต้องการในขณะนั้น คุณความดีข้อนี้ ดิฉันไม่เคยลืมเลยและยังเสียดายที่ยังมิได้มีโอกาสทำอะไรเป็นการตอบแทนให้สมกับที่ใจคิดอยากจะทำ พี่ก็ด่วนจากไปเสียก่อน

บัดนี้ร่มเงาหนึ่งของน้องได้จากไปแล้ว อย่างไม่มีหวังจะได้กลับคืน เพราะยังไม่มีใครในโลกจะชนะพระยามัจจุราชได้ จึงได้ตั้งจิตอธิษฐาน ให้พี่ชายของน้องจงไปดี สู่สุขคติภูมิ มีชาติใหม่ภพใหม่ที่ดีที่เป็นสุขให้ยิ่งกว่าชาตินี้ ขอเดชะอำนาจคุณพระรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้สมเจตนาด้วยเทอญ

ฉลวย ตัณฑเศรษฐี

สิบนิ้วขอนบไหว้ กราบกราน
แทนธูปเทียนและพาน ดอกไม้
พร้อมกตัญญูจากหลาน รสลินจ์ นั้นอ
น้อมจิตอธิษฐานให้ แด่น้าคนดี

คุณน้าได้โอบเอื้อ การุณ
อุปถัมภ์และเจือจุน หลานนี้
ยามทุกข์จึ่งอบอุ่น บารมี น้านา
พ้นภัยอันตรายลี้ ช่วยชี้ทางหลาน

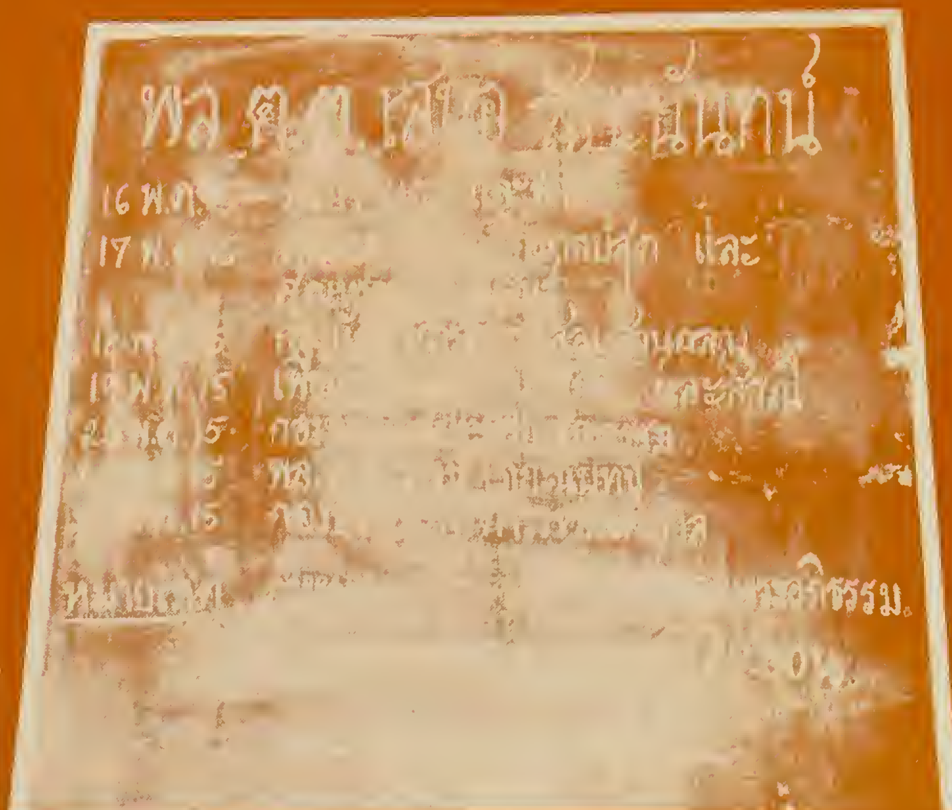
บุญคุณมากยิ่งล้น รำพรรณ
หลานห่อนได้เสกสรร กล่าวถ้อย
ลิขิตจากจิตอัน บริสุทธิ์ เทียวเฮย
ปวงญาติมิตรหมื่นร้อย ฤๅเทียบน้าเดียว

ขออัญเชิญคุณพระ รัตนตรัย
โปรดส่งวิญญาณไป สู่ฟ้า
คุณน้าจุ่งสำราญใน สรวงสวรรค์ นั้นแฮ
เบื้องสัมปรายภพอย่าช้า ทั่วหล้าอวยพร

รสลินจ์ เภกะนันทน์

ขอขอบคุณ

ขอให้ดวงดาวทั้งหลายจงช่วยกันขับกล่อมเพลงแห่ศพ
ขอให้ไฟเหนือหลุมฝังศพยิ่งใหญ่จงลุกโชติช่วงอยู่ชั่วนิจกาล
และขอให้ฝุ่นธุลีจงช่วยบันทึกประวัติศาสตร์ตอนสุดท้ายนี้ไว้
เพื่อที่...จะได้ขานเล่าต่อต่อกัน
ตราบนานเท่านาน

สารบัญ

"วิทยากร เชียงกูล" เศรษฐศาสตร์บัณฑิตหนุ่ม
ที่รักงานเขียนหนังสือเป็นชีวิตจิตใจ

"ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย" เป็นเรื่องสั้นที่วิทยากรได้เขียนและเคยตีพิมพ์ไว้แล้วในหนังสือหลายเล่ม เป็นเรื่องที่มีลักษณะของ ANTI – HERO ที่ขบถกับทุกอย่าง แม้กระทั่งกับตัวเอง

อย่างไรก็ตาม *"ขอขอบคุณ"* วิทยากร เชียงกูล สำหรับเรื่องสั้นเรื่องนี้ และข้อเขียนอีกหลายบท ซึ่งได้ตีพิมพ์ลงในหนังสือเล่มนี้

ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย

วิทยากร เชียงกูล

ฉันมองไม่เห็นเลยว่ามีเหตุผลอะไรที่ฉันควรจะใช้ชีวิตอยู่อีกต่อไป ฉันถูกอบรมสั่งสอนมาตลอดเวลาว่าชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่มีราคา และการฆ่าตัวตายนั้นเป็นบาป เป็นการกระทำของคนขี้ขลาด แต่จะให้ฉันคิดอยู่เช่นนั้นได้อย่างไรในวันเช่นนี้ วันอาทิตย์ที่เงียบเหงา ไม่มีเพื่อนที่จะคอยรับความรู้สึกเบื่อหน่ายร่วมกันได้สักคน แม้สตางค์หรือความหวังว่าจะได้มันมาก็ไม่มีด้วย ถึงก่อนหน้านี้ ฉันก็ไม่ค่อยจะได้ติดใจคำสอนนี้อยู่แล้ว ไม่ใช่เพียงแต่จะระแวงว่ามันเป็นคำสอนของผู้ไม่เคยมีประสบการณ์ในการคิดฆ่าตัวตายมาก่อนเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะฉันไม่อาจมองเห็นค่าในชีวิตได้จริง ๆ ด้วย ฉันเห็นชีวิตมาแล้วไม่น้อย ชีวิตที่เกิดมาง่าย ๆ เป็นอยู่ง่าย ๆ และตายง่าย ๆ เป็นชีวิตที่ได้มาเปล่า ๆ ทั้งสิ้น และทุกวันนี้ปริมาณของมันก็ล้นโลก จนเขาต้องหาทางจำกัดผลผลิตกันให้วุ่นวายอยู่ในหลายประเทศแล้ว ใครกันมีหน้ามาบอกว่าชีวิตเป็นสิ่งมีราคา การฆ่าตัวตายเล่าเป็นบาปละหรือ เป็นบาปได้อย่างไรกันในเมื่อเราไม่ได้ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ถ้างั้นเมื่อเราขโมยหรือหลอกตัวเองก็เป็นบาปด้วยซิ พวกนักเทศน์นี่ก็ดีขลุมไม่ใช่เล่นเหมือนกัน ตั้งท่าจะสอนท่าเดียว ไม่คิดคำนึงถึงเหตุผลอะไรทั้งนั้น แล้วก็ข้อสุดท้ายล่ะ การกระทำของคนขี้ขลาดอย่างนั้นหรือ ถ้าเช่นนั้นคนทั้งโลกที่ไม่ได้ฆ่าตัวตายก็เป็นคนกล้าหาญทุกคนนะซิ แล้วเรายังจะต้องมาทำเหรียญกล้าหาญแจกบุคคลอีกประเภทหนึ่งให้วุ่นวายทำไมกันเมื่อคนทั้งโลกที่ทนมีชีวิตอยู่ก็มีสิทธิจะได้รับอยู่แล้ว — —

ฉันมองไม่เห็นเลยว่ามีเหตุผลอะไรที่ฉันควรจะอยู่อีกต่อไป และฉันก็ไม่รู้เลยว่าคนเราจะมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร ฉันเคยถามคนรู้จักกันหลายคนถึงเรื่องนี้ พวกเขาก็ไม่รู้เหมือนกัน นอกจากไม่รู้

แล้วพวกเขายังไม่เอาใจใส่อีกด้วยเป็นพวกที่ไร้ความคิดด้วยกันทั้งนั้น เกิดมาเพื่อจะใช้ชีวิตให้หมดไปวัน ๆ หนึ่ง หัวสมองที่เขามีไว้ก็เพื่อจะประดิษฐ์ถ้อยคำสนทนาตื้น ๆ หรือไม่ก็ตลกโปกฮาถ่อย ๆ เท่านั้นเอง บางคนยังถึงกับแนะนำให้ฉันอ่านหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ด้วยซ้ำ ตื่นเน่ะครับ ผมอ่านหนังสือมามากกว่าคุณตั้งร้อยเท่ากระมัง หนังสือทุกเล่มก็เหมือนกันทั้งนั้นแหละ เวลาที่กำลังอ่านอยู่หรืออ่านจบใหม่ ๆ คุณมักจะคิดว่าคุณกำลังจะพบอะไรในนั้นไม่น้อยทีเดียว แต่เอาเข้าจริง ๆ แล้วคุณก็จะไม่ได้อะไรจากมันเลย เว้นเสียแต่ว่าคุณจะเป็นคนโง่ดักดานคอยเชื่อตามหนังสือทุกเล่มที่คุณอ่านเท่านั้นพวกนักปราชญ์ทั้งหลายน่ะก็โง่ ๆ ไม่ต่างกันเท่าไรนักหรอก แต่ละคนก็มักจะคิดว่าตัวได้ **"ให้"** อะไรแก่โลกด้วยกันทั้งนั้น แต่ละคนก็พยายามจะตั้งหน้าอธิบาย ตั้งหน้าสอนกันเสียจริง ดูเหมือนจะมี*โสกราตีส* คนเดียวเท่านั้นกระมัง ที่ฉลาดพอที่จะรู้ว่าตัวเองนั้นก็ไม่ได้รู้อะไรเลยเหมือนกัน และก็คงด้วยเหตุนี้เองแหละ เขาถึงได้เลือกเอายาพิษแทนที่จะหลบหนีไป เขาก็คงไม่เห็นเหตุผลในการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปเหมือนกัน

แต่ฉันก็เคยมองเห็นเหตุผลอยู่บ้างเหมือนกันนา ครั้งหนึ่งฉันเคยคิดว่า ฉันอาจมีชีวิตอยู่เพื่อเขียนหนังสือก็ได้ ฉันไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมถึงได้คิดเช่นนั้น ฉันรู้ดีว่ามันคงไม่ได้มีความหมายสูงสุดอะไรนักหรอก ฉันไม่ได้ฝันถึงวันที่จะเป็นนักเขียนใหญ่อะไรด้วยซ้ำ เพราะฉันไม่เคยยึดถือในเรื่องเหล่านี้ ฉันเคยเห็นนักเขียนใหญ่มาบ้างแล้ว ไม่เห็นเขาจะผิดกับคนธรรมดาตรงไหน เขาออกจะบ้ากว่าหน่อย ๆ ด้วยซ้ำ ที่พยายามนึกว่าตัวเองไม่ใช่คนธรรมดาฉันคิดถึงอาชีพนี้เพราะฉันคิดว่าฉันคงอยากทำงานอะไรเงียบ ๆ คนเดียวและมีอิสระตามสมควรเท่านั้น อาชีพที่เปล่าเปลี่ยว *เฮมิงเวย์*เคยจำกัดความไว้ดังนี้ แต่แทนที่ฉันจะนึกว่ามันเป็นคำเตือนที่น่าเอาใจใส่ ฉันกลับเคยคิดว่ามันเป็นคำท้าทายมากกว่า แต่วันนี้ฉันไม่ต้องการเขียนหนังสือฉันคิดไม่ออกว่าเรื่องอะไรกันที่ฉันต้องไปเที่ยวสาละวนเก็บเกี่ยวเรื่องราวของชีวิตมานั่งหลังขดหลังแข็งเขียนเพียงเพื่อให้ใครคนหนึ่งอ่านลวก ๆ เพียงห้านาทีแล้วบอกว่ายังใช้ไม่ได้ เมื่อฉันคิดอะไรไม่ออกฉันก็เลยหาเหตุผลที่จะอยู่ต่อไปไม่ได้ ดูมันก็เป็นเรื่องตื้น ๆ ง่าย ๆ ดี คล้ายกับว่าในโลกนี้มีของที่เลือกอยู่สองอย่างเท่านั้น ถ้าไม่อย่างหนึ่งก็ต้องอีกอย่างหนึ่ง บางทีฉันก็อยากถามตัวเองว่า คนอย่างเจ้านั้นต้องการเหตุต้องการผลกับเขาเหมือนกันหรือ และฉันก็ตอบตัวเองไม่ได้อีก ก็ฉันหาเหตุผลที่จะเป็นคนไม่หลงในเหตุผลอยู่ตลอดไปไม่ได้นี่หว่า

ชักสายมากแล้ว และท้องฉันก็เริ่มร้องทุกข์ ไอ้ท้องเจ้าสำราวย ถ้าไม่มีแกเสียอย่างคนเราก็คงไม่ต้องมาห่วงเรื่องการกินมากนัก แต่อย่างว่านั่นแหละถ้าปากคนไม่เอาไปใช้ในการกินเสียบ้าง คนเราก็คงพูดกันมากกว่านี้โลกก็คงหนวกหูมากกว่านี้ ดูไม่มีอะไรจะดีกว่ากันสักอย่างฉันเห็นท่าจะต้องลุกเดินเสียที ยังไม่รู้เหมือนกันว่าจะเดินไปไหน แต่มีถนนสำหรับจะให้เดินอยู่เยอะและทุกสายก็พาไปสู่ความว่างเปล่าเหมือนกันทุกสายนั่นแหละ แต่ถ้าอยู่เฉย ๆ โอกาสที่จะมีอะไรใหม่ ๆ เกิดขึ้นมันก็ยิ่งเหลือน้อยใหญ่ ยังไงได้เดินเสียบ้างก็คงจะทำให้สมองปลอดโปร่งดีขึ้น — —

ฉันมองไม่เห็นเลยว่ามีเหตุผลอะไรที่ฉันจะอยู่อีกต่อไป ทำไมฉันช่างไปมัวคิดเรื่องอะไรต่อมิอะไรอยู่เรื่อยนะในเมื่อฉันก็มีเหตุผล ที่จะฆ่าตัวตายอยู่แล้วอย่างพร้อมบริบูรณ์ ยมบาลเองก็คงจะไม่ซักอะไรมากมายนัก เว้นแต่ว่าเขาจะเป็นคนโง่ดักดานเหมือนกับพวกนายทะเบียนทั้งหลายบนโลกมนุษย์เท่านั้น แต่ความจริงตายไปแล้วไปไหนก็ยังไม่มีใครรู้ ทำไมต้องมาห่วงเรื่องถูกซักถามด้วยเล่า

เออฉันจะเลือกวิธีไหนดีนะ จำเป็นไหมว่าจะต้องเลือก เขาว่ากันว่าคนเราก็ตายกันคนละครั้งเท่านั้นแหละ แต่ตอนนี้ถึงอย่างไรฉันก็คงไม่มีเสรีมากพอที่จะเลือกอยู่ดี ฉันไม่มีเงินเลยสักแดง ถ้าฉันจะเลือกการผูกคอ เชือกเหนียว ๆ เส้นเดียวก็ไม่มีปัญญาซื้อ ช่างน่าทุเรศเสียจริงแม้แต่จะไปตายก็ยังถูกจำกัดวิธีที่จะไปอีก

แล้วฉันก็นึกได้ถึงการกระโดดลงมาจากที่สูง จากที่ไหนก็ได้สักแห่งลงมาสู่เบื้องล่าง ฉันนึกถึงความเพ้อฝันที่จะเหาะเหินได้ในสมัยเล็ก ๆ ฉันเคยถึงกับจะเอาปีกกระดาษใหญ่ ๆ ผูกติดกับลำตัวเพื่อจะร่อนลงมาด้วยซ้ำ พอดีวันนั้นฉันชวนลูกของอาซึ่งเป็นเด็กเล็กกว่าไปด้วย เลยไม่ทันที่เราจะได้ทำการทดลองอันน่าตื่นเต้น ถูกอาสะใภ้มาขัดขวางเสียก่อน ฉันโดนเฆี่ยนและโดนด่าอย่างสาดเสียเทเสีย และจำข้อกล่าวหาที่สะเทือนใจฉันมากที่สุด เท่าที่เคยได้รับในวัยเช่นนั้น มันทำให้ฉันเจ็บปวดเสียยิ่งกว่าตอนโดดเฆี่ยนมากมายหลายเท่านัก

คราวนี้ ฉันก็คงจะได้เหาะจริง ๆ เสียทีซีนะ ฉันหวังว่าฉันคงทำท่าได้สวยพอสมควร จะจบฉากกันทั้งที ก็ควรจะเป็นการจบที่น่าดูสักหน่อย นี่ถ้าฉันเกิดได้ลองเหาะดูตั้งแต่คราวนั้นมันจะเป็นอย่างไรนะ ฉันคงไม่ได้เสียใจมากนักหรอก เพราะจากบัดนั้นมาจนถึงเดี๋ยวนี้ ก็ไม่ได้เห็นอะไรที่มีค่าควรแก่การมีชีวิตอยู่รอดมาสักอย่าง จริงอยู่ฉันก็ได้สนุกสนานพอสมควรแหละในช่วงเวลาที่

ผ่านมาแต่มันก็เท่านั้น ไม่ถึงกับจะเป็นความทรงจำที่วิเศษวิโสอะไร พูดง่าย ๆ ก็คือ มันเกือบจะไม่มีอะไรต่างกันเทียวละ

ฉันเริ่มส่ายตาหาที่เหมาะ ๆ ขณะที่ย่ำไป มีอาคารคอนกรีตสูง ๆ อยู่ถมเถ แต่รูปร่างที่เป็นแท่งสี่เหลี่ยมแข็งและหยาบของมันทำให้ดูไม่น่าจะใช้เป็นที่สำหรับการกล่าวคำอำลาเลย นอกจากนั้นการจะหาทางขึ้นไปก็คงยากด้วยดีไม่ดีเขาก็จะจับฉันไปโรงพักเสียด้วยซ้ำ ให้ฉันตายอย่างโง่ ๆ เสียดีกว่าที่จะให้ตำรวจโง่ ๆ จับไปโดยที่ฉันไม่ได้ทำผิดอะไร

แล้วฉันก็นึกถึงสะพานขึ้นมาได้ สำหรับฉัน*สะพานดูเหมือนจะเป็นเครื่องหมายของการนำเราไปสู่ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นจุดหมายหรือเป็นอะไรก็ได้ที่เราอยากไปสู่ และก็เป็นทั้งเครื่องเชื่อมโยงของสองสิ่งให้รวมเป็นสิ่งเดียวกันมาแต่ไหนแต่ไร คราวนี้มันคงจะได้ทำหน้าที่นำฉันไปสู่ความตายและเชื่อมโยงชีวิตฉันให้เป็นอันเดียวกับอะไรสักอย่าง ซึ่งขณะนี้ฉันก็ยังไม่รู้ว่ามันคืออะไร*

ฉันเปลี่ยนเส้นทางเดินมุ่งตรงไปทางสะพานข้ามแม่น้ำแห่งหนึ่ง ซึ่งฉันคุ้นเคยกับมันดี เป็นสะพานเก่าแก่ ที่มีความยิ่งใหญ่และความสวยงามอยู่ไม่น้อย ฉันคิดว่ามันคงเป็นที่ที่ดีที่สุดที่จะหาได้ในเมืองอันน่าเกลียดเมืองนี้ ฉันเดินไปเดินไป และก็ช่างประหลาดอะไรอย่างนั้นใจฉันสงบมากกว่าที่เคยนึกไว้เสียอีก ฉันลืมความหิวไปแล้ว จะรู้สึกก็แต่ความอ่อนเพลียบ้างเท่านั้น ถนนที่ทอดไปสู่ความตายสายนี้ ดูช่างยาวและร้อนระอุเสียจริง จะหาร่มไม้บ้างมิได้เลย ฉันก็ได้แต่หวังว่า ฉันคงได้ไปถึงจุดหมายเสียก่อนที่จะหมดแรงล้มลงเท่านั้น มันคงจะน่าอับอายไม่น้อย ถ้าจะต้องมาเป็นลมล้ม ระหว่างที่เดินไปสู่ความตายอันยิ่งใหญ่กว่ากันมากนัก — — —

ช่างมีรถในถนนมากมายเสียนี่กระไร ก่อนนี้มนุษย์เราเคยภูมิอกภูมิใจกันนัก ที่สามารถสร้างรถมาไว้รับใช้ได้ เดี๋ยวนี้มันกลับกลายมาเป็นความจำเป็นจนดูไม่ออกแล้วว่ารถเป็นทาสของคนหรือคนเป็นทาสของรถกันแน่ ในเมืองซึ่งคนออกจะรีบร้อนกันมากอย่างกรุงเทพ ฯ นี้ ฉันเชื่อว่าคงน้อยคนเต็มทีที่จะมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องอาศัยรถยนต์ ฉันเองยังอยากขึ้นรถยนต์ขึ้นมาตะหงิด ๆ เลย เพราะขาฉันก็เมื่อยเป็นเหมือนกัน แต่ที่ฉันนึกขึ้นมาก็เพราะเห็นว่ามันออกจะมีที่ว่างอยู่ในรถยนต์ที่แล่นอยู่มากเกินไปหน่อยเท่านั้น ถ้าใครจะจับผมไปยัดไว้ตรงส่วนไหนสักแห่งก็ไม่เห็นว่าเขาจะต้องเสียประโยชน์อะไร แต่ไม่มีทางหรอก *แม้ฉันจะพูดกับเขาตรง ๆ ว่า ขออาศัยขึ้นรถไปตายหน่อยเถิด คราวเดียวเท่านั้น เขาก็คงจะไม่พึ่งกัน ไม่ใช่เพราะเขาจะไม่เชื่อว่าฉันจะตายคราวเดียวหรอก* แต่เป็นเพราะ

พวกเขาไม่มีความนึกคิดหรือความเข้าใจอะไรเหลืออยู่ต่างหาก เขาก็เป็นเหมือนรถยนต์ที่เขาขับมานั่นแหละ เป็นอยู่และเคลื่อนไหวได้โดยอัตโนมัติเท่านั้น

ในที่สุดฉันตะเกียกตะกายมาถึงจนได้ ภาพสะพานสีคล้ำที่อยู่เบื้องหน้า ทำให้ฉันนึกถึงภาพของเพื่อนเก่าแก่ซึ่งไม่ได้พบกันมาเสียนมนาน และทันใดความรู้สึกว้าเหว่ที่เกาะติดอยู่ในใจของฉันมาแต่ต้นก็พลันสูญหายไป ความอบอุ่นได้เข้ามาแทนที่ อย่างน้อยในขณะนี้ก็ยังมีสิ่งหนึ่งอยู่ในโลกที่รู้จักและให้ความใยดีต่อฉัน มันกำลังทักทายฉันอย่างปีติและร้องเรียกให้ฉันขึ้นไปหามัน ใจฉันเต้นแรงและรู้สึกปีติไม่ผิดอะไรกับสะพานนั้น ฉันเร่งเท้าไปตามทางเดินที่ทอดไปสู่ตัวสะพาน ตะวันกำลังปรากฏอยู่ตรงหัวราวกับยินดีที่จะมาเป็นพยานด้วย ฉันยิ้มให้มันเพราะเกิดความรู้สึกขึ้นมาในขณะนั้นว่า นี่ก็น่าจะนับเป็นเพื่อนได้ด้วยเหมือนกัน อย่างน้อยมันก็ให้ความอบอุ่น แม้จะเป็นคนละชนิดกับเพื่อนให้ก็ตาม

ฉันเหลียวซ้ายแลขวา ช่างปลอดคนดีแท้ มีหญิงแก่ ๆ หาบตะกร้าเดินดุ่ยไปข้างหน้าคนเดียวเท่านั้น หาบอยู่นั่นแล้ว ทั้งตาปีตาชาติ บนถนนสายเก่า มีศัตรูอย่างเดียวคือตำรวจจราจร ไม่ต้องมีวันได้รู้รสอย่างอื่นกับเขาหรอก ขอให้มีความสุขในการหาบเถอะนะ ฉันขอลาก่อนละ

ฉันเริ่มเหนี่ยวโครงเหล็กของสะพานและโหนตัวขึ้นไป ฉันค่อยไต่อย่างระวัง เพราะไม่อยากจะพลัดหล่นลงมาเสียก่อนที่จะได้ทำสิ่งที่ตั้งใจเอาไว้ คงจะต้องทุเรศสิ้นดีถ้าจะต้องกลายเป็นคนพิการให้พวกเขาทำท่าเสแสร้งสมเพชกัน ยิ่งถ้าพวกแร้งข่าวรู้เขาก็คงฉวยโอกาสเอาไปเขียนลงในหนังสือพิมพ์ให้เป็นที่ครึกโครม เพื่อคนที่ซื้อไปจะได้มีอาหารปากเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง หนอยไม่มีอะไรทำหรืออย่างไร ถึงต้องไปเที่ยวปีนสะพานให้ตกลงมาขาหักเล่น ให้ฉันไปตกนรกเสียดีกว่าที่จะมีชีวิตอยู่เพื่อฟังคำถากถางของพวกไม่มีหัวใจเหล่านี้ — — —

เกือบจะมาถึงส่วนที่สูงที่สุดแล้ว รออีกนิดเถอะ ขอให้ได้พักอีกสักครู่หนึ่ง ไหน ๆ ก็จะไปตายอยู่แล้ว จะรีบร้อนไปถึงไหนกัน ทุกวันนี้มนุษย์เราก็แทบจะสอนให้เด็กเกิดใหม่หัดวิ่งกันแทนที่จะหัดเดินอยู่แล้ว เราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปรีบร้อนให้เป็นบ้าเป็นหลังเหมือนพวกเขา ที่นี่เราไม่ต้องไปแย่งกับใคร ไม่ต้องแข่งขันกับสิ่งใด เรามีเวลาอยู่ถมเถ นี่คงเป็นครั้งเดียวกระมังที่เราได้กลายเป็นนายของเวลาอีกครั้งหนึ่ง ไม่ใช่ทาส

ฉันนั่งลงและมองลงไปเบื้องล่าง ผืนน้ำกระทบกับแดดระยิบระยับ งามราวกับเทพเจ้ามาช่วยประ-

ดิษฐ์ประดอยให้ สายน้ำไหลเอื่อย ๆ เหมือนกับจะชวนเชิญ ลงมาเถิดชั่วครู่เดียวเท่านั้นแหละ แล้วเราก็จะนำท่านไปสู่นิรันดร์เราจะโอบอุ้มท่านไว้ในเรา และกลบเกลื่อนสิ่งที่ท่านได้ทำในวันนี้ไว้จากมนุษย์ผู้โฉดเขลาทั้งมวล เราจะแตกกระจายเพื่อรับท่านไว้ชั่ววินาทีเดียว จากนั้นเราก็จะไปตามทางของเราเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

กวาดสายตาไปอีกที ฉันเห็นคนมุงกันอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ พวกเขากำลังแหงนหน้าขึ้นมามองดูอะไรกันนะ อ้อมองฉันเองน่ะและ *ทำไมเขาจะต้องมองฉันด้วย เขาเป็นเพื่อนกับฉันหรือ ? ถ้าเช่นนั้นเขาไม่ยิ้มกับฉัน* พวกเขามองฉันเขม็งด้วยสายตากระหายใคร่ที่จะรู้ ใคร่ที่จะมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เขาคิดว่าน่าตื่นเต้นครั้งนี้ บางคนก็มองอย่างกึ่งหวาด ๆ กึ่งฉงนฉงาย และเขาพากันยืนแข็งอยู่ตรงนั้น มีคนที่กำลังวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่บ้าง เขาพูดกันเบา ๆ และน้อยคำ เพราะต่างคนไม่อยากละสายตาไปจากภาพที่เขาอยากเห็น ไม่มีใครยิ้มหรือมีวี่แววเป็นมิตรเลยไม่มีใครแสดงความเห็นใจออกมาไม่ว่าจะเป็นในแววตาหรือท่าทาง พวกเขาเป็นเพียงคนดูเท่านั้น คนดูที่บังเอิญได้บัตรฟรีเข้ามาดูการแสดงอันหนึ่ง ซึ่งเขาไม่เคยได้มีโอกาสดูกันมาก่อน ฉันรู้สึกเหมือนว่าพวกเขามีท่าทางตื่นเต้นและกระเหี้ยนกระหือรือที่จะได้ดูเสียยิ่งนัก

ใครคนหนึ่งกำลังวิ่งขึ้นมา เขาถืออะไรอยู่ในมือด้วย อ๋อกล้องถ่ายรูปนั่นเอง คงเป็นพวกตากล้องหนังสือพิมพ์ หรือไม่ก็ช่างถ่ายรูปธรรมดาเขาวิ่งกระหืดกระหอบ เพราะกลัวว่าจะมาไม่ทันตอนที่ฉันกระโดดลงไป ดูเขามีท่าโล่งอกอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพบว่าฉันยังไม่ได้ทำลายโอกาสทองของเขา เขาจัดแจงเตรียมกล้องลุกลี้ลุกลน และฉันเห็นแววหิวกระหายในดวงตาเขาแววหนึ่ง ฉันคงเป็นเหยื่อชิ้นสำคัญที่เขาไม่ได้เคยพบมาเสียนมนานทีเดียว รูปถ่ายของฉันตอนที่กระโดดลงไป คงจะทำให้เขาเด่นขึ้นมาในวงการงานที่เขาทำอยู่ไม่น้อย มันคงจะหมายถึงเงินสักก้อนหนึ่ง ซึ่งคงจะพอให้เขาเอาไปซื้อเหล้าและผู้หญิงดื่มกินได้เท่าที่เขาปรารถนา ทั้งมันอาจจะหมายถึงรางวัลที่เขาจะได้ในการประกวดภาพถ่ายที่ไหนสักแห่งด้วยซ้ำ แถมด้วยคำสรรเสริญเยินยอชนิดชวนอ้วก เช่น นี่คือภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงการดิ้นรนของมนุษย์ชาติ หนังสือพิมพ์ที่ซื้อรูปถ่ายนี้ไป ก็คงจะขายดีขึ้น ผู้คนจะพากันชี้ให้ดูรูปขยายใหญ่เกือบครึ่งหน้า พร้อมกับวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างสนุกสนาน บางคนก็คงถุยน้ำลายหัวเราะเยาะและด่าว่าฉันเป็นไอ้งั่ง

อีกคนที่กำลังเดินขึ้นมาเป็นพ่อค้าหาบเร่ในยามปกติแล้ว ชีวิตของเขาจะเต็มไปด้วยความรีบร้อนอยู่เสมอ เขาไม่เคยได้หยุดดูโน่นดูนี่ เนื่องจากเขาตีราคาของเวลาไว้เป็นเงินทองหมดแล้ว

แต่วันนี้เขาหยุดมีเหตุการณ์พิเศษซึ่งหาดูได้ไม่ง่ายนักและเขาคิดบวกลบคูณหารในใจแล้วว่า มันคงคุ้มที่จะได้หยุดสักประเดี๋ยวประด๋าวดูคนโดดน้ำตายเล่น ไม่มีใครที่ไหนจะมาโดดน้ำตายให้เห็นกันบ่อย ๆ ดังนั้นเขาคงเก็บเรื่องนี้ไปคุยได้อีกนาน ไม่มีอะไรจะทำให้คนเราเขื่องได้ เท่ากับการได้รู้ได้เห็นในสิ่งที่คนอื่น ๆ เขาไม่รู้กัน อาจจะเก็บไว้คุยได้ชั่วชีวิตเลยก็ได้

เด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งเดินมาหยุดอยู่เหมือนกัน วัยของเขาเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น ไม่มีอะไรที่ต้องไปโทษเขา สังคมและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ที่ทำให้เขาเป็นคนรักความสนุกมากเกินกว่าจะรู้จักความเมตตา และทำให้เขาไม่มีส่วนของความเป็นมนุษย์อยู่ในหัวใจตั้งแต่เล็ก เขาพากันเป๋งมองมาที่ฉัน ท่าทางไม่ยินดียินร้าย เขาคงอยากให้ฉันโดดลงมาเร็ว ๆ เพราะเลือดในกายของเขามันร้อน เด็กหนอเด็ก ฉันอาจอภัยให้เธอ แต่ฉันคงไม่อาจอภัยให้สังคมของเธอได้เป็นอันขาด

พระหนุ่มสองรูปที่ยืนอยู่ตรงนั้น พอมีท่าทางสำรวมกว่าคนอื่น แต่ฉันรู้สึกว่าดวงตาของท่านคงไม่ได้สำรวมด้วย มันก็ฉายแววกระหายใคร่รู้เหมือนคนอื่นนั่นแหละ แต่ในขณะนั้นท่านอาจจะลืมตัวไปแล้วก็ได้ว่าท่านเป็นอะไรอยู่ ท่านคงเป็นคนอยากรู้อยากเห็นอยากเห็นธรรมดาเหมือนกับคนอื่นเท่านั้น

มีผู้หญิงสาว ๆ อยู่ในกลุ่มนั้นด้วยเหมือนกัน ใครว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอและสงบเสงี่ยม หล่อนก็มีความอยากรู้อยากเห็นไม่แพ้ใครเหมือนกันนั่นแหละ บางทีอาจจะมากกว่าด้วยซ้ำ ค่าที่ในหัวของพวกเจ้าหล่อนนั้นล้วนเต็มไปด้วยนิยายโรแมนติค ราคาถูกที่หล่อนได้มาจากหนังสือรายสัปดาห์หรือไม่ก็จากละครวิทยุ หล่อนคงวาดภาพฉันเป็นชายหนุ่มผู้ถูกหญิงรักทอดทิ้งไป หรืออะไรทำนองนั้น บางทีพวกหล่อนคงจะได้ฝันไปไกลเสียกว่าที่ฉันจะนึกถึงด้วยซ้ำกระมัง

แล้วตำรวจยศนายสิบนายหนึ่งก็มาถึง เขามายืนเก้ ๆ กัง ๆ แล้วยักไหล่แบะมือกับกลุ่มคนเหล่านั้น คล้ายกับจะบอกว่า ไม่รู้จะช่วยอย่างไรได้แล้วนี่ แต่แล้วก็มีเสียงเชียร์ให้เขาปีนตามขึ้นมา พวกเขาคงไม่ถึงกับอยากช่วยชีวิตฉันมากไปกว่าอยากดูละครอีกฉากหนึ่งเท่านั้น ตำรวจผู้นั้นทำท่าลังเล เขาออกจะอ้วนเกินกว่าจะเป็นตำรวจในอุดมคติไปสักหน่อย และในชีวิตเขา เขาอาจจะไม่เคยปีนสะพานมาก่อนเลยก็ได้ เขาอาจจะมีเมียและลูกอีกห้าคนที่บ้าน เขาไม่อาจเสี่ยงกับการตกลงไปคอหักได้ *เฉพาะภาระที่เขาต้องดูแลตัวเองและลูกเมียนั้น มันก็มากเกินกว่าที่จะไปดูแลชาวบ้านอื่นได้อีกแล้ว เขามาเป็นตำรวจก็เพราะเขาไม่มีทางเลือกว่าที่ดีกว่านี้เท่านั้น* เขาลังเลอยู่ได้เพียงพักหนึ่ง แต่เขาไม่อาจ

ที่จะลังเลอยู่ตลอดกาลได้ เครื่องแบบบังคับให้เขาต้องทำหน้าที่ของเขา ฉันเชื่อว่าขณะนั้นเขาคงแทบอยากจะถอดมันทิ้งไปเลยทีเดียว หากว่าเขาสามารถทำได้ เขาคงกำลังแช่งชักตัวเองที่ต้องบังเอิญเดินผ่านมาในบริเวณนี้ ทำไมฉันถึงไม่กระโดดให้รู้แล้วรู้รอดไปเสียทีนะ เรื่องมันก็คงง่ายขึ้นเยอะ เขาก็คงเพียงแต่ไปแจ้งความ แล้วก็ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของตำรวจท้องที่ต่อไปเท่านั้น

ฉันรู้สึกสะอิดสะเอียนจนแทบอยากอาเจียรขึ้นมาในทันทีทันใด คนพวกนี้เป็นใครกัน ไม่ใช่เพื่อนร่วมโลกดอกหรือ แม้กระนั้นเขาก็กระหายที่จะได้เห็นความตายของฉัน เขาไม่มีน้ำใจแม้แต่จะปล่อยให้ฉันตายอย่างสงบ เขาตามมาเอารัดเอาเปรียบ แม้จากการได้สนุกกับความตายของฉัน หลายคนคงจะกลับไปด้วยความอิ่มใจว่าวันนี้เขาโชคดีไม่น้อย ที่บังเอิญเดินผ่านมาทางนี้ และได้เห็นเหตุการณ์พิเศษ หลายคนคงจะเรียกสิ่งที่เขาเห็นนี้ว่า "ประสบการณ์" เพื่อที่เขาไปคุยกับใครต่อใครได้ว่า เคยมีประสบการณ์มาแล้วเยอะ คนที่ตั้งใจจะเป็นนักเขียนก็คงนับเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นวัตถุดิบชิ้นใหญ่ของเขา เขาคงเอามันไปผลิตเรื่องสั้นได้ไม่ต่ำกว่า ๗–๘ หน้า บางทีก็อาจจะเป็นเรื่องยาวหลายสิบตอนจบด้วยซ้ำ ช่างภาพผู้นั้นก็คงเปรมไปในวันรุ่งขึ้น เขาคงเมาเหมือนหมาและฟุ้งน้ำลายแตกฟอง พ่อค้านั้นก็คงพอใจที่เขาไม่ต้องขาดทุนหยุดยืนรอดูเก้อ เด็กนักเรียนกลุ่มนั้นก็คงได้สาแก่ใจที่อุตส่าห์คอยมา และคงมีเรื่องเล่าให้เพื่อนฝูงฟังไม่รู้จบสิ้น หญิงสาวเหล่านั้นก็คงจะเก็บเอาไปแต่งเติมเสริมความเล่าให้คู่รักฟังไม่รู้จักจบอีกเหมือนกัน และตำรวจนายนั้นก็คงจะโล้งอกยิ่งกว่าใคร เขาได้ทำหน้าที่ที่ดีที่สุดแล้ว ช่วยไม่ได้นี่ เขาได้พยายามอย่างเต็มที่แล้วที่จะคอยพิทักษ์สันติราษฎร์ แต่ราษฎรผู้นี้ไม่ต้องการให้พิทักษ์เอง ช่วยไม่ได้ ภายใต้ดวงตะวันนี้ ก็คงไม่มีใครที่ไหนจะมาช่วยได้เหมือนกัน

แล้วความคิดอันใหม่ก็แวบเข้ามาสู่สมองฉันราวกับได้ค้นพบสัจจธรรมข้อใหม่ ฉันควรจะได้แก้แค้นคนเหล่านี้บ้าง ฉันไม่ควรจะยอมเป็นเครื่องมือของเขา ฉันจะไม่ยอมให้มนุษย์เครื่องจักรเหล่านี้ได้รับการสนองตอบอารมณ์อยากรู้อยากเห็นของพวกเขาเป็นอันขาด ฉันต้องทำให้เขาผิดหวังเพราะพวกเขาไม่มีความสมควรอันใดที่จะได้รับความพอใจอันนั้น ทั้งไม่มีสิทธิอันใดที่จะตามมาเอาเปรียบฉันแม้แต่ในเวลานี้ ฉันยอมให้เขามามากแล้ว แต่กับสิ่งนี้ฉันยอมไม่ได้ นี่เป็นโอกาสสุดท้าย

ของฉัน *เป็นตอนจบซึ่งฉันน่าจะมีส่วนชื่นชมคนเดียว เพราะมันเป็นชีวิตของฉัน* ฉันคงจะไม่มีทางได้ตายอย่างสงบและคงจะเก็บความรู้สึกขยะแขยงนี้ติดตัวไปจนถึงปรโลก หากต้องกลายมาเป็นผู้แสดงให้พวกเขามาดูเปล่า ๆ ฉันไม่ชอบงานกุศลเพราะเดี๋ยวนี้ไม่ว่างานลวงโลกที่ไหน ก็เป็นงานกุศลด้วยกันทั้งนั้น ฉันมองเห็นขึ้นมาในทันทีทันใดว่า ฉันมีเหตุผลสมควรจะอยู่อีกต่อไปแล้ว ฉันต้องอยู่เพื่อทำให้เขารู้จักความผิดหวังและเสียใจกันเสียบ้าง ฉันควรจะได้ให้บทเรียนแก่เขา เผื่อบางทีเขาจะได้สำนักถึงส่วนแห่งความเป็นมนุษย์ในหัวใจซึ่งเขาละเลยไปได้บ้าง

ฉันจึงเริ่มปีนกลับลงมาข้างล่าง เมื่อลงมาได้หน่อยหนึ่ง ฉันหยุดพักสังเกตปฏิกิริยาของคนเหล่านั้น ฉันเห็นตำรวจผู้กำลังปีนขึ้นมาด้วยความทุลักทุเลและพยายามถ่วงเวลาอย่างเต็มที่คนนั้นถอนหายใจเขาไม่ได้ยินดีนักหรอกที่ฉันรอดชีวิตมาได้ เพราะถึงถ้าฉันกระโดดลงไป มันก็เกือบจะไม่มีความหมายอะไรเลยสำหรับเขา สิ่งที่มีความหมายสำหรับคนแต่ละคนมีอยู่เพียงอย่างเดียว และสำหรับเขาก็คือว่า เขาอาจจะต้องพลัดตกลงไปขณะใดขณะหนึ่งก็ได้ หากต้องปีนขึ้นไปสูงกว่านี้ ฉันเห็นพ่อค้าผู้นั้นสบถและถุยน้ำลาย ฉวยหาบก้าวออกไปอย่างรวดเร็ว เขารู้สึกไม่สบอารมณ์เพราะเขาคิดว่าเขาขาดทุน เขาคงนึกถึงฉันในฐานะที่หลอกลวงให้เขาต้องเสียเวลาอันมีค่านั้นไปทีเดียว พระสองรูปก็ผละเดินไป ท่านคงเพิ่งนึกได้ถึงความไม่สมควรที่จะต้องพลอยมายืนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านี้ และคงนึกละอายขึ้นมาในฉับพลัน หญิงสาวกลุ่มนั้นเริ่มก้าวเท้าต่อไปอย่างไม่แยแส หล่อนมีเรื่องเหลวไหลที่จะต้องทำมากมายในวันหนึ่ง ๆ และหล่อนคงรู้สึกผิดหวังไม่ผิดอะไรกับเวลาที่นิยายโรแมนติคไม่ได้จบลงอย่างที่คาดไว้ เด็กนักเรียนบางคนทำท่าอยากดูต่อ แต่เวลาไม่อนุญาตให้เขา เวลาบอกเขาว่าเขาจะต้องไปเรียนเท่านั้นเท่านี้ชั่วโมงเฉพาะในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ กับครูผู้มีวุฒิเท่านั้น เขาไม่อาจเรียนรู้จากที่อื่นได้

ฉันคร้านที่จะมองดูพวกเขาอีกต่อไป และเกิดความรู้สึกอยากจะลงไปให้ถึงข้างล่างโดยเร็วที่สุด ฉันชักไม่แน่ใจอะไรต่ออะไรขึ้นมาอีกแล้วในขณะนี้ คนคงทยอยกลับกันเรื่อย ๆ พวกเขาเสียเวลากันนานเกินไปแล้ว เดี๋ยวนี้ราคาของเวลาขึ้นสูงกว่าแต่ก่อนมาก การหยุดยืนดูอะไรที่ไม่ได้สตินาน

เกินไปนั้นอาจจะถือเป็นความฟุ่มเฟือยก็ได้ พวกเขาไม่อยู่ในฐานะที่จะทำอะไรฟุ่มเฟือยได้บ่อย ๆ เพราะทุกวันนี้รัฐบาลและเอกชนก็พยายามจัดหาสิ่งฟุ่มเฟือยมาล่อใจพวกเขามากพออยู่แล้ว

ฉันลงมาถึงข้างล่างโดยเรียบร้อย มันก็น่าแปลกอยู่เหมือนกันที่ทุกอย่างกลับจบลงด้วยความเรียบร้อย และทัศนคติของฉันกลับเปลี่ยนไปอีกรูปหนึ่ง *บางทีฉันอาจจะได้ฆ่าตัวตนเก่าทิ้งไปแล้วก็ได้ใครจะรู้* ที่สะพานมีคนเหลืออยู่อีกไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีพวกไม่มีงานทำและพวกเด็ก ๆ ตำรวจผู้นั้นยืนจ้องฉันอยู่ห่าง ๆ เพราะยังนึกไม่ออกว่าจะจัดการกับฉันอย่างไรดี เขาไม่แน่ใจว่าฉันทำผิดกฎหมายข้อไหนหรือไม่ ตอนที่เขาเดินเข้ามาหาฉันนั้น ฉันนึกถึงความหิวโหยได้อีกครั้งหนึ่ง ฉันจึงพูดกับเขาก่อนที่เขาจะทันได้เอ่ยปากอะไร "มีเงินพอที่จะเลี้ยงข้าวผมสักมื้อไหมล่ะจ่า"

คำพูดที่ไม่เข้าท่าแค่นี้เองที่ช่วยทำให้การตัดสินใจของเขาดีขึ้น เขาหยุดกึก สั่นหน้าแหย ๆ แล้วก็เดินหันหลังเดินกลับไป *เขาเชื่อในทันทีว่าฉันไม่ได้ผิดกฎหมายข้อใดเลย และไม่มีอะไรที่เขาจำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอีกแล้ว*

โรคมะเร็ง
โรคมะเร็ง
โรคมะเร็ง
โรคมะเร็ง

- □ ความรู้เรื่องโรคมะเร็ง
- □ เรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับบุหรี่
- □ เฉพาะสตรี
- □ วิธีตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง
- □ การตรวจร่างกายเพื่อค้นหาโรคมะเร็ง
- □ โรคมะเร็งที่พบบ่อยๆ

ขอขอบคุณสถาบันมะเร็งแห่งชาติ
กระทรวงสาธารณสุข

พ่อตายเพราะโรคมะเร็ง
ถ้าใครไม่อยากตายเพราะโรคนี้
ลองอ่านและศึกษาหาความรู้จากเรื่องต่อไปนี้
แล้วลองปฏิบัติตามดูบ้าง
ถ้าได้ผล ก็เป็นความดี
ถ้าเป็นความดี.....ยกให้พ่อ
สุดท้าย ขอขอบคุณ *สถาบันมะเร็งแห่งชาติ*
กระทรวงสาธารณสุข

ความรู้เรื่องโรคมะเร็ง

รวบรวมโดย

สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

๑. **ถาม** มะเร็งคืออะไร

ตอบ มะเร็งคือเซลล์เนื้อร้ายที่เจริญเติบโตผิดปกติ แผ่แทรกซึมเบียดเข้าไปในเซลล์ดีที่อยู่รอบด้าน ไม่อยู่ในระเบียบแบบแผนของร่างกาย กินเข้าไปในหลอดโลหิตและน้ำเหลือง กระจายไปทั่วที่อวัยวะอื่น ๆ และไปเจริญเติบโตขึ้นที่นั่น ทำให้เนื้อเยื่อของอวัยวะนั้นเสียไป ถ้าเป็นอวัยวะที่ทำหน้าที่สำคัญของร่างกาย เช่น ปอด ตับ สมอง ก็จะทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตไปในเวลาอันรวดเร็ว

๒. **ถาม** มะเร็งเกิดขึ้นได้อย่างไร

ตอบ ในปัจจุบันนี้นักวิทยาศาสตร์เชื่อกันว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดมะเร็งบางชนิดในสัตว์ เช่น หนู ไก่ แฮมสเตอร์ และกระต่าย คือ ไวรัส เช่น โปลิโอเบอร์ไวรัส โซฟไวรัส รูสไวรัส เอส.วี. ๔๐ ไวรัส อดีโนไวรัส ที่ทำให้เป็นหวัดในคน สามารถทำให้เกิดมะเร็งในหนูได้ ส่วนในคนนั้นเรายังไม่เคยแยกเชื้อไวรัสจากมะเร็งได้เลย เชื่อกันว่าการที่จะเกิดมะเร็งนั้นมีสาเหตุช่วยร่วมอยู่ด้วย ได้แก่สารเคมีบางชนิด การกระทบกระแทกแผลเรื้อรัง รังสี แสงแดด ปาราสิตบางชนิด สำหรับสารเคมีพวกที่สามารถทำให้เกิดมะเร็งในสัตว์ทดลองได้นั้น เราเรียกว่า คาร์ซิโนเจน ๆ นี้ เป็นตัวที่ไปทำให้โครโมโซมส์ที่อยู่ในนิวเคลียสของเซลล์ปกติของร่างกายพิการไป โปรเฟสเซอร์ แฮม แห่งโรงพยาบาลปรินเซส มากาเร็ต คานาดา ให้ความเห็นว่า โครโมโซมส์ที่พิการเหล่านี้ ไปคว้าเอา ดี. เอน. เอ. หรือที่เรียกว่า เดสออกซิโรโบนิวคลีอิคแอดซิดของไวรัส (ไวรัส มีลักษณะเป็น ดี. เอน. เอ.) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครโมโซมส์ในจีเมติคแบททีเรียล ซึ่งเป็นศูนย์ควบคุมการย่อยอาหาร การขับถ่าย และการแบ่งตัวสืบพันธ์ของเซลล์ ทำให้เซลล์ตัวนั้นแบ่งตัวออกไปเรื่อย ๆ ไม่หยุด จากสองเป็นสี่ จากสี่เป็นแปด จากแปดเป็นสิบหก เรื่อย ๆ ไปจนเป็นก้อนมะเร็ง ลุกลามเบียดเสียดเซลล์ดีออกไปจนเป็นอันตรายต่ออวัยวะนั้น ๆ และแตกกระจายออกไปเป็นอันตรายต่อร่างกายในที่สุด

๓. ถาม มะเร็งติดต่อกันหรือไม่

ตอบ ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏหลักฐานที่จะแสดงว่า มะเร็งมีเชื้อที่มีชีวิตที่จะติดต่อจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้

ถาม มะเร็งติดต่อหรือเป็นโรคทางกรรมพันธุ์ หรือไม่

ตอบ มะเร็งส่วนมากไม่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ มีมะเร็งเพียงบางชนิดเท่านั้น เช่น เรกติโนปลาสโตมา ที่พบว่าอาจเป็นบุตรในครอบครัวเดียวกันหลายคนได้ และมะเร็งบางชนิด เช่น มะเร็งที่เต้านม ก็พบว่ามีมากในบางครอบครัว

๔. ถาม ลักษณะอาการของผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งระยะเริ่มแรกเป็นอย่างไร

ตอบ มะเร็งระยะเริ่มแรกไม่มีอาการ ลักษณะของอวัยวะก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงให้เห็นด้วยตาเปล่า ดังนั้น ผู้ที่เป็นจึงไม่รู้ว่าเป็นมะเร็ง แต่ก็ควรจะสังเกตการผิดปกติของตัวเองดังนี้ คือ

๑. เป็นตุ่ม ก้อน หรือแผลที่นม ผิวหนัง ริมฝีปาก กระพุ้งแก้ม หรือที่ลิ้น โตขึ้นผิดปกติ
๒. ตกขาว หรือมีโลหิตออกกระปริบกระปรอยทางช่องคลอด
๓. เป็นแผลเรื้อรังไม่รู้จักหาย โตขึ้น
๔. ท้องอืด เบื่ออาหาร และผอมลงมาก หรือกลืนลำบาก
๕. หูดหรือปาน ที่โตขึ้นผิดปกติ
๖. เสียงแหบอยู่เรื่อย ๆ ไอที่หาสาเหตุไม่ได้
๗. การเปลี่ยนแปลงในการถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ที่ผิดปกติวิสัย

๕. ถาม โรคมะเร็งนี้มีการป้องกันมิให้เป็นโรคนี้ได้อย่างไรหรือไม่ครับ

ตอบ ยังป้องกันไม่ได้ แต่อาจจะป้องกันสาเหตุร่วมที่จะทำให้เกิดเป็นมะเร็งได้ เช่น ฟันผุเรื้อรังควรถอนเสีย หรือสูบบุหรี่มาก ก็งดเสีย ฯ ล ฯ เป็นต้น

๖. ถาม โรคมะเร็ง ตามปกติเป็นกับเพศชายหรือเพศหญิง อายุเท่าใด และเป็นในส่วนไหนของร่างกายครับ มีสถิติไหมครับ และเป็นโรคมะเร็งชนิดไหน ประเภทไหน พอจะทราบไหมครับ

ตอบ ในเพศชายมักจะพบว่าเป็นมะเร็งอายุระหว่าง ๕๐ — ๗๐ ปี และในเพศหญิงตั้งแต่อายุ

๓๔ — ๗๐ ปี สำหรับเพศหญิงนั้นมักจะเป็นที่ปากมดลูก เต้านม ส่วนเพศชายมักเป็นที่ปากกระเพาะ ตับ ฯลฯ เป็นต้น

๗. ถาม มะเร็งรักษาให้หายขาดได้หรือไม่

ตอบ มะเร็งในระยะเริ่มเป็นหรือเริ่มแรก อาจรักษาให้หายขาดได้กว่า ๘๐ % และมะเร็งในบางตำแหน่ง เช่น ผิวหนัง ก็อาจจะรักษาให้หายขาดได้เกือบ ๑๐๐ % ที่เข้าใจกันว่าเป็นมะเร็งแล้วต้องตายนั้น ไม่เป็นความจริงเสมอไป ข้อสำคัญอยู่ที่ขอให้มาหาหมอเสียแต่ในระยะเริ่มแรกที่ยังรักษาให้หายขาดได้เท่านั้น ความสำคัญจึงอยู่ที่ความเข้าใจของประชาชนที่จะรีบมาหาหมอเสียแต่เมื่อรู้สึกสงสัยว่า จะเป็นมะเร็ง หรือให้มาตรวจร่างกายเป็นประจำเสียทุกปี เพื่อจะได้ไม่พลาดพลั้งด้วยโรคมะเร็ง ความสำคัญจึงอยู่ที่ความรู้และเวลา จุดนี้จึงเป็นจุดสำคัญที่องค์การอนามัยโลกยกขึ้นเป็นหัวข้อให้มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคมะเร็งแก่ประชาชนในวันนี้ โดยให้คำขวัญไว้ว่า

๘. ถาม ในทางการแพทย์มีวิธีบำบัดรักษาโรคมะเร็งอย่างไร ใช้เวลานานเท่าใด และโรคนี้มีทางรักษาเพียงใด

ตอบ การบำบัดโรคมะเร็งมีหลักในการบำบัดดังนี้

๑. ระยะเริ่มแรกทำการผ่าตัดออกให้หมด

๒. ระยะเริ่มเป็นอาจจะต้องใช้การผ่าตัด ฉายแสง หรือใส่แร่เรเดียม หรือจะต้องทำร่วมกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นของแพทย์

๓. ใช้สารเคมี ใช้แสงรังสี ในรายซึ่งเป็นมากแล้ว เพื่อช่วยประทังให้คนไข้มีชีวิตอยู่ และบางรายก็จำเป็นต้องใช้การผ่าตัดช่วยด้วย เช่น มะเร็งของทวารหนักก็ต้องเปิดช่องทางอุจจาระออกเสียใหม่ เพื่อไม่ให้อุจจาระผ่านทางเดินเลือดจะไม่ออก ผู้ป่วยก็อาจจะมีชีวิตยืนนานขึ้น

๙. ถาม ในอนาคต ท่านรอง คิดว่า เราจะทำการป้องกันโรคมะเร็งด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันอหิวาต์หรือปลูกฝีป้องกันฝีดาษได้ไหมครับ

ตอบ เรื่องนี้มีการค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง แต่ยังไม่พบความสำเร็จ ทั้งนี้ก็เพราะว่าสาเหตุของการเกิดมะเร็งไม่ได้มีสาเหตุอย่างเดียว และอีกประการหนึ่ง ร่างกายเรามีเนื้อเยื่อหลายชนิด และเป็นมะเร็งชนิดต่าง ๆ กัน ดังนั้น ในความเห็นส่วนตัวคิดว่าจะต้องใช้เวลาศึกษาเรื่องนี้กันอีกนาน

๑๐. ถาม ในเมืองไทยมะเร็งของริมฝีปาก และ ช่องปาก พบบ่อย ๆ เสมอ อยากจะทราบว่า มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการอยู่กินกับพวกเราชาวไทยแค่ไหน

ตอบ สำหรับโรคมะเร็งของริมฝีปากและช่องปากก็เช่นเดียวกันกับโรคมะเร็งของอวัยวะอื่น เรายังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของมัน แต่เราพบว่ามีสาเหตุช่วยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งของช่องปากที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

๑. สาเหตุเกี่ยวกับสุขภาพในปาก โดยเฉพาะฟัน

— ฟันผุ ฟันผิดปกติ ขรุขระ แหลม หรือขึ้นผิดปกติ หรือมีหินปูนพอกหนา นาน ๆ เข้าทำให้เกิดการรบกวนเหงือก หรือการขูดเสียดสีกับกระพุ้งแก้ม และลิ้นเป็นสาเหตุพบบ่อย ๆ เกี่ยวกับมะเร็งของเหงือก ของลิ้น และกระพุ้งแก้ม

— การใส่ฟันปลอม ในสมัยนี้มีผู้นิยมมาก ฟันปลอมที่เข้าไม่สมกับเหงือก เกิดการรบกวนระคายเคืองต่อเหงือกนาน ๆ จะทำให้เกิดเป็นมะเร็งก็ได้ โดยมากพวกที่ใส่ฟันปลอมก็มีอายุที่เรียกว่าอายุของโรคมะเร็ง (Cancer Age) จึงเป็นสาเหตุที่ควรระวังอย่างยิ่ง และพบเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

๒. ฝ้าขาว (Leukoplakin) พบบ่อย ๆ แถวริมฝีปาก กระพุ้งแก้ม และที่ลิ้น มีอัตราที่เปลี่ยนแปลงกลายเป็นมะเร็งในเวลาต่อมาสูง ระยะเวลาบอกไม่ได้แน่นอน อาจจะกินเวลาเร็วหรือช้าก็ได้

๓. เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ สูบกล้อง การดื่มสุรา เป็นประจำระยะนาน อมยาฉุนหรือกินหมากนาน ๆ พบได้บ่อย ๆ ในประวัติของผู้เป็นมะเร็งริมฝีปาก กระพุ้งแก้ม และพื้นปากบริเวณใต้ลิ้น

สาเหตุข้อนี้ พบว่าเกี่ยวข้องกับการกินอยู่ของพวกเราชาวไทยพอสมควร ผู้หญิงนิยมกินหมากปัจจุบันนี้กำลังลดลง แต่สาเหตุเกี่ยวข้อง การสูบบุหรี่สูบกล้องและดื่มสุรานาน ๆ เพิ่มขึ้นแทน

๑๑. ถาม มะเร็งในช่องปากเป็นกันส่วนไหนของปาก และมีการเกี่ยวข้องกับอายุและเพศอย่างไรหรือไม่ครับ

ตอบ มะเร็งที่พบมากได้แก่ของริมฝีปากส่วนล่างและที่ลิ้น ที่ลิ้นประมาณ ๒๕ — ๕๐ % ของอวัยวะช่องปากทั้งหมดอายุพบมาก ๕๐—๗๐ ปี พูดง่าย ๆ ประมาณ ๖๐ ปี เพศที่พบมากได้แก่เพศชาย อาจจะเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ สูบกล้อง หรือดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง

๑๒. ถาม จะทราบได้อย่างไร เมื่อไร ควรสงสัยเป็นมะเร็งในปาก

ตอบ ทางด้านการแพทย์จะบอกได้แท้จริงเป็นมะเร็งในปาก โดยการตรวจชิ้นเนื้อด้วยกล้องจุลทรรศน์ของพยาธิแพทย์ แต่เหตุบอกอาการต่าง ๆ ที่ควรสงสัย คือ

— ฝ้าบริเวณกระพุ้งแก้ม หรือที่ลิ้น และริมฝีปาก

— ก้อนหรือแผลในช่องปากที่โตเร็วผิดธรรมดา หรือเลือดออกได้ง่ายเมื่อสัมผัส

— แผลหรือการอักเสบที่ได้รับการตรวจรักษา ควรจะหายภายใน ๒ อาทิตย์ ถ้านานเกินกว่านี้ ควรไปพบแพทย์ทันที

— การเคลื่อนไหวของลิ้นที่น้อยกว่าปกติ มะเร็งของลิ้นบางชนิดอยู่ข้างในกล้ามเนื้อของลิ้น มองจากข้างนอกไม่เห็น แต่จะทำให้การเคลื่อนไหวของลิ้นลดลงผิดปกติ

— เจ็บในปาก โดยเฉพาะเวลารับประทานอาหารแข็ง หรือเจ็บขณะเคี้ยวอาหาร หรืออ้าปากได้น้อยกว่าปกติ ต้องรีบไปหาแพทย์ เพื่อต้องการตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วน

— ก้อนบริเวณใต้คางหรือคอ อาจจะเกิดจากมะเร็งในปาก แล้วลุกลามออกมาที่ต่อมน้ำเหลืองของคอ

๑๓. ถาม อยากจะทราบถึงวิธีป้องกันมิให้เกิดมะเร็ง ตามสุภาษิตไทย ๆ ของเราที่ว่า "กันดีกว่าแก้"

ตอบ ขอสนับสนุนสุภาษิตที่ว่า "กันดีกว่าแก้" สำหรับการป้องกันที่สำคัญ คือ ต้องรู้สาเหตุเกี่ยวข้องกับการเกิดของมะเร็ง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

— เรื่องราวเกี่ยวกับฟัน ทันตแพทย์จะเป็นผู้ช่วยเหลือได้ดีที่สุด ฟันผุ ฟันผิดปกติ ฟันปลอมไม่เหมาะสม หินปูนเกาะคราบฟัน ควรจะต้องมีการรักษา การตรวจเสมอ ประมาณ ๖ เดือนเป็นอย่างน้อย ไม่ควรปล่อยไว้นาน

— ฝ้าขาว ซึ่งอาจจะกลายเป็นมะเร็งในระยะเวลาใดก็ได้ ควรไปหาแพทย์ตรวจอยู่เสมอทุกระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน แต่เมื่อไรที่เจ้าตัวสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงไป เช่น ขยายมากขึ้นหรือแตกเป็นแผล หนาขึ้นหรือเลือดออกได้ง่าย ควรรีบไปหาแพทย์ทันที ไม่ต้องรอจนกว่าจะครบระยะ ๓ เดือน เมื่อพบว่ามีฝ้าขาว แพทย์มักจะแนะนำให้งดบุหรี่ ยากล้อง ดื่มสุรา กินหมาก อมยาฉุนต่าง ๆ ต้องพยายามงดทุกอย่างเด็ดขาด ถ้างดของต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว ก็จะเป็นการป้องกันที่ดีมาก

อย่างหนึ่ง เพราะมะเร็งไม่จำเป็นต้องมีฝ้าขาว ในระยะเริ่มแรกอาจเกิดแผลหรือมีอาการเจ็บในปากก่อนได้ ในประเทศอังกฤษ จากสถิติที่ได้ในปี ๑๙๕๐ มีผู้เป็นมะเร็งของช่องปาก ๖.๕ ต่อพลเมืองในหนึ่งแสนคน เมื่อมีการรักษาสุขภาพปากแล้ว การสำรวจในปี ๑๙๖๐ จำนวน ๓.๒ ต่อพลเมืองหนึ่งแสน ซึ่งลดลงมาประมาณ ๕๐% เป็นสถิติที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

พอสรุปได้ว่า การป้องกัน การตรวจพบมะเร็งในระยะแรก และการรักษาอย่างถูกต้องมีประโยชน์อย่างมาก และสามารถช่วยชีวิตรักษาโรคให้หายขาดได้ในอัตราสูงมาก

---

๑๔. ถาม จากสถิติของโรงพยาบาลต่าง ๆ ถึงอายุของผู้ป่วย และสาเหตุใดบ้างที่ส่งเสริมให้เป็นมะเร็งเต้านม

ตอบ มะเร็งของเต้านม ส่วนมากพบในผู้หญิงอายุอยู่ในระหว่าง ๓๕—๖๕ ปี อย่างน้อยที่สุดที่พบ ๒๓ ปี มากที่สุด ๘๖ ปี สำหรับสาเหตุที่ส่งเสริมให้เป็นมะเร็งของเต้านมนั้น วิทยาศาสตร์การแพทย์ปัจจุบันยังไม่ทราบแน่นอน แต่จากการศึกษาจากสถิติมะเร็งเต้านม พบมากในกลุ่มผู้หญิงดังต่อไปนี้ :–

๑. ในผู้หญิงที่เริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกเมื่ออายุน้อย (ต่ำกว่าอายุ ๑๒ ปี)

๒. ในผู้หญิงโสดที่ไม่แต่งงาน พบว่าเป็นมะเร็งของเต้านมมากกว่าในผู้หญิงที่แต่งงานมีคู่ครอง

๓. ผู้หญิงที่มีบุตรน้อย พบว่าเป็นมะเร็งเต้านมมากกว่าผู้หญิงที่มีบุตรมาก

๔. ผู้หญิงที่เลี้ยงลูกด้วยนมของตัวเอง พบว่าเป็นมะเร็งของเต้านมน้อย

๕. ประวัติครอบครัว ผู้หญิงที่มีมารดาหรือพี่สาว น้องสาว หรือโดยเฉพาะที่ฝาแฝดกันเป็นมะเร็งของเต้านม จะมีโอกาสเป็นมะเร็งของเต้านมมากกว่าบุคคลธรรมดาโดยทั่วไปถึง ๓ เท่า

๖. ประวัติการอักเสบของเต้านมเรื้อรัง ข้อนี้พบมะเร็งของเต้านมบ่อยในผู้หญิงที่ไปรับการเสริมสวยเสริมเต้านมโดยใช้สิ่งแปลกปลอมฉีดอัดเข้าไป สารแปลกปลอมพวกนี้จะระคายเคืองเนื้อเยื่อของเต้านมปกติ ทำให้มีการอักเสบเจ็บบริเวณเต้านม กระตุ้นให้เนื้อเยื่อของเต้านมกลายเป็นมะเร็งขึ้นในภายหลัง

---

๑๕. ถาม ผู้ป่วยจะทราบได้อย่างไรว่า ได้เริ่มมีมะเร็งขึ้นแล้วที่เต้านมของตนเอง

ตอบ เซลล์ของเต้านมเมื่อเริ่มกลายเป็นมะเร็งนั้น จะไม่มีอาการอะไรเลย มันจะจับกลุ่มเป็น

ก้อนมะเร็งและโตขึ้น ไม่เจ็บ ไม่ปวด อาการแรกเริ่มจะคลำพบก้อนกลิ้งไปกลิ้งมาได้ในเต้านม หรือถ้าเซลล์มะเร็งทำลายท่อน้ำนม ก็จะมีเลือดหรือน้ำเหลืองออกทางหัวนมได้ การตรวจตราเต้านมของตัวเองอยู่เสมอ ๆ สามารถทำให้ผู้ป่วยพบก้อนมะเร็งในเต้านมของตัวเอง และไปหาแพทย์เพื่อการรักษาที่ถูกต้องได้ตั้งแต่ก้อนมะเร็งยังมีขนาดเล็กเท่าปลายนิ้วก้อยได้

๑๖. ถาม ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมมาหาแพทย์ในระยะที่มะเร็งยังอยู่เฉพาะที่ ไม่แพร่กระจาย คือ หมายความว่าเพิ่งเริ่มเป็น กับพวกที่มาหาแพทย์ในระยะเวลาที่มะเร็งลุกลามมากแล้ว โอกาสที่จะรักษาหายนั้น แตกต่างกันมากไหมครับ

ตอบ ผลการรักษาแตกต่างกันมากครับ ผู้ป่วยมะเร็งของเต้านมที่มาหาแพทย์ในระยะเริ่มแรกในขณะที่มะเร็งยังอยู่เฉพาะที่ ไม่แพร่กระจายไปที่ต่อมน้ำเหลือง ผลการรักษาหายร้อยละ (๘๒ %) ส่วนมะเร็งที่ลุกลามมากแล้วนั้น ผลการรักษาลดต่ำตามแต่ระยะของโรค จนถึงบางคนแพทย์ไม่อาจช่วยชีวิตไว้ได้

๑๗. ถาม สาเหตุของมะเร็งที่ปากมดลูกคืออะไร

ตอบ ในปัจจุบันเรายังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งที่ปากมดลูก แต่เราทราบจากสถิติต่าง ๆ แล้วว่า สตรีโสดที่ไม่เคยแต่งงานมักจะไม่เป็นมะเร็งที่ปากมดลูกเลย และพบว่าสตรีที่แต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย และสตรีที่มีบุตรมากหลายคน มีโอกาสเป็นมะเร็งได้มากกว่าคนที่มีบุตรจำนวนน้อยคน ฉะนั้น ก็เชื่อว่าการอักเสบของปากมดลูก อันเกิดจากการคลอดการแท้งนั้น อาจมีผลทำให้เป็นมะเร็งได้ นอกจากนี้ พวกที่มีการอักเสบของช่องคลอดและปากมดลูกจากเชื้อต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีแผลอย่างเรื้อรัง ก็อาจกลายเป็นมะเร็งได้

๑๘. ถาม อายุของผู้ที่เป็นมะเร็งปากมดลูกมักเป็นอายุไหน

ตอบ มะเร็งปากมดลูกนั้น มักจะเป็นโรคของผู้ป่วยที่มีอายุในระยะก่อนหมดประจำเดือน ตามสถิติของเราที่คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย พบว่ามะเร็งในระยะแรกเริ่ม อายุเฉลี่ยที่พบคือ ๓๔ ปี ส่วนมะเร็งระยะลุกลามนั้น อายุเฉลี่ยที่พบคือ ๔๑ ปี เรามีคนไข้อายุน้อยที่สุด ๒๓ ปี และมากที่สุด ๘๐ ปี

๑๙. ถาม อาการของมะเร็งปากมดลูกเป็นอย่างไร

ตอบ มะเร็งระยะแรกเริ่มนี้ บางครั้งคนไข้ไม่มีอาการอะไรเลย มาตรวจและพบโดยบังเอิญก็ได้ อาการที่พบเสมอ ๆ สำหรับมะเร็งระยะแรกเริ่มที่คนไข้มาหา ก็คือ มีตกขาว อาจมีมากผิดปกติและบางที มีกลิ่น ต่อมาอาจมีเป็นคล้ายน้ำล้างเนื้อจาง ๆ หรือลักษณะคล้ายน้ำเหลืองปนเลือด อาการต่อไป ก็เป็นอาการของมะเร็งลุกลาม คือ มีเลือดออกเมื่อกระทบกระเทือน หรือออกกระปริบกระปรอย นอกระยะมีประจำเดือน หรือมีคล้ายน้ำคาวปลาออกเรื่อย ๆ ส่วนอาการเพลีย ซีดลง, ผอมลง, น้ำหนัก ลด, เบื่ออาหาร, ปวด, บวมที่ขา หรือมีเลือดออกทางปัสสาวะหรืออุจจาระ ก็เป็นอาการของมะเร็ง ปากมดลูกระยะท้าย

๒๐. ถาม การป้องกันสำหรับมะเร็งปากมดลูกจะทำอย่างไร

ตอบ การป้องกันนี้แหละสำคัญที่สุด เพราะถ้าเราช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดโรคมะเร็งหรือป้องกัน เพียงให้เป็นมะเร็งระยะแรกเริ่มนี้จะดีที่สุด เพราะจะทำให้รักษาหายขาดได้ การป้องกันก็มี

๑. การรักษาความสะอาดของอวัยวะสืบพันธุ์

๒. คอยสังเกตอาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ถ้ามีตกขาวมากหรือผิดปกติ หรือมีเลือดออก นอกระยะประจำเดือนก็ต้องรีบไปหาแพทย์ ซึ่งแพทย์จะตรวจโดยวิธี Pap คือ การดูเซลล์มะเร็งปาก มดลูก เพื่อจะได้ทราบว่ามีมะเร็งหรือไม่

๓. ถึงแม้ว่าจะไม่มีอาการอะไรเลย ผู้หญิงทุกคนโดยเฉพาะที่แต่งงานแล้ว หรือมีบุตรแล้ว ควรจะไปพบแพทย์ทุก ๖ เดือน หรืออย่างช้า ๑ ปี เพื่อการตรวจ Pap ดูเซลล์มะเร็งนี้

๒๑. ถาม จะมีสถานที่บริการตรวจมะเร็งปากมดลูกที่ไหน

ตอบ ขณะนี้ตามโรงพยาบาลใหญ่ต่าง ๆ ในกรุงเทพ ฯ เช่น รามาธิบดี, สถาบันมะเร็งแห่งชาติ, ศูนย์อนามัยแม่และเด็กของเทศบาลนครกรุงเทพ, สมาคมแพทย์สตรี นอกจากนั้น ตามต่างจังหวัด ที่ ร.พ. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด และศูนย์อนามัยของกรมอนามัยก็มีการตรวจวิธีดูเซลล์มะเร็งนี้ทุกแห่ง

มะเร็งจึงเป็นโรคที่น่ากลัว เพราะมะเร็งทุกชนิดในระยะเริ่มแรก ไม่มีอาการให้ปรากฏแต่ อย่างใด จึงเป็นการยากที่ประชาชนจะรู้ได้ทันท่วงที และเมื่อรู้ว่ามีอาการของโรคมะเร็งก็มักจะสาย

เกินไปสำหรับการบำบัด ดังนั้น องค์การอนามัยโลกจึงขอร้องให้ประเทศทั่วโลกที่เป็นสมาชิก ได้ช่วยกันณรงค์ต่อสู้ป้องกันมะเร็งร้ายนี้ แต่เราจะสามารถป้องกันโรคมะเร็งได้มากน้อยเพียงไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของแพทย์ที่จะตรวจให้พบมะเร็งระยะเริ่มแรกให้ได้ แล้วบำบัดให้ทันท่วงที และก็ขึ้นอยู่กับประชาชนที่ควรศึกษาหาความรู้ว่า มีสาเหตุใดที่อาจช่วยทำให้เกิดเป็นมะเร็งได้ เช่น ควันไฟ เขม่ารถยนต์ เป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ช่วยทำให้เป็นมะเร็งของปอด เราก็พยายามหลีกเลี่ยงเสีย เป็นแผลเรื้อรังไม่หายก็ควรปรึกษาแพทย์ เพื่อตัดเนื้อไปวิจัยให้ถูกต้องว่าเป็นโรคใดแน่ ในสตรีเมื่อมีบุตรแล้วก็ควรได้รับการตรวจปากมดลูกเสียปีละครั้ง ฯ ล ฯ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วก็มีวิธีป้องกันมะเร็งอีกวิธีหนึ่ง คือ ให้นายแพทย์ทำการตรวจร่างกายอย่างละเอียดเสียปีละครั้ง ถ้าพบมะเร็งระยะเริ่มแรกก็มีโอกาสบำบัดให้หายขาดได้ ดังนั้น ขออย่าได้หลงเชื่อว่า มะเร็งรักษาไม่หาย และอย่ารักษาตัวเอง หรือใช้ยากลางบ้าน หรือรักษาด้วยเวทย์มนต์คาถา เพราะถ้าเป็นมะเร็งจริงๆ โอกาสจะรักษาหายโดยวิธีเหล่านั้น ยังไม่เคยปรากฏในวงการแพทย์ ณ ที่ใดๆ มะเร็งอาจจะสงบได้เพียงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนว่าหายแล้ว แต่ความจริงยังไม่หาย.

เรื่องน่าสนใจเกี่ยวกับบุหรี่

การสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่ ไม่ใช่เป็นการกระทำที่เสียต่อสังคมประการใด และบางสังคมอาจจะถือเรื่องการสูบบุหรี่เป็นเรื่องจำเป็นด้วยซ้ำ และนอกจากนั้นแล้ว การผลิตบุหรี่ออกจำหน่าย ก็เป็นกิจกรรมใหญ่ที่ทำรายได้ให้แก่รัฐปีละไม่ใช่น้อย ดังนั้น เรื่องของบุหรี่ที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องคัดค้านการสูบบุหรี่หรือชักชวนให้ท่านงดสูบบุหรี่ แต่เป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่นักสูบบุหรี่ควรรู้ไว้

บุหรี่ ยาสูบ ซิการ์ มีส่วนประกอบอะไรบ้าง

๑. ใบยาที่ใช้ทำบุหรี่ซิกาแรต มีแอลคาลอยด์ (นิโคติน) ประมาณ ๒๐ มิลลิกรัม
ใบยาที่ใช้ทำยาสูบ กล้อง มีแอลคาลอยด์ (นิโคติน) ประมาณ๒๕ มิลลิกรัม
ใบยาที่ใช้ทำบุหรี่ซิการ์ มีแอลคาลอยด์ (นิโคติน) ประมาณ ๑๐๐ มิลลิกรัม

๒. สารประกอบอื่น ๆ เช่น น้ำตาล แป้ง ไขมัน โปรตีน พีนอล กรดไขมัน และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในดินที่ใช้เพาะปลูกตัวยา

๓. กระดาษที่ใช้มวนบุหรี่ ส่วนใหญ่เป็นพวกเซลลูโลส

เมื่อท่านสูบบุหรี่จะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง

๑. *บริเวณที่ลุกไหม้*
ในบุหรี่ซิกาแรต จะมีอุณหภูมิสูงขึ้น ๘๐๐—๙๐๐ องศาเซนติเกรด
ในกล้องและซิการ์ จะมีอุณหภูมิสูงขึ้น ๔๐๐ องศาเซนติเกรด

๕% ของสารนิโคตินจะถูกเผาไหม้กลายเป็นสารอินทรีย์ไม่เป็นพิษ

๓๐% ของสารนิโคตินเป็นควันกระจายออกไปจากปลายบุหรี่

๒๕% ของสารนิโคตินจะถูกสูบเข้าไปในปากและหลอดลม

ทาร์ส (สารสีดำ) จะปรากฏในรูปต่าง ๆ กันหลายร้อยชนิด ขณะที่มีการเผาไหม้ในกระดาษและใบยา สารนี้มีสารที่สำคัญอยู่อย่างหนึ่ง คือ Benzopyrine ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นสารที่ช่วยทำให้เซลล์เปลี่ยนแปลงเป็นเซลล์มะเร็งได้

๒. ควันบุหรี่ตอนปลายที่เผาไหม้และระเหย มีส่วนประกอบดังนี้ คือ นิโคติน สารสีดำ (ทารส์) คาร์บอนมอนนอกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์ ไฮโดรเจนซัลไฟด์ แอมโมเนีย ไฮโดรเจนไซยาไนด์

๓. ควันบุหรี่ที่เราสูดเข้าไปในปากและปอด จะประกอบด้วยแก๊ส สารที่เป็นของเหลว และจำนวนของสารประกอบซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของยาสูบ ส่วนจำนวนที่เราจะสูดเข้าไปในร่างกายจนเกิดอันตรายนั้น ขึ้นอยู่กับอัตราการสูบ จำนวน และระยะเวลาที่สูบ

ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องราวของบุหรี่อย่างคร่าว ๆ

ผลที่จะเกิดจากการสูบบุหรี่มีดังนี้

---

๑. นิโคตนจะจับอยู่บนริมฝีปาก เยื่อหุ้มริมฝีปาก บางส่วนก็จะซึมเข้าเส้นโลหิต และควันดำก็อาจจะทำให้ฟันมีสีดำ คนที่สูบกล้องอาจเป็นมะเร็งที่ริมฝีปากได้

๒. ๙๕% ของนิโคตินจะไปจับอยู่ที่ปอด บางส่วนถูกดูดซึมเข้าเส้นเลือดและขับถ่ายออกมาทางปัสสาวะ เสมหะ และน้ำลาย นอกจากนั้น ยังมีผลต่อเด็กในครรภ์อีกด้วย

๕๐% ของทารส์ ซึ่งมีสาร Benzopyrine ยังคงอยู่ในปอด ทำให้ cilia ของเซลล์ ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ เมื่อรวมตัวกับฝุ่นที่เราดูดเข้าไปแล้วก็จะขังอยู่ในถุงลมในปอด ทำให้ระคายเคือง อาจจะเป็นสาเหตุของการไอได้ การไอเรื้อรังนาน ๆ นี้จะทำให้ถุงลมขยายขึ้น เป็นสาเหตุให้หอบเหนื่อยได้ง่าย

๓. หัวใจและหลอดโลหิต นิโคตินเป็นสาเหตุให้หัวใจเต้นถี่เร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น การบีบของหลอดโลหิตเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการอุดตันของเส้นเลือดได้ อุณหภูมิที่ผิวหนังจะลดลงถึง ๑๐ องศาเซนติเกรด หลอดโลหิตแข็งตัว

คาร์บอนมอนนอกไซด์จะทำให้กล้ามเนื้อหัวใจไม่แข็งแรง เพราะมีอ๊อกซิเจนไม่เพียงพอ

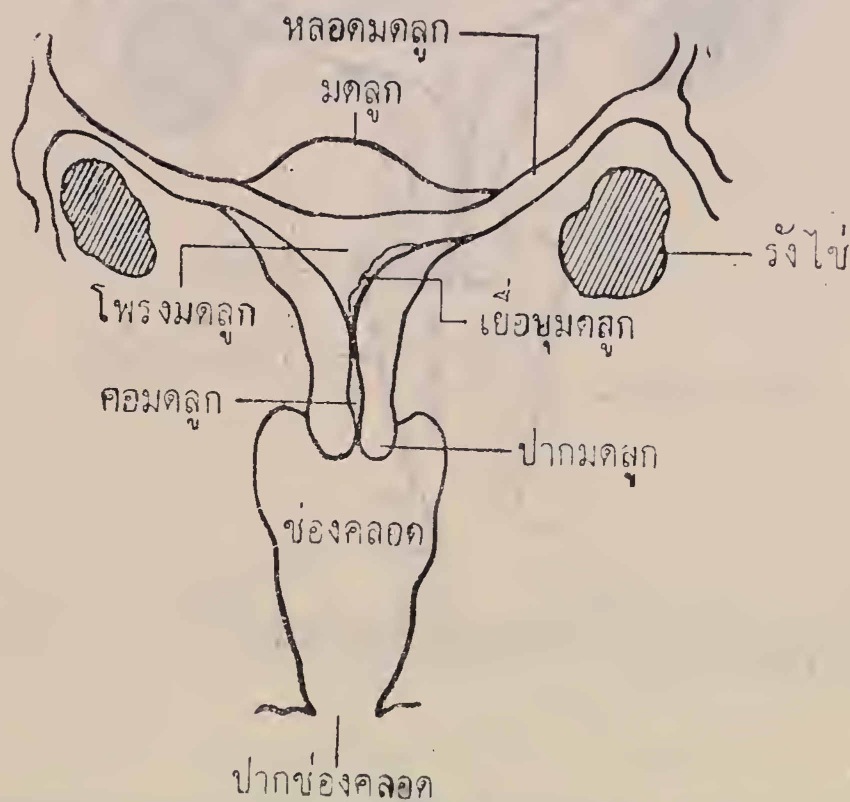
๔. นิโคตินจะเป็นสาเหตุทำให้กรดเพิ่มมากขึ้นในกระเพาะอาหาร เกิดอาการระคายเคือง การอักเสบของเยื่อกระเพาะและการเกิดผลในกระเพาะอาหาร

ทารส์ จะเป็นสาเหตุให้เกิดการระคายเคือง การอักเสบของเยื่อบุกระเพาะ และการเกิดแผลในกระเพาะอาหาร

ถ้าท่านเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุยังน้อยอยู่ ผลของบุหรี่ก็จะแสดงให้เห็นได้เร็วกว่าคนที่สูบบุหรี่เมื่ออายุมากแล้ว ได้มีการพบแล้วว่าผู้ที่เลิกสูบบุหรี่ได้ จะมีอาการป่วยของโรคต่าง ๆ น้อยลงกว่าผู้ที่สูบบุหรี่.

เฉพาะสตรี

อวัยวะสืบพันธุ์สตรี

อวัยวะสืบพันธุ์สตรีประกอบด้วย

๑. รังไข่หรือต่อมเพศหญิง

๒. หลอดมดลูก เป็นทางให้ไข่จากรังไข่เคลื่อนเข้าสู่โพรงมดลูก

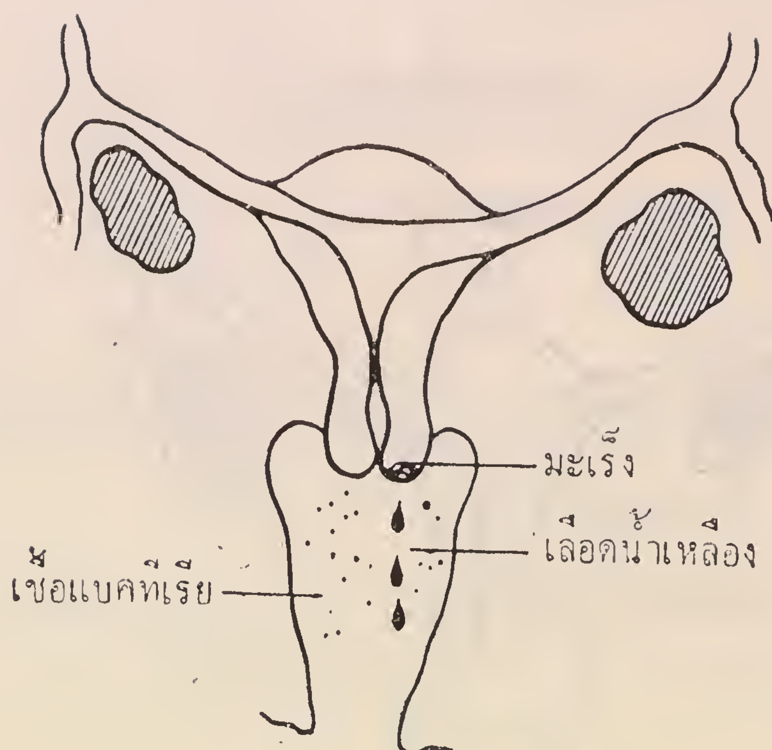
๓. ตัวมดลูก มีรูปร่างคล้ายผลฝรั่ง ภายในเป็นโพรงรูปสามเหลี่ยม เรียกว่า โพรงมดลูก

๔. คอมดลูก เป็นส่วนต่อจากตัวมดลูก มีช่องทางติดต่อกับช่องคลอด ส่วนปลายของคอมดลูก เรียกว่าปากมดลูก

๕. ช่องคลอด เป็นช่องทางติดต่อจากโพรงมดลูก ไปสู่ภายนอก

๖. อวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก (อวัยวะเพศ)

ท่านควรรู้เรื่องดังต่อไปนี้

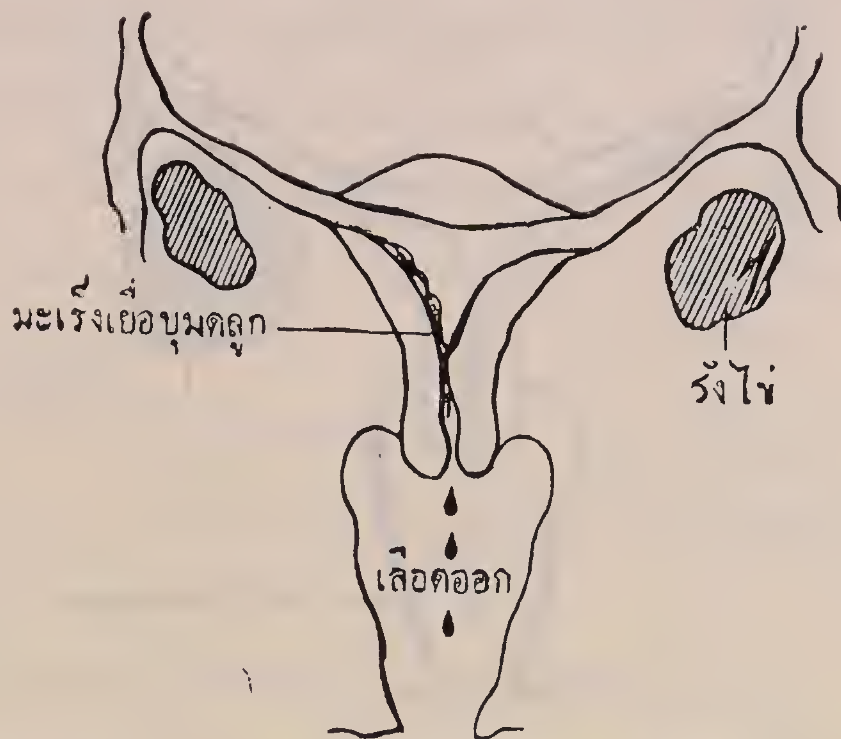
– มะเร็งของมดลูกเป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดในสตรีไทย โดยเฉพาะจะพบมากในสตรีในวัย ๓๕–๓๖ ปี

– มะเร็งของปากมดลูก จะพบได้มากเป็น ๒ เท่า ของมะเร็งของตัวมดลูก

– ปากมดลูกเป็นตำแหน่งที่แพทย์จะตรวจได้ง่าย ฉะนั้น มะเร็งของปากมดลูกจึงเป็นมะเร็งที่อาจตรวจพบได้ตั้งแต่ระยะเริ่มแรก

– การรักษาโดยการผ่าตัด หรือการรักษาโดยใช้รังสีอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง ๒ วิธีร่วมกัน อาจใช้ประโยชน์ในการรักษามะเร็งมดลูกได้ โดยเฉพาะถ้ารักษาตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก ๓ ใน ๔ ราย ของมะเร็งปากมดลูก จะรักษาให้หายขาดได้โดยเด็ดขาด

อาการของมะเร็งปากมดลูก

— อาการที่สำคัญที่สุดของมะเร็ง ก็คือ การมีเลือดออกมากผิดปกติ หรือมีเลือดออกกระปริบกระปรอยเล็ก ๆ น้อย ๆ อาการเลือดออกนี้อาจปรากฏเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มแรก โดยไม่มีอาการเจ็บปวด แต่ควรถือเป็นสัญญาณอันตรายที่ควรสังเกตอย่างยิ่ง

— การมีเลือดออกในระยะต่อไปนี้ เป็นสิ่งผิดปกติ

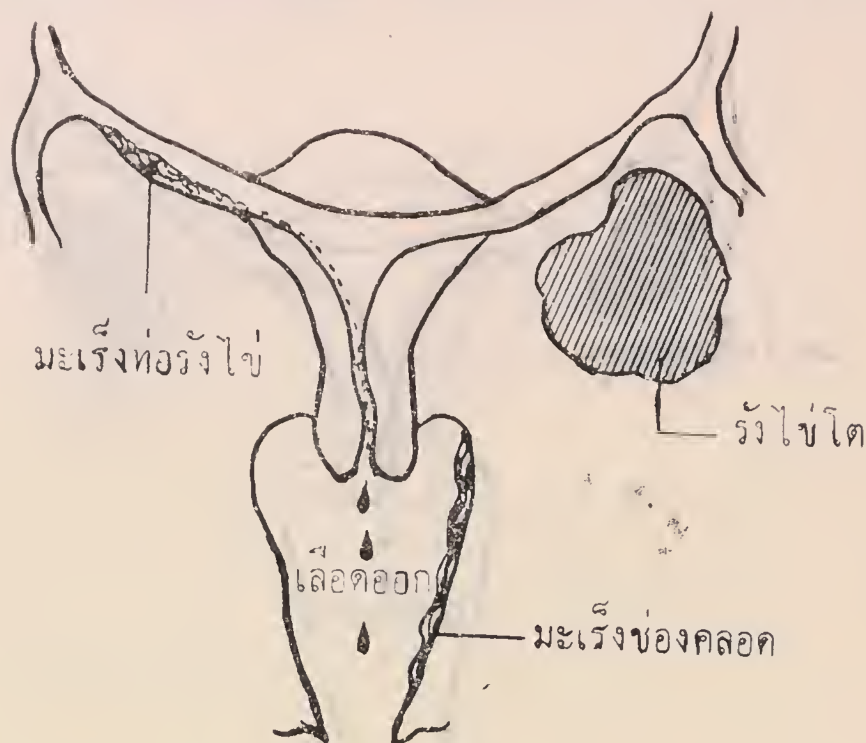
- การมีเลือดออกกระปริบกระปรอยที่ไม่ใช่ประจำเดือน
- การมีเลือดออกหลังจากการอยู่ร่วมกับสามี
- การมีเลือดออกจากช่องคลอดขณะถ่ายอุจจาระ
- การมีเลือดออกในวันหมดประจำเดือน

— ในขณะที่มะเร็งมดลูกอาจเกิดขึ้นโดยไม่มีอาการผิดปกติอื่น ๆ หรือไม่มีอาการเจ็บปวดเลยนั้น อาการเลือดออกผิดปกติมักจะเกิดขึ้นได้เสมอ

— อาการที่เลือดออก อาจจะเกิดจากมะเร็งหรือเป็นโรคอื่นๆก็ได้ แต่ท่านไม่ควรนิ่งนอนใจ

— ควรปรึกษาแพทย์ในทันทีที่ท่านมีเลือดผิดปกติทางช่องคลอด.

มะเร็งของอวัยวะส่วนอื่นของอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

– มะเร็งของรังไข่พบได้น้อยกว่ามะเร็งของมดลูก โดยมากจะทราบได้โดยการมีก้อนในท้องน้อย ซึ่งอาจจะมีอาการเจ็บปวดหรือไม่ก็ได้

– มะเร็งของหลอดมดลูก พบน้อยมาก

– มะเร็งในช่องคลอด พบไม่บ่อยนัก โดยมากเป็นการกระจายจากมะเร็งของอวัยวะใกล้เคียงเข้าสู่ช่องคลอด

– มะเร็งของอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก พบมากในหญิงที่อยู่ในวัยสูงอายุมาก ๆ ในระยะแรกมักเริ่มต้นโดยการเป็นแผลในบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก และอาจมีเลือดออกเล็กน้อยได้ มะเร็งของอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกอาจวินิจฉัยได้จากโดยอาศัยการตรวจธรรมดา.

ท่านควรทราบเรื่องดังต่อไปนี้

— ท่านผู้หญิงทุกท่าน โดยเฉพาะเมื่อมีอายุเกิน ๓๕ ปี ไปแล้ว ควรได้รับการตรวจภายในทุกปี เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมะเร็งของมดลูก และส่วนอื่นของอวัยวะสืบพันธุ์

— การตรวจภายใน เป็นวิธีที่ทำได้ง่าย รวดเร็ว ไม่เจ็บปวด และไม่มีอันตราย

— การตรวจภายใน จะช่วยให้แพทย์ตรวจพบมะเร็งได้ตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก ซึ่งเป็นระยะที่แพทย์อาจจะรักษาให้หายขาดได้

— การตรวจภายใน ควรทำทุกครั้งที่ท่านหญิงมีอาการผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์

— โปรดอย่ารอ จนท่านรู้สึกเจ็บปวด เพราะอาการเจ็บปวดจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมะเร็งกระจายลุกลามไปมากแล้ว

— โปรดปรึกษาแพทย์เกี่ยวกับการตรวจมะเร็งในระยะเริ่มแรก

การตรวจหามะเร็งมดลูกในระยะเริ่มแรก

— การตรวจหามะเร็งในระยะเริ่มแรก เป็นการตรวจมะเร็งมดลูกตั้งแต่ยังไม่ปรากฏอาการผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งเลย

— การตรวจหามะเร็งในระยะเริ่มแรก อาจทำได้โดยการนำตกขาวในช่องคลอดไปตรวจโดยวิธีพิเศษ ในขณะที่แพทย์ตรวจภายใน แพทย์จะนำตกขาวจากปากมดลูก ภายในคอมดลูก และภายในช่องคลอด ไปแตะบนกระจกเล็ก แล้วนำไปตรวจโดยละเอียดในห้องทดลอง แพทย์ผู้ตรวจตกขาวโดยวิธีนี้จะสามารถบอกได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่แสดงว่าอาจเป็นชนิดใดหรือไม่

— การตรวจโดยวิธีนี้ จะช่วยให้แพทย์ตรวจพบมะเร็งของมดลูกตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ซึ่งผู้ป่วยยังไม่เกิดอาการผิดปกติ และมะเร็งยังไม่กระจายลุกลามไปสู่อวัยวะอื่น ๆ

— อย่างไรก็ตาม พึงระลึกไว้ด้วยว่า การตรวจหามะเร็งมดลูกในระยะเริ่มแรกนี้ ควรได้ปฏิบัติเป็นประจำทุก ๆ ปี.

วิธีตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง

__มะเร็ง__ เป็นโรคที่มีอันตรายร้ายแรง แต่ถ้าตรวจพบและรักษาเสียแต่ระยะเริ่มแรก จะมีโอกาสหายได้มาก สำหรับสตรี โดยเฉพาะในวัยกลางคนนั้น เต้านมเป็นอวัยวะที่พบเป็นมะเร็งได้ง่าย ดังนั้น ถ้าสตรีทุกท่านสนใจและศึกษาวิธีตรวจเต้านมด้วยตนเอง ก็จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นอย่างยิ่ง

ตรวจเต้านมด้วยตนเอง

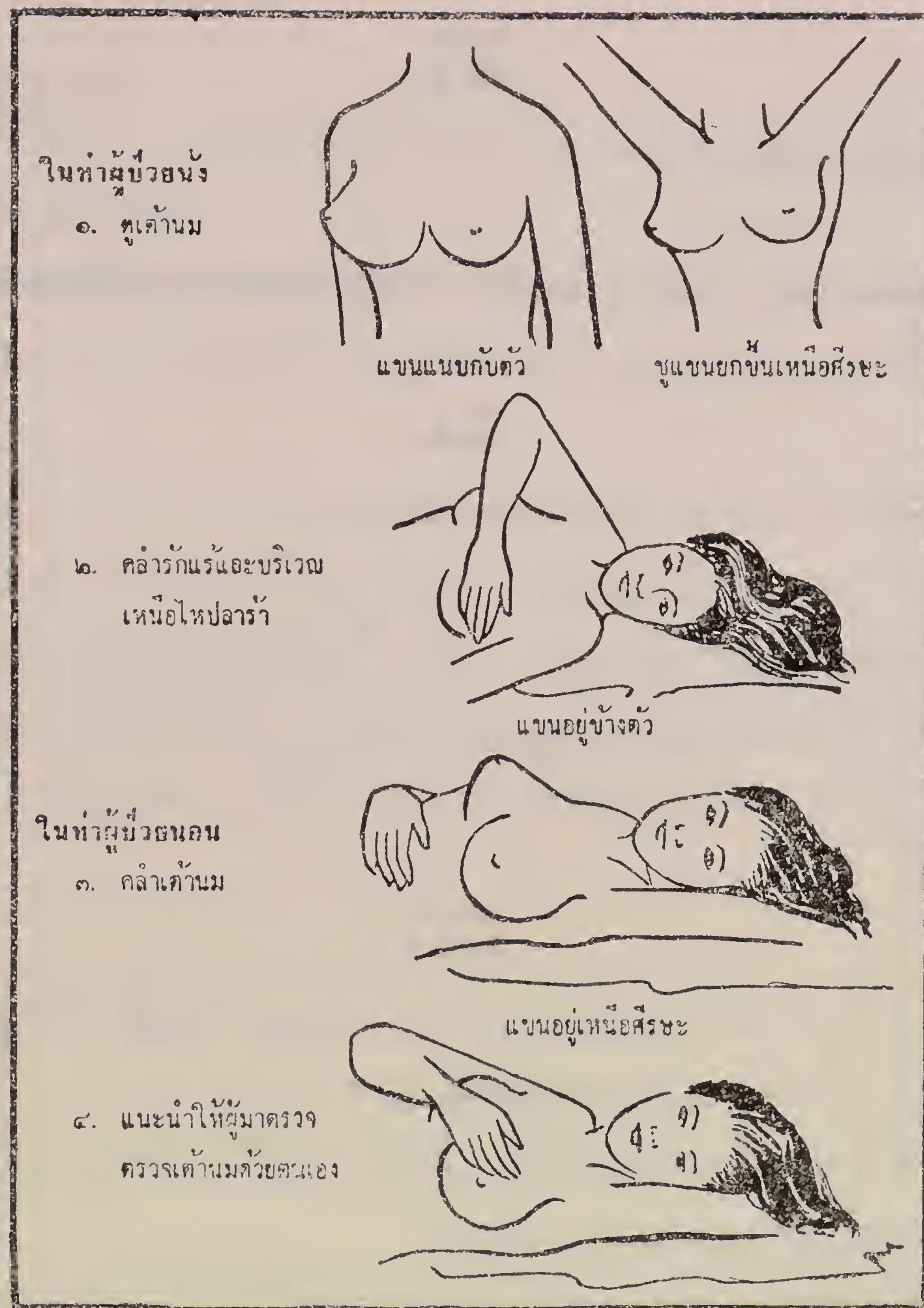
การตรวจเต้านมทำได้โดยง่าย การตรวจเพียงแต่ปฏิบัติตามวิธีต่อไปนี้ตามลำดับเท่านั้น

ขั้นที่ ๑

นั่งตัวตรง หน้ากระจกเงาสี่เหลี่ยมบานใหญ่ แขนทั้งสองทิ้งห้อยแนบกับลำตัว ตรวจดูลักษณะ ขนาดรูปร่างของเต้านมทั้งสองข้าง และตรวจดูผิวหนังของเต้านมโดยรอบว่า มีรอยบุ๋มหรือหัวนมถูกรั้งผิดปกติอย่างใดหรือไม่

เมื่อตรวจดูทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ให้ยกแขนทั้งสองขึ้นเหนือศีรษะ

สำรวจซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เมื่อยกแขนขึ้นเหนือศีรษะแล้ว สังเกตดูว่าเต้านมทั้งสองข้างอยู่ในระดับเดียวกันหรือไม่ (ปกติจะอยู่เท่ากัน) ถ้าเต้านมข้างใดข้างหนึ่งห้อยต่ำลงมา และมีขนาดใหญ่กว่าอีกข้างหนึ่งอย่างผิดปกติ ก็ควรจะรีบปรึกษาแพทย์ทันที

ใช้ฝ่ามือคลำบริเวณเต้านมส่วนต่าง ๆ

การตรวจเต้านมตามส่วนต่างๆโดยวิธีที่ ๒ นี้ แบ่งเป็นขั้น ๆ ได้ ดังนี้

ขั้นที่ ๒

นอนราบลงบนที่นอน จะตรวจข้างใดก่อนก็ให้เอาหมอนแบน ๆ สอดรองใต้หัวไหล่ข้างนั้นไว้

ใช้ฝ่ามืออีกข้างหนึ่งแตะลงบนเต้านมส่วนที่ใต้รักแร้ กดลงไป คลำไปมา แล้วเลื่อนฝ่ามือขึ้นมาตรงเต้านมส่วนบนด้านนอก (ก) จะรู้สึกว่าฝ่ามือสัมผัสกับเนื้อเต้านมส่วนนี้ เนื่องจากบริเวณนี้มีไขมันมากและหนากว่าส่วนอื่น จึงควรตรวจให้ละเอียดเป็นพิเศษ ครั้งแรกท่านอาจตกใจนึกว่าเป็นก้อนเนื้อผิดปกติได้ แต่ถ้าท่านตรวจเสมอเป็นประจำ ท่านก็จะทราบสภาพปกติของเต้านมของท่านเอง และถ้ามีสิ่งผิดปกติแปลกปลอมเกิดขึ้น ท่านก็สามารถจะทราบได้

ขั้นที่ ๓

เลื่อนฝ่ามือลงมาคลำบริเวณด้านนอกส่วนล่างของเต้านม และเลื่อนมือเข้าหาบริเวณหัวนมช้า ๆ

เมื่อตรวจเต้านมด้านนอกเรียบร้อยแล้ว ให้ยกแขนข้างหนึ่งที่มีหมอนหนุนอยู่ขึ้นไปเหนือศีรษะ วิธีนี้จะทำให้เต้านมแผ่กระจายและผิวหนังจะตึงบาง เป็นการง่ายต่อการตรวจขั้นต่อไป

ขั้นที่ ๔

ใช้ฝ่ามืออีกข้างหนึ่งแตะลงที่เต้านมด้านในส่วนบน (ค) กดลงกับหน้าอก และคลำช้า ๆ

เมื่อตรวจบริเวณ (ค) เรียบร้อยแล้ว ก็เคลื่อนฝ่ามือเข้าหาส่วนกลางของเต้านม บริเวณส่วนกลางของเต้านมนี้ต้องทำอย่างระมัดระวัง เพราะเนื้อเต้านมส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณนี้ อาจทำให้เข้าใจผิดได้ และเมื่อใช้ฝ่ามือกดหรือสัมผัสลงบนหัวนมนั้น ถ้ารู้สึกเจ็บและมีความรู้สึกแปลบปลาบเหมือมถูกเสี้ยนตำ ก็ควรจะได้พบแพทย์เพื่อปรึกษาหารือเสีย เพราะมะเร็งระยะแรกของท่อน้ำนมอาจมีอาการเช่นนี้ได้

ขั้นที่ ๕

จากนี้แล้ว ก็ตรวจครึ่งในส่วนล่าง (ง) ของเต้านมที่เหลืออยู่ ซึ่งจะรู้สึกว่าขอบของเต้านมด้านนี้ค่อนข้างแข็ง ซึ่งเป็นส่วนที่ชิดกับกระดูกซี่โครงมาก อย่าตกใจ

เมื่อตรวจข้างหนึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ควรตรวจอีกข้างหนึ่งด้วยวิธีเดียวกัน จะเห็นว่าการตรวจตามวิธีต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนั้นง่าย สะดวก

สตรีทุกคนสามารถทำได้เอง และเมื่อทำบ่อย ๆ เข้าก็จะมีความชำนาญ บางท่านอาจชำนาญกว่าแพทย์เสียด้วยซ้ำ

สิ่งผิดปกติที่จะต้องรีบปรึกษาแพทย์

- พบก้อนผิดปกติ ซึ่งไม่เคยมีมาแต่ก่อน ที่ใด ? ลักษณะอย่างไร ? ขนาดไหน ?
- มีน้ำเหลือง น้ำหนอง เลือด ไหลจากหัวนม
- ผิวหนังบริเวณเต้านมมีรอยบุ๋ม
- หัวนมถูกดึงรั้งจนผิดปกติ
- เต้านมทั้งสองข้างไม่อยู่ในระดับเดียวกัน ขนาดและรูปร่างต่างกันอย่างผิดปกติ.

การตรวจร่างกาย เพื่อค้นหาโรคมะเร็ง

นายแพทย์ มานพ แก้วจินดา
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

ในระหว่างเวลาซึ่งเป็นช่วงชีวิตของคนเรา ระยะที่ทำประโยชน์ได้มากที่สุดเป็นระยะตั้งแต่อายุ ๓๐ ปีขึ้นไป แต่ในช่วงนี้เอง ภัยที่คุกคามชีวิตมากที่สุดตั้งแต่หนุ่มสาวจนถึงแก่ชรา ถึงกับมีสถิติเป็นสาเหตุตายอันดับ ๒ ของชุมชนในหลายประเทศ คือ โรคมะเร็ง แม้มะเร็งคุกคามชีวิตตั้งแต่วัยฉกรรจ์ขึ้นไปมาก ก็ไม่ได้หมายความว่าในวัยเด็กจะปลอดภัยจากโรคมะเร็งนี้ พูดง่าย ๆ คือมะเร็งคุกคามชีวิตทุกเพศทุกวัย นับตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ๒๕๑๑ ได้มีสถิติให้เห็นว่ามีผู้ตายด้วยโรคมะเร็งทั้งปีถึง ๓๐๕,๐๐๐ คน หรือวันละ ๘๖๐ คน หรือทุก ๆ นาที มีผู้ตายด้วยโรคนี้ ๑ คน ในประเทศไทย ชนทั่วไปก็ตระหนักถึงภัยอันนี้มานาน ตั้งแต่ยังเชื่อกันว่าถูกคุณไสยเสกเป่าเข้าไปโตในท้องในร่างกาย เป็นความเชื่อในสมัยโบราณ และรู้จักกันว่าเป็นโรคมะเร็งในสมัยปัจจุบัน ผู้ที่คิดว่าเป็นมะเร็งในสมัยปัจจุบัน หรือได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งต่างก็ขวนขวายดิ้นรนที่จะมีชีวิตต่อไป หาที่พึ่งชีวิตไม่ว่าจะเป็นไสยศาสตร์ทรงเจ้าเข้าผี นั่งทางใน หาสมุนไพร รวมทั้งหานายแพทย์แผนปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญโรคนี้ ตามโรงพยาบาลใหญ่ๆในกรุงเทพฯ มีสถิติเมื่อ๔–๕ปีก่อนแสดงให้เห็นว่าผู้ที่เข้าอยู่ในโรงพยาบาลเพื่อรับการรักษามากที่สุด คือผู้ป่วยด้วยโรคเนื้องอกซึ่งมีมะเร็งเป็นส่วนมาก

ในวงการแพทย์เมื่อ ๖๐ ปีก่อน ได้ตระหนักถึงความจริงที่ว่า มะเร็งบางชนิดอาจจะบำบัดให้หายขาดได้ ถ้าผู้ตรวจได้พบแต่ระยะเริ่มแรก และได้รับการบำบัดด้วยวิธีที่ถูกต้องและเป็นวิธีเฉพาะ แต่ก็มีผู้ป่วยน้อยรายที่จะได้รับวินิจฉัยได้ทันท่วงที เป็นที่ทราบกันดีว่า มะเร็งจะก่อตัวได้ในทุกส่วนของร่างกาย มันอาจจะโตได้ทั้งเร็วและช้า แต่มะเร็งทุกชนิดมีลักษณะเหมือนกัน คือ ไม่ช้าก็ช้าที่จะแผ่ตัวเองและคุกคามชีวิต มะเร็งอาจจะอยู่โดยไม่มีอาการอันใด ในระยะเริ่มแรกซึ่งเป็นระยะที่จะ

บำบัดมันให้หายขาดได้ มักจะไม่มีอาการ แต่แพทย์สามารถตรวจพบมันได้ทั้งที่เป็นระยะเริ่มแรก และไม่มีอาการ

การตรวจร่างกายเพื่อค้นหาโรคมะเร็ง จึงเป็นการตรวจบุคคลผู้คาดเอาว่ามีสุขภาพสมบูรณ์ เช่น ปราศจากอาการหรือก่อนที่มีอาการของโรคมะเร็ง เป็นการพยายามตรวจร่างกายบริเวณที่เข้าตรวจถึง และเป็นการตรวจที่ทำกันได้ทั่วไป จุดประสงค์เพื่อค้นหามะเร็งตั้งแต่แรกที่มันก่อตัว ให้การวินิจฉัยเพื่อบำบัดให้หายขาดได้โดยศัลยกรรมและรังสี รวมทั้งการตรวจหาและแก้ไขสภาพก่อนกลายเป็นมะเร็งด้วย

แพทย์เพียงคนเดียวทำการตรวจให้ผู้มารับการตรวจแต่ละรายโดยตลอด โดยไม่ต้องการความรู้พิเศษหรือเครื่องมือพิเศษ รวมทั้งการตรวจทวารหนักและลำไส้ใหญ่ ซึ่งมองดูด้วยกล้อง ถ้าผู้มาตรวจได้รับการเตรียมมาอย่างดี การตรวจโดยละเอียดทำได้ในห้องตรวจเล็ก ๆ มีเครื่องมือง่ายต่อการปฏิบัติ แม้จะทำในคลีนิคส่วนตัว

การตรวจร่างกายเพื่อค้นหาโรคมะเร็ง เช่นเดียวกับการตรวจเพื่อวินิจฉัยโรคอื่นๆ ประกอบด้วยประวัติการตรวจร่างกายและการตรวจทางห้องชันสูตร

ประวัติ

ประวัติครอบครัว มะเร็งบางอย่างมีประวัติคล้ายจะสืบทอดในครอบครัว ฉะนั้น ควรจะบันทึกโรคมะเร็งที่เป็นกับญาติพี่น้อง ซึ่งสืบเชื้อสายโลหิตใกล้เคียงไว้ แต่ก็เป็นการยากที่จะได้ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งในครอบครัว มีน้อยรายที่จะได้ประวัติสมบูรณ์เกี่ยวกับลูกพี่น้อง พ่อแม่และปู่ย่าตายาย

ประวัติสิ่งแวดล้อม บันทึกเกี่ยวกับที่อยู่ ไม่ว่าจะเป็นชนบทหรือในเมือง บันทึกอาชีพที่ต้องสัมผัสอยู่กับสารที่ทราบว่า เป็นตัวทำให้เกิดโรคมะเร็ง เช่น สารปิโตเลียมบางอย่าง สีอนิลินน้ำเงินม่วง โครเมท นิเคล แอสเบสตอส หรือพวกแร่กัมมันตรังสี ประวัติที่สำคัญ คือ อุปนิสัยต่าง ๆ รวมทั้งการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่ม ในผู้หญิงควรบันทึกประวัติเกี่ยวกับประจำเดือน การคลอดลูก และการให้นมลูก และเป็นการดีที่จะบันทึกประวัติการใช้ยาหรือฮอร์โมนด้วย

อาการตามระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็น แม้ผู้มาตรวจจะบอกว่ามีสุขภาพดี บางทีอาจจะพบสิ่งผิดปกติที่สำคัญซึ่งผู้มาตรวจไม่สนใจ การพิจารณาทบทวนอาการ อาจจะพบการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยจากสภาพปกติ เช่น ไอเล็กน้อย หรืออาการน้อย ๆ ของท้องเดินสลับท้องผูก อันอาจจะนำไปสู่การวินิจฉัยได้ ควรให้ผู้มาตรวจตอบคำถามง่าย ๆ ด้วยตนเอง ลงในแบบเตรียมไว้ โดยเฉพาะประวัติครอบครัว ประวัติอดีต แต่การทบทวนอาการตามระบบ บางทีแพทย์ผู้ตรวจอาจจะต้องถามด้วยตนเอง

การตรวจร่างกาย

ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการตรวจร่างกายอย่างละเอียด การตรวจที่จะนับว่าเพียงพอเป็นการตรวจตั้งแต่ผิวหนัง บริเวณต่อมน้ำเหลืองที่เป็นด่านสำคัญ บริเวณศีรษะและคอ เต้านม และอวัยวะเพศภายนอก การตรวจช่องปาก ช่องคอ หลอดลม เชิงกราน และทวารหนัก ลำไส้ใหญ่ ต้องใช้เครื่องมือและวิธีการเฉพาะ

ผิวหนังและเยื่อเนื้ออ่อน ควรตรวจผิวหนังทุกบริเวณ โดยเฉพาะผิวหนังบริเวณที่ถูกแสงแดดบ่อย ๆ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า อวัยวะเพศ และผิวหนังบริเวณที่ถูกกระทบกระเทือนบ่อย เช่น บริเวณที่มีสายพาดไหล่และบริเวณที่ถูกเสื้อรัด ในผู้หญิงตัดผิวหนังบริเวณที่สงสัย เพื่อการวินิจฉัยเนื้อเยื่อทางพยาธิวิทยา และเป็นวิธีเดียวที่จะแยกโรค ไฝ ขี้แมลงวันธรรมดา ออกจากมะเร็งผิวหนังชนิดมะเร็งไฝสีดำ (มาลิกแนนท์เมลาโนมา) การวินิจฉัยจากความรู้สึกที่ได้จากการคลำรูปร่างลักษณะหรือสีจากการดู ไม่อาจจะให้การวินิจฉัยได้ จะบอกสภาพแท้จริงของเนื้อเยื่อได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์เท่านั้น

ศีรษะและคอ จำเป็นต้องให้แสงสว่างพอดี สำหรับการตรวจบริเวณศีรษะและคอทั้งภายนอกและภายใน ตรวจดูผิวหนังและเยื่อบุ ใช้นิ้วที่สวมถุงยางคลำภายในช่องปากที่เข้าคลำถึงรวมทั้งคลำลิ้นด้วย ดูช่องคอส่วนลึกและสายเสียงด้วยกระจก ผู้มารับการตรวจส่วนมากไม่ต้องใช้ยาพ่นคอ นอกจากนี้ อาจจะทำการตรวจเซลล์ของช่องคอส่วนที่อยู่หลังโพรงจมูก แล้วดูดเอาเยื่อเมือกมาป้ายเพื่อตรวจดูเซลล์

คลำหาต่อมน้ำเหลือง บริเวณศีรษะและคอ ตั้งแต่หูจนถึงกระดูกไหปลาร้า และถ้าไม่มีลักษณะการติดเชื้อ และพิสูจน์ไม่ได้ว่าเป็นอย่างอื่น ต่อมน้ำเหลืองที่โตมักจะโตจากโรคมะเร็ง ต่อมน้ำเหลืองโตบริเวณคอส่วนบน ให้สงสัยว่ามีสาเหตุจากบริเวณของคอหลังโพรงจมูก และบริเวณต่อมทอนซินโตบริเวณส่วนกลางของคอ ต้องตรวจบริเวณกล่องเสียงและต่อมไทรอยด์โดยละเอียด ถ้าโต

บริเวณส่วนล่างของคอให้ตรวจต่อมไทรอยด์ และบริเวณใต้ไหปลาร้า ต้องตรวจหาจุดเริ่มแรกของมะเร็งก่อนที่จะพิจารณาตัดต่อมน้ำเหลืองเพื่อตรวจ ถ้าตรวจค้นแล้วไม่พบจุดที่มะเร็งเริ่มต้น จึงตัดต่อมน้ำเหลืองซึ่งโตต่อมหนึ่งต่อมใดออกทั้งต่อม บางรายอาจจะเจาะดูดออกมาตรวจ แต่เป็นการยากที่จะแปลผลทางพยาธิและการตรวจพบได้ผลเพียงครึ่งเดียว เรื่องของต่อมน้ำเหลืองนี้ อาจจะใช้เข็มเจาะเพื่อตัดออกตรวจ ได้ชิ้นเนื้อเพียงพอให้พยาธิแพทย์วินิจฉัย

คลำต่อมไทรอยด์ จะเริ่มจากด้านหน้าหรือด้านหลัง แล้วแต่ความถนัดของผู้ตรวจ ตรวจทั้งสองกลีบ และส่วนกลางบางรายอาจจะคลำพบก้อนขนาด ๒—๓ มิลลิเมตร ถ้าพบทั้งก้อนเล็กก้อนใหญ่ขึ้นซ้อนกันมากมาย อาจจะมีก้อนมะเร็งอยู่ด้วย ถ้าการวินิจฉัยก่อนผ่าตัดไม่แน่นอน ต้องใช้ผ่าตัดเพื่อค้นหามะเร็งในต่อมไทรอยด์ที่คลำพบก้อนทุกราย โดยไม่รั้งรอให้มีอาการของโรคมะเร็งปรากฏขึ้น

สรุปการตรวจมะเร็งทางศีรษะและคอมีลำดับดังนี้

๑. ตรวจบริเวณศีรษะและคอ โดยเฉพาะผิวหนังริมฝีปาก
๒. ตรวจช่องปากทั้งดูและคลำด้วยนิ้ว
๓. ดูกล่องเสียงและบริเวณรอบกล่องเสียง
๔. คลำต่อมน้ำเหลือง
๕. คลำต่อมไทรอยด์
๖. ตรวจเซลล์จากช่องปากส่วนหลังจมูก

เต้านม ใช้แสงสว่างที่ดีพอ ตรวจโดยผู้มารับการตรวจนั่งหันหน้าสู่ผู้ตรวจ ตรวจดูรูปร่างและขนาด (ว่าเท่ากันหรือไม่) โดยให้ผู้มารับการตรวจทำดังนี้ ให้แขนแนบอยู่ข้างตัว ให้ยกแขนให้เกร็งแขนให้กล้ามเนื้อหน้าอกตึงตัว และให้โน้มตัวมาข้างหน้า จะตรวจบริเวณกล้ามเนื้อหน้าอกและรักแร้ได้ดีในระยะนี้ ต่อมาให้ผู้มารับการตรวจนอนหงาย ยกแขนขึ้นเหนือศีรษะ ยกไหล่ขึ้นหรือเอียงตัวขึ้นเล็กน้อยเพื่อให้เต้านมแผ่ไปบนทรวงอก เพื่อจะได้คลำตรวจเต้านมได้ดี ตรวจทุกเสี้ยวของเต้านม โดยแผ่นิ้วมือกดลงไปบนทรวงอก ตรวจหัวนมและเฉพาะรอบ ๆ ที่เป็นสีดำด้วย ถ้าพบสิ่งไหลออกมาเป็นสีเหลืองดำหรือเลือด ต้องนำไปป้ายลงบนแผ่นกระจกเพื่อตรวจเซลล์ และสังเกตหรือวาดรูปท่อน้ำซึ่งเป็นจุดให้สิ่งไหลออก เพื่อจะตัดออกในการวินิจฉัยขั้นต่อไป

ควรแนะวิธีการให้ผู้มารับการตรวจเต้านมด้วยตนเองทุกเดือน เพื่อช่วยวินิจฉัยมะเร็งเริ่มแรก

ปอด ใช้การตรวจทรวงอกด้วยรังสี ในพวกที่สูบบุหรี่ ตรวจเซลล์ในเสมหะจากหลอดลมทำได้ง่าย โดยให้ผู้ป่วยเก็บเสมหะเองในน้ำยาแอลกอฮอล์ร้อยละ ๕๐ อาจจะใช้วิธีให้ผู้มาตรวจหายใจเอาควันโพพิลินกลัยคลอล เพื่อที่จะได้ขับเสมหะจากหลอดลมออกมา อย่างไรก็ตาม ต้องตรวจปอดด้วยวิธีธรรมดาทุกราย เพราะอาจจะได้เสียงหวีดจากการอุดตันบางส่วนของหลอดลมโดยก้อนเนื้องอก

ท้อง คลำหน้าท้องเพื่อหาก้อนผิดปกติหรืออวัยวะในช่องท้องที่ใหญ่ขึ้น การคลำพบอวัยวะโตบางรายเป็นโรคที่ช่วยได้ยาก เช่น ตับโตจากโรคมะเร็ง บางรายอาจจะเป็นอาการแรก และพอจะบำบัดให้หายได้ เช่น คลำพบก้อนในช่องท้อง หรือคลำพบไตโตขึ้น

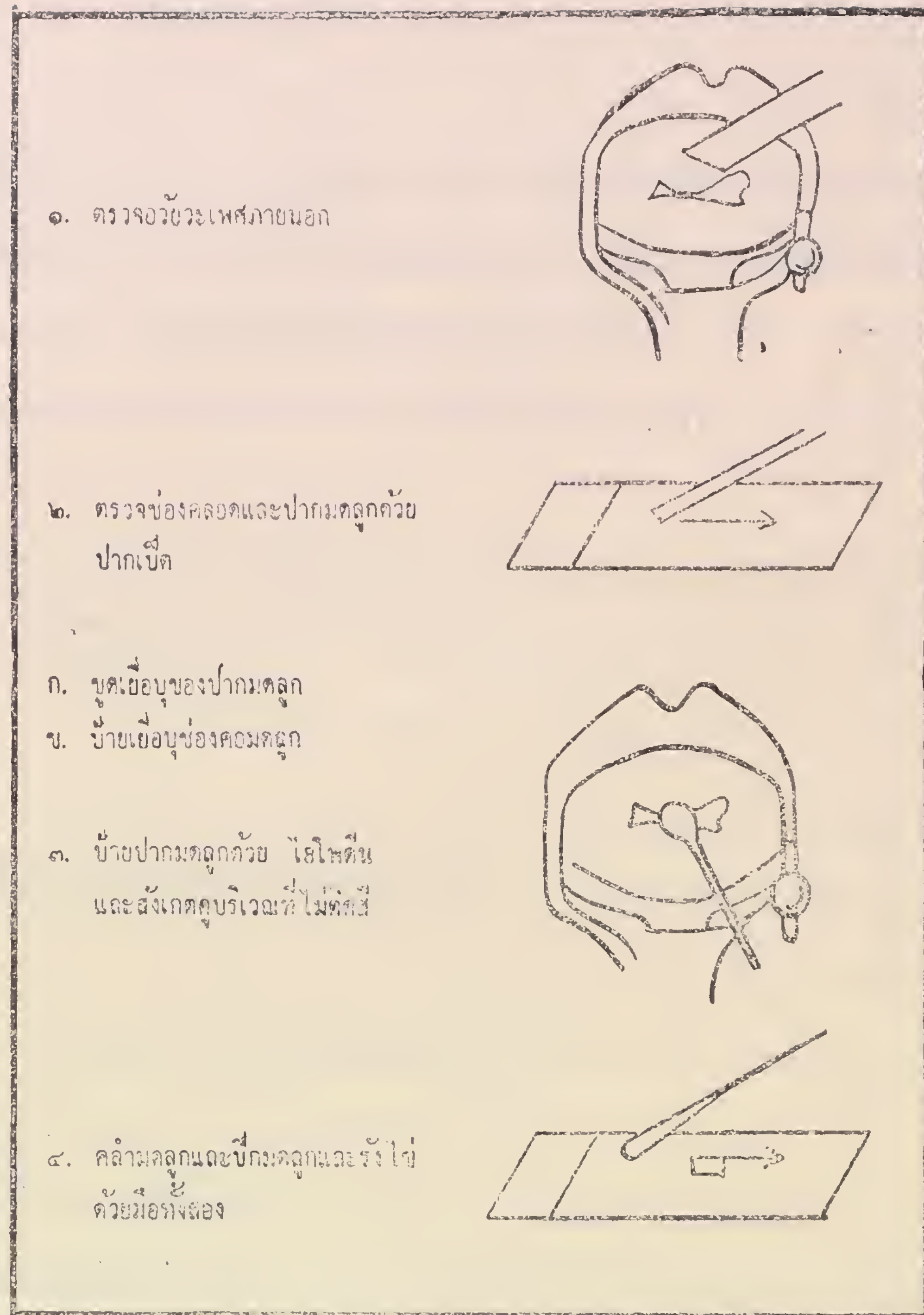
อวัยวะเพศหญิง วิธีการตรวจอุ้งเชิงกราน และที่จะขาดไม่ได้ คือ การตรวจเซลล์ ทำโดย

๑. ตรวจดูอวัยวะเพศภายนอก ดูปากช่องคลอด และสังเกตการผิดปกติของผิวหนังเยื่อบุมิวคัส ต่อมและท่อปัสสาวะ

๒. สอดปากเป็ดโดยไม่มีการหล่อลื่นเข้าช่องคลอดและปากมดลูก สังเกตสิ่งไหลออกในช่องคลอดด้วยถ้ามี

๓. ป้ายปากมดลูกและช่องคอมดลูก ใช้ไม้แบนกว้าง ๑ นิ้ว ยาว ๖ นิ้ว หนา ๑ กระเบียดนิ้ว ปลายข้างหนึ่งโค้งเล็กน้อย ขูดปากมดลูกจากด้านหน้าไปด้านหลัง ผ่านช่องของปากมดลูกด้วย และเอาป้ายลงบนแผ่นกระจกเพื่อตรวจเซลล์ ใช้สำลีพันปลายไม้กวาดช่องคอมดลูก เอามาป้ายลงบนแผ่นกระจกเพื่อตรวจเซลล์อีก การป้ายต้องป้ายให้เรียบและสม่ำเสมอทำได้โดยป้ายไปในแนวเดียวกัน ต้องแช่แผ่นกระจกลงในน้ำยาอีเธอร์แอลกอฮอล์ครึ่งต่อครึ่งลงทันทีที่ป้ายแล้ว แพทย์ผู้ตรวจเซลล์ควรจะได้รายละเอียดทุกรายเกี่ยวกับประจำเดือน การใช้ฮอร์โมน การรักษาโรคเฉพาะสตรี การตั้งครรภ์และการติดเชื้อ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้อาจจะทำให้เซลล์เปลี่ยนแปลงได้สำหรับผู้มาตรวจบางรายที่มีประวัติต่อไปนี้ เช่น

ให้ทำการตรวจเซลล์ในโพรงมดลูก โดยใช้แปรงกวาดโพรงมดลูก หรือวิธีดูดเอาเซลล์มาตรวจ

๔. ตรวจด้วยน้ำยาไอโอดีน ใช้สำลีชุบน้ำยาทิงเจอร์ไอโอดีน ร้อยละ ๗ ป้ายปากมดลูก สังเกตบริเวณที่ไม่ติดสี เว้นไม่ทำให้ผู้มาตรวจที่มีประวัติแพ้ไอโอดีน

ใช้คีมตัดเนื้อจากบริเวณที่สงสัยนำมาตรวจทางพยาธิวิทยา โดยเฉพาะบริเวณที่ไม่ติดสีไอโอดีน ซึ่งแยกได้ชัดจากบริเวณที่ติดสี หรือบริเวณที่เป็นปื้นขาว ควรจะตัดให้ส่วนที่เป็นเนื้อดีร่วมด้วย วาดรูปบอกตำแหน่งและอาการต่างๆให้พยาธิแพทย์ทราบ ซึ่งปกติตัดด้วยคีมเลือดจะออกเล็กน้อย ถ้าเลือดออกมากให้ใช้ผ้ากอซชุบไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ กดบริเวณปากมดลูก ๑–๒ นาที แล้วใส่เทมพอน ถ้ายังคงมีเลือดออกมากอยู่อีก ให้ใส่เยลโฟมหรือจี้ด้วยไฟฟ้า

๕. คลำด้วยมือทั้งสอง โดยสอดนิ้วมือข้างหนึ่งเข้าช่องคลอด อีกมือคลำข้างหน้าท้อง ตรวจมดลูกทุกส่วนตั้งแต่โฟนิค ปากมดลูก ตัวมดลูก ปีกมดลูก รังไข่ และลงท้ายด้วยการสอดนิ้วมือข้างคลำหน้าท้องเข้าทวารหนักคลำผนังช่องคลอดระหว่างมือทั้งสอง

ตามวิธีที่กล่าวมานี้ สามารถตรวจพบโรคมะเร็งในผู้ป่วยได้ทุกราย ในรายซึ่งทำการตรวจเซลล์ปากมดลูกซ้ำ และมีอาการผิดปกติ แต่หาจุดของโรคมะเร็งไม่พบ แม้ทำการตัดชิ้นเนื้อตรวจแล้ว ให้ส่งผู้ป่วยไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรค ไม่ควรทำการจี้ด้วยไฟฟ้า หรือให้การบำบัดผู้ที่มารับการตรวจครั้งแรก เพราะจะทำให้ไม่เห็นจุดเป็นโรค และทำให้การรักษาสับสน

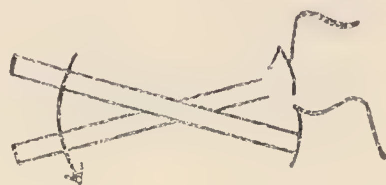
อวัยวะเพศชายและต่อมลูกหมาก ตรวจอวัยวะเพศภายนอกโดยดูและคลำ และรูดหนังหุ้มปลายอวัยวะสืบพันธุ์เพื่อดูให้ชัดเจน เว้นแต่ผู้ทำการขลิบหนังหุ้มออกแล้ว ถ้ามีถุงน้ำของลูกอัณฑะเกิดใหม่ ๆ ในผู้ใหญ่ ให้เจาะเพื่อที่จะคลำอัณฑะได้ชัดเจน สอดนิ้วเข้าหาทวารหนัก ตรวจคลำต่อมลูกหมากในผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่แล้วทุกราย รายที่สงสัยให้นวดต่อมลูกหมากเอาสิ่งไหลออกไปตรวจเซลล์และน้ำเหลืองหาระดับน้ำย่อย กรดฟอรเฟเทส ที่สำคัญ คือ อาจจะคลำได้ตั้งแต่รู้สึกแน่น ๆ จนกระทั่งรู้สึกแข็งเป็นหินหรือเป็นตุ่มนูน

ถ้าตรวจพบเช่นนี้ต้องนึกถึงสาเหตุต่าง ๆ เช่น นิ่ว การติดเชื้อเรื้อรัง ก้อนเนื้องอกธรรมดา แต่ถ้าพบในคนอายุกว่า ๕๐ ปีให้คิดว่าเป็นมะเร็งก่อน และต้องตัดเอาก้อนเนื้อบริเวณสงสัยออกให้หมดเพื่อตรวจวินิจฉัย การใช้เข็มหรือตัดเพียงบางส่วนเชื่อถือไม่ได้ เนื่องจากถ้าผลอ่านไม่พบมะเร็งก็ไม่อาจจะเชื่อได้ว่าเป็นมะเร็ง

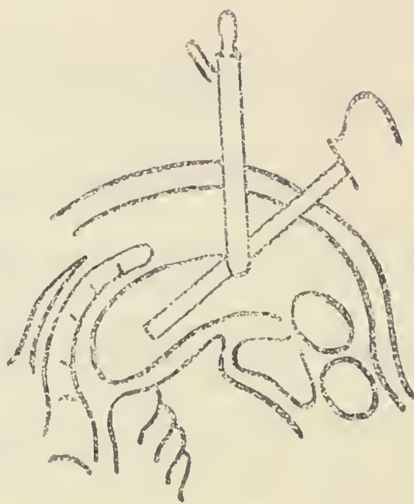
ทวารหนักและลำไส้ ตรวจได้โดยใช้นิ้วคลำและส่องดูด้วยกล้อง การตรวจด้วยนิ้วอย่างเดียวอาจจะพลาดจุดเป็นโรค เช่น ติ่งเนื้อของเยื่อบุ จึงควรต้องใช้กล้องส่องทุกรายดูเยื่อบุของทวารหนักและลำไส้ใหญ่ ส่วนซิกมอยด์ และถ้าพบจุดที่เป็นโรค ต้องตัดออกตรวจ การตรวจด้วยกล้องส่องลำไส้ทำได้ง่ายและปลอดภัย ใช้เวลาไม่มาก ถ้าลำไส้สะอาด ท่าที่ดีที่สุดในการตรวจให้ผู้มาตรวจนอน เข่ากับอกชิดพื้น แต่บางทีต้องใช้ท่านอนตะแคงถ้าผู้มาตรวจนอนเข่ากับอกชิดพื้นไม่ได้ กล้องส่องลำไส้ใหญ่ ส่วนซิกมอยด์ควรจะยาว ๑๐ นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕/๘ นิ้ว สอดเครื่องส่องเข้าลำไส้พร้อมกับดูไปด้วย ขณะสอดอย่าใช้แรงสอดจนเกินควร ตรวจดูเยื่อบุขณะถอดเครื่องส่องออกพร้อมกับหมุนไปด้วย ไม่ควรเป่าลมให้ลำไส้พอง เว้นแต่ต้องการจะดูขณะเยื่อบุตึงและเรียบ จุดเป็น

โรคที่พบมากคือ ติ่งเนื้อ ทุกจุดเป็นโรคที่พบต้องตัดออกตรวจและทำให้ปลอดภัย โดยใช้คีมคีบปากเป็นรูปถ้วยเล็ก ๆ และไม่คีบบริเวณโคนติ่งเนื้อ และจำต้องทำการตัดออกตรวจ เพราะมีติ่งเนื้อเป็นจำนวนมากที่เป็นมะเร็งระยะเริ่มแรก หรือกำลังจะเปลี่ยนเป็นมะเร็ง สำหรับการตรวจลำไส้ใหญ่เหนือส่วนซิกมอยด์ในผู้มารับการตรวจทุกราย ที่มีจุดเป็นโรคที่เยื่อบุเมื่อตรวจพบด้วยกล้องส่องลำไส้ใหญ่ หรือผู้ที่มีอาการถ่ายอุจจาระเป็นเลือด หรือห้องทดลองตรวจพบเลือดในอุจจาระ ให้สั่งทำการสวนทวารหนักด้วยแป้งเบเรียม ใส่ลม และตรวจดูด้วยรังสีเพื่อดูติ่งเนื้อเล็ก ๆ ในส่วนเหนือซิกมอยด์ อาจจะทำการล้างลำไส้ใหญ่ เพื่อตรวจดูเซลล์ บางรายอาจจะต้องเปิดช่องท้องเพื่อการวินิจฉัยขั้นสุดท้าย.

๑. ตรวจบริเวณหว่างขาหนีบและตรวจ
ทวารหนักด้วยนิ้ว

๒. สอดกล้องส่องลำไส้ใหญ่ส่วนซิกมอยด์
เข้าทางทวารหนัก ถอดหัวนำออก เปิดไฟ
ให้สว่าง สอดกล้องส่องขณะที่ดูไปด้วย
ใช้เครื่องดูดถ้าจำเป็น ตรวจดูเยื่อบุลำไส้
ขณะถอดกล้องส่องออกพร้อมกับหมุน
ไปด้วย

การตรวจทางห้องชันสูตร

เลือด ในการตรวจค้นหาโรคมะเร็ง จำต้องทราบระดับของเฮโมโกลบิน (สีเลือด) และเฮมาโตคริท (ส่วนของเม็ดเลือดต่อน้ำเลือด) โรคมะเร็งที่ซ่อนอยู่โดยเฉพาะมะเร็งของทางเดินอาหารหรือทางเดินปัสสาวะ อารจะแสดงอาการโดยโรคโลหิตจาง โดยทั่วไปไม่ทำการนับเม็ดเลือดแดงในการตรวจค้นหามะเร็ง เพราะกินเวลานานและผลไม่แน่นอนกว่าเฮโมโกลบินและเฮมาโตคริท ถ้ามีอาการผิดปกติ จึงทำการตรวจเลือดเต็มขนาด

ปัสสาวะ ตรวจทั้งวิธีธรรมดาและทั้งการปั่นเอาตะกอนไปตรวจ อาจจะตรวจพบเม็ดเลือดโดยกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งอาจจะเป็นอาการแรกของเนื้องอกของทางเดินปัสสาวะ

อุจจาระ ตรวจหาเลือดในอุจจาระ ถ้าพบเลือดจากอุจจาระที่ได้หลังจากการตรวจทวารหนัก ให้สงสัยมะเร็งลำไส้ และควรจะตรวจซ้ำใหม่ ให้ผู้มาตรวจงดอาหารเนื้อ ๓ วัน ถ้ายังพบอีกให้ตรวจทางเดินอาหารโดยรังสีให้ละเอียด

การตรวรทรวงอกด้วยรังสี สำคัญในการตรวจหามะเร็งของปอด และใช้ตรวจเพื่อการสำรวจให้กับชุมชน ไม่ใช่การดูจากห้องมืด เพราะไม่ค่อยได้ผล และใช้เปรียบเทียบไม่ได้ในการตรวจคราวต่อไป ใช้การถ่ายภาพรังสีทรวงอกด้วยฟิล์ม และควรทำให้กับผู้มาตรวจทุกราย ในคนอายุเกิน ๔๕ ปี ควรทำทุกปี ใช้ฟิล์ม ๔ สี ถ่ายภาพด้านหน้า หลัง ด้านข้าง และด้านเฉียงขวาและซ้าย

ตรวจเซลล์ การตรวจเซลล์ของปากมดลูกและช่องคลอดของช่องคอหลังจมูกของเสมหะใช้ในการตรวรเพื่อสำรวจให้กับชุมชนด้วย

ตรวจกรดในกระเพาะอาหาร โดยไม่ต้องดูดเอาน้ำย่อยมาตรวจ วิธีการนี้ช่วยให้การตรวจง่ายขึ้น

ความเพียงพอในการตรวจ

ขึ้นอยู่กับเวลาของแพทย์ จำนวนแพทย์ที่ทำการและห้องชันสูตรต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการทางรังสี ถ้าได้นำมาใช้อย่างคุ้มค่า เพื่อที่จะค้นหาให้พบโรคมะเร็ง และจุดเป็นโรคก่อนเปลี่ยนเป็นมะเร็ง ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่สำคัญ คือ การควบคุมโรงมะเร็ง

ในการตรวจค้นหาโรคมะเร็งที่สำคัญที่สุด คือ นายแพทย์ควรได้มีเวลาเพียงพอในการทำการตรวจ ซึ่งจะให้ได้โดย

๑. นัดหมายการตรวจ เพื่อผู้มาตรวจจะได้เตรียมตัวก่อน เช่น งดอาหารหลังเที่ยงคืนก่อนวันตรวจเก็บอุจจาระปั๋สสาวะนำมาตรวจ

๒. การตรวจร่างกาย ตรวจตามระบบควรมีแบบการตรวจ เพื่อนำให้แพทย์ได้ตรวจทุกระบบอย่างสมบูรณ์ และทำการบันทึกการตรวจอย่างมีประโยชน์

๓. ประวัติจัดขึ้นให้ทราบว่าอาการต่าง ๆ เกิดเมื่อใด เพื่อให้แพทย์ทราบอาการที่เกิดขึ้นตามลำดับ ผู้มาตรวจอาจจะนำไปกรอกรายการหรือตอบคำถามได้เองที่บ้าน ก่อนการนัดตรวจจะได้ประวัติครอบครัว และประวัติอดีตสมบูรณ์ขึ้น

๔. จัดเตรียมให้ความสะดวกสบายทั้งต่อผู้มาตรวจ และเจ้าหน้าที่ในห้องชันสูตรและแผนกรังสี การบริการชุมชน เช่น ตรวจเซลล์ปากมดลูก หรือถ่ายรูปรังสีกระเพาะ จะทำให้ผู้มาตรวจเห็นสมรรถภาพของการตรวจร่างกายหามะเร็งระยะเริ่มแรกมากขึ้น

๕. แพทย์สมควรได้รับเวลามากขึ้น ถ้าตรวจบุคคลพวกที่อาจจะพบมะเร็งได้มาก เช่นเกี่ยวกับเพศและอายุ

หญิงอายุ ๓๐ ปี หรือมากกว่า

ชายอายุ ๔๐ ปี หรือมากกว่า

มีประวัติแวดล้อม เช่น ในพวกสูบบุหรี่ และบุคคลพวกที่ได้รับอันตรายจากการสัมผัสกับสารบางอย่างในโรงงานอุตสาหกรรม

ผลที่ได้จากการตรวจร่างกายเพื่อค้นหาโรคมะเร็ง นั้น คือ การตรวจพบโรคมะเร็ง และตรวจพบโรคมะเร็ง จะทราบได้โดยการวิเคราะห์ผลของการวินิจฉัย และผลที่มีต่ออัตราตายด้วยมะเร็ง

จำนวนผู้ที่จะวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็ง เชื่อว่าจะแตกต่างกันไปตามสภาพของชุมชนผู้มาตรวจ การตรวจผู้ซึ่งไม่มีอาการตามที่กล่าวมาแล้วเป็นหนทางที่จะเชื่อว่า จะช่วยชีวิตผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งไว้ได้ตามหลักการ และยังช่วยควบคุมโรคเหล่านี้ เช่น ติ่งเนื้อของทวารหนัก ลำไส้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงของเซลล์ ที่มดลูกปื้นขาวในที่ต่าง ๆ ป้องกันเพื่อไม่ให้กลายเป็นโรคมะเร็ง

ส่วนการควบคุมโรคมะเร็ง จะทราบโดยการลดอัตราตายของโรคมะเร็ง ซึ่งต้องการเวลาพอสมควรในการติดตามศึกษาผลงาน ได้มีความพยายามที่จะป้องกันการตายจากโรคมะเร็งในปอด เต้านม กระเพาะอาหาร และต่อมลูกหมาก โดยการตรวจให้พบแต่ระยะเริ่มแรก หลักการใหญ่ที่เชื่อกันว่า จะลดการตายจากโรคมะเร็งได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการจัดชุมนุมชนตั้งแต่วัยที่เป็นผู้ใหญ่ ให้ได้รับการตรวจด้วยวิธีง่ายในห้องตรวจธรรมดา โดยไม่ต้องรอการวิจัยหรือรอยาที่จะบำบัดโรคมะเร็งให้ได้ผล

ก่อนที่จะทราบสาเหตุของโรคพิษสุนัขบ้าและโรคไข้จับสั่น โรคทั้งสองได้รับการควบคุมไม่ให้ระบาดไว้ได้ สำหรับโรคมะเร็งนั้นก็ตั้งความหวังไว้ว่า จะต้องควบคุมไว้ได้เช่นกัน.

มะเร็งที่พบบ่อย ๆ

ศ.พ. น.พ. โรจน์ สุวรรณสุทธิ

มะเร็งของโพรงปากและริมฝีปาก

สัญญาณอันตราย เป็นตุ่มหรือแผลที่ไม่รู้จักหาย

มะเร็งของโพรงปาก รวมมะเร็งของกระพุ้งแก้ม ลิ้น เหงือก เพดาน และพื้นปากไว้ด้วย เป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดในหมู่มะเร็งทั้งหมด

อัตราที่พบ	๑๖.๗๐% ของมะเร็งทั้งหมด
อายุที่พบบ่อย	๔๕ – ๗๕ ปี

พบในเพศชายเท่า ๆ กันกับเพศหญิง

อาการ

มะเร็งที่ริมฝีปากมักจะตั้งต้นเป็นตุ่มหรือก้อนเล็ก ๆ ไม่มีอาการเจ็บปวด แล้วค่อย ๆ โตออกจนเป็นก้อนใหญ่ บางทีบานปลายคล้ายดอกกะหล่ำอยู่บนริมฝีปาก มักจะเป็นที่ริมฝีปากบน มะเร็งที่กระพุ้งแก้ม ลิ้น เหงือก เพดานและพื้นปาก อาจจะตั้งต้นเป็นตุ่มหรือเป็นแผล ซึ่งมีบ่อย ๆ ตั้งต้นจากถูกฟันที่คม เก หรือฟันปลอมที่ใส่ไม่สนิท กดหรือขูด ถูไปมาจนเกิดเป็นแผลบ่อย ๆ เมื่อเป็นแผลเรื้อรังหนักเข้า อาจจะเป็นสาเหตุช่วยทำให้เกิดมะเร็งได้ ถ้ามีแผลในปากเกิดขึ้นเช่นนี้ รีบไปให้แพทย์ตรวจ ก็อาจได้รับการวินิจฉัยที่ถูกต้องว่า ใช่แผลมะเร็งหรือไม่ ผู้ป่วยหลายรายที่หายขาดจากโรคมะเร็งที่โพรงปาก ก็เพราะรีบมาหาแพทย์ภายในสองหรือสามอาทิตย์

การป้องกัน ๑. รักษาปากให้สะอาด

๒. ถ้าฟันคม ฟันเก หรือผุ เหงือกเป็นหนอง ต้องรีบหาทันตแพทย์รักษา

๓. ฟันใส่ ถ้าใส่ไม่สนิท กดเหงือก ควรให้ทันตแพทย์แก้ไขให้ใหม่

๔. ฝ้าขาวที่กระพุ้งแก้มที่ไม่รู้จักหาย ต้องรีบไปให้แพทย์ตรวจและรักษา

ข้อปฏิบัติ ๑. หมั่นแปรงฟันวันละ ๒ ครั้ง ในตอนเช้าและตอนก่อนเข้านอน

๒. อย่าสูบกล้องให้กดริมฝีปากอยู่ที่เดียว อย่าจุกยาฉุนในปาก

๓. ถ้ามีตุ่มหรือแผลที่ไม่รู้จักหาย ต้องรีบปรึกษาแพทย์

อัตราหาย ในระยะแรก ๘๐ เปอร์เซ็นต์

มะเร็งหลอดอาหาร กระเพาะอาหาร และลำไส้

สัญญาณอันตราย **กลืนลำบาก ท้องอืด เบื่ออาหาร ผอมลง การเปลี่ยนแปลงในการถ่ายอุจจาระที่ผิดปกติวิสัย**

มะเร็งของหลอดอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้ มีอาการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิ สภาพ การรักษาและการพยากรณ์โรคแตกต่างกัน แต่จะนำมาพูดรวมกันในที่นี้ เพื่อให้สั้นเข้า

อาการที่พบ	๔.๓% ของมะเร็งทั้งหมด
อายุที่พบบ่อย	๔๕ — ๖๕ ปี
พบในเพศชาย ๕๓%	เพศหญิง ๔๗%

อาการ มะเร็งของหลอดอาหาร มีอาการกลืนอาหารติดคอเป็นอาการนำ ทีแรกก็พอจะกลืนข้าวสวยได้ แต่ต้องใช้น้ำช่วย ต่อมาอาการติดคอจะเพิ่มมากขึ้นจนกินข้าวต้มก็ติด เพราะฉะนั้น ถ้าเริ่มรู้สึกว่ากินข้าวฝืดคอ กลืนลงไม่ใคร่สะดวกแล้ว ไม่ควรรอช้า ต้องรีบปรึกษาแพทย์ก่อน

มะเร็งของกระเพาะอาหารในระยะแรก จะไม่มีอาการปรากฏชัด ผู้ป่วยจะเริ่มรู้สึกว่าท้องอืด กินอาหารไม่ใคร่ย่อย เบื่ออาหารและผอมลง

มะเร็งของลำไส้ใหญ่ จะมีอาการท้องผูกเป็นอาการนำ แต่ผู้ป่วยมักจะเข้าใจเสียว่า เป็นอาการท้องผูกธรรมดา ท้องผูกจะมีเป็นประจำ อาจจะมีอาการท้องเสียสลับบ้าง บางครั้งถ่ายอุจจาระมีมูกเลือด ผอมลง

การป้องกัน ๑. อย่ากินข้าวต้ม น้ำ อาหารที่ร้อนจัด

๒. ไม่ควรดื่มสุราแรง ๆ

ข้อปฏิบัติ ๑. ผู้ที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ควรให้แพทย์ตรวจเอ๊กซเรย์หลอดอาหาร กระเพาะอาหาร และลำไส้ใหญ่ปีละครั้ง

๒. ถ้ามีอาการสงสัย อย่าลังเลใจหรือผลัดวันที่จะไปหาหมอ เพราะมะเร็งจะลุกลามคุกคามจะเอาชีวิตท่านทุกเวลานาทีที่ล่วงไป

อัตราหาย ในระยะเริ่มเป็น จึงจะมีโอกาสหายได้

การตรวจพบเสียแต่ในระยะแรก และการรักษาที่ถูกต้องให้ทันท่วงที เป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่จะช่วยท่านได้ ไม่ปรากฏว่ามียาขนานใดหรือการรักษาทางไสยศาสตร์จะรักษาผู้ป่วยให้หายได้

มะเร็งผิวหนัง

สัญญาณอันตราย ตุ่มหรือแผลเรื้อรังที่ผิวหนังไม่รู้จักหาย หูด หรือ ไฝ ที่โตเร็วผิดปกติ

มะเร็งผิวหนัง พบมากเป็นที่สามรองจากมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งในโพรงปาก ส่วนใหญ่เป็นที่ผิวหนัง หน้า ลึงค์ แขน ขา และลำตัว

อัตราที่พบ	๘.๘% ของมะเร็งทั้งหมด
อายุที่พบบ่อย	๔๕ – ๗๐ ปี
พบในเพศชายประมาณ ๖๐%	เพศหญิง ๔๐%

อาการ มักจะตั้งต้นเป็นตุ่มหรือก้อน มะเร็งผิวหนังชนิดโรเดนท์จะมีจุดสีดำในก้อน ก้อนจะโตขึ้นเรื่อย ๆ เร็วหรือช้าสุดแต่ชนิดของมะเร็ง ต่อมาจะแตกเป็นแผลบานออกเป็นดอกกะหล่ำ ถ้าเป็นแผลโรเดนท์จะแตกออกเป็นแผลและกินลึกเข้าไปจนถึงชั้นกล้ามเนื้อและกระดูกได้ ส่วนใหญ่ของผู้ป่วยที่หายขาดด้วยโรคมะเร็งชนิดนี้ เพราะรีบมาหาแพทย์เสียตั้งแต่ก้อนนั้นยังเล็กอยู่ ในต่างประเทศจะพบว่าผู้ป่วยด้วยโรคนี้จะรีบมาหาแพทย์เมื่อก้อนมีขนาดเท่าเม็ดถั่วเขียวเท่านั้น ในระยะนี้ ผู้ป่วยก็มีโอกาสหายได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

การป้องกัน ๑. อย่าทาน้ำมันผสมดิน นอกจากแพทย์สั่ง

๒. อย่าซื้อยาที่เข้าสารหนูรักษาตัวเอง

ข้อปฏิบัติ ผู้มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป เมื่อมีตุ่มหรือก้อนเกิดขึ้นที่ผิวหนัง และมีสีดำ หรือมีหูด หรือไฝที่โตเร็วผิดปกติ ควรรีบปรึกษาแพทย์

อัตราหาย ในระยะแรก ๙๕%

มะเร็งผิวหนังเป็นในตำแหน่งที่เห็นง่าย พบง่าย ถ้าสนใจตรวจร่างกายของตนเองก็คงจะพบได้ ถ้าสงสัยก็ควรรีบมาให้แพทย์ตรวจ ท่านอาจจะเสียเวลาเล็กน้อย แต่ผลที่จะได้รับย่อมเกินกว่าเวลาที่เสียไปมากมาย.

มะเร็งกล่องเสียง

สัญญาณอันตราย เจ็บคอ เสียงแหบ

มะเร็งของกล่องเสียงในประเทศไทยไม่ใคร่จะพบมากเหมือนในต่างประเทศ ที่พบในบ้านเรา มักจะเป็นท่อทางเดินอาหารต่อกับกล่องเสียง ที่เรียกว่ามะเร็งของลาริงซโกฟาริงซ์ ซึ่งมีความรุนแรงและรักษาได้ยากกว่ามะเร็งกล่องเสียงจริง ๆ

อัตราที่พบ ๕.๒๑% ของมะเร็งทั้งหมด

อายุที่พบบ่อย ๕๐ – ๖๕ ปี

พบในเพศชาย ๙๕% เพศหญิง ๕%

อาการ ถ้าเป็นที่ทางเดินของอาหารต่อกับกล่องเสียง จะมีอาการเจ็บเป็นอาการนำ ผู้ป่วยมักจะบอกว่าเจ็บเหมือนมีก้างปลาติดคอ กินข้าวก็เจ็บ กลืนน้ำลายก็เจ็บ ไอเจ็บคอ บางครั้งมีโลหิตปนมากับเสมหะ

การป้องกัน อย่าสูบบุหรี่จัด

ข้อปฏิบัติ ๑. ระวังรักษาร่างกายให้แข็งแรง อย่าให้เป็นหวัดหรือคอเจ็บบ่อย ๆ

๒. ถ้ามีอาการเจ็บคอเหมือนก้างปลาติดคอ หรือเสียงแหบ ต้องรีบไปให้แพทย์ตรวจ ต้องใช้กระจกส่องลงไปดูที่กล่องเสียงจึงจะเห็นได้ แพทย์ทางหู คอ จมูก จะช่วยท่านได้มาก

มะเร็งนาโสฟาริงซ์

สัญญาณอันตราย คัดจมูกเหมือนเป็นหวัด ปวดศีรษะ มีเลือดออกทางจมูก

มะเร็งนาโสฟาริงซ์เป็นมะเร็งที่อยู่ในโพรงหลังรูหายใจของช่องจมูก อยู่เหนือขึ้นไปจากลิ้นไก่ เป็นในคนจีนมากกว่าคนไทย

อัตราที่พบ ๓.๕% ของมะเร็งทั้งหมด

อายุที่พบบ่อย ๓๕ – ๕๕ ปี

พบในเพศชาย ๗๓% เพศหญิง ๒๗%

อาการ อาการในระยะแรกผู้ป่วยอาจจะไม่ทันสังเกต เพราะมีอาการเหมือนเป็นหวัดคัดจมูก บางครั้งก็มีเลือดกำเดาออก ต่อมาจะมีอาการปวดศีรษะ หูอื้อ มีก้อนน้ำเหลืองที่คอโต

ปฏิข้อบัติ ผู้ที่เป็นหวัดคัดจมูกบ่อย ๆ หรือปวดศีรษะหาสาเหตุไม่ได้ ควรให้แพทย์ทางหู คอ จมูก ตรวจเสีย เพื่อความปลอดภัยของท่านเอง

อัตราหาย ในระยะแรก ๖๐ เปอร์เซ็นต์

มะเร็งปอด

สัญญาณอันตราย ไอเรื้อรัง

มะเร็งของปอดเป็นโรคมะเร็งที่มีอันตรายร้ายแรง และเป็นโรคมะเร็งโรคเดียวที่อัตราการพบพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ใน พ.ศ. ๒๔๗๙ พบประมาณปีละ ๑ ราย ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ พบ ๘ ราย ใน พ.ศ. ๒๕๐๙ พบ ๘๔ ราย (หรือ ๔.๖ เปอร์เซ็นต์ของมะเร็งทั้งหมด)

อัตราที่พบ (เฉลี่ย ๑๕ ปี)	๑% ของมะเร็งทั้งหมด
อายุที่พบบ่อย	๔๐ – ๖๙ ปี
พบในเพศชาย ๘๕%	เพศหญิง ๑๕%

อาการ ในระยะแรกไม่มีอาการ นอกจากจะตรวจพบโดยการถ่ายเอ็กซเรย์ปอด จะปรากฏเงากลมทึบเป็นลักษณะของก้อนเนื้อชัดเจน ต่อมาจะมีอาการไอแห้ง ๆ เหมือนไอจากการสูบบุหรี่ ซึ่งถ้าผู้ป่วยเป็นคนสูบบุหรี่จัดอยู่แล้ว ก็มักจะเข้าใจว่าไปเป็นอาการไอเนื่องจากสูบบุหรี่ บางครั้งไอจะมีโลหิตออก เจ็บหน้าอก เหนื่อยง่ายและหายเร็ว

การป้องกัน ๑. งดสูบบุหรี่ หรือสูบให้น้อยลง เพราะควันของบุหรี่มีสารจำพวกเบนซไพรีน ซึ่งเป็นคาร์ซิโนเจน การสูดเอาสารพวกนี้เข้าไปในปอดทุกวัน วันละเล็กละน้อย ตลอดเวลา ๑๕–๒๐ ปี ย่อมสามารถทำให้เกิดมะเร็งของปอดได้

๒. อย่าอยู่ในที่มีเขม่า ควันไฟ หรือควันจากท่อไอเสียรถยนต์ เครื่องยนต์ เพราะควันจำพวกนี้มีสารจำพวกเบนซไพรีน ซึ่งเป็นคาร์ซิโนเจนเช่นเดียวกัน

ข้อปฏิบัติ ๑. รักษาสุขภาพของร่างกายให้แข็งแรง และอยู่ในที่มีอากาศบริสุทธิ์

๒. ผู้ที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ควรตรวจปอดด้วยเอ๊กซเรย์ปีละ ๒ ครั้ง

อัตราหาย ในระยะแรก ๔๐ เปอร์เซ็นต์

มะเร็งของตับ

มะเร็งของตับ เป็นโรคที่ประชาชนควรจะสนใจเป็นพิเศษ เพราะวินิจฉัยได้ยาก การรักษาก็ยากเช่นกัน ส่วนมากพอทราบว่าเป็นมะเร็งที่ตับ ก็สายเสียแล้ว ฉะนั้น เพื่อสุขภาพของท่านควรจะทราบเรื่องมะเร็งของตับไว้บ้าง

มะเร็งของตับ อาจเกิดขึ้นที่ตับโดดเดี่ยว หรือเกิดร่วมกับโรคตับแข็ง เกิดร่วมกับโรคพยาธิของตับก็ได้ หรือบางทีมะเร็งจากอวัยวะอื่น แล้วกระจายมาถึงตับ ก็เรียกว่ามะเร็งของตับเช่นกัน แต่เป็นชนิดที่แพร่กระจายมาจากที่อื่น

อัตราที่พบ	๒.๔๓% จากการตรวจศพ
และพบใน	๑๐๐ ราย ของมะเร็งที่ตับ
เกิดอย่างโดดเดี่ยว	๔๐ ราย
เกิดร่วมกับโรคตับแข็ง	๔๒ ราย
เกิดร่วมกับโรคพยาธิของตับ	๑๘ ราย

อายุที่พบบ่อย ระหว่าง ๓๐—๖๐ ปี แต่อาจพบได้ตั้งแต่ ๑๕ ปี ถึง ๘๔ ปี

พบในเพศชาย ถึง ๘๐.๑๖%

อาการ

อาการมะเร็งของตับ ส่วนมากเป็นอาการของระบบทางเดินอาหาร เช่น เบื่ออาหาร ท้องอืด ท้องผูกอย่างผิดปกติวิสัย ถ้าเป็นมาก จะมีอาการซีด ตัวเหลือง ตาเหลือง เจ็บบริเวณลิ้นปี่ หรือชายโครงด้านขวา เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย หายใจไม่สะดวก อาจมีอาการท้องมาร และอาจคลำพบก้อนมะเร็งบริเวณหน้าท้องก็ได้

ถ้าท่านมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวนี้ ขออย่าได้นิ่งนอนใจ รีบปรึกษาแพทย์ของท่านเสียแต่เนิ่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้สายเกินไป สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข ถนนพระราม ๖ พร้อมที่จะช่วยเหลือท่านอยู่แล้ว.

มะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์ชาย

สัญญาณอันตราย เป็นตุ่มหรือก้อน ที่อวัยวะสืบพันธุ์

มะเร็งที่ปลายองคชาต ถึงแม้จะไม่พบบ่อยนัก แต่ก็เป็นโรคมะเร็งที่ป้องกันได้ และรักษาให้หายขาดได้ จึงน่าสนใจที่เรียนรู้เอาไว้

อัตราที่พบ	๑% ของมะเร็งทั้งหมด
อายุที่พบบ่อย	๓๕ – ๖๐ ปี

อาการ มีตุ่ม หรือก้อน บางครั้งคล้ายหูด เกิดขึ้นที่ใต้หนังที่หุ้มปลายลึงค์ ก้อนนี้จะค่อย ๆ โตขึ้นและบานแตกออก ในระยะแรกไม่มีอาการเจ็บปวด

การป้องกัน ผู้ที่มีหนังหุ้มปลายลึงค์ร่นเข้าไม่ได้ ต้องให้แพทย์ตัดออกเสีย เพราะปรากฏว่าผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งที่ปลายองคชาตนั้น เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์หนังที่หุ้มปลายองคชาตร่นเข้าไม่ได้

ข้อปฏิบัติ ๑. ต้องรักษาความสะอาดหนังและปลายอวัยวะเพศ เพราะนอกจากจะป้องกันมะเร็งที่อวัยวะเพศชายแล้ว ยังอาจจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดมะเร็งปากมดลูกในภรรยาด้วย

๒. ถ้าเป็นตุ่มหรือก้อนเกิดขึ้น ควรรีบปรึกษาแพทย์

อัตราหาย ในระยะแรก ๘๕ เปอร์เซ็นต์

เป็นที่น่าสนใจ ชาวยิวที่เข้าสุหนัตตั้งแต่เด็กนั้น ไม่ใคร่เป็นมะเร็งที่องคชาตและมะเร็งปากมดลูกก็น้อยมาก.

ลูกยังจำได้ พ่อเคยพูดว่า "ถ้าพ่อตายไป หนังสือที่จะพิมพ์ พ่อขอหนังสือพระเล่มเดียวก็พอ"

ลูกยังจำได้ ***"การบำรุงพระศาสนา"*** ของ ***"พุทธทาสภิกขุ"*** เป็นหนังสือพระที่พ่อเคยอ่าน และเคยปรารภว่าเป็นหนังสือพระที่ถูกใจพ่อมาก

ฉะนั้น "การบำรุงพระศาสนา" ของ "พุทธทาสภิกขุ" จึงถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือเล่มนี้ ***เพื่อพ่อคนเดียว***

การบำรุงพระศาสนา

ของ

พุทธทาสภิกขุ

เทศน์ในพรรษา
ณ สวนโมกขพลารามไชยา
เมื่อ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๓

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

อามนฺตยามิ โว ภิกฺขเว
ขยวยธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถา-ติ
ธมฺโม สกฺกจฺจํ โสตพฺโพ-ติ

ณ บัดนี้จะได้วิสัชนา พระธรรมเทศนาของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อเป็นเครื่องประดับสติปัญญา ส่งเสริมศรัทธาความเชื่อ และวิริยะความพากเพียรของท่านทั้งหลายผู้เป็นพุทธบริษัท ให้เจริญงอกงามก้าวหน้าในทางแห่งพระศาสนาของสมเด็จพระบรมศาสดาอันเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลาย กว่าจะสมควรแก่เวลา

ธรรมเทศนาในวันนี้ ก็เป็นธรรมเทศนาปรารภการเข้าพรรษา สืบต่อกันมาจากวันก่อนวันเข้าพรรษาก็ดี การเข้าพรรษาก็ดี หรือหน้าที่เกี่ยวกับการเข้าพรรษาก็ดี เป็นสิ่งที่เราต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ในการทำกิจนานาชนิดในวันเข้าพรรษา.

สำหรับในวันนี้ ก็จะได้กล่าวถึงกิจที่จะต้องกระทำให้เป็นอย่างยิ่ง ในระยะกาลเข้าพรรษาสืบต่อไป. ในการเข้าพรรษานั้น มันก็มีสิ่งที่จะต้องทำให้ดีที่สุดด้วยกันทุกสิ่ง แล้วก็มีอยู่มากมายหลายประการ ในวันนี้จะได้กล่าวถึง **การบำรุงพระศาสนา** โดยเฉพาะ.

คำว่า บำรุงพระพุทธศาสนา นี้ ก็พอจะเป็นที่เข้าใจกันได้อยู่แล้วว่า หมายถึงอะไร การบำรุงศาสนา โดยใจความ ก็คือ ทำให้พระศาสนามั่นคงเจริญเป็นที่พึ่งแก่สัตว์ทั้งหลายได้จริง และเป็นสิ่งที่เราต้องการกันเป็นอย่างยิ่งด้วยกันทุกคน ล้วนแต่ตั้งใจที่จะบำรุงพระศาสนา.

ทีนี้มันก็มีปัญหาว่า การบำรุงพระศาสนานั้น จะต้องทำอย่างไร เท่าที่เห็นกันอยู่ในบัดนี้ ก็มีอยู่ต่าง ๆ กัน พอที่จะกล่าวได้ว่า มีอยู่เป็น ๒ ฝ่าย คือ ประพฤติปฏิบัติพระธรรมในพระศาสนาที่เป็นส่วนของตนให้ดีให้ยิ่งขึ้นไป นี้อย่างหนึ่ง; อีกอย่างหนึ่งก็คือช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือกิจการของพระศาสนา บำรุงวัดวาอาราม เลี้ยงพระเจ้าพระสงฆ์เป็นต้น เหมือนที่กระทำกันเป็นพิเศษอยู่แล้ว.

ในสองอย่างนี้ อย่างที่หนึ่งนั้น คือ **การที่ตัวเองปฏิบัติเอง**; อย่างที่สอง คือ **การช่วยผู้อื่น** หรือสิ่งอื่นเป็นใจความสำคัญ แต่เมื่อดูตามพระ-

พุทธภาษิตที่พระพุทธองค์เคยตรัสไว้ ในสมัยที่ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่นั้น ค้นไม่ค่อยจะพบ หาไม่ค่อยจะพบ ในพระพุทธภาษิตที่จะดำรัสว่า "พวกเธอจงช่วยกันบำรุงพระศาสนา จงช่วยกันเลี้ยงพระเลี้ยงเณร ช่วยบำรุงวัดวาอาราม" ถ้อยคำเช่นนี้หาไม่พบ กลับจะมีแต่พระพุทธดำรัสที่ว่า "*เธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท จงปฏิบัติธรรมะ ทำตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์โดยเร็วเถิด*" อย่างนี้มีมาก และมีอยู่ทั่วไป.

ทีนี้เราก็มาคิดกันดูว่า อย่างไหนจะเป็นการบำรุงพระศาสนาอย่างแท้จริง คำตอบง่าย ๆ ก็น่าจะเป็นไปในทำนองว่า **ถ้ามัวแต่ยุคนอื่นให้ปฏิบัติ แต่ตนเองไม่ปฏิบัติแล้ว ก็ไม่มีการปฏิบัติอะไรในพระศาสนานี้เป็นแน่** เพราะมัวแต่ยุคนอื่น ส่งเสริมคนอื่น บำรุงคนอื่น จนกระทั่งการบำรุงส่งเสริมนั้นมันมากเกินไป จนเฟ้อหรือมันเลยเถิด กลายเป็นให้โทษไปเสียก็มี นี้อย่างหนึ่ง.

ทีนี้อีกอย่างหนึ่งมันตรงกันข้าม คือว่าอย่าไปมัวยุคนอื่น อย่ามัวกระตุ้นคนอื่น ส่งเสริมคนอื่นอยู่เลย จงตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติของตน ๆ แต่ละคน ๆ ให้ดีที่สุด ผลมันก็จะเกิดขึ้นว่ามีการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา และได้รับผลของการปฏิบัตินั้น โดยสมควรแก่การปฏิบัติอยู่ในที่ทั่วๆไปในที่ทุกหนทุกแห่ง. **เมื่อมีการปฏิบัติอยู่อย่างนี้ และมีผลของการปฏิบัติอยู่อย่างนี้ ก็เรียกว่าศาสนาตัวแท้นั้นได้มีอยู่จริง และศาสนาตัวแท้นั้น ได้เจริญรุ่งเรืองอยู่จริง** มิใช่รุ่งเรืองอยู่แต่เปลือกนอกหรือผิวนอก ที่สวยสล้างไปด้วยวัดวาอาราม หรือพระเจ้าพระสงฆ์ ซึ่งเป็นเพียงส่วนภายนอก แต่ส่วนภายในนั้นไม่ค่อยจะมีอะไร เพราะมัวแต่เลี้ยงกันอย่างเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่เลี้ยงกันตะพึดไป อย่างนี้ก็เป็นความเจริญแต่ภายนอก.

เราจะพิจารณากันต่อไป ถึงข้อที่เรียกว่าบำรุงพระศาสนา.

การบำรุงพระศาสนา อย่างที่ทำกันอยู่ตามธรรมดานั้น ก็คือ การช่วยเหลือภิกษุสามเณรให้ได้เป็นอยู่โดยสะดวกสบาย ให้มีวัดวาอารามเกิดขึ้น เป็นปึกแผ่นมั่นคง มีอะไร ๆ ที่ตัวอยากจะให้มี อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นการบำรุงพระศาสนา แต่แล้วก็ไม่มีใครสนใจที่จะปฏิบัติธรรม ไม่มีใครสนใจที่จะรับเอาคำสั่งสอนนั้นมาปฏิบัติ มัวแต่เลี้ยงพระหรือสร้างเสนาสนะ ซึ่งรวมความแล้ว ก็คือ **ให้พระเณรได้อยู่ดีกินดีนั่นเอง แต่แล้วก็ไม่สนใจว่า ตัวแท้ของพระศาสนานั้นคืออะไร ไม่สนใจที่จะเข้าไปไต่ถามว่าธรรมะนั้นเป็นอย่างไร และจะปฏิบัติอย่างไร เพราะมานอนใจเสียว่า ได้บำรุงพระศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้บุญกุศลอย่างเหลือเฟือแล้ว**

จะต้องการอะไรอีกเล่า นี่แหละคือการบำรุงพระพุทธศาสนา ชนิดที่ถ้าจะเปรียบกันให้ดีแล้วก็เหมือนกับการเลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกิน ท่านทั้งหลายลองคิดดูว่า มันมีความหมายอย่างไร.

ถ้าจะมีใครสักคนหนึ่ง อุตส่าห์เลี้ยงไก่ไว้อย่างมากมาย และด้วยความยากลำบาก ครั้นไก่ไข่ออกมาแล้วก็ไม่ได้สนใจ เมื่อเขาไม่สนใจสุนัขมันก็กิน เรื่องมันก็กลายเป็นว่า เลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกิน มันจะมีประโยชน์อะไรที่ตรงไหนมากน้อยสักเท่าใด ลองไปนึกไปคิดดูให้ดีเถิด การเลี้ยงไก่แล้วเก็บเอาไข่กินไปขายนั้น มันเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย แต่ไก่คือศาสนานี้ มันมองไม่เห็นตัว ไม่รู้ว่ามันไข่ออกมาที่ไหน และเมื่อไร มันเพียงแต่ว่าคนเขาได้ตั้งไว้เป็นธรรมเนียมประเพณีว่า ให้บำรุงพระศาสนาแล้วก็ได้บุญ นี้จะไปโทษคนที่ว่าคนแรกก็ไม่ได้ เพราะคนทีหลังมันไม่ฟังให้ดี การบำรุงพระศาสนานั้นหมายความว่าจะต้องทำให้ถูกวิธี ให้ครบถ้วนทุกอย่างทุกประการในสิ่งที่ควรจะกระทำ.

จะยกตัวอย่างให้ฟังง่าย ๆ เหมือนอย่างว่าที่ตึกสงฆ์อาพาธ เป็นที่แจกจ่ายให้ทานยาของเราที่มีอยู่ในสวนโมกข์นี้ ที่นั้นมันต้องมีอะไรบ้างหรือจะต้องทำอะไรบ้างไปดูให้ดี อย่าไปดูอย่างผิว ๆ เผิน ๆ แล้วก็ไม่เข้าใจอะไร ดูให้ดีในที่นี้ก็หมายความว่า ดูจนมองเห็นว่า มันมีความจำเป็น หรือความสำคัญอย่างยิ่งอยู่สามอย่างด้วยกัน คือ จะต้องมีโรงเรือนที่จะใช้เป็นโรงพยาบาลเป็นต้น แล้วก็จะต้องมีหมอ คือตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่นั้น แล้วก็จะต้องมียา ตลอดถึงเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับการให้ยา เป็นต้น รวมเป็นสามอย่างด้วยกัน คือ มีตัวโรงเรือนหนึ่ง มีหมอหนึ่ง มียาหนึ่ง รวมกันเป็นสามอย่าง มันจึงจะทำได้ ให้สำเร็จประโยชน์แก่การรักษาโรค ถ้ามีแต่โรงพยาบาลเฉย ๆ ไม่มีหมอ ไม่มียา มันจะได้ประโยชน์อะไร ลองคิดดูให้ดี.

เดี๋ยวนี้ ถ้าสมมติว่า **เราจะมีกันแต่วัดวาอารามเฉย ๆ ไม่มีพระที่เป็นเหมือนหมอ ไม่มีธรรมะที่เป็นเหมือนยา มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร** หรือว่าเราจะมีแต่โรงพยาบาลมีหมอ แต่ว่ายาและเครื่องใช้ไม้สอยไม่มี มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร นี้มันก็เหมือนกับว่า เรามีวัดวาอาราม มีพระภิกษุสามเณรเกลื่อนไปหมด แต่ไม่มีพระธรรม

คำว่า **พระธรรม ในที่นี้ หมายถึงความรู้ และ การปฏิบัติ อย่างถูกต้องและได้รับผลเกิดขึ้นมา ตามสมควรแก่การปฏิบัตินั้น** นี้เรียกว่าพระธรรม ถ้ามีแต่วัดวาอาราม มีแต่พระสงฆ์เกลื่อนกลาดไปหมด

แต่ไม่มีพระธรรมตัวจริงแล้ว มันก็ยังไม่สำเร็จประโยชน์อะไร เหมือนกับโรงพยาบาล มีแต่โรงกับหมอ แต่ไม่มียาเครื่องใช้ไม้สอย อย่างนี้มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร ฉันใดก็ฉันนั้น ดังนั้นเราจะต้องมีวัดวาอารามที่ดี จะต้องมีภิกษุสามเณรที่ดี และจะต้องมีธรรมะ คือ การศึกษาเล่าเรียนการประพฤติปฏิบัติ การได้ผลของการปฏิบัติ มันจึงจะเรียกว่ามีครบถ้วนและถูกต้องและสำเร็จประโยชน์ คือมีพระศาสนาที่แท้จริง.

ถ้าว่ากันโดยที่แท้แล้ว **ศาสนาที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ตัวธรรมะ ไม่ได้อยู่ที่ตัววัดวาอาราม หรือตัวภิกษุสามเณร** ตัวศาสนานั้น ท่านจำแนกไว้เป็น ๓ อย่าง คือ **ปริยัติศาสนา** หมายถึงความรู้ **ปฏิบัติศาสนา** หมายถึงการปฏิบัติ **ปฏิเวธศาสนา** หมายถึงผลของการปฏิบัติ คือมรรคผลนิพพาน ต่อเมื่อมีครบทั้งสามอย่างนี้แล้ว จึงจะเรียกว่ามีพระธรรมหรือมีพระศาสนา **ลำพังแต่มีวัดวาอารามหรือมีพระภิกษุสามเณรเกลื่อนไปหมดนั้น มันมีแต่เปลือกของศาสนา ไม่มีเนื้อแท้ของศาสนา** ทีนี้คนก็มาบำรุงรักษากันแต่ส่วนเปลือกผลมันจึงเกิดขึ้น เหมือนกับเลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกิน ไม่มีใครได้รับประโยชน์อะไรจากการเลี้ยงไก่นั้น นอกจากความหวังอย่างละเมอ ๆ ลม ๆ แล้ง ๆ ไปว่าได้ทำบุญเป็นอันมากแล้ว ตายไปก็จะได้ไปสวรรค์ ดังนี้.

นี่แหละขอให้คิดดูให้ดีว่า การบำรุงพระศาสนานั้นจะต้องบำรุงอย่างไร หรือเท่าไร พูดได้ง่าย ๆ ว่า **จะต้องบำรุงจนถึงกับว่า มีการปฏิบัติธรรมและการพ้นจากความทุกข์** คือมีสิ่งที่เรียกว่าธรรม หรือศาสนาเกิดขึ้นมาจริง มิได้มีแต่เพียงเปลือกภายนอก.

ความจริง หรือตัวจริงของศาสนานั้น คือการดับทุกข์ ที่ไหนมีการดับทุกข์ ที่นั่นก็มีตัวศาสนา อยู่ที่บ้านก็ได้ ตามถ้ำตามภูเขาก็ได้ ไม่ต้องมีวัดวาอารามอันสวยงามก็ได้ ไม่ต้องเฉพาะแต่มีพระมีเณร แม้ชาวบ้านถ้าปฏิบัติธรรมะแล้วก็มีศาสนาอยู่ที่บ้านด้วยเหมือนกัน เพราะเหตุว่า **ตัวศาสนานั้น มันอยู่ที่ตัวการดับทุกข์ หรือตัวการปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์นั่นเอง** ดังนั้นถ้าจะบำรุงศาสนากันให้ถูกตัวจริงแล้ว ก็ต้องบำรุงให้เกิดความดับทุกข์ขึ้นมาจริง ๆ ตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสแล้วตรัสอีก และท่านได้ตรัสไว้เป็นคำสุดท้ายเมื่อจะปรินิพพานว่า "*ภิกษุทั้งหลาย เราเตือนพวกเธอว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงมีความสิ้นไปและเสื่อมไปเป็นธรรมดา. ท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนประโยชน์ท่านให้สำเร็จ ด้วยความไม่ประมาทเถิด*" นี้ หมายความว่า พระพุทธเจ้าท่านทรงประสงค์ให้เป็นอยู่ด้วยความไม่ประมาท **เมื่อ**

มีความไม่ประมาทแล้ว ก็ย่อมมีความประพฤติกระทำที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนและแก่ผู้อื่น เพราะว่า คำว่า "**ไม่ประมาท**" นี้ มันหมายความอย่างนี้ หมายความว่าไม่โง่ ทำอะไรอย่างมงาย ละเมอเพ้อฝันลมๆ แล้งๆ นี้อย่างหนึ่ง และหมายความว่า ไม่ขี้เกียจ แต่ขยันขันแข็งในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน **เมื่อรวมกันทั้งความฉลาด และ ความขยันขันแข็ง ดังนี้แล้ว สิ่งที่เราต้องการมันก็สำเร็จไปด้วยดี** ในที่สุดก็มีศาสนาตัวจริง มีผู้ได้รับประโยชน์จากศาสนานั้น ไม่กลายเป็นการเลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกินเหมือนดังที่กล่าวมา.

สำหรับสิ่งที่เรียกว่า **พระธรรม หรือ ศาสนา นี้ เขามีไว้สำหรับเป็นที่พึ่งของชาวโลก เป็นที่พึ่งแก่สัตว์โลก ไม่ได้ต้องการให้คนหนีโลกไปไหน** ไม่ได้ต้องการให้คนทิ้งโลกไปไหน แต่ต้องการให้คนเป็นอยู่ในโลกอย่างมีประโยชน์ และไม่มีความทุกข์ **เราจะต้องอยู่ในโลกนี้ในลักษณะที่มีประโยชน์ แต่ว่าการประพฤติประโยชน์นั้น ต้องไม่เป็นความทุกข์ด้วย.**

เดี๋ยวนี้ คนเราอยู่ในโลกด้วยความโง่เขลา ด้วยความประมาท เห็นแต่ประโยชน์ตัว จนมีความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงมีความทุกข์ หรือว่าถ้ามีอวิชชาโมหะมากแล้ว ทำอะไรก็จะทำไปในลักษณะที่มีแต่ความทุกข์ คือมีวิตกกังวล มีความยึดมั่นถือมั่น เต็มไปด้วยความโกรธ ความหลง การงานนั้นก็เป็นทุกข์ ยิ่งทำการงานมากก็ยิ่งมีความทุกข์มาก **แต่ว่าถ้าเขาเป็นคนมีศาสนาอยู่ในใจ หรือมีธรรมะอยู่ในใจ เป็นผู้มีจิตใจสะอาด สว่าง สงบ เป็นจิตใจที่ว่างจากความยึดมั่นถือมั่นแล้ว ก็จะทำการงานได้ดี ไม่มีความทุกข์** และอยู่ในโลกด้วยชัยชนะ ไม่มีความพ่ายแพ้แก่โลกหรือความทุกข์แม้แต่ประการใด.

เมื่อใดคนในโลกอยู่ในโลกด้วยความมีประโยชน์ และไม่มีความทุกข์ ดังนี้แล้ว นั่นแหละคือการที่โลกนี้มีศาสนา หรือว่านั่นแหละคือตัวศาสนาได้มีอยู่ในโลก คือ มีประโยชน์ เป็นที่พึ่งแก่โลก เราจงให้ธรรมะ หรือ ศาสนา มีอยู่ในโลก มีแต่คนที่ไม่มีความทุกข์อยู่ในโลก ผู้ทำการงาน โดยไม่มีความทุกข์อยู่ในโลกให้มากยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด จะได้ชื่อว่าเป็นการบำรุงพระศาสนาอย่างถูกต้องแท้จริง มีพระศาสนาตัวจริงอยู่เกลื่อนกล่นไปหมด ไม่ว่าที่วัด หรือที่บ้าน ไม่ว่าในเมือง หรือในป่า ที่ไหนมีมนุษย์แล้ว ก็ย่อมมีศาสนาอยู่ที่นั่น เพราะว่าเขาเป็นคนไม่ประมาท **ประพฤติประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่นได้ดีด้วยความไม่ประมาทนั้น นี่เรียกว่าเป็นการบำรุงพระศาสนา** ท่านจงคิดดูว่า แม้จะไม่ต้อง

เกี่ยวข้องกับพระกับเณร ก็ยังเป็นการบำรุงพระศาสนาได้.

เดี๋ยวนี้ เรามีการเกี่ยวข้องกับพระกับเณร วัดวาอาราม และเรียกว่า เป็นการบำรุงพระศาสนา มันก็ถูกเหมือนกัน แต่ว่ามันคงจะไม่เป็นการถูกต้องทั้งหมด เพราะว่าการถูกต้องทั้งหมดนั้น แม้จะไม่เกี่ยวกับวัดวาอาราม หรือกับพระกับเณร ก็ยังเป็นการบำรุงพระศาสนาได้ เดี๋ยวนี้เอาเป็นว่า เราจะมีหลักสำหรับยึดกันว่า เราจะต้องมีวัดวาอาราม เราจะต้องมีภิกษุสามเณร และเราจะต้องมีธรรมะให้ครบทั้งสามอย่าง.

ทีนี้เราก็พิจารณาดูว่า จะบำรุงส่งเสริมกันที่ตรงไหนดี จะบำรุงส่งเสริมเฉพาะอย่าง หรือว่าจะต้องทำทั้งสามอย่าง หรือว่าจะต้องทำอย่างใดมากอย่างใดน้อย หรือว่าเรากำลังสนใจพระธรรมแต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วก็ปล่อยให้อีกอย่างหนึ่งนั้นไม่ได้รับการบำรุงดูแล แล้วเราก็เข้าใจผิดต่อสิ่งเหล่านี้ นี่แหละเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาดูให้ดี เราชอบบำรุงวัดวาอาราม เราชอบเลี้ยงพระเจ้าพระสงฆ์ นี้จะดูทำกันเป็นอย่างมาก แต่ที่จะทำให้ธรรมะเจริญนั้น เราไม่ทำ. **การที่ทำให้ธรรมะเจริญ นั่นแหละ คือการกินไข่ไก่** ทีนี้ยังจะเลี้ยงไก่ไว้โดยไม่ต้องกินไข่แล้วก็ยังโง่เผลอไปกินขี้ไก่ อย่างนี้มันก็ยิ่งเป็นการน่าสังเวชมากยิ่งขึ้นไปอีก การบำรุงพระศาสนา จึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาดูกันให้ดีกันอย่างนี้ การสร้างวัดวาอาราม การบำรุงวัดวาอารามก็มีอยู่ทั่วไป แต่คงจะไม่มากเท่ากับการเลี้ยงพระบำรุงภิกษุสามเณร ส่วนการบำรุงตัวธรรมะ คือตัวการปฏิบัตินั้น แทบจะหาไม่พบ เพราะไปถือเสียว่า มันได้บุญมากตรงที่สร้างวัด บำรุงวัดเลี้ยงพระเลี้ยงเณร ทำกันอยู่อย่างเต็มที่แล้ว จะต้องทำอะไรอีกเล่า สำหรับคนอย่างเรา ๆ ไปเสียอย่างนี้ก็ยังมี.

ทีนี้เราจะพูดเรียงอย่างไป โดยเฉพาะจะเอาเรื่องเลี้ยงพระขึ้นมาพูดกันก่อน คำว่าเลี้ยงพระเลี้ยงเณรนี้ คือ บำรุงภิกษุสามเณร แต่จะบำรุงกันอย่างไรสักเท่าไร นี้มันเป็นปัญหา ถ้าหากว่ามีการบำรุงภิกษุสามเณรอย่างถูกต้อง มันก็เป็นพระเป็นเณร เลี้ยงพระให้เป็นพระ **อย่าเลี้ยงพระให้กลายเป็นหมู** ถ้าเลี้ยงพระให้อยู่ดีกินดีเกินไป โดยไม่ต้องทำอะไรเลย มันก็กลายเป็นว่าเลี้ยงพระนี้ให้กลายเป็นหมู บางทีก็เลี้ยงพระนี้ให้กลายเป็นม้า คำว่าม้านี้ก็หมายถึงการติดต่อการสื่อสารเหมือนม้าใช้ **ถ้าใครเลี้ยงพระไว้สำหรับเป็นพ่อสื่อแม่ชัก มันก็เหมือนกับเลี้ยงพระให้กลายเป็นม้า** บางทีก็ไปอ้อนวอนว่า ท่านมาออกปากคำเดียวว่าพ่อหนุ่มคนนั้นดี—เท่านี้เอง เขาก็ให้ลูกสาว ถ้าใครทำกันในลักษณะอย่างนี้ มันก็เหมือนกับเลี้ยงพระให้กลาย

เป็นม้า หรือบางทีก็ถึงกับว่า ใช้ภิกษุสามเณรนั้น **ให้ทำประโยชน์ทางวัตถุแก่ตน อย่างซึ่ง ๆ หน้าอย่างนี้ก็มี อย่างนี้มันก็เท่ากับเลี้ยงพระให้กลายเป็นวัวเป็นควาย** สำหรับใช้งาน

นี่แหละท่านลองคิดดูเถิดว่า ถ้าเลี้ยงพระไม่เป็นพระแล้ว มันก็กลายเป็นหมูก็ได้ เป็นม้าก็ได้ เป็นควายก็ได้ หรือในที่สุดเป็นนกเขาก็ได้ **ที่ว่าเป็นนกเขานี้ก็คือให้ขันเพราะ ๆ สำหรับให้ทายกทายิกาสบายใจ** ให้พูดอย่างนั้นอย่างนี้ ให้เบิกบานสำราญใจไปวันหนึ่ง ๆ แม้ที่สุดแต่ที่นั่งพูดอยู่บนธรรมาสน์นี้ มันจะกลายเป็นนกเขาไปด้วยก็ได้ ถ้าไม่ระวังให้ดี.

นี่แหละจึงว่า อย่าเลี้ยงพระให้กลายเป็นหมู หรือเป็นม้า หรือเป็นวัว หรือเป็นนกเขา เป็นต้น แต่จงเลี้ยงพระให้เป็นพระ.

ถ้าจะมองให้ดีไปกว่านั้นอีก ก็อยากจะพูดว่า **อย่าเลี้ยงพระนี้ให้กลายเป็นเทวดาไปเสีย** คนเรานั้นเมื่อบำรุงบำเรอกันมากเกินไป มันก็เหลิง จึงเอาแต่สนุกสนานเล่นหัว อย่างนี้ก็เรียกว่า เลี้ยงพระให้กลายเป็นเทวดาไปเสีย แล้วไม่ต้องทำอะไร นอกจากเป็นอยู่อย่างสะดวกสบายสนุกสนานกันทั้งนั้น นี้มันต่างกันจากเลี้ยงให้เป็นหมู เลี้ยงพระให้เป็นหมูนั้น ก็คือเลี้ยงให้อ้วนให้พี ให้นอนอยู่เฉย ๆ แต่เลี้ยงพระให้กลายเป็นเทวดานี้ ให้มันเล่นหัวกันให้สนุกสนาน ให้เปิดวิทยุเพลง ฟังกันอย่างสบายใจกันตลอดวันตลอดคืน ท่านลองคิดดูว่า มันจะดีที่ตรงไหน ในการที่จะเลี้ยงพระให้เป็นเทวดา.

ทีนี้อีกอย่างหนึ่ง **ก็อย่าเลี้ยงพระให้กลายเป็นยักษ์เป็นมาร** คนเราเมื่อเอาอกเอาใจกันหนักเข้า มันก็กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ ใครว่าอะไรก็ไม่ได้ เป็นคนขี้โมโหโทโส ชาวบ้านเอาใจสมภารมากเข้า สมภารก็กลายเป็นคนขี้โมโห นี่แหละคือเลี้ยงพระให้กลายเป็นยักษ์เป็นมาร.

ตัวอย่างเท่าที่ยกมาให้ฟังนี้ มันก็มากพออยู่แล้ว ที่จะนำไปคิดไปนึกเอาเองดูบ้าง ว่าอย่าเลี้ยงพระให้กลายเป็นหมู เป็นม้า เป็นวัว เป็นควาย เป็นนกเขา เป็นเทวดา เป็นยักษ์ เป็นมาร หรือเป็นอะไรอย่างอื่น ๆ อีกมากมายเลย แต่จงเลี้ยงพระให้คงเป็นพระเถิด.

ทีนี้เราก็จะได้พิจารณาดูกันต่อไปว่า เลี้ยงพระให้คงเป็นพระนี้ มันเป็นอย่างไร ความเป็นพระนี้มีชื่อเรียกอยู่หลายอย่าง คือเป็นพระก็ได้ เป็นภิกษุก็ได้ เป็นบรรพชิตก็ได้ แม้ที่สุดแต่เป็นประทีปชีวิตก็ได้ บรรดาถ้อยคำทั้งหลายที่ได้กล่าวมานี้นั้นแหละ มันเป็นเครื่องบอกให้รู้ว่า ความเป็นพระนั้นเป็นอย่างไร.

ถ้าเราจะเอาคำว่า "**พระ**" มาเป็นหลัก คำว่า "พระ" หรือ "วร" นี้ มันแปลว่าประเสริฐ ประเสริฐที่ตรงไหน "**ประเสริฐตรงที่มีจิตใจ**

สะอาด สว่าง สงบ" หรือว่าอย่างน้อยที่สุดก็กำลังประพฤติปฏิบัติอยู่ เพื่อให้จิตใจมีความสะอาด สว่าง สงบ มันมีความประเสริฐ คือดีกว่าคนธรรมดาอยู่ที่ตรงนี้เอง คนธรรมดามีจิตใจสกปรกมืดมัวและเร่าร้อน มีกิเลสเกิดขึ้นมากเกินไป ไม่ประเสริฐที่ตรงไหน **ส่วนพระที่ว่าประเสริฐนั้นก็ตรงที่ว่า มันว่างจากกิเลส มีความสะอาด, สว่าง, สงบ, อยู่ในจิตใจ จึงจัดไว้ในฐานะเป็นปูชนียบุคคล** คือเป็นผู้ที่บุคคลควรจะบูชาเพราะว่าท่านดีกว่าคนธรรมดา คนธรรมดาจึงต้องบูชา นี้อย่างหนึ่ง ถ้าจะเลี้ยงพระให้เป็นพระก็จงช่วยเลี้ยงให้มีคนที่มีจิตใจอย่างนี้ นี่แหละเรียกว่าเลี้ยงพระให้เป็นพระ.

หรืออีกอย่างหนึ่ง เราจะดูกันที่คำว่า "ภิกษุ" คำว่าภิกษุนี้ ตามตัวหนังสือแปลว่าผู้เห็นภัยในวัฏฏสงสารหรือความทุกข์ **เมื่อเราจะเลี้ยงพระให้เป็นพระ เราก็ต้องเลี้ยงพระนั้นให้เป็นผู้ที่สามารถมองเห็นว่าวัฏฏสงสารเป็นความทุกข์** น่าเบื่อหน่าย น่าเอือมระอาควรจะหลุดพ้นออกไปเสีย ถ้าเราจะช่วยกันเลี้ยงพระให้เป็นหมู เป็นม้า เป็นวัว เป็นควาย กันอยู่อย่างนี้ มันก็ไม่ใช่เลี้ยงพระให้เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ดังนั้นจึงไม่เป็นภิกษุไปได้.

บางทีบางคนจะคิดว่า คำว่า "ภิกษุ" นั้นแปลว่า "ผู้ขอ" แต่ว่ามันไม่เหมือนกับคนขอทาน ภิกษุนี้ ไม่ใช่เป็นคนขอทาน หรือเหมือนกับคนขอทาน **ภิกษุนี้เพียงแต่เข้าไปขออาหารเพราะว่า ตนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติอย่างสูงสุดเพื่อตนเองและเพื่อผู้อื่น** ส่วนคนขอทานถือกะลา เที่ยวขออาหารหรือสตางค์อยู่ตามถนนนั้น เขาไม่ได้มีหน้าที่อย่างเดียวกับภิกษุ เขาไม่มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติธรรมะ เพื่อช่วยตนเองและผู้อื่นที่เขาเที่ยวขอทาน เพราะว่าเขาไม่สามารถจะหาอาหารจากทางอื่นได้ ส่วนภิกษุหรือผู้ขอในแบบของภิกษุนี้ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติเต็มมือ ไม่มีโอกาสที่จะไปทำไร่ทำนา หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องด้วยตนเอง ต้องทำหน้าที่ที่จะชำระตนหรือชำระโลกให้บริสุทธิ์ ให้สะอาด ให้หมดจดจากกิเลสและความทุกข์ ไม่มีเวลาแม้แต่จะหุงข้าวกินเองด้วยซ้ำไป ดังนั้น จึงถือบาตรไปแสดงตัวว่า ต้องการอาหารเพียงเพื่อประทังชีวิตให้เป็นไป แล้วจะได้ทำหน้าที่ของตนตลอดเวลา อย่างนี้เรียกว่าภิกษุ ไม่ใช่ไปบิณฑบาตมาฉัน แล้วมานอนเปิดวิทยุฟังเพลงอยู่อย่างนี้ มันไม่ใช่ภิกษุ และจะกลายเป็นผู้ที่โกหกหลอกลวง ยิ่งกว่าขอทานตามข้างถนนเสียด้วยซ้ำไป ขอให้เข้าใจคำว่าภิกษุให้ดี ๆ อย่างนี้.

อีกนัยหนึ่ง "ภิกษุ" แปลว่า **ผู้เห็นภัยในวัฏฏสงสาร แล้วก็รีบปฏิบัติ เพื่อจะให้หลุดพ้นจากความทุกข์ในวัฏฏสงสาร** ไม่มีเวลาหาอาหาร ไม่มีเวลาไปปลูกผั่งข้าวปลาอาหารด้วยตนเอง จึงได้ถือบาตรไปขอ เพียงเพื่อนำข้าวยาไส้ให้รอดไปวันหนึ่ง ๆ ท่านทั้งหลายจงเลี้ยงพระให้เป็นภิกษุอย่างนี้ มันก็จะมีประโยชน์ มีบุญมีกุศล.

คำอื่น เช่น คำว่า "ประระทัตตูปะชีวี" นี้ก็มีความหมายเบ็ดเตล็ด ที่ประกอบกันเข้า เพื่อให้รู้จักความเป็นอยู่ของภิกษุ ประระทัตตูปะชีวี แปลว่า ผู้มีชีวิตอยู่ด้วยของที่ผู้อื่นให้ ประระทัตตะ แปลว่า ของที่ผู้อื่นให้ อุปชีวี แปลว่า มีชีวิตเป็นอยู่ ประระทัตตูปะชีวี แปลว่า ผู้มีชีวิตอยู่ด้วยของที่ผู้อื่นให้ คำนี้มันมีความหมายกว้าง คนขอทานก็มีชีวิตอยู่ด้วยของที่ผู้อื่นให้ พวกเปรตก็มีชีวิตอยู่ด้วยส่วนบุญกุศลหรือของที่ผู้อื่นให้ คนขอทานก็เป็นประระทัตตูปะชีวี พวกเปรตก็เป็นประระทัตตูปะชีวี และพวกพระนี้ก็เป็นประระทัตตูปะชีวีด้วยเหมือนกัน แต่ความหมายหรือน้ำหนักนั้นมันไม่เหมือนกันหรือไม่เท่ากัน ภิกษุประพฤติธรรม เพื่อปลดเปลื้องตัวเอง และผู้อื่นจากกองทุกข์ จนไม่มีเวลาทำอาหารกินเอง จึงต้องกินอาหารที่ผู้อื่นให้ และได้ชื่อว่า ประระทัตตูปะชีวี ดังนี้ เพราะฉะนั้น **ภิกษุจึงจำเป็นที่จะต้องประพฤติตน ให้เหมาะสมกับอาหารที่หายกหายิกาเขาได้ให้มาจริง ๆ ถ้าประพฤติตนไม่สมกัน ไม่คุ้มกันแล้ว ก็จะต้องเป็นคนขอทานข้างถนน** หรือว่าจะต้องกลายไปเป็นเปรต หรือว่าจะต้องตกนรกไปในที่สุด เพราะเป็นคนคดโกงหลอกลวง อ้างอาชีพของภิกษุมาบังหน้า แล้วไปเป็นอยู่อย่างคนหลอกลวง ไม่ประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ของตน.

ทีนี้จะได้พิจารณากันต่อไปว่า **ทำไมภิกษุจึงมีโอกาสหลอกลวงได้มากถึงอย่างนี้ นี่ก็เพราะว่าความโง่เง่าหลับหูหลับตาของทายกทายิกาผู้เลี้ยงพระนั่นเอง ไม่เลี้ยงพระให้เป็นพระ** แต่เลี้ยงให้เป็นหมูบ้าง เป็นม้าบ้าง เป็นวัวเป็นควายบ้าง เป็นนกเขาบ้าง เป็นเทวดาบ้าง เป็นยักษ์มารบ้าง ทำไมไม่เลี้ยงให้เป็นภิกษุ เป็นพระ เป็นประระทัตตูปะชีวี หรือเป็นบรรพชิตอย่างถูกต้องเล่า ทั้งนี้เพราะความที่ไม่เอาใจใส่ว่าตัวศาสนาแท้นั้นอยู่ที่ไหน หรือว่าตัวความเป็นพระนั้นมันอยู่ที่ไหน มันทำเพ้อ ๆ ไปอย่างไม่ระมัดระวัง ตั้งใจว่าจะปลูกตะไคร้มันก็กลายเป็นหญ้าคา เพราะว่าไม่ดูให้ดี ไม่เลือกพันธุ์ตะไคร้ให้ดี ไปคว้าโน่นคว้านี่เอามาปลูก คิดว่าจะปลูกตะไคร้ แล้วมันมากลายเป็นหญ้าคาขึ้นมาอย่างนี้ เพราะว่าเขาทำไม่ถูกต้องตามวิธีที่แท้จริงของธรรมชาตินั่นเอง จึงเป็นทางที่จะหัวเราะ

เยาะได้ว่า ปลูกกล้วยมันก็กลายเป็นกล้วยไปเสีย ปลูกกุหลาบ มันก็กลายเป็น เล็บเหยี่ยว หรือ อะไร เป็นต้นไปเสีย ปลูกจำปามันก็ออกดอกมาเป็น ดอกอุตพิตเสีย นี้คือความไม่ระมัดระวังของทายก ทายิกาผู้เลี้ยงพระไม่เลี้ยงพระให้เป็นพระดังกล่าวแล้ว ที่มีหนักไปกว่านั้นอีกก็คือเลี้ยงพระไว้เพื่อจะได้เป็นลูกเขย หรือหลานเขย ของตัวอย่างนี้ ก็ยังมี (ได้ยินเขาว่าให้ฟังอยู่บ่อย ๆ) แล้วจะไปโทษใครที่ไหน.

นี่แหละจงพิจารณาดูให้ดีเถิดว่า การบำรุงพระศาสนาก็ดี การเลี้ยงพระก็ดี นี้มันคงจะไม่ใช่เป็นของง่ายดายนัก มันอาจเป็นของที่จะต้องกระทำด้วยความไม่ประมาทอย่างยิ่งด้วยเหมือนกัน พระพุทธเจ้าท่านจึงตรัสสอนไว้ว่า "*ท่านทั้งหลาย จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด*" เมื่อเป็นดังนี้ก็ควรจะถือว่า แม้ในการบำรุงศาสนาหรือเลี้ยงพระนี้ ก็ต้องทำด้วยความไม่ประมาท คือต้องมีสติสัมปชัญญะพินิจพิจารณาดูให้ดี จนกระทั่งมีปัญญารู้แจ้งแทงตลอด ตามที่เป็นจริงว่าอะไรเป็นอย่างไร แล้วจึงจะมีความขยันขันแข็งกระทำในสิ่งนั้น จนสำเร็จประโยชน์สมตามความประสงค์.

ที่พูดมาตั้งยืดยาวนี้ มันเป็นการบำรุงพระศาสนาในส่วนที่เกี่ยวกับผู้อื่น ชนิดที่ว่าถ้าทำไปๆ มันก็ **มีแต่การยุให้คนอื่นทำ ตัวเองไม่ทำ** ตัวเองถือเสียว่าได้บุญพอแล้ว เพราะการที่ไปยุคนอื่นให้ทำ

ท่านจะฟังเข้าใจ หรือไม่เข้าใจ ก็ลองฟังดูใหม่ว่าตัวเองนอนเสีย ว่าได้บุญมากแล้ว ไม่ต้องทำอะไร เพราะว่าได้เลี้ยงคนอื่น หรือว่าได้ยุคนอื่น ได้ช่วยคนอื่นให้ทำ ตัวเองไม่ต้องทำแล้วตัวเองมันจะได้อะไร ก็ว่าได้บุญ บุญนั้นคืออะไร บุญนั้นคือความอิ่มใจ ความพอใจ ว่าตนมากไปด้วยบุญ ตายแล้วก็ไม่ต้องตกนรก จะได้ไปอยู่ในสวรรค์วิมาน ถ้าเขาต้องการเพียงเท่านั้น มันก็คงจะได้บ้าง ถ้าไม่ได้อย่างแท้จริง ก็ได้อย่างปลอม ๆ มันก็พอจะให้สบายใจได้เหมือนกัน เช่นเรามีเงินปลอมมาก ๆ ถ้าเราไม่รู้ว่าปลอมเราก็สบายใจได้เหมือนกัน แต่แล้วสักวันหนึ่ง มันก็จะปรากฏออกมาว่า ไม่มีประโยชน์อะไรเลย.

ถ้าเราจะคิดว่า ได้เกิดในสวรรค์ เป็นการเพียงพอแล้ว นี้มันมีทางที่จะล้มละลายได้ถึง๒แง่ คือถ้ามันเป็นเรื่องสวรรค์ ของความหลอกลวง เขาหลอกให้ทำ มันก็เป็นสวรรค์ปลอม มันก็ยิ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นถือมั่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความมัวเมา ความโง่ ความประมาทยิ่งขึ้นไปอีก พูดกันตรง ๆ ก็ว่า **พวกเทวดา นั้น มีความประมาท มากกว่าพวกมนุษย์** ในโลกของเทวดานั้น เต็มไปด้วยการ

เล่นหัวสนุกสนาน เหมือนที่บอกเมื่อตะกี้ว่า อย่าเลี้ยงพระให้กลายเป็นเทวดาเลย.

คำว่า เทวดา หรือ เทวโลก นั้น หมายถึง สถานที่ ที่ เต็มไป ด้วย บุคคล ที่เอาแต่เล่นแต่หัว มันก็มีกิเลสมาก มันก็มีความประมาทมาก ทำไม ถ้าในโลกเทวดามันมีอะไรดีแล้ว พระพุทธเจ้า ก็จะต้องไปเกิด และเกิดเป็นพระพุทธเจ้าในโลก เทวดา ทำไมท่านจะต้องมาเกิดในมนุษย์โลก เรื่องนี้ มันก็มีคำ อธิบาย ชัดเจน อยู่ใน พระ คัมภีร์ แล้ว ว่าข้อที่พระพุทธเจ้าไม่ไปเกิดเป็นพระพุทธ เจ้าในเทวโลกนั้น ก็เพราะในเทวโลกมันเต็มไป ด้วยความหลอกลวง มันเต็มไปด้วยความเล่น หัวสนุกสนาน ไม่เอาจริงเอาจังอะไรกันเลย ไม่สนใจกับเรื่องความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย กันเสียเลย เพราะมันเต็มไปด้วยความ สนุกสนาน เต็มไปด้วยความหลอกลวงนั้น ส่วน ในมนุษย์โลกนี้ มันมีความเกิด ความแก่ ความ เจ็บ ความตาย ปรากฏ มันมีความเหน็ดเหนื่อย เหงื่อไหลไคลย้อยปรากฏ มันมีอะไร ๆ ที่ทำให้ เกิดความไม่ประมาท เหมาะสมที่จะบรรลุธรรม หรือตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น พระ-พุทธเจ้าจึงต้องมาเกิดในมนุษย์โลก เพื่อความ เป็นพระพุทธเจ้า.

นี่แหละความสำคัญ **มันอยู่ตรงที่ความ ประมาท หรือ ความไม่ประมาท อย่างเดียว เท่านั้น** ในมนุษย์โลกนี้ มีสิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่ง ความไม่ประมาทอยู่มากมาย ในสวรรค์นั้น มีแต่ สิ่งที่ยั่วให้เกิดความประมาททั้งนั้น ถ้าใครจะได้ เพียงสวรรค์ หรือว่าได้สวรรค์จริง ๆ แล้วหยุด อยู่เพียงแค่สวรรค์นั้น ก็ลองคิดดูเถิดว่า มันจะ ดับทุกข์ได้อย่างไร มันจะเป็นที่สิ้นไปแห่งความ ทุกข์ได้อย่างไร.

นี่แหละเป็นคำตอบที่จะช่วยอธิบายให้เข้าใจ ได้ว่า เรื่องสวรรค์กับเรื่องมรรค ผล นิพพานนั้น ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน เรื่องมรรค ผล นิพพานนั้น เป็นไปเพื่อดับกิเลสและดับทุกข์ ส่วนเรื่องสวรรค์ นั้น เป็นไปเพื่อให้มัวเมาในกิเลสหรือในกองทุกข์ มันคนละเรื่อง อย่างตรงกันข้ามดังนี้ ถ้าทายก ทายิกาคนใด จะเลี้ยงพระบำรุงศาสนา เพื่อเอา สวรรค์แล้ว ก็จงคิดดูให้ดีเถิด ถ้าได้สวรรค์จริง มันก็มีอย่างนี้ ถ้าได้สวรรค์ปลอม มันก็ยิ่งร้าย ไปกว่านี้ มันมีอะไรที่น่าไว้ใจ หรือน่าเย็นอก เย็นใจที่ตรงไหน การบำรุงพระศาสนา หรือ การเลี้ยงพระบำรุงศาสนาด้วยการบำรุงพระ นี่มัน มีสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างนี้ ถึงแม้การที่จะ บำรุงวัดวาอารามโดยส่วนรวม มันก็มีอาการ อย่างนี้.

ปัญหาสำคัญมันอยู่ตรงที่ว่า จะทำให้ความ ไม่ประมาทเกิดขึ้นมาได้อย่างไร แล้วทำให้เกิด การปฏิบัติ ในศีล, สมาธิ, ปัญญา, ได้อย่างไร

แล้วจะให้บรรลุ มรรค ผล นิพพานกันได้อย่างไร ต่างหาก นั่นแหละคือปัญหาที่เกี่ยวกับการบำรุงพระศาสนา หรือการบำรุงภิกษุสามเณร วัดวาอารามไว้เพื่อให้มันมีผลเกิดขึ้นมา เป็นบุคคลที่ดับกิเลสและดับทุกข์ได้.

หวังว่า ท่านทั้งหลายจะได้มีความสนใจในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้นกว่าปีที่แล้วมา ปีที่แล้วมาก็เข้าพรรษา ปีนี้ก็เข้าพรรษา ในพรรษานี้จะมีการบำเพ็ญบุญทุกอย่างให้ก้าวหน้า ให้เป็นไปในลักษณะที่เรียกว่าดีขึ้น ทีนี้เราจะบำรุงพระศาสนา เลี้ยงพระ วัดวาอาราม กันให้ดีขึ้นได้อย่างไร ก็จงเอาไปคิดดูเถิด คำอธิบายก็มีมากแล้ว เท่าที่ได้กล่าวไปนั้น ซึ่งถ้าจะสรุปความก็อาจสรุปความได้ว่า **ในการบำรุงพระศาสนานั้น จะบำรุงให้ถูกตัวศาสนาจริงๆแล้ว ก็คือตัวเองรีบปฏิบัติธรรมะ ให้ถูกให้ตรงเสียโดยเร็ว นั่นคือการบำรุงพระศาสนาที่ถูกต้องและรวดเร็ว** ส่วนที่จะไปเลี้ยงคนอื่น ไปบำรุงคนอื่น ไปยุคนอื่น ไปส่งเสริมคนอื่นนั้น มันยังไม่แน่ อาจจะมีข้อแก้ตัวว่าเราทำไม่ได้ ให้คนอื่นที่เขาทำได้เขาทำ อย่างนั้นมันก็ถูก แต่ว่าถ้าเราตกอยู่ในความงมงายโง่เขลาแล้ว ก็จะกลายเป็นเหยื่อของคนหลอกลวง โดยไม่ต้องสงสัยเลย เพราะว่าปู่ย่าตายายพูดไว้เสมอว่า คนโง่ย่อมเป็นเหยื่อของคนโกง หรือคนฉลาดแกมโกง ถ้าคนเขามีปัญญาจริง เขาไม่หลอกลวงใคร แต่ว่าคนฉลาดแกมโกงนั้น เขาพร้อมที่จะหลอกลวงคนอื่นทุกเมื่อ ในการบำรุงพระศาสนานี้ ก็เหมือนกัน ระวังให้เป็นการบำรุงบุคคลผู้มีความซื่อสัตย์ มีสติปัญญา มีความบริสุทธิ์สะอาด มีความเคารพนับถือตัวเอง ดังนี้ เป็นต้น จึงจะเรียกว่า เป็นผู้ที่ควรบำรุง พระสงฆ์มีลักษณะที่ควรบำรุง ก็เพราะว่าเป็นผู้ปฏิบัติดี เป็นผู้ปฏิบัติตรง เป็นผู้ปฏิบัติชอบ เป็นผู้ปฏิบัติสมควรแก่ธรรม เหมือนกับที่เราสวดกันอยู่ทุกวันว่า “*สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ*” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดี, “*อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ*” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติตรง, “*ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ*” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติธรรม คือ ปฏิบัติถูกต้องสมควรแก่ธรรม, “*สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ*” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติสมควรต่อหน้าที่การงานของตน และปฏิบัติสมควรแก่การกราบไหว้ของมหาชน ดังนี้ แล้วยังมีต่อไปว่า “*อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลิกะระณีโย*” ซึ่งแสดงความสวยสดงดงามอย่างอื่นอีกเป็นอันมาก แต่มันสำคัญอยู่ที่ ๔ อย่างข้างต้นเท่านั้น คือ จะต้องมีการปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม และปฏิบัติสมควร.

เราจงเลือกดูให้มีการปฏิบัติอย่างนี้ และช่วยบำรุง ส่งเสริม ให้เกิด การ ปฏิบัติ อย่างนี้ แล้ว **พระสงฆ์นั้น ไม่ต้องอยู่ที่วัดเสมอไป อยู่ที่บ้านก็ได้** ถ้าใครปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติสมควรแล้ว ก็จงช่วยบำรุงส่งเสริมเขาเถิด ก็จะได้ชื่อว่าเป็นการบำรุงพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนานี้ได้ด้วยเหมือนกัน มรรค ผล นิพพาน นั้น ไม่จำกัดสำหรับภิกษุสามเณรอย่างเดียว แม้อุบาสกอุบาสิกาก็มีได้ เป็นได้ เข้าถึงได้ อยู่ในวิสัยที่จะเข้าถึงได้ ดังนั้น ท่านจึงกล่าวว่า **การบรรลุคุณธรรม เป็นหลักสำหรับตัดสินว่า ใครเป็นพระสงฆ์** ไม่ได้ถือหลักว่าใครที่ปฏิบัติเพื่อบรรลุ มรรค ผล นิพพาน แล้ว ก็เรียกว่าเป็นพระสงฆ์ด้วยกันทั้งนั้น จึงมีพระสงฆ์อยู่ในเพศฆราวาส เป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกิทาคามิ พระอนาคามิ กระทั่งเป็นพระอรหันต์ในที่สุด.

เมื่อเราจะให้ความเป็นธรรมแก่พระธรรมแล้ว ก็จงส่งเสริมการปฏิบัติธรรมเถิด อย่าส่งเสริมความต้องการของบุคคล หรือการกระทำของบุคคล แต่จงส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติที่เป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งธรรม เมื่อเกิดสิ่งที่เรียกว่าธรรมขึ้นมาแล้ว ศาสนาก็จะเจริญก้าวหน้า ตั้งอยู่อย่างเป็นปึกแผ่นมั่นคง เป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายได้จริง และนั่นแหละเราจะมี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครบถ้วนอยู่ในตัวเรา.

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า "*ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดไม่เห็นธรรม ผู้นั้นไม่เห็นตถาคต*" ธรรมในที่นี้ก็เป็นคำๆ เดียวกันกับคำว่าศาสนาที่แท้จริง ไม่ใช่เปลือกของศาสนา เพราะคำว่า "ธรรม" หรือ "ศาสนา" นี้ หมายถึงสิ่งที่กำจัดทุกข์ และกำลังกำจัดทุกข์อยู่ทีเดียว ไม่ใช่เป็นเพียงพิธีรีตอง ไม่ใช่เป็นเพียงตัวหนังสือ หรือไม่ใช่เป็นเพียงพระคัมภีร์ หรืออะไรทำนองนั้น แต่ต้องเป็นตัวดับความทุกข์ ที่มีอยู่ที่เนื้อที่ตัวของบุคคลผู้ประพฤติอยู่ เพื่อดับความทุกข์ที่กายวาจาใจของเรา มีอยู่แต่เรื่องความดับทุกข์มีอยู่ที่ไหนที่นั่นก็มีศาสนา ที่บ้านก็ได้ ที่วัดก็ได้ ในเมืองก็ได้ ในป่าก็ได้ มีได้ทั่ว ๆ ไปดังที่ได้กล่าวมา.

หวังว่า ท่านทั้งหลายจะได้ระลึกนึกถึงพระพุทธภาษิตที่ตรัสว่า "*ท่านทั้งหลาย เราเตือนพวกเธอว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวง มีความเสื่อมไปสิ้นไปเป็นธรรมดา จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม*

เกิด" ท่านมีตรัสไว้แต่อย่างนี้ ไม่เคยตรัสว่า จงบำรุงพระศาสนา จงเลี้ยงพระ เลี้ยงเณร แต่พระองค์ตรัสว่า "*จงปฏิบัติธรรม ให้สมควรแก่ธรรม จงพยายามช่วยตัวเอง ให้หลุดพ้นจากกองทุกข์ ทั้งปวงเถิด*" มีแต่ทรงกำชับอยู่อย่างนี้ และถือว่านี่แหละ คือ การบำรุงพระศาสนา เพราะว่า ถ้าบุคคลชนิดนี้มีอยู่แล้ว เชื่อว่าศาสนามีอยู่ บุคคลชนิดนี้มีอยู่แล้ว เชื่อว่าพระธรรมมีอยู่ พระธรรมมีอยู่แล้วก็เชื่อว่า พระพุทธเจ้ามีอยู่ และทั้งพระ-พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็มีอยู่ได้ด้วยเหตุนั้น ดังนั้นการบำรุงพระศาสนาของบุคคลชนิดนั้น จึงไม่เป็นหมันเลย ไม่มีทางที่ใครจะมาด่าว่า มัวแต่เลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกิน หรือมัวแต่จะเลี้ยงพระให้กลายเป็นหมู ให้กลายเป็นม้า ให้กลายเป็นวัว เป็นควาย เป็นนกเขา เป็นเทวดา เป็นยักษ์ เป็นมาร กระทั่งกลายเป็นลูกเขยหลานเขยของตนไปดังนี้เลย นี้เรียกว่าเป็นสัตบุรุษ เป็นพุทธบริษัท เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าผู้รุ่งเรืองอยู่ด้วยปัญญา ดังบาลีว่า "*อติโรจติ ปญฺญาย สมฺมาสมฺพุทฺธสาวโก*" สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ย่อมรุ่งเรืองอยู่ด้วยปัญญา ดังนี้.

ธรรมเทศนาสมควรแก่เวลา เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้.

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
○ ○ ○ ○	○	○ ○		+	○ ○ ○ ○	○
+	○ ○ ○ ○	○	○ ○		+	○ ○ ○ ○
	+	○ ○ ○ ○	○	○ ○		+
○ ○		+	○ ○ ○ ○	○	○ ○	
○	○ ○		+	○ ○ ○ ○	○	○ ○

พุทธศาสตร์กับโหราศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง "*ชีวิตสัมพันธ์กับโลกศาสตร์ต่าง ๆ และกัมมัฏฐาน กับ โหราศาสตร์*" ซึ่งเขียนโดย พระประทีป เขมะทีโป และได้เคยพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ หลวงถ่องทางคำนวณ (คำนวณ สุยะนันทน์) เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๗

ลองอ่านดูเพื่อเปรียบเทียบว่า ระหว่าง "*สันดาน*" กับการทำมุมของดวงดาว จะเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมากน้อยแค่ไหน

แต่อย่างไรก็ตาม "**กราบขอบพระคุณ**" ท่านผู้เขียนเรื่องนี้

พุทธศาสตร์ กับ โหราศาสตร์

พระประทีป เขมะทีโป
วัดระฆังโฆสิตาราม

คำว่า โหรา *แปลมาจาก* อโหราตร์ *เป็นศัพท์สันสกฤต และ* อโหรตฺตํ *เป็นศัพท์มคธตรงกับความหมาย* "**วันและคืน**" ตามปทานานุกรมฉบับหนึ่งว่า "**โหรา**" คือจุดอุทัยแห่งราศีชั่วโมง ลักษณะหรือเครื่องหมาย "**เรขา หรือ เลขา**" ท่านหมายเอาศาสตร์ที่ว่าด้วยนักษัตรวิทยา.

อีกฉบับหนึ่ง ให้ความหมายของศัพท์นี้อีกอย่างหนึ่งว่า

อโหรา คือ ชั่วโมง. ได้แก่ชาตา

โหราจารย์ คือ ผู้ทำนายทางวิชาโหร

โหราศาสตร์ คือ ตำราดูฤกษ์ดาราศาสตร์

คำว่า **โหรฺ** ภาษาไทยอ่านว่า โหร สันสกฤตอ่านว่า **โหร**า ต่างก็แปลว่า "**หมอดูฤกษ์**" หมายความว่าผู้ชำนาญทางดาราศาสตร์

โหรา ศัพท์นี้ตรงกับมคธว่า "**หุรํ**" อันลบนิคคหิตเสียแล้ว ลง "**ณ**" ปัจจัยในตัทธิต ด้วยอำนาจของ "**ณ**" จึงวิกาล "**อุ**" เป็น โ สำเร็จรูปเป็น "**โหร**" แล้วลง "**า**" การันต์ปฐมาวิภัตตินามจึงได้รูปเป็น "**โหรา**" แปลว่า **โลกอื่น** อธิบายว่า "**การทายกาลล่วงหน้า หรือ ดูกาลล่วงหน้า**"

อันวิชาโหราศาสตร์ เป็นศาสตร์หรือวิชาที่ใช้สำหรับพยากรณ์ผลกรรมของมนุษย์ทางพุทธศาสตร์ อาศัยเหตุเป็นเครื่องพยากรณ์ผล ส่วนโหราศาสตร์อาศัยดวงดาวเป็นเครื่องพยากรณ์

วิชาโหราศาสตร์เป็นวิชาตรวจดูผลกรรมของมนุษย์โดยกัมมานุมาณ คือเป็นเครื่องเทียบเคียงผลกรรมของมนุษย์ อันมนุษย์ทุกคนได้รับผลอยู่ และจะได้รับผลต่อไปในชั่วระยะกาลแห่งชีวิต ทั้งที่เป็นกรรมดีและกรรมชั่ว ก็วิชาโหราศาสตร์เป็นเครื่องชี้ผลกรรมของมนุษย์ทั้งหลายโดยอนุมาณ

ผลกรรมของมนุษย์กล่าวโดยย่อตามพุทธภาษิต ในหนังสือกัมมวิภังคสูตร ได้แสดงผลแห่งกรรม ๑๔ อย่าง คือบางคนมีอายุยืน, บางคนมีโรคน้อย, บางคนมีพรรณดี, บางคนมีศักดาเดชา

มาก, บางคนมีทรัพย์สมบัติมาก, บางคนมีตระกูลสูง, และบางคนมีปัญญา, และอรรถที่ตรงกันข้ามอีก ๗ อย่าง จึงมีผลกรรม ๑๔ แต่มีปัญหาอยู่ว่า ตามเรื่องราวของชีวิตที่เป็นไปอยู่ในทุกวันนี้ บางคนที่โง่เขลาแต่กลับรุ่งเรืองก็มี บางคนมีสติปัญญาและความสามารถ แต่ก็เอาดีไม่ได้ก็มี ข้อนี้เป็นเพราะโชคลางหรือเพราะกรรม เพราะมีบางท่านที่ได้เป็นใหญ่โต แล้วต้องอับไปก็มี บางคนที่เคยเป็นเศรษฐีมั่งมี แต่ต้องกลับเป็นคนยากจนไปก็มี จะว่าเป็นเพราะเกียจคร้านและโง่เขลา ไม่มีความสามารถปกครองทรัพย์ไว้ได้ก็ไม่แน่นัก เพราะคนบางคนที่ไม่มีความเพียร และไม่มีสติปัญญาสามารถจนเกินไปนักนี้ แต่ก็กลับเป็นคนมีฐานะมั่งมี มีชื่อเสียงโด่งดัง ผู้คนต่างพากันให้ความเคารพนับถือก็มีอยู่มิใช่น้อย ซึ่งนับว่าดีกว่าคนที่มีคนความเพียร มีสติปัญญาสามารถ จะว่าเขาเป็นด้วยโชคหรือด้วยบังเอิญ ถ้าหากไม่ซัดทอดไปถึงผลกรรมในอดีตแล้ว พวกเราก็จะบอกได้ว่า **โหราศาสตร์จะบอกว่าผลกรรม ๑๔ อย่าง และอาการเคลื่อนไหวของมนุษย์ ในระยะกาลของชีวิตมนุษย์ชี้บอกให้ดีที่สุด** เพราะฉะนั้นความรู้วิชาโหราศาสตร์ย่อมแสดงผลของดาวนพเคราะห์ ให้เรารู้เหตุการณ์ล่วงหน้า ดีกว่าการเดาหรือการคาดคะเน วิชานี้ควรจะเรียนกันเข้าไว้ เพื่อเป็นการตรวจดูเหตุการณ์ล่วงหน้า

วิชาโหราศาสตร์ เกิดขึ้นในยุคใดและที่ใดก่อน ไม่มีใครสามารถที่จะทราบ แต่เชื่อกันว่าขึ้นในทวีปเอเซียก่อนแห่งอื่น แล้วต่อจึงแพร่หลายไปในดินแดนต่าง ๆ ในทวีปเอเซียและทวีปยุโรปและได้เกิดขึ้นมาประมาณไม่น้อยกว่า ๕๐๐๐ ปี แม้แต่คำภีร์พระเวทของพราหมณาจารย์ ซึ่งมีอายุก่อนกว่าพุทธศักราชตั้ง ๓๕๐๐ ปี ในคำสดุดีพระเวท ก็ยังมีคำสดุดีดาวพระเคราะห์อยู่ด้วย จึงเป็นอันว่าวิชาโหราศาสตร์เป็นวิชาที่เก่าแก่ศาสตร์หนึ่งซึ่งได้ปรากฏขึ้นในโลกนี้มาแต่ดึกดำบรรพ์แล้ว สำหรับวิชาโหราศาสตร์ที่เล่าเรียนกันอยู่ในประเทศไทยนี้นั้น ตามหลักฐานที่ประมวลมาได้ บ่งชัดว่าได้รับช่วงมาจากพราหมณาจารย์ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ทรงตีทัพเข้าทำการรุกรานแว่นแคว้นต่าง ๆ ในภารตประเทศเพื่อมุ่งจะปราบดาภิเษกพระองค์เป็นจักรพรรดิราชา พิชิตชมภูทวีป ได้มีผลกระทำให้ชนชาวอินเดียตอนภาคใต้รวมทั้งพราหมณาจารย์ผู้ทรงจำพระเวท ต้องอพยพหลบหลีกภัยแห่งสงครามเข้าสู่ดินแดนประเทศเขมรปัจจุบันนี้ และเมื่อไทยเรามาตั้งดินแดนที่สุโขทัย เรายังอยู่ภายใต้อำนาจของขอม หรือ เขมร ประเพณีขนบธรรมเนียม ศิลปศาสตร์รวมทั้งวิชาโหราศาสตร์นี้ก็ได้ถ่ายทอดให้เรามาจนถึงทุกวันนี้

ทีนี้หันมาพูดถึงเรื่องหมอดู กับโหรต่อไปว่า แค่ไหนเป็นหมอดู และแค่ไหนเป็นโหร อันวิชาหมอดูเป็นเพียงการทำนายทายทัก ซึ่งจัดเป็นบันไดขั้นต้นของวิชาโหรศาสตร์ อันพวกโหรใช้เป็นหลักการณ์สำหรับพยากรณ์ มีลีลาท่วงทำนองคล้ายคลึงกันมาก จะแตกต่างกันอยู่ที่ละเอียดและหยาบเท่านั้น ง่ายและยากกว่ากัน และผิวเผินกับลึกซึ้งกว่ากันเท่านั้น เพราะทั้งหมอดูและโหรต่างก็ใช้ดาวนพเคราะห์เป็นเครื่องสำหรับวินิจฉัย แต่ว่าพวกหมอดูใช้กันเพียงแบบจำกฎ ลอกทดลองเท่านั้น ส่วนพวกโหรจะต้องค้นคว้าจากของจริงเล่าเรียนกัน ความง่ายยากจึงแตกต่างกันมากที่ตรงนี้

การที่หมอดูใช้ตำราภาคพื้นที่สำคัญ ตำราเลข ๗ ตัวเป็นต้น โดยอาศัย วัน เดือน ปี และยาม เวลาเกิดโดยเทียบเข้ากับหลักการของดาวเคราะห์ เป็นมูลฐานสำหรับทำนายทายทัก ส่วนวิชาโหราศาสตร์ต้องเรียนรู้มาจากของจริง มีการกำหนดแผ่นฟ้าออกเป็น ๑๒ ราศี กับแบ่งราศีซอยออกไปอีก เป็นนักษัตร์ ๒๗ หมู่ กับตรียางค์คือมุม ๓ อีก ๒๖ มุม และนวางค์อีก ๑๐๘ กับอีก ๓๖๐๐,๒๑,๖๐๐ ลิบดา อันดาวเคราะห์ทั้ง ๙ โคจรผัดเปลี่ยนกันเข้าครองราศีรับช่วงกันเป็นระยะตลอดทั้ง ๑๒ ราศี ได้ ๑๐๘ องค์ เพื่อจะได้ทำเป็นดวง (คือจุดที่เกิด) ว่ามีดาวเคราะห์อะไรอยู่ที่ไหน ทำมุมครองราศีนั้นในดาวฤกษ์ ทำมุมตรียางค์องศาเท่าไร ลิบดาเท่าไร และเมื่ออยู่นั้นครองนวางค์อะไร ดังนี้ แล้วนำเอามาประยุกต์เข้ากับชีพของคนเราว่าเมื่อดาวเคราะห์ดวงที่เท่านั้น ได้ให้คุณโทษแก่เราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ในเวลาเท่านั้นในเวลาเท่านี้ ดาวดวงนั้นจึงจะแสดงออกหรือไม่แสดงออก

หลักการของหมอดู กับหลักการของโหราศาสตร์ มีความแตกต่างกันดังกล่าวมาเท่าที่ได้ค้นคว้ามาพอบอกท่านที่สนใจได้ทราบเป็นขั้นแรกแต่เท่านี้ ต่อแต่นี้ อาตมาภาพขอกล่าวถึงหลักวิชาการที่เป็นเบื้องต้นทั้ง หมอดู และหลักการโหราศาสตร์สักเล็กน้อยสืบต่อไป

ทัศนะโหร

ดวงดาวมีอิทธิพลแก่มนุษย์อย่างไร

มีข้อคิดว่า ทำไมดวงดาวอยู่บนท้องฟ้าจึงสามารถบีบบังคับชีวิตของบุคคลให้ดำเนินไปภายใต้อิทธิพลของดวงดาวได้? มีข้อพิศูจน์ดังนี้

เรื่องนี้ตามความเห็นปรากฏว่า "เมื่ออาทิตย์สิ้นแสง ต้นไม้ยังสลัดใบ ถ้าสิ้นซึ่งดวงอาทิตย์ต้นไม้จะมีชีวิตอยู่ได้ละหรือ ผลที่แน่นอนคือต้นไม้ย่อมจักตาย แล้วก็เป็นผลที่พิศูจน์ทำนองเดียวกัน คือ สัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดก็ต้องตายด้วย ก็แต่เพียงดวงอาทิตย์ดวงเดียวยังแสดงผลถึงเพียงนี้ ในทำนองเดียวกันดวงดาวอื่น ๆ อีกหลายพันหมื่นแสนดวง ก็ย่อมแสดงถึงผลบีบบังคับชีวิตของมนุษย์ได้เช่นกัน ความผิดแผกแตกต่างวาระและเวลากาลย่อมเป็นเครื่องพิศูจน์ได้ดีอยู่เพียงพอแล้ว

พรหมลิขิต ๔ ประการ บูรพาจารย์กล่าวว่า "พรหมลิขิตขีดเส้นทางไว้อย่างไร ย่อมเป็นไปอย่างนั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ได้" ก็พรหมลิขิตนั้นคือ (คำโบราณกล่าวว่า พรหมลิขิตขีดเส้นเกณฑ์ชตา)

๑. โชคชะตากรรม ๒. สติปัญญา ๓. กำลัง ๕. เหตุบังเอิญ

ข้อที่ **๑. โชคชะตากรรม** หมายถึงชีวิตดำเนินไปตามเส้นทางที่กำหนดภายในกรอบแต่ไม่แน่เสมอไป ทั้งนี้แล้วแต่ความเป็นไปแต่ละอย่าง แต่ละเขตอันอยู่ภายใต้อิทธิพลของดวงดาว อาทิ เช่นรถไฟ ท่านทราบอยู่แล้วว่าต้องแล่นอยู่บนราง ถึงสถานีต้องหยุดแน่นอนหรือ จะเห็นว่าบางขณะยังไม่ถึงสถานีก็หยุด และในบางขณะเลยสถานี บางขณะกระเด็นออกไปนอกราง แต่ในบางขณะก็ถึงสถานี และหยุดอยู่ตามระยะพอดี ฉะนั้น เราก็มีสภาพเช่นเดียวกันโดยอนุโลม ชีวิตอาจถึงฆาตร้ายตามกำหนดวันเวลาก็ได้ หรืออาจก่อนหลังก็ได้ สุดแล้วแต่ความกดดันส่งเสริมของดวงดาว (ชักตัวอย่างเกี่ยวกับการเกิดสุริยุปราคาคราธที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นจุดมืดมิดเต็มดวง แสดงถึงจุดปราณพิภพ ตอนนั้นเกิดขาดการพลังงานของดวงอาทิตย์ เป็นผลที่จะทำให้เกิดจุดดับ เป็นผลแสดงถึงบ้านเมืองเกิดยุคเข็ญและเสียชีพบุคคลสำคัญแห่งประเทศ นคร ประชาชนจะทนแต่ความทุกข์ด้วยชาวบ้านต่างเมืองเข้าข่มขู่ดูหมิ่นให้เดือดร้อน สมณะจะอาพาธ นักปราชญ์จะขาดพระนคร ผู้เทิดทูนไว้ซึ่งศาสตราวุธจะเป็นผู้คุมอำนาจและยศศักดิ์ ก็แลผลที่จะได้รับคือ ชนชาวญี่ปุ่นต้องได้รับ

ภัยสงครามอย่างหนัก และพลเมืองญี่ปุ่นต้องสูญเสียชีพโดยภัยแห่งปรมาณูถึงเกือบสองแสนคนท่านคิดหรือว่าทุกคนต้องถึงกาลวิบัติแห่งฆาตมรณะถึงสองแสนตามพรหมลิขิต เปล่าเลย เขาเหล่านั้นเกิดจุดดับตามอิทธิพลแห่งดวงดาวต่างหาก)

ข้อ ๒. **สติปัญญา** หมายถึงความรอบรู้ในวิชาชีพนั้น ๆ รวมความถึงกาลเป็นผู้มีความปราดเปรื่องในด้านการหาเลี้ยงชีพทุกวิถีทางหรือแขนงใดแขนงหนึ่ง อันเป็นจุดส่งเสริมชะตากรรมตามข้อ ๑ ได้ดีหรือจะพูดง่าย ๆ ว่าต้องเป็นผู้ที่คิดจริงก็ไม่ผิด

ข้อ ๓ **กำลัง** กำลังนี้จำแนกแจกเป็น ๒ ประเภทคือ กาย ๑ ทรัพย์ ๑ กายหมายถึงการเป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์หรือทำจริง และทรัพย์หมายถึงการมีเครื่องอุปกรณ์ในการทำจริงส่งเสริมข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ ไม่ใช่ว่าฉันจะมีโชค แต่ฉันไม่เสาะแสวงหา ไม่คิดไม่ทำ ฉะนั้นจะเห็นว่า ข้อ ๑,๒,๓ จึงมีผลสัมพันธ์กัน

ข้อ ๔ **เหตุบังเอิญ** คือการพบจุดพอดี หรือจุดพิกัด แม้ว่าโชคชะตากรรมจะส่งผลไม่มากและขาดสติปัญญา และขาดกำลังก็ตามแต่ถ้ามีเหตุบังเอิญเกิดขึ้นช่วย ก็ย่อมเจริญได้ เช่น นาย ก. ยากจนทำมาค้าขายอย่างลำบากยากเย็นข้นแค้นในจังหวัดหนึ่ง แต่แม่ยายพรากลูกสาวของตัวไปได้ ไปอาศัยวัดอยู่ และในที่สุดก็ผูกคอตาย บังเอิญพระท่านช่วยไว้ได้ และบังเอิญอีกอยู่ต่อมาได้ถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ ๑ ภายหลังจากนั้นเพียง ๓ วัน มาบัดนี้เขาผู้นั้นอยู่ในขั้นมีอันจะกินไป การจะดำรงตลอดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการลืมตัวหรือไม่ และอีกท่านหนึ่ง จน โง่ ปัญญาทึบ แต่ว่าซื่อได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลผู้หนึ่ง ได้ให้เงินทุน ให้คำแนะนำในการทำกิน รวมทั้งอธิบายถึงกลเม็ดการค้าให้ เขาได้ทำตามคำแนะนำ และบัดนี้เขาก็ได้เป็นผู้มีอันจะกินมาก จงพึงสังเกตได้ว่าเหตุบังเอิญส่งผลมากน้อยเพียงไร

หลักโหราศาสตร์ หรือการดูหมอดู ก็จะได้ให้ทัศนะได้ว่า เป็นเพียงเตือนให้สังวรณ์ไว้ไม่ให้อยู่ในความไม่ประมาทอย่างเดียว ถ้าไม่ประมาท ถึงแม้ประสพการณ์ก็ยังหาจุดหมายได้

การแบ่งชั้นของบุคคลที่พอจะสรุปสงเคราะห์ลงได้มี ๔ จำพวก คือ

๑. ผู้กำเนิดในตระกูลต่ำ แต่อนาคตกลับชีวิตรุ่งโรจน์สูงมาก

๒. ผู้กำเนิดในตระกูลสูง แม้จะมีมรดกตกทอดมากมายก็ตาม แต่ต่อมาอนาคตตกต่ำ

๓. ผู้กำเนิดในตระกูลต่ำ และมีเส้นทางอนาคตตกต่ำตลอด

๔. ผู้กำเนิดในตระกูลสูง และดำเนินชีวิตด้วยความสุขตามสภาพสูงนั้นตลอดไป

กฎทั้ง ๔ นี้เป็นเครื่องช่วยหมอดูไว้พิจารณาชะตาบุคคล

โหราพยากรณ์

พื้นสามัญแห่งโหราศาสตร์ ว่าด้วยลักษณะทั่ว ๆ ไป

ลักษณะของ วัน เดือน ปี

๑. วันอาทิตย์ เป็นธาตุ ไฟ มีกำลัง ๖ ใช้เลข ๑ แทน

วันอาทิตย์	เป็นธาตุ	ไฟ	มีกำลัง	๖	ใช้เลข	๑	แทน
วันจันทร์	,,	ดิน	,,	๑๕	,,	๒	,,
วันอังคาร	,,	ลม	,,	๘	,,	๓	,,
วันพุธ	,,	น้ำ	,,	๑๗	,,	๔	,,
วันพฤหัสบดี	,,	ดิน	,,	๑๙	,,	๕	,,
วันศุกร์	,,	น้ำ	,,	๒๑	,,	๖	,,
วันเสาร์	,,	ไฟ	,,	๑๐	,,	๗	,,
วันราหู (พุธกลางคืน)	,,	ลม	,,	๑๒	,,	๘	,,

๒. **เดือน**

เดือน	๕	หรือเดือน	เมษายน	เป็นธาตุ	ไฟ	ใช้เลข	๕	แทน
,,	๖	,,	พฤษภาคม	,,	ดิน	,,	๖	,,
,,	๗	,,	มิถุนายน	,,	ลม	,,	๗	,,
,,	๘	,,	กรกฎาคม	,,	น้ำ	,,	๘	,,
,,	๙	,,	สิงหาคม	,,	ไฟ	,,	๙	,,
,,	๑๐	,,	กันยายน	,,	ดิน	,,	๑๐	,,
,,	๑๑	,,	ตุลาคม	,,	ลม	,,	๑๑	,,
,,	๑๒	,,	พฤศจิกายน	,,	น้ำ	,,	๑๒	,,
,,	๑	,,	ธันวาคม	,,	ไฟ	,,	๑	,,
,,	๒	,,	มกราคม	,,	ดิน	,,	๒	,,
,,	๓	,,	กุมภาพันธ์	,,	ลม	,,	๓	,,
,,	๔	,,	มีนาคม	,,	น้ำ	,,	๔	,,

๓. **ปี**	ปีชวด	เป็นธาตุ	น้ำ	ใช้เลข	๑	แทน
,,	ฉลู	,,	ดิน	,,	๒	,,
,,	ขาล	,,	ไม้	,,	๓	,,
,	เถาะ	,,	ไม้	,,	๔	,,
,,	มะโรง	,,	ทอง	,,	๕	,,
,,	มะเส็ง	,,	ไฟ	,,	๖	,,
,	มะเมีย	,,	ไฟ	,,	๗	,,
,,	มะแม	,,	ทอง	,,	๘	,,
,,	วอก	,,	เหล็ก	,,	๙	,,
,,	ระกา	,,	เหล็ก	,	๑๐	,,
,,	จอ	,,	ดิน	,,	๑๑	,,
,,	กุน	,,	น้ำ	,,	๑๒	,,

กฎการพยากรณ์ที่เป็นหลักตายตัว เบื้องแรกของการเป็น "หมอดู" และจะเป็นโหรที่ดีในอนาคต ต้องจำหลักใหญ่ ๆ เหล่านี้ให้ได้ สำหรับโหรนั้นจะต้องมาประยุกต์หรือผสมหลักการต่าง ๆ เป็น คือเอาหลักต่อหลักมา บวก มา ลบ หรือ มา คูณ มา หาร ทั้งเศษ ส่วน ทศนิยม บัญญัติไตรยางค์ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรวมเรียกว่ามาประยุกต์ให้เป็นเลขอีกครั้งหนึ่ง ***(เรียนเลขให้เป็นตัวหนังสือ และกลับเรียนตัวหนังสือให้เป็นเลข)*** จึงเรียกว่า "ท่านโหร ท่านครู หรือท่านอาจารย์ ส่วนที่เรียนแต่คำพยากรณ์อย่างเดียว เขาเรียกว่า หมอดู หรืออย่างดี ก็คุณหมอ เท่านั้น"

ราศีวัน

ผู้เกิดในวันอาทิตย์

เป็นบุคคลที่มีลักษณะการเจรจาตรงๆ ไม่อ้อมค้อมและออมคำ ความรู้สึกของหัวใจมีอย่างไร ปากพูดไปในลักษณะอย่างนั้น มักมีคนเชื่อคำพูดในตอนแรก แต่กลับไม่เชื่อในตอนหลัง การพูดการเจรจา บทดีก็ดีอย่างใจหาย แต่บทร้ายก็ร้ายอย่างที่สุด เช่นปากร้ายด่าว่าเอาตรง ๆ เป็นต้น ตามปกติกล่าวว่าล้อปากต่อคำไม่มีกับใคร ใจง่าย เชื่อคำคนง่าย ไว้ใจผู้อื่นมากเกินไป ทำการพอเสมอตัว แต่ทำบุญคุณคนอื่นไม่ขึ้น ผู้ใหญ่มักเมตตาอุปถัมภ์ (ถ้า เดือน ปี อนุกูล) จะเด่นในการรับราชการ มีความซื่อสัตย์ ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร ติดจะเป็นคนจ่ายทรัพย์เติบ ชอบให้ผู้อื่นเขาพูดหวานๆ พูดดีแต่ตนเอง แต่ตนเองหวานกับใครไม่เป็น เป็นคนใจใหญ่ เก็บทรัพย์เป็นทรัพย์ไม่ดี ให้เก็บเป็นข้าวของทองหยองจะอยู่ด้วย ชะตาอาภัพจะหวังพึ่งญาติพี่น้องมิได้ เป็นผู้ที่เจ็บแล้วแล้วไม่รู้จักจำ ใจอ่อนต่อคำอ้อนวอนและคำหวาน จะเสียทีเพื่อนเพราะความไว้วางใจ

โดยอิทธิพลของดวงดาว อาทิตย์เปรียบเทียบกับบุคคลมีผลคือ แสง ๑ สี ๑ ความร้อน ๑ ซึ่งมีผลพยากรณ์ ดังนี้

๑ แสง

ทำให้เป็นคนรักเกียรติ หยิ่งทนงในเกียรติของตนเอง ไม่ง้อใครก่อน ถ้าเขาง้อแล้วดี มักทำตนสูงกว่าชุมชน ความขยันไม่คงที่ บางคนสงบเสงี่ยม แต่บางคนก็พูดเก่งที่สุด มักคิดการใหญ่เกินตัว ใจง่ายในเรื่องทรัพย์ เจ้าหน้าเจ้าตาชอบช่วยทุกข์ท่านแต่ไม่เกิดคุณ

๒. สี

ทำให้คนชอบสวยชอบงาม ชอบความเป็นระเบียบ จัดเรียบเองรื้อเองรกเอง (บางคนเจ้าชู้หลุกหลิกมาก) จู้จี้ ขี้บ่น ปากร้ายชอบสนใจในสิ่งแวดล้อม ชอบเป็นหัวหน้ากิจการ ชอบรับอาสา ชีวิตต้นร้ายปลายดี แต่ส่วนมากมักเป็นคนมีความรู้

๓. ความร้อน

ได้แก่การเป็นคนใจร้อน หุนหันพลันแล่น โมโห โทโสร้าย ฉุนเฉียว โกรธง่าย หายเร็ว ไม่ผูกพยาบาท ทิฏฐิมาก และเป็นคนเจ้าแง่แสนงอน ใจน้อย ทำการใดๆ ดีทีแรก และมีอุปสรรคขัดขวางโชคลาภและการงานเสมอ ได้ข้าวของใดมักมีตำหนิ ไม่ใคร่จะได้อยู่ในแหล่งกำเนิด จะได้ดีจาก

— การรับราชการ

— วิ่งเต้นค้าขาย

— งานธุรกิจส่งเสริมมากกว่างานหุ้นส่วน

เส้นทางเดินของผู้กำเนิดในวันอาทิตย์นี้ปรากฏว่า ชะตาชีวิตจะต้องสร้างตนเอง ต้นมือร้ายปลายมือดี ในปฐมวัยขี้โรค อายุ ๖ ถึง ๙ เดือน ค่อนไปทางเลี้ยงยาก อายุ ๒ ขวบจะเจ็บ เสียของรัก ๕ ขวบ จะเกิดการเจ็บไข้ ๘—๙ ขวบ ระวังอันตรายเกี่ยวด้วยน้ำ เจ็บไข้ ตกใจ อายุ ๑๒—๑๓ ปี จะเกิดการจร ร้อนใจ หรือมิดังนั้นจะเกิดการเจ็บไข้ อายุ ๑๕—๑๖ ปี เป็นเรื่องของการคิดดิ้นรน ร้อนใจในสถานที่อยู่หรือเรื่องอันเกิดแต่ผู้ใหญ่ให้ทุกข์ อายุ ๑๖—๑๘ ปี คนดูถูก สตรีจะก่อทุกข์ให้ ระวังเรื่องต่างเพศจะทำให้เดือดร้อนมากกว่าเรื่องอื่น อายุ ๑๘—๒๐ ปี เป็นราศีของความใคร่ เป็นเรื่องของความเจ้าชู้ เป็นเรื่องของการมีคู่ครอง (โดยเฉพาะสตรีเพศ) สำหรับชายมักเป็นเรื่องของการมุ่งหวังทุรนทุรายในเรื่องของกิจการงาน การอาชีพเริ่มตั้งต้นอายุ ๒๑ มิตรเป็นศัตรู การย้ายสถานที่อยู่รวมทั้งการเดินทาง อายุ ๒๒ ปี เดิมทีจะมีการจร เดือดร้อนก่อนแล้วภายหลังจึงค่อยกลับดีขึ้น อายุ ๒๓ ปี เป็นระยะดีจะได้ลาภอันพึงใจ ทำกิจการใดมีความสำเร็จ อายุ ๒๔ ปี ต้นปีดีปลายปีตก และในปีอายุ ๒๕ จะเป็นระยะของ "เบญจเพศ" ให้โทษโดยการเสียเงิน เสียทอง เสียของรัก ข้าวของจะหาย ตัวจะเจ็บ เรื่องร้อนใจเหตุทุกข์ต่างๆ จะประดังเข้าสู่ในดวงชะตา ต่อจากนั้นดวงชะตาดำเนินไปในระดับปกติ อายุ ๒๗ และ ๒๙ เป็นระยะที่จะได้ลาภของขาวเหลืองและลาภอันพึงใจ โดยทั่วไปมักตั้งตัวได้ระยะนี้เป็นส่วนมาก ถ้าพ้นระยะนี้ไปแล้วจะคิดหวังตั้งตัวสูงยาก เพราะโชคตอนปลายขึ้นๆ ลงๆ ไม่ค่อยแน่นอน จึงเป็นระยะที่มีชีวิตโลดโผนสักหน่อย สำหรับเหตุร้ายอันจะพึงมีบังเกิดในระยะหลังจากอายุ ๒๗ ปี มีดังนี้ อายุ ๒๘, ๓๒, ๓๓, ๓๗, ๓๘, เป็นระยะที่จะเกิดเหตุร้ายเสียของรัก เจ็บไข้ การจร คดีความ โดยเฉพาะระยะอายุ ๒๗, ๓๒, ๓๓, เป็นเรื่องภายในครอบครัวยุ่งยากมักเสียคู่ บุตร ของรักไปและอายุ ๓๗—๓๘ เป็นเรื่องที่ถูกคดีความ เป็นระยะที่เดือด

ร้อนในเรื่องเกี่ยวกับกิจการงานการเปลี่ยนแปลง การถูกกล่าวโทษต่าง ๆ ต่ออายุ ๔๐ ปี ล่วงแล้วจึงนับว่าดีมีความสุข

เท่าที่สังเกตจากผู้ดูทั่วไปในราศีของผู้เกิดในวันอาทิตย์จำนวน ๘๐ % มักเป็นคนพูดเก่ง ได้ดีในราชการ แต่กลับเสื่อมยศ ในระยะอายุ ๒๙ (๓๙) อายุ ๓๒ และ ๓๓ เสียคู่ (ถ้าสตรีเกิดปีขาลและวอกมักเป็นหม้าย) อายุ ๓๙ คิดลาออกจากการงานและมีชะนวนมาจากการขัดใจด้วยผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจเหนือ และเป็นระยะที่เนรเทศตัวเอง ภายหลังจะเข้าดำเนินงานในกิจการหุ้นส่วนร่วมด้วยมิตร กิจการต้นมีเจริญ ภายหลังกลับเกิดขาดทุน ถูกใส่ความ แสดงผลติดต่อกันตั้งแต่อายุ ๓๙- ๔๑ ปี และเป็นระยะที่มักถูกโกงด้วย ภายหลังอายุ ๔๒ ล่วงแล้วจึงกลับดีมีความสุขจนถึงอายุ ๔๖ ภายหลังอายุ ๔๖-๕๐ เป็นระยะที่มีเส้นทางเดินลุ่ม ๆ ดอน ๆ สลับสุขทุกข์กัน แต่มักเป็นเรื่องของสุขภาพเบียนมากกว่า พ้นอายุ ๕๖ ไปแล้วทุกอย่างจึงมีความสุขได้อย่างแท้จริง จนสิ้นอายุ

ผู้กำเนิดในวันนี้ส่วนมากมักสิ้นอายุ ๖๓ และเป็นไข้หรือโรคคนแก่ หรือโรคฆ่าตาย ขอทิ้งไว้เป็นข้อคิดค้นกันต่อไปว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใด

ผู้เกิดในวันจันทร์

เป็นบุคคลที่ปากหวานใจแข็ง โทโสร้ายโกรธหายเร็ว และขี้ระแวงติดจะเป็นคนถือตัว มีทรัพย์ก็เหมือนไม่มี เพราะติดจะเป็นคนจ่ายทรัพย์เติบลืมตัว ให้ก็เป็นข้าวของหรือเอาทรัพย์ฝากไว้ดี คบเพื่อนสูงศักดิ์ แต่มิตรมักคบดีทีแรกแตกทีหลัง โกรธแล้วไม่ง้อ ถ้าเขาง้อดี มีเมตตาโอบอ้อมอารีดี เมื่อน้อยมักไกลจากบิดาของตน มีสมณะชีพราหมณ์หรือญาติอุปถัมภ์เลี้ยงดูไว้ จะได้พึ่งผู้อื่นมากกว่าญาติ จะเลี้ยงคนอื่นหรือทำคุณคนอื่นมีผลดีเฉพาะเวลาที่ทำต่อหน้าเท่านั้นแต่ลับหลังไม่มีคุณ มักกำพร้าบิดาก่อน หรือมิฉะนั้นจะต้องจากบิดาก่อน แล้วภายหลังกำพร้ามารดา จะได้ทุกข์เพราะผู้อื่น คือทุกข์เพราะปรานีท่าน และมักไม่ค่อยได้อยู่บ้าน เพราะผู้ใหญ่หรือคนเก่าเอง เดือดร้อนเรื่องที่อยู่ โชคของชีวิตท่านกล่าวว่า ถ้าเป็นชายดำเนินอาชีพในทางการค้าดี ถ้าเป็นหญิงเป็นแพทย์เป็นช่างดี

ปรกติของผู้ที่เกิดในวันนี้เป็นคนพูดจาอ่อนหวาน เข้าเจ้าเข้านายเข้าผู้หลักผู้ใหญ่ดี ผู้ใหญ่เมตตา มักเจ้าชู้หรือชอบของสวยงาม ของหอม ความรู้สึกสัมผัสเร็ว ความมั่นคงทางจิตใจไม่ดี ขี้

โอ่ ยามโทโสปากจัด แต่มักเป็นผู้ที่โชคอุดมและได้โชคเนือง ๆ พึ่งญาติมิได้ ถ้าเขาพึ่งดี ตกไปที่ใดไม่ไร้ผู้อุปถัมภ์ โชคขึ้น ๆ ลง และเป็นคนเจ้าอารมณ์

เหตุการณ์ประจำชีวิตปรากฏว่า ผู้เกิดในราศีนี้มีอายุก่อน ๑๕ ปี ส่วนมากมักขี้โรค (แต่บางคนสมบูรณ์ ผิวขาวเหลือง เลี้ยงง่าย ให้คุณกับบิดามารดา) รู้สึกจะเลี้ยงยาก ภายหลัง อายุ ๑๕—๑๖ ปี จะเกิดเจ็บไข้ อายุ ๒๑—๒๒ จะได้คู่และลาภอันพึงใจ อายุ ๒๕--๒๖ และ ๒๗ จะเสียบุตร ภรรยาหรือบริวารมีเหตุผลัดพรากจากกันไป เสียทรัพย์ เสียของรัก มีเรื่องร้อนใจ อายุ ๒๘—๒๙—๓๐ ดีจะได้ลาภเงินทองยศศักดิ์ ถ้าทำการค้าเจริญ อายุ ๓๑—๓๒ จะเกิดความ คุกตราง มีเรื่องร้อนใจ เจ็บไข้ และเสียของรัก อายุ ๓๓ ล่วงแล้วดีขึ้นมีความสุข จนถึงอายุ ๔๐ ปี ชีวิตเป็นคลื่น ระวังจะเกิดเรื่องคดีความอันเกี่ยวด้วยการเงินการทอง อายุ ๔๒ จะมีการย้ายสถานที่การเดินทาง อายุ ๔๕--๔๙ เป็นปีร้ายจะเกิดการเจ็บไข้ เสียทรัพย์บุตรบริวาร ภายหลังอายุ ๕๐ ปี ดีมีความสุข (เว้น ๕๕ ปี) จะถึงสิ้นอายุ ไม่จำกัดคนวันนี้ บางทีแต่เล็ก บางทีก็กลาง บางทีก็อายุมากเกินควร เอาไว้ศึกษาต่อไปอีก

ผู้เกิดวันอังคาร

เป็นคนที่มีจิตใจกล้าหาญ แต่ดื้อ หัวแข็ง ความคิดเร็ว ใจร้อน หัวรั้น โทโสร้าย ฉุนเฉี่ยว ทิฏฐิ ไม่ค่อยเชื่อคำใคร มักถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่เคารพเหตุและผลและความจริง สิ่งใดไม่เห็นจริงไม่เชื่อ ใครจะพูดอะไรรับฟัง แต่ไม่เชื่อ และไม่แย้ง แต่ถ้าจะแย้งขึ้นมาก็จะแย้งเอาต่อหน้า เกลียดการนินทาลับหลัง รักความยุติธรรมขยันขันแข็งมุมานะดี มักถูกญาติประณามเหยียดหยามดูถูก สติปัญญาดี พอเลี้ยงตัวได้ สร้างตนเองไม่อยากพึ่งใคร บางขณะพูดอ่อนหวานรู้สัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ แต่ไม่ชอบประจบสอพลอ ชอบช่วยทุกข์ผู้อื่น รักพวกพ้องมากกว่าพวกพ้องรักตน มักถูกบาดเจ็บเดือดร้อนเพราะเพื่อนพวกพ้อง บทเหนียวก็เหนียวใจหาย แต่บทยุ่ยก็ยุ่ยเป็นกระดาษ จะได้ทรัพย์จากผู้อื่น แต่เก็บไว้ไม่คง มักกำพร้าบิดาก่อน ฉลาดทันคน แต่ก็อดเสียเปรียบมิได้ ทั้ง ๆ ที่รู้ตัวนั้นอาจจะเป็นเพราะเขายก และการทำคุณไม่มีผลตอบแทน

เส้นทางเดินของชีวิตผู้กำเนิดในวันนี้ ปรากฏว่า อายุ ๑๑—๑๒—๑๓ จะเกิดการจร การเจ็บไข้หรือเสียผู้เคารพรักใคร่ อายุ ๑๕—๑๗ ปี จะมีการเดินทาง ย้ายที่อยู่ อายุ ๒๕ จะเกิดเหตุร้ายระวังเกี่ยวกับการพลัดตกหกล้ม การถูกกระทบกระแทกด้วยของแข็ง ของมีคมหรือถูกลอบทำร้าย

และระวังเรื่องเพศจะทำเหตุ กับมีการเดินทางด้วย อายุ ๒๘–๒๙–๓๓–๓๕ เป็นระยะที่จะมีการสดุดเหตุร้าย ด้วยการเจ็บไข้ เสียบุตร เสียญาติ เสียคู่ หรือบริวาร มีเหตุเดือดร้อนอยู่บ้านไม่ติด ภายหลังอายุ ๓๕ ล่วงแล้วจึงเริ่มดีการตั้งหลักฐานได้มั่นคง จะตั้งต้นจุกได้ระยะต่อไปนี้ แม้อายุ ๓๙–๔๑ จะเกิดเรื่องร้ายเกี่ยวด้วยการเป็นความกับญาติ หรือความเพราะมูลฐานมาแต่เรื่องทรัพย์เป็นชะนวนก็ตามไม่เป็นไร ดวงชะตาวันดำเนินไปด้วยดีจนถึงอายุ ๕๔ ต่อจากระยะนี้ไปโดยเฉพาะอายุ ๕๖–๕๗ และ ๕๙ เป็นระยะที่เจ็บไข้ เมื่อพ้นระยะนี้ไปแล้วมีความสุขตลอดถึงสิ้นอายุ

ผู้เกิดในวันนี้ส่วนมากมักเป็นทหารตำรวจ ผู้พิพากษา ฯ ตุลาการ สถาปัตยกรรม ส่งเสริม และเท่าที่สังเกต เป็นช่างโลหะทุกชนิดถือเอากำเนิดในวันนี้มักเป็นใหญ่โตทุกคน การตายมักตายด้วยโรคลม หรือโรคเม็ดโลหิตเสีย และกินของผิดสำแลงเป็นส่วนมาก สิ่งที่เด่นชัดมักมีบาดแผลที่ศีรษะหรือที่หน้าถึง ๙๐ % ผิดถูกดูกันต่อไป ฝากไว้แก่ผู้สนใจ

ผู้เกิดวันพุธ

เป็นบุคคลที่มีจิตใจเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีแก่บุคคลทั่วไป ใจอ่อน ใจง่าย เชื่อคนง่าย ทำอะไรไม่ค่อยคิดหน้าคิดหลัง ทรัพย์สินได้มาเก็บไว้ไม่ค่อยอยู่ หน้าใหญ่ใจโต ลืมตัวเมื่อยามมีเงิน ใจกว้างไม่ค่อยเอารัดเอาเปรียบใคร มักเหนียวในสิ่งที่ไม่ควรเหนียว ผู้หญิงมักรักใคร่ มีเสน่ห์แก่เพศตรงกันข้าม เพื่อนสูงอายุสูงศักดิ์ให้คุณ ถ้าต่ำศักดิ์มักให้โทษ สร้างคุณไม่ขึ้น เขาว่าเฉพาะหน้า แต่ลับหลังนินทา จะตกไปสารทิศใดไม่ไร้ผู้อุปถัมภ์ เป็นคนเจรจาดี สุภาพ มีญาติก็เหมือนไม่มี ถ้ามีมักจากกัน รู้สึกว่าเข้ากันได้น้อยคนหนักเข้าผู้อื่นดีกว่า บิดามารดามักไม่ค่อยได้พึ่งตนนัก แม้จะมีความกตัญญูแต่ก็เหมือนขาดกตัญญูต่อบิดามารดา ระวังผู้หญิงมักก่อเหตุ

บุคคลผู้เกิดในราศีวันพุธนี้ โดยทั่วไปมักดีเด่นในอักษรศาสตร์ ระเบียบแบบแผนงานที่เกี่ยวกับการเงิน หนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ หรือเรื่องเกี่ยวกับเอกสารสื่อสาร ธุรกิจเกี่ยวกับผู้อื่นรวมทั้งเป็นนายหน้าติดต่อได้ผลกว่าการทำงานอื่น และโดยเฉพาะโชค ชีวิตที่จะเป็นผู้บริหารดีไม่ดีเลี้ยงบริวารไม่ยืด ถ้าทำงานไม่ควรเป็นหัวหน้า หรือออกหน้าจึงจะดี นับว่าเป็นคนอาภัพอยู่สักหน่อย เท่าที่สังเกตรู้สึกว่าผู้ที่เกิดในวันนี้มักอาภัพเกี่ยวด้วยเรื่องโชคลาภใหญ่ ๆ ที่ผู้อื่นจะมาสร้างให้ ทุกอย่างต้องทำเองเสมอ น่าจะตั้งตัวได้ตั้งหลายครั้งแต่ก็ตั้งได้ยาก มีเหตุขัดขวางและอุปสรรคเสียเสมอ

เส้นทางเดินของผู้ที่เกิดในวันนี้มีเหตุการณ์ กล่าวว่า อายุ ๓ ขวบ ๗ ขวบ ร้าย อายุ ๑๘ ปี จะอยู่บ้านไม่ติดร้อนใจต้องเดินทาง ระวังการเกิดเรื่องคดีความ อายุ ๑๙ ปีถึง ๒๒ ปีมักได้คู่ได้ทรัพย์ แต่คู่มักอยู่ไม่ยืด จักมีเหตุเลิกร้างเสียไปก่อน ภายหลังแล้วจะกลับได้ใหม่อีกคนหนึ่ง ภายหลังอายุ ๒๕ "เบ็ญจเพศ" จะเกิดการเจ็บป่วย สูญเสียบิดามารดา ญาติที่รัก อายุ ๒๗ ล่วงแล้วจะตั้งตัวได้ จะสังเกตได้ว่า ระยะอายุ ๑๘ ถึง ๒๗ ปี จะร้อนใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก เป็นคนที่มีอารมณ์ฉุนเฉียวในอายุในระยะนี้ ทำการเอาใจเกินไป ทรัพย์สินเงินทองได้มาเก็บไว้ไม่คง ชีวิตลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไม่ราบรื่น และมักเป็นระยะที่วิบัติในเรื่องของคู่ครองหนักที่สุดด้วย ฉะนั้นกิจการที่กระทำจึงควรต้องใช้ความระมัดระวังให้มาก มิฉะนั้นจะเดือดร้อน อย่าบนบานศาลกล่าว อย่าทำเสดาะเคราะห์ อายุ ๒๗ ปีล่วงแล้ว เส้นทางเดินของชีวิตราบเรียบแสดงถึงการมีเหตุปั่นป่วนเล็กน้อยก่อนแล้วจึงกลับดำเนินไปด้วยดี การได้เกียรติยศชื่อเสียง และเริ่มตั้งต้นตั้งฐานะได้ ทั้งนี้ตั้งแต่อายุ ๒๗--๓๑ ปี ต่อจากอายุ ๓๑ ปี โดยระยะอายุ ๓๒--๓๓ ระวังจะเกิดถ้อยความ ไฟ และเหตุวิบัติที่เกี่ยวด้วยคู่ครอง เสียของรัก และระยะอายุ ๔๒--๔๙ ปีจะเจ็บหนัก และมีเรื่องร้ายแทบทุกกรณีประดังกันเกิดขึ้น ส่วนเหตุการณ์อื่นนอกจากนี้ดำเนินไปด้วยดีจนถึงสิ้นอายุ

ผู้เกิดในวันนี้มักเป็นโรคเกี่ยวด้วยกระเพาะอาหารลำไส้ หรือโรคพิษสุรา และโรคที่เกี่ยวที่ท้อง หลอดคอ มากกว่าอย่างอื่น เท่าที่เห็นมาโดยมากเป็นเช่นนั้น

ผู้เกิดในวันพฤหัสบดี

ผู้เกิดในวันนี้เป็นคนผิวเนื้อสองสีค่อนข้างขาวเหลือง ร่างโปร่งและนัยน์ตาถูกโฉลกจะดีเด่นในอนาคต มีความสมบูรณ์มาก

กล่าวว่าบุคคลที่เกิดในราศีวันนี้เป็นคนรูปร่างงาม ใจดี แต่ในได้อยู่ในแหล่งกำเนิดจะไปดีเด่น ณ แดนอื่น แล้วจะกลับแดนตน กลับมาแล้ว ภายหลังกลับจากไปอีก โดยปกติเป็นผู้ที่รักษาคำพูด บางขณะเป็นคนพูดมากสักหน่อย มีวาทะศิลป์ทำให้ผู้อื่นเลื่อมใสได้ง่าย จะจากไปสารทิศใดไม่ไร้ที่อุปถัมภ์ ตายโหงไม่ค่อยมี อนาคตไม่ใคร่ตก มักมีอายุยืนนาน เป็นคนหัวรั้นบ้าง มักถือความเห็นของตนเป็นใหญ่ รักเหตุผลและความจริง ฉลาดทันคน แต่อดเสียเปรียบมิได้ทั้ง ๆ ที่รู้นั้นหน้าใหญ่ใจโต ใจกว้างเกินตัว ใจร้อนในการทำงาน แต่บทอึดก็อึดอย่างที่สุด บทร้อนขึ้นมาก็จะเอาให้ได้อย่างใจ ไม่ชอบการประจบสอพลอ ทำคุณได้โทษ เจ้าชู้เมียมาก รักครั้งแรกสลายรัก คู่ครองคนแรกมักมีเหตุวิบัติกันไป ไม่จากเป็นก็จากตาย ต่อคนที่สองจึงจะอยู่กันยืดมั่นคง และมีความ

เจริญรุ่งเรืองได้ดี มักได้ทุกข์เพราะมิตร มักถูกหาว่าเป็นคนหยิ่งยะโสจองหองอวดดีในตอนแรก แต่ถ้ารู้นิสัยในทีแรกไม่ใช่หยิ่ง มักกำพร้าบิดาก่อน หรือจากบิดาเสีย

อีกด้านหนึ่งกล่าวว่ารู้จักสนิทสนมกับคนง่าย ไม่ถือเนื้อถือตัว ชอบสนุก ไม่ฉลาดในด้านการเก็บทรัพย์ ให้เก็บเป็นข้าวของทองหยองหรือที่ทางจะมั่นคงดี

ผู้เกิดในวันราศีนี้จะดีเด่นด้วยงานอาชีพ เป็นแพทย์ เป็นผู้พิพากษาตุลาการ โหราศาสตร์ การขีดเขียน และเป็นผู้เรียบเรียงเรียนเจริญกรรมฐาน งานบริษัท หรืองานอุตสาหกรรมหนักดีเป็นจุดส่งเสริม เท่าที่สังเกตผู้เกิดราศีนี้มักเป็นเจ้าคนนายคนถึง ๗๐ %

เหตุการณ์ของชีวิตผู้ที่เกิดในราศีนี้ปรากฏว่าระยะอายุ ๑๐ ปี เกือบตายด้วยน้ำครั้งหนึ่งแล้วมีเหตุการณ์ประสบอีกในต่อคือตกจากที่สูง หรือถูกเขี้ยวงาจุดของราศีกล่าวว่า เมื่อน้อยมักจากที่อยู่ที่เกิด ไปอยู่ในความอุปการะแห่งสมณะชีพราหมณ์หรือญาติ หลังอายุ ๑๗—๑๙ ปี ตกที่นั่งเทวดาจากจรร้อนอยู่ไม่ติด มักมีการเดินทาง คนดำแดงให้ทุกข์โทษ อายุ ๒๐ ปี ถึง ๒๓ ปีจะเกิดความเสียของรักและคู่ครอง เหตุการณ์สลับดีร้ายกัน และมักได้รับอันตรายจากที่สูงด้วยมีเหตุการณ์ทำให้เดือดร้อนมากของรัก ต่อเมื่อพ้นจากอายุ ๒๓ ปีไปแล้วจึงกลับดีขึ้นจนถึงอายุ ๒๕ แล้ว ในอายุระยะ ๒๕ ปี ปลายปีถึงอายุ ๒๗ เป็นระยะที่เกิดการเจ็บป่วย เสียเงินทองของมีค่า เสียของรัก ข้าวของจะหาย ตัวจะเจ็บเรื่องร้อนใจจะบังเกิดขึ้น อายุ ๒๘ ปี เดิมทีจะเดือดร้อนก่อนแล้วมีการเดินทาง ต่อจากนั้นเริ่มต้นดีการดำเนินงานได้ดีสมใจ จนถึงอายุ ๓๐ แล้วจึงกลับเดือดร้อนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พึงสังเกตว่าในระยะนี้คือ ๑๙—๓๑ เป็นระยะที่เรียกว่าสมบัติวิบัติได้สิ่งใดมักไม่คงทนถาวร มีเหตุเสียไปในภายหลังเสมอ และทุกอย่างมั่นใจอะไรไม่ได้ สลับสุขทุกข์อยู่เรื่อย ๆ ท่านเรียกว่าเป็นความกำมะลอ สุขกายเหนื่อยใจ สุขใจเหนื่อยกายกลับสลับวนเวียนการ ต่อเมื่อพ้นจากอายุ ๓๒ ไปแล้วทุกอย่างจึงมั่นคง แม้ระยะอายุ ๓๕—๓๖ เป็นระยะที่เสียของรักและเกิดการเจ็บไข้ และในอายุ ๔๕—๔๖ และ ๕๒ เป็นปีร้ายอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีอะไรเป็นที่หน้าวิตกทำให้อนาคตต่ำ มีความเป็นอยู่ดี จึงนับว่ามีราศีดีกว่าระยะอื่น

ผู้เกิดในวันศุกร์

เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ แต่มักเป็นคนจู้จี้ ขี้บ่น ชอบสวยชอบงามชอบความเป็นระเบียบจัดเรียบเอง ทำรกเอง ชอบของหอม ใจอ่อน ปากหวาน เข้าเจ้าเข้านายเข้าผู้หลักผู้ใหญ่ได้ดี มีเสน่ห์ต่อเพศตรงกันข้าม ในเรื่องทรัพย์เก็บเองไม่มีใครออกปากไม่ค่อยขัด ชอบสร้างตนเอง ท่าทางขยันขันแข็ง เอางานเอาการบึกบึนไม่ค่อยพูดมาก รักความยุติธรรม ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวด้วยเรื่องของผู้

อื่น แต่ถ้ายามโทโสกลายเป็นคนปากร้ายเอาจริงเอาจัง ใจเด็ดคิดจะเป็นหัวหน้าเป็นนคหัวรั้นชอบลองดี ญาติเพื่อนฝูงมักเบียดเบียน ไม่สู้จะมีญาติพี่น้องมากนัก

ตามปกติของผู้เกิดในราศีวันนี้เป็นคนมีความสุภาพอ่อนโยน อ่อนน้อม กตัญญู และมีความสปอร์ตเปิดเผย ไม่ค่อยมีเล่ห์เหลี่ยมรู้มากกับใคร รักใครก็จริงจัง มักเป็นทุกข์กังวลในทุกข์ของผู้อื่น มีเมตตาโอบอ้อมอารีต่อใกล้เคียงและคนในบัญคับบัญชา แต่ถ้าลงโกรธเกลียดผู้ใดแล้วมักชอบแสดงกิริยามารยาทโดยเปิดเผย ไม่หวั่นเกรงต่อคำขู่หรืออิทธิพลใด ๆ ทั้งสิ้น และกล่าวว่าเป็นคนปากแข็งใจแข็ง และโดยทั่วไปมักเป็นผู้ที่มีญาณล่วงหน้าคาดเหตุการณ์ไม่ค่อยผิด มีปฏิภาณไวและสูงด้วยศีลธรรมและมนุษยธรรม ชอบเป็นผู้รับอาสามากกว่าผู้อื่นอาสาตน แต่มักเป็นผู้ถูกลืมความดี ทำความผิดเมื่อผู้ใหญ่เห็นหน้าเข้าก็คลาย

โชคชีวิตของผู้เกิดในวันนี้ จะดิ้นรนสร้างตนเองมากแต่ในต้น ๆ มักมีเหตุขัดข้อง ต่อกลางอายุจึงจะดี เหมาะสมที่จะดำเนินในด้านราชการในธนาคาร (เจ้าแห่งคลังทรัพย์) การค้าเกี่ยวด้วยเครื่องสำอางเครื่องดื่ม หรืองานอุตสาหกรรมทางน้ำ งานเกี่ยวกับศิลปินภาพยนตร์ รื่นเริงต่าง ๆ มีผลแต่งานที่เกี่ยวล้อเลื่อนและปศุสัตว์

เส้นทางชีวิตของผู้เกิดในวันนี้ปรากฏว่าอายุระหว่าง ๑–๑๐ ปีระยะของโรคเบียดเบียน ขี้โรค และการเกือบตายเนื่องด้วยตกน้ำ หรือจากที่สูง อายุ ๑๕ ถึง ๑๖ ปีจะเกิดการจรจาก และเจ็บไข้ อายุ ๑๙ มักพบความรัก คู่ครอง (หญิง) แล้วมีการเดินทาง อายุ ๒๑–๒๕ จะร้อนใจอยู่บ้านไม่ติด จะมีการจรการเดินทาง การสดุดเหตุร้าย (แต่เฉพาะอายุ ๒๔ จะได้ลาภจากผู้ใหญ่ได้ทรัพย์ของเก่า) และเป็นระยะที่เสียคู่ครองหรือผู้เคารพรัก ในระยะนี้เส้นทางเดินลุ่ม ๆ ดอน ๆ แม้จะพยายามตั้งตัวยังตั้งไม่ได้ต่อเมื่ออายุพ้น ๒๕ ไปแล้ว โดยเฉพาะกลางปีอายุ ๒๖ เป็นต้นไปเริ่มตั้งตัวได้ แม้ระยะ ๒๓, ๓๓, ๓๖, ๔๑, ๔๓, จะเป็นระยะร้ายก็ตามก็เพียงแสดงผลความปั่นป่วนทุกข์ใจชั่วขณะ แต่ในด้านอื่นดำเนินไปด้วยดี ยิ่งแก่ตัวยิ่งมีความสุขมาก อนาคตรุ่งโรจน์กว่าผู้ที่เกิดในวันอื่น

เท่าที่สังเกตปรากฏว่า ๓๕–๓๖ เป็นระยะที่เดือดร้อนในคู่ครอง บุตรญาติก่อทุกข์ และอายุ ๔๑–๔๓ เป็นเรื่องของสุขภาพ ต่อจากนั้นในด้านอื่นดำเนินไปด้วยดีตลอดเส้นทางเดิน เดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ ไม่นานนัก การเดือดร้อนเป็นเรื่องที่อยู่และการเงินมากกว่าเรื่องอื่น การถูกคดีหรือการตายโหง ไม่แสดงผลแก่บุคคลในวันนี้ร้ายแรงกว่าวันอื่น

ผู้เกิดในวันเสาร์

เป็นบุคคลที่ติดจะพูดจาขวานผ่าซากตรง ๆ ไม่อ้อมค้อมไม่ออมคำความรู้สึกแห่งหัวใจมีอย่างไร ปากมักพูดไปในลักษณะนั้น มักเกิดศัตรูเพราะปากเอง เป็นคนปากร้ายใจดี เพื่อนฝูงญาติพี่น้องมักให้ซึ่งความทุกข์ เป็นคนใจกล้าหาญ เพื่อนฝูงมาก แต่มักผิดใจกัน เป็นคนหัวแข็ง ไม่ค่อยยอมลงหัวใครง่าย ๆ ถึงคราวดีก็ดีอย่างเหลือเกิน แต่ถึงคราวร้ายก็ร้ายอย่างที่สุด โมโหโทโสร้ายฉุนเฉียวบางขณะเป็นคนดุใจนักเลง ติดจะเป็นคนเจ้าชู้ ทำการใดมักมีท่าทางขยันขันแข็งในตอนต้น ญาติคอยดูถูกมากกว่าส่งเสริม ถ้าคบเพื่อนสูงศักดิ์กว่าจะคบกันได้ยืด และเป็นผู้อุปถัมภ์ที่ดีด้วย

โดยปกติของผู้ที่เกิดในวันนี้ เป็นคนสปอร์ต ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร ชอบสร้างบุญคุณ และเป็นบุคคลที่ติดจะชอบยออยู่สักหน่อย ลูกเมียมักระหองระแหงกัน มักยอมแพ้ลูกเมีย เป็นบุคคลที่คงทนต่อโรค เจ็บเล็กเจ็บน้อยไม่ค่อยจะเป็นกับใคร เจ็บทีไรเอาหนักทุกที และบุคคลที่มีอนาคต เลี้ยงบุตรยากเช่นเดียวกับตนเมื่อปฐมวัย ให้คนอื่นเขาผูกข้อมือให้จะอยู่ด้วย

วิถีชีวิตของผู้ที่เกิดในวันนี้ ในตอนต้นมักระหว่างอายุ ๑—๑๐ ขวบ เป็นระยะที่เจ็บเกือบตายตั้งหลายหนและเป็นหนัก ๆ ด้วย นึกว่าเลี้ยงไม่รอด เส้นทางชีวิตลุ่ม ๆ ดอน ๆ อายุ ๑๔—๑๕ เป็นเรื่องของการย้ายสถานที่เดินทางร้อนใจ เจ็บไข้ อายุ ๒๑—๒๕ ถ้าเป็นชายจะพบคู่ครอง แต่ไม่ค่อยถาวร คู่คนแรกมักต้องเสียไป อายุ ๒๗—๒๙ ให้ระวังคนดำแดงอ้วนจะให้ทุกข์ อายุ ๒๘ ไม่ควรเดินทาง ระวังการประสบอุบัติเหตุ อายุ ๓๐ จะเจ็บ เป็นความอายุ ๓๒—๓๓ เสียลูกเสียเมียญาติพี่น้อง ทรัพย์สินเงินทองและเจ็บไข้สุดเหตุร้ายก่อนแล้วจะกลับได้ลาภภายหลัง ถ้าได้ลาภแล้วพึงระวังเหตุร้ายจะมีมาสู่ เป็นคลื่นสลับวนเวียนกัน เดือดร้อนในเรื่องการเงินทองเนือง ๆ อย่างทำการบนบานศาลกล่าวหรือทำเสดาะเคราะห์เป็นอันขาด ยิ่งทำยิ่งเกิดทุกข์ ต่อเมื่อพ้นอายุ ๔๑ ไปแล้วโชคชีวิตจึงดำเนินไปด้วยดีตลอดเส้นทางเดิน แม้อายุ ๔๕, ๔๖, ๕๕, ๕๖ จะเป็นระยะร้ายก็ตาม ก็ไม่เดือดร้อนดังที่ตอนแรก ชีวิตนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่จะมีความสุขได้

เท่าที่สังเกตผู้ที่เกิดในวันนี้ปรากฏว่า ชีวิตมีความอาภัพและเศร้าแบกภาระของผู้อื่น เดือดร้อนในเรื่องครอบครัว มักประพฤติตัวเป็นนักเลงทุกอย่าง ตลอดจนกระทั่งนักเลงผู้หญิงด้วย ปากแข็งใจอ่อน และมีชีวิตหาความสุขทางใจได้ยาก มีข้อพึงระวัง คือ

ขาวเหลืองเป็นเครื่องทุกข์ ขาดสุขเพราะเอกสาร เสียการเพราะรั้นร้อนรน
เสียคนเพราะขาดประมาณ เชื่อใจลืมตัว

ผู้กำเนิดในเดือน ๕

พื้นลักษณะโดยทั่วไปของผู้กำเนิดในเดือนนี้ ตามปกติมีจิตใจเข้มแข็งประกอบด้วยวิริยะอุตสาหะอย่างแรงกล้า มีความทะเยอทะยานอยากมีเกียรติชื่อเสียง บทเย็นก็เย็นเป็นน้ำ บทร้อนก็ร้อนเป็นไฟ ฉุนเฉียว โกรธง่ายหายเร็ว ทิฏฐิมาก ยิ่งมีใครดูถูกมากด้วยแล้วยิ่งมีมานะพยายามมาก ชอบเอาชนะคำดูถูกและก็เป็นที่น่าแปลกอยู่ว่าลงตั้งใจว่าจะทำสิ่งใดมักจะสำเร็จผลตามจุดที่ตั้งไว้เสมอ สติปัญญาเฉียบแหลมแต่ติดจะเป็นคนหัวรั้น ไม่ค่อยเชื่อคำใคร มักถือความคิดเห็นของตัวเองเป็นใหญ่ ไม่ค่อยยอมให้คนอื่นเสนอความเห็นด้วย หากบุคคลที่เกิดในเดือนนี้เป็นหัวหน้าหมู่คณะ หรือสมาคมใดแล้ว การงานที่บัญชาหรือกระทำด้วยตนเองจะนำมาซึ่งความสำเร็จผลมาสู่หมู่คณะอย่างชื่นตาชื่นใจ

โดยปกติมักทำให้เป็นบุคคลที่เป็นนิสัยเป็นนักประดิษฐ์กรรม ช่างตกแต่ง สลักลวดลายวิจิตรชอบสนุกสรวลเสเฮฮา ขี้เล่น แต่ทว่าเป็นบุคคลที่มีนิสัยไม่สู้จะแน่นอนในการพูด การคิด การกระทำเป็นเจ้าเรือน แต่ถ้าลงมุมานะขึ้นก็จะเป็นในลักษณะดังกล่าวแล้ว จึงควรสังวรณ์แก้ไขในเรื่องข้อบกพร่องนี้จะดีมาก การคบค้าสมาคมต้องเลือกคบ ไม่เช่นนั้นแล้วจะถูกเพื่อนฝูงชักชวนไปในทางที่เสียมากกว่าดี แม้ว่าตนเองจะเป็นบุคคลที่หักใจในการกระทำชั่วก็ตาม แต่ในบางขณะก็จะมีความนิยมยินดีในสิ่งที่ตนเองทราบว่าเป็นสิ่งที่เสียหายโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ เป็นโอกาสแห่งการก้าวเข้าสู่ความหายนะได้โดยง่าย โดยมากนักประพันธ์นักละครนักดีดสีตีเป่า ผู้เรืองนามของโลกมักกำเนิดในเดือนนี้

กล่าวสรุปความหมายเฉพาะบุคคลที่เกิดในเดือนนี้มีลักษณะดังนี้

๑. จิตใจ

เป็นบุคคลมีอารมณ์ไม่สู้จะแน่นอน บทเย็นก็เย็นเป็นน้ำ บทร้อนก็ร้อนเป็นไฟฉุนเฉียวโกรธง่าย หายเร็ว ไม่ใช่เจ้าชู้แต่อดตุกติกไม่ได้ ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร ใจอ่อน เชื่อง่ายชอบสวยชอบงาม ขอบของหอม ใฝ่สูงทะเยอทะยานอยากมีเกียรติ ชอบให้คนอื่นเขาง้อหรืออ่อนหวานต่อตนเอง

๒. มิตร

มิตรที่ตนเองคบค้านั้นควรเป็นบุคคลที่มีผิวเนื้อดำผอมเกร็ง แต่ควรจะเป็นบุคคลที่สูงกว่าจะดีมาก คนขาวสูงอายุ ยศศักดิ์อยู่ในลักษณะที่จะคบได้

๓. ศัตรู

เป็นคนดำแดง อ้วน ท้วม หรือผมหยิกหยอง นัยตาเหลืองเป็นศัตรูแห่งตนเอง

๔. ญาติ

มีความอาภัพประจำตัว จะหวังพึ่งพาอาศัยจากญาติพี่น้องนั้นมิได้

๕. คู่ครอง

เนื้อคู่จะได้แก่คนผิวเนื้อสองสีค่อนข้างขาวเหลือง มักเป็นคนต่างเมืองหรือเชื้อต่างชาติแทรก แต่มักจะเป็นคนมีอายุน้อย รูปงาม ใจบุญ ติดจะเป็นคนกำพร้าอยู่ทางทิศเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ฐานะปานกลาง ผู้ใหญ่หรือญาติจะเป็นชะนวนให้พบและได้กัน

๖. บุตร

หากได้บุตรหญิงเป็นหัวปี จะอยู่มั่นคงตลอดไป และจะมีบุตรทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่าสองคน (ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เป็นหมัน)

๗. อาชีพ

การดำเนินอาชีพของบุคคลในลักษณะนี้ เหมาะสำหรับเป็นนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ ละคร ดุริยางค์ศาสตร์ การกสิกรรมหรือสถาปัตยกรรมดีมาก

ผู้เกิดในเดือนนี้มีทิฏฐิมานะอดทนหวังเอาชนะคำดูถูก ใจเร็ว เดินเร็ว ความคิดชอบเปลี่ยนแปลงแก้ไขในสิ่งที่คิดที่ทำ แต่มีนิสัยสะเพร่า เพราะใจเร็ว ถือความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ชอบพูดตรง ๆ ไม่เกรงใจใคร ชอบยอ การภายในครอบครัวมักมีเรื่องยุ่ง ๆ เสมอ ระวังเพศตรงข้ามมิใคร่อ่านนิสัยกันออกง่าย ๆ มักเกิดทะเลาะกันด้วยเรื่องบุตรธิดา จะหาความสุขจากความรักได้ยากถ้าเป็นฝ่ายต่ำก็ดุร้าย ถ้าเป็นฝ่ายสูงมักเข้มงวดเจ้าระเบียบแบบแผน เป็นคนเจ้าหน้าเจ้าตาหรือทวารทั้งห้าคือหู ตา ปาก จมูก ทวารหนัก มักมีตำหนิที่ศีรษะ สมมุติให้ประพฤติเป็นนักเลงสุรา แสลงต่อโรคประจำตัวหรือมักเส้นโลหิตแตกตาย

หญิง สีที่ต้องโฉลก คือสีแดง ชมพู แดงเลือดนก เขียวใบไม้ดีมาก สีฟ้าไม่ต้องโฉลกห้ามใช้

ผู้เกิดในเดือน ๖

ผู้เกิดในเดือนนี้เป็นผู้ที่มีบุญวาสนา หากเป็นหญิงจะเจริญรุ่งเรืองได้ แต่เป็นบุคคลที่ปราศจากคุณงามความดีทั้งหลาย แม้กระนั้นก็ตามเขาก็สามารถที่จะทำให้ผู้อื่นมีความรักใคร่เกรงกลัวตนได้ทั้ง ๆ ที่ตนเองมิได้ตั้งใจเช่นนั้น หากแต่ด้วยอำนาจในกายตัวของตนเอง

ตามปกติเป็นคนที่มีความประพฤติเรียบร้อย สุภาพ อ่อนโยนต่อบุคคลทั่วไป ซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงตรง ชอบทำจริง พูดจริง คิดจริง ปราศจากความเกรงกลัวใด ๆ ถ้ารักก็รักจริง แต่ถ้าลงโกรธและเกลียดแล้วก็ไม่มีโอกาสที่จะคืนดีโดยง่าย ไม่ง้อแต่ถ้าเขาง้อได้แล้วดี มีนิสัยบึกบึนประจำสันดาน ไม่ยอมลงหัวใครโดยง่าย ชอบแสดงกิริยาอาการโดยเปิดเผย เช่น จะโกรธเกลียดใครมักจะพูดตรง ๆ จริง ๆ ไม่ค่อยจะมีความเสียวหรือคำขู่ หรือการกระทำใดๆ แม้ว่าจะเป็นคนดื้อด้านอย่างไรก็ตามปรากฏว่าเป็นบุคคลที่สามารถก้าวไปสู่ความเป็นใหญ่เป็นโตได้ ในด้านการงานมีความรอบคอบอดทนต่อความลำบากอุตสาหะมานะอย่างแรงกล้า มักเป็นคนชอบคิดค้น สืบสวน หาเหตุผลความจริง และเป็นบุคคลที่มีวิมานในผ้นมากไปสักหน่อย สรุปผู้เกิดในเดือนนี้เป็นดังนี้.

๑. จิตใจ

เป็นคนใจอ่อน สุภาพ ซื่อสัตย์ เที่ยงตรง พูดจริง ทำจริง คิดจริง บึกบึน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น แต่ไม่เกิดคุณงามความดี เลี้ยงคนไม่ขึ้น โกรธง่ายหายยาก พูดจาตรง ถือดี กล้า เปิดเผย ไม่ยอมลงหัวใคร รักความยุติธรรม

๒. มิตร

ให้คบบุคคลผิวเนื้อสองสี ค่อนขาวเหลือง สูงอายุมีอำนาจวาสนาสูงกว่าดี และการคบขุนนางผู้ใหญ่ดี เป็นผู้อุปถัมภ์

๓. ศัตรู

เป็นคนดำแดงท้วม อ้วนเตี้ย มักมีตำหนิแผลเป็นที่หน้า ศีรษะเถิกล้าน หญิงดำแดงท้วม ริมฝีปากหนาเป็นศัตรู

๔. ญาติ

มีความอาภัพญาติ และหวังพึ่งญาติมิได้ สร้างตนเอง

๕. คู่ครอง

เป็นคนผิวเนื้อสองสี ค่อนขาวเหลืองร่างโปร่ง เป็นคนใจบุญ ชอบทำบุญให้ทาน แต่ติด จะเป็นแม่หม้ายแม่ร้าง อยู่ทางทิศเหนือหรือใต้ หรือตะวันตกของบ้าน มีฐานะดีจะช่วยเชิดชูกันได้ ถ้าได้คนเกิดเดือน ๘ หรือ ๑๒ จะดีมาก มิตรมักเป็นผู้ชักนำให้พบรู้จัก แต่มีคู่ ๒ คน คนแรกไม่ถาวร ไม่จากเป็นก็จากตาย

๖. บุตร

ถ้าได้บุตรชายก่อนจะดี จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๓--๗ คน

๗. อาชีพ

เหมาะสำหรับดำเนินอาชีพทางการค้า งานอุตสาหกรรมหนักๆ เช่น แร่ ไม้ ข้าว ยาง หรืออุตสาหกรรมเกี่ยวกับน้ำ การขนส่ง ค้าจรทางน้ำดี ไม่เหมาะในงานใต้บังคับบัญชาใคร

ผู้เกิดในเดือนนี้มักมีกาย ใจ อดทน หนักแน่น ความจำดี ชอบสะอาดหมดจด ขยันง่าย ขี้เกียจง่าย บทรักก็รักที่สุดจนเกือบกลายเป็นหลง แต่บทเกลียดแล้วก็เกลียดที่สุด คู่คนแรกมักอยู่ด้วยกันไม่ยืด ไม่ชอบลอบข่มเหงใครลับหลัง ชอบเปิดเผยต่อหน้า ชอบเอาใจใส่ในรสอาหาร เป็นพ่อครัวแม่ครัวหรือขายอาหารดี ชอบสร้างวิมานในฝัน ชอบดนตรี กวี การช่าง ถ้ารับราชการดี มีสุขเมื่อแก่ หาเพื่อนยาก มีแต่เพื่อนคุยมากกว่า มักเป็นโรคคอ จมูก หืด ผิวหนัง ปอด เนื่องจากทำงานหนักเกินไป

สำหรับท่านหญิง สีที่ต้องโฉลก คือ สีเขียวฟ้า เขียวน้ำทะเล แต่สีแสดไม่ต้องโฉลก

ผู้เกิดในเดือน ๗

บุคคลที่เกิดในเดือนนี้ มักเป็นบุคคลที่ทะนงตนว่า มีความรู้ความสามารถ สูงกว่าผู้อื่น ติดจะเป็นคนขี้โอ่ ชอบอวดตัวสอดรู้สอดเห็น ชอบยุ่งเกี่ยวด้วยเรื่องของคนอื่น แต่ไม่เกิดผล ในด้านการช่วยใคร มีจิตใจไม่ค่อยแน่นอน โลเล แปรปรวนง่าย จึงให้แก้นิสัยนี้เสียอย่าทำอะไรจับจดเป็นอันขาด

พื้นนิสัยของบุคคลที่เกิดในเดือนนี้ เป็นคนเปลี่ยนแปลงความคิดเร็ว มักจะพิถีพิถันในด้านการคบหาสมาคม โดยอาการตรองแล้วตรองเล่า ชั้นต้นก็เห็นว่าดี ว่าอย่างนี้ถูก ประเดี๋ยวก็ว่าอย่างนี้

ไม่ดีอย่างนี้ผิด มิตรมักคบกันดีทีแรก และจะแตกร้าวกันภายหลัง ไม่คงทนถาวร เป็นคนมีทิฏฐิแรงกล้า ใจร้อน หากเห็นสตรี พึงระวังการเอาแต่ใจของตน ตนเองจนเกินไป จะทำให้เสียชื่อเสียงในเรื่องเพศตรงข้าม

สรุป พื้นดวงชาตาของผู้เกิดในเดือนนี้แล้วเป็นดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนแปรปรวนง่าย ใจร้อน ทิฏฐิ ชอบยอ หูเบา เชื่อคนง่าย ปั้นง่าย

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวสองสี ขาวเหลือง หรือดำแดง ร่างโปร่ง

๓. **ศัตรู** เป็นคนผอมบาง ตาเหลือง ขุนนางผู้ใหญ่ หรือตำรวจ

๔. **ญาติ** ด้วยทิฏฐิแห่งตนเองหัวแข็งไม่คิดพึ่งญาติ ซึ่งแม้จะพึ่งได้ก็ไม่สู้สนใจ ชอบเอาชนะคำถูกของญาติ

๕. **คู่ครอง** จะได้แก่คนผิวเนื้อสองสี ค่อนขาว อายุน้อย รูปสวยร่างสันทัด เจรจาดีใจซื่อสัตย์ ไว้ใจได้ดี อยู่ทางทิศตะวันออก หรือทางทิศตะวันออกตรงข้าม ถ้าหญิงมักจะได้คู่เป็นหม้าย พ่อหม้ายพ่อร้าง

๖ **บุตร** ผู้เกิดในเดือนนี้ หากได้บุตรชายก่อนดี จะมีบุตรไม่ต่ำกว่า ๔ คน

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพในทางรับราชการกฎหมาย ในทางค้าจรดี

ผู้เกิดในเดือนนี้ มีกายใจประเปรียว ว่องไว มักมีหน้าเล็ก หัวเล็ก มือเรียว เดินเร็ว พูดเร็วหรือช่างพูด มือเท้าไม่ค่อยอยู่สุขไปไหนมาไหนรวดเร็ว มีเล่ห์เหลี่ยมแง่งอน สองแง่สองกลอนเสมอ พูดจากลับกลอกไม่อยู่กับร่องกับรอยเพราะความคิดเปลี่ยนเร็ว ชอบตลก เป็นหมอหรือนักเทศน์ดี ชะตาขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่แน่นอน มีเพื่อนมาก แต่มักผิดใจกันในเรื่องสัญญานัดหมาย คลาดเคลื่อน ศัตรูมีน้อย มักเป็นโรคเส้นประสาท โรคตาโรคปาก

สตรี สีที่ต้องโฉลก คือ สีตะกั่วตัดและสีมันระยับต่าง ๆ

ผู้เกิดในเดือน ๘

ลักษณะของผู้เกิดในเดือนนี้ หากเป็นชายเมื่อน้อยมักเข็ญใจ ต่อภายหลังจึงจะดี หากเป็นหญิงอาภัพ

ผู้เกิดในเดือนนี้มักติดจะเป็นบุคคลที่หน้าใหญ่ใจโต ใจกว้างเกินตัว ชอบช่วยเหลือเขา ชอบทำคุณให้เขามีผลดีเฉพาะเวลาทำต่อหน้า แต่ลับหลังไม่มีคุณ และนิสัยชอบประดิษฐ์ตกแต่ง ชอบใน

วิชาช่าง และสถาปัตยกรรม มีความอุตสาห์พยายามดี แต่มีชีวิตขึ้น ๆ ลง ถ้ายิ่งไม่มีวิชาช่างแทรกด้วย ชีวีตของเขาก็เป็นเหมือนลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีการไม่ราบรื่น ตลอดชีวิตบางครั้งติดจะเป็นคนหัวรั้น ไว้ตัวเกินไปและการงานที่กระทำไปเหตุนี้จึงควรไตร่หรอง หาลู่ทางให้ดีเสียก่อน อย่าเอาแต่ความใจร้อน หัวรั้นจนจะเสียผลเอง อย่างไรก็ดีพื้นฐานของคนที่เกิดในเดือนนี้ มีหนทางดีอยู่ แต่พอเจริญไปหน่อยหนึ่งก็จะมีเหตุขัดข้องแทรกแซงขึ้นเสมอ หาเงินคล่องเหมือนกัน เป็นคนใจคอกว้างขวาง แต่เป็นคนใจคอฉุนเฉียว พูดอะไรมิทันยั้งคิดก่อน ย่อมเสียใจในภายหลังเสมอ ถ้าเป็นสตรีจะเป็นคนมีความสุขความเจริญกว่า ค่าที่มีนิสัยเยือกเย็นกว่า สุขุมกว่าในที่สุดย่อมได้รับความวางใจจากบุคคลทุกขนาดทุกเพศทุกวัย

สรุปพื้นฐานดวงชะตาของผู้เกิดในเดือนนี้มีดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนหน้าใหญ่ใจโต เจ้าหน้าเจ้าตา เจ้ากี้เจ้าการ ชอบทำคุณแต่ไม่ขึ้น มีปฏิภาณแต่ไม่ทันคน ใครจะมาลบเหลี่ยม ใครจะมาเหลี่ยมไหนรู้ทัน แต่อดเสียเปรียบไม่ได้ทั้ง ๆ ที่รู้ ติดจะเป็นคนใจร้อนโกรธง่ายหายเร็ว หัวรั้นไม่เชื่อคำใครมักถือแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ เคารพเหตุผล ชอบค้นหาความจริง ชอบสนุก แต่บางขณะก็ติดจะเป็นคนถูกหาว่า เป็นคนไว้ตัว มีทรัพย์ก็เหมือนไม่มี เพราะไม่สู้เสียดายทรัพย์ จ่ายทรัพย์เติบ อย่าเก็บเงินเป็นเงิน ให้เก็บเงินเป็นข้าวของ ที่ทางจะอยู่ด้วย แต่เป็นที่น่าแปลกใจอยู่ ผู้เกิดในเดือนนี้จะตกไป ณ สถานใดก็ตาม รู้จักคบคนง่าย ไม่ไร้ซึ่งผู้อุปถัมภ์ ขาดเงินไม่นาน และมีราศีติดจะเป็นคนหลบหลีกสักหน่อย ทำอะไรติดจะพิถีพิถัน ชอบสวย ขี้โอ่และติดจะอวดตัวสักหน่อย หากเป็นชายก็มักจะบกพร่องในเรื่องศีลธรรมระหว่างสตรีเพศไม่เลือกว่าลูกใครเมียใคร ชอบมองความผิดของคนอื่นมากเท่าความผิดของตัวเอง แต่เป็นบุคคลมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีในเมื่อถูกใจ ชอบยอ และเป็นคนมีนิสัยรักเด็ก รู้จักสัมมาคารวะต่อผู้ที่ควรเคารพ แต่ไม่ชอบประจบสอพลอใคร จึงเหมาะสำหรับในด้านการดำเนินงานส่วนตัวมากกว่าอยู่ใต้บังคับบัญชาใคร

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวเนื้อดำแดง สูงอายุยศศักดิ์ดีกว่าดี

๓. **ศัตรู** ให้เกรงชายตาเหลือง ผมหยิกหย่อง รูปร่างขาวอ้วน และหญิงนมยานข้างเดียว ขาวอ้วน ริมฝีปากหนา

๔. ญาติ การที่จะหวังพึ่งวงศาคณาญาติเครือญาติ ญาติพี่น้องมิได้ ญาติคอยจะดูหมิ่นเหยียบหยามคอยจะดูถูกล้มทับ คอยจะเบียดเบียนมากกว่าที่จะส่งเสริมให้ดีขึ้น แต่ยิ่งมีญาติดูถูกมากก็ยิ่งมีทิษฐิมาก ครั้นเอาชนะคำดูถูกได้แล้ว กลับเห็นเป็นบุญคุณไป เป็นผู้ที่เจ็บแล้วไม่รู้จำ

๕. คู่ครอง จะได้แก่คนผิวเนื้อสองสีค่อนไปทางดำแดงสักเล็กน้อย แต่ติดจะเป็นหม้ายหรือร้างหรืออายุมาก หากชายจะได้สตรีนมยาน มีความรู้ แต่ติดจะเป็นคนใจเด็ดจู้จี้ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือหรือตะวันตกเฉียงใต้ตรงกันข้าม

๖. บุตร จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๕ คน หากได้บุตรเป็นชายก่อนดี แต่มักจะมีเหตุแตกร้าวกับคู่ หากเป็นหญิงคนแรก จะทำมาหากินเจริญในระยะ ๒ ปีแรกนั้นจะกลับตกชั่วขณะหนึ่งแล้วจะกลับคืนขึ้น

๗. อาชีพ การดำเนินอาชีพส่วนตัวดีมาก ควรดำเนินอาชีพในด้านค้าขาย และเป็นหมอหรือการตั้งร้านค้า ยารักษาโรค การกสิกรรมดีมาก ดีกว่ารับราชการ

ผู้เกิดในเดือนนี้ชอบนึกคิดความวนเวียน ถ้าตั้งหลักฐานได้ครั้งหนึ่งก็สามารถดำรงได้ตลอดไป มีเงินทองข้าวของ ชอบตรวจนับเสมอ ค้าขายดี รับจ้างดี การพนันไม่ดี ชอบเปลี่ยนแปลงที่อยู่ เป็นคนขลาด มักมีผู้เล่าความลับให้ เพราะเป็นผู้ปกปิดความลับได้ดี เว้นแต่ถูกถาม เป็นคนบทไม่พูดก็ไม่พูดเลย แต่บทพูดก็พูดมากสักนิด ชอบรับธุระของคนทั้งหลาย ถ้ารักนับถือแล้วก็มั่นคงที่สุด มักเป็นโรคผิวหนังและความสูบฉีดของโลหิตหรือโลหิตจาง ของแสลงให้ระวังให้มาก

สตรี สีที่ต้องโฉลก คือ สีเขียวใบไม้ เขียวแกมเหลือง ขาวนวล ๆ ดีมาก

ผู้กำเนิดในเดือน ๙

ผู้เกิดในเดือนนี้ เป็นบุคคลที่มีความกตัญญู ความซื่อสัตว์ กล้าหาญ ใจแข็งสามารถบังคับใจผู้อื่นให้ลงความเห็นร่วมกับตนได้ และมีความนิยมผู้กล้าหาญเช่นเดียวกับตน มีนิสัยเช่นเดียวกับตน มีนิสัยรักอำนาจ แสวงหาหนทางที่จะได้อำนาจ มีความเพียร ความเที่ยงตรง คือ ลงตั้งใจแล้วต้องทำให้ได้ ไม่เชื่อคำขัดแย้งใด ๆ แม้ความเห็นนั้นจะผิดหรือถูกก็ตาม พยายามบากบั่นสมตามความมุ่งหมาย

การประกอบการงานสิ่งใดมักไม่ชอบนิ่ง แม้จะเป็นหัวหน้างานก็ต้องลงมือทำด้วยเสมอไป ไม่ยอมวางใจผู้อื่นผู้ใดทั้งหมด ไม่ชอบงานคั่งค้างครึ่ง ๆ กลาง ๆ เว้นไว้แต่จะมีอุปสรรคอย่างร้ายแรงเข้ามาขัดขวาง จึงทำให้บุคคลที่เกิดในเดือนนี้มีอนาคตสูง

สรุปในด้านพื้นฐานดวงชะตามีดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนที่รู้จักคุณท่าน เป็นคนมีกตัญญูต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์มักมีวิชาความรู้ แต่เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกสูง ไม่จุ้นจ้าน เก็บความรู้สึกได้ดี แต่ถ้าไม่สามารถจะซ่อนความรู้สึกได้แล้วก็จะว่าตรง ๆ ต่อหน้ากันให้หมดเปลือก จึงกล่าวได้ว่าบุคคลที่เกิดในเดือนนี้ มักมีความอดทนความรู้สึกเปรียบเสมือนน้ำในลูกโป่ง ซึ่งในเมื่ออัดเต็ม ลูกโป่งนั้นจะแตกออก เป็นคนมีความซื่อสัตย์ตรง รักเกียรติ รักความยุติธรรม ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวด้วยเรื่องของใคร ท่าทางขยันเอาการเอางาน บึกบึนไม่ค่อยพูดมาก แต่ถึงคราวโกรธก็ฮึดฮักเอาจริง อารมณ์หงุดหงิดได้ง่าย และเป็นบุคคลที่ลงโกรธแล้วก็โกรธไม่นาน

๒. **มิตร** ให้คบบุคคลผิวเนื้อสองสี รูปร่างสันทัด หรือค่อนไปทางท้วม หรือคนรูปร่างบางสูง วาสนาสูง หรือผู้สูงศักดิ์ แต่ควรเป็นคนมีอายุมาก

๓. **ศัตรู** เป็นคนดำแดง ค่อนไปทางสมบูรณ์ พุงพลุ้ย และถ้าเป็นหญิงรูปร่างสูงขาว หรือคนใกล้เป็นศัตรูกันเอง

๔. **ญาติ** ลักษณะแห่งการพึ่งญาตินั้น อาศัยว่าตนเองเป็นคนกตัญญูต่อผู้อื่น ผลบุญนั้นจึงตามสนองให้เป็นที่พอที่หวังจะพึ่งญาติได้ หากแต่จิตใจทิฏฐิ ไม่อยากอาศัยบารมีคนอื่นมาอุปถัมภ์ ยากที่จะสร้างตนเองและชอบเป็นที่พึ่งแห่งญาติมากกว่าจะพึ่งญาติ

๕. **คู่ครอง** เนื้อคู่เป็นคนผิวเนื้อดำแดง รูปร่างน้อย อยู่ทางทิศพายัพ อาคเนย์ตรงข้าม มีหลักทรัพย์ อำนาจวาสนาดี เป็นที่พึ่งแก่ตนเอง และเป็นบุคคลที่มีราศีค่อนข้างไปทางกำพร้า

๖. **บุตร** หากมีบุตรคนแรกเป็นชายดีมาก จะให้คุณแก่บิดามารดา และมีบุตรไม่ต่ำกว่า ๖ คน

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพ เหมาะสำหรับการดำเนินอาชีพในทางรับราชการ ค้าส่ง กฎหมาย เรือกสวนไร่นา การเลี้ยงสัตว์

ผู้เกิดในเดือนนี้ ทำอะไรทำจริง ชอบคิดการเกินกำลังเกินตัว เป็นคนชอบทำตัวสูงกว่าชุมนุมชน ผู้สูงศักดิ์ชอบคบ ชอบสนุก ซื่อ ไม่คิดเอาเปรียบใคร แต่ถ้าใครคดก็คดตอบ อย่างจริงจังความรักรักจนหลง ถ้าจืดจาง ก็จางจนเกลียด และประมาทในเรื่องความรัก เพราะไม่ใคร่ผั้กใฝ่ในเรื่องนี้เท่าใดนัก แต่มักจะต้องช้ำใจเพราะความรักบ่อย ๆ การโต้เถียงมักเป็นฝ่ายชนะเสมอ คุยสนุกสนานมีสติปัญญาชอบเรื่องสูง ๆ ไม่ชอบมีใจอยู่ว่าง ๆ เป็นลูกน้องใครไม่ได้นาน เพื่อนถ้าช่วยเหลือ หรือถ้ามีบุญคุณมาก่อนแล้วก็จะไม่ลืม หรือนับถือรักใคร่กันจริง จนให้อภัยได้ทุกสิ่ง

สีที่ต้องโฉลก คือ สีเหลือง

ผู้กำเนิดในเดือน ๑๐

บุคคลผู้เกิดในเดือนนี้ เป็นคนสงบเสงี่ยมเจียมตัว มีกายวาจาเรียบ ๆ ทำอะไรพิเคราะห์แล้วพิเคราะห์อีกเกรงว่าจะเกิดการพลาด มิใช่เพราะความละเอียดหรือรอบคอบ หากแต่มีความหวาดเกรงไปเองก่อน ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร จะพูดอะไรก็พูดโดยตรึกตรอง แต่หากมีโทสะเกิดขึ้นก็จะกลายเป็นคนปากร้ายไป เป็นคนรักสวยรักงาม ชอบดุริยางค์ศาสตร์และทางประดิษฐ์ตกแต่ง สนใจในการแต่งตัวด้วยอาภรณ์ การงานมีใจประกอบไปด้วยเมตากรุณาในผู้น้อยและผู้ต่ำฐานะกว่าตน เอื้อเฟื้อเจือจานแก่ผู้ที่มาพึ่งบุญวาสนาเสมอ ติดจะเป็นพิถีพิถันในการแต่งตัว ถ้าเป็นสตรีจะเป็นคนออกแบบเสื้อ ตลอดจนการเย็บปั๊กษ์โดยฝีมืออันประณีต เป็นที่นิยมแก่ผู้พบเห็นและผู้อื่นชอบเรียนแบบไป รักเด็ก ๆ อบรมเด็กได้ดี กิจการงานชอบเป็นหัวหน้า แม้การงานที่บุคคลเกิดในเดือนนี้กระทำ สามารถสำเร็จเรียบร้อยก็จริง แต่ถ้าลงไม่พอใจหรือขัดใจขึ้นมาแล้ว ก็จะทำให้เลิกล้มความคิดได้ง่าย จึงให้แก้นิสัย เอาแต่ใจน้อย ฉุนเฉียว หัวรั้นนั้น อย่าฟั่งหรือสนใจผู้อื่นที่กล่าวร้าย ให้ใช้ความเยือกเย็นความดีเข้าชนะ คือ ไม่รีบร้อนหรือตกอกตกใจอย่างใดอย่างหนึ่งจะดีมาก

สรุปในด้านพื้นดวงชะตาเกิดในเดือนนี้แล้วมีดังนี้ คือ

๑. **จิตใจ** เป็นบุคคลที่ใจกว้าง ลืมตัวเมื่อยามมีเงิน บทเหนียวก็เหนียวใจหาย บทยุ่ยก็ยุ่ยเป็นกระดาษ หัวรั้น ใจร้อน และเป็นบุคคลที่มีวิมานในฝันมากไปสักหน่อย คือคิดว่า ถ้าฉันมีเงินฉันจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ แต่พอทำอะไรเข้ามีอุปสรรคขัดขวาง ก็เกิดการท้อถอยเสีย ไม่ก้าวให้ตลอดไป ชอบสวยงาม เจ้าชู้ ชอบเหตุผลคิดค้นหาความจริง ชอบสนใจศิลป์ที่ตนยังไม่ทราบ และเป็น

บุคคลที่ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร ไม่อยากกินของใคร และก็ไม่อยากเสียให้ใคร ถึงแม้กระนั้นก็ตามก็อดไม่ได้ เป็นบุคคลที่มีศัตรูมากเพราะปากตนเอง พูดอะไรไม่ค่อยยั้งคำ คนกันเองมักเป็นศัตรูกัน และมักเสียทีคนในเรื่องทรัพย์เพราะประมาทและไว้ใจเกินไป ในด้านความกตัญญู เป็นผู้รู้จักคุณท่าน รู้จักสัมมาคารวะเข้าเจ้าเข้านายดี แต่หากตัดการพูดยั่วเย้าผู้อื่นได้แล้วจะดีมาก

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวขาว สูงอายุกว่าดี

๓. **ศัตรู** มักมีศัตรูคู่อิจฉาริษยามาก แต่ทำอะไรไม่ได้ ศัตรูเกิดขึ้นเพราะปาก และการกระทำแห่งตนเอง

๔. **ญาติ** ในฐานะของญาติพี่น้องมิใช่จะตกต่ำ หากแต่จะหวังพึ่งญาติมิได้ เพราะนอกจากทิฐิแล้ว มักจะไม่สมหวังในด้านการหวังพึ่งญาติตามที่ขอร้อง มักถูกประณามเหยียดหยามจากญาติ แต่แล้วตนเองจะมีวาสนาดีเด่นในอนาคต ชันษาของราศีนี้ ชายจะมียศ แต่หญิงมักอาภัพ

๕. **คู่ครอง** เป็นคนผิวเนื้อสองสี ค่อนไปทางขาวเหลืองร่างท้วม หากชายเป็นคนร่างบางตระกูลผู้ดี แต่มักต่างใจกัน ไม่ค่อยเกรงใจกัน และจะมีความเป็นอยู่ภายในไม่สู้ปกติ มักมีเหตุระหองระแหงบาดหมางกันเสมอ อยู่ทางทิศตะวันออกหรือตกตรงกันข้าม

๖. **บุตร** จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่เกิน ๗ คน และหากบุตรชายหัวปี จะเป็นคนมีน้ำใจกล้าหาญ ให้ส่งเข้าศึกษาในวิชากฎหมาย ทหาร ตำรวจ หรือหมอความ หรือรับราชการก็ดี

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพเหมาะสำหรับอาชีพในทางเป็นพ่อค้าดี จะมีความเจริญร่ำรวย หรือให้ทำเรือกสวนไร่นาดี

ผู้เกิดในเดือนนี้ เป็นผู้ที่ทำความเข้าใจเร็ว ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่และเป็นคนเห็นแก่ตัว มีความจำดี มีกิริยาละมุนละม่อม ไม่โลดโผน ชอบสวยงาม มีความละเอียด มีจิตหึง พยาบาท และมักเป็นคนที่มีความรู้สึกทางจิตใจไม่ค่อยดีสักหน่อย บางครั้งขี้เกียจจนรู้มาก ทำอะไรดีทั้งนั้น ขี้เหนียว แต่มักได้คู่ดีเพราะเพื่อน เครื่องดองของเมาเป็นช่องทางแห่งโรค

สีที่ต้องโฉลกคือ สีอ่อน ๆ ทุกชนิด

ผู้เกิดในเดือน ๑๑

ผู้กำเนิดในเดือนนี้ จะเป็นคนมีสติปัญญาหลักแหลม มีความเพียรพยายามเป็นอย่างดี จะเป็นผู้ที่มีวาทะศิลปอันเห่อในด้านการงานและการพูดจาปราศรัย รู้จักสัมมาคารวะและเป็นผู้ที่สามารถ

ชี้แจงเหตุผลให้ผู้อื่นเข้าใจได้แจ่มแจ้ง เป็นคนใจเร็ว ทำการงานคล่องก็ได้ผล บุคคลในเดือนนี้เหมาะสำหรับเป็นหัวหน้าหมู่คณะ ผู้พิพากษา ตุลาการ แพทย์และผู้เรียบเรียงตำรับตำรา หรือเจริญกัมมัฏฐาน ติดจะเป็นคนที่พินิจพิจารณาโดยละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องการจ่ายทรัพย์ แต่ส่วนการรับทรัพย์แล้ว หาได้ใช้ปัญญาไตร่ตรองไม่ เป็นคนไม่รู้จักประหยัดเงินทอง ใช้จ่ายสุรุ่ยสุหร่ายไม่ยั้งคิด แต่เป็นที่ชอบพอของคนชราสูงอายุทั่วไป จึงไม่มีการเสียหายเลยทีเดียว ด้วยเหตุดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้เขาทนงตนขึ้นโดยลืมตัว แต่ทะนงไปไม่ได้นานก็พลันเสื่อมจึงให้ระงับโมหะไว้ (ความหลงผิด) และให้รู้จักการประมาณในการจ่ายทรัพย์จะดีมาก

ถ้าสตรีเกิดในเดือนนี้แม้จะเฉลียวฉลาดสักเพียงใดก็ตาม ก็จะเอาตัวรอดได้โดยยากเนื่องจากการไม่มีภูมิรู้ในเชิงรัก ๆ ใคร่ ๆ แน่นอน ท่านว่ามักมีนิสัยรักเปลี่ยนรส ในที่สุดก็จะโดนล่อลวงให้หลงลมปาก โดยการเยินยอของชายซึ่งเป็นช่องทางแห่งการที่ทำให้เสียคนได้ง่ายหากได้พบชายที่มีความรักซื่อสัตย์สุจริตตรงกับตนแล้ว ก็จะได้รับความสมบูรณ์พูนสุขเจริญรุ่งเรืองและจะเป็นที่นิยมแก่คนทั่วไป

สรุปในด้านพื้นดวงของผู้เกิดในเดือนนี้ มีดังนี้คือ

๑. **จิตใจ** เป็นบุคคลที่ช่างตรึกตรองและเป็นบุคคลที่ชอบหาเหตุผล สร้างวิถีทางข้างหน้าหากแต่ติดจะเป็นคนใจร้อน โทโสร้าย โกรธง่ายหายเร็ว ไม่ผูกพยาบาทอาฆาตใคร ไม่อยากได้ทรัพย์ของผู้ใด ยามมีเงินแล้วหลงตนลืมระเริงไปกับการเยินยอ

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวเนื้อสองสีค่อนข้างไปทางดำแดง หรือขาวอ้วนมีเชื้อต่างชาติดี

๓. **ศัตรู** ให้เกรงศัตรูเป็นสตรีคิดปอกลอกปองร้าย ให้เกรงเรื่องราวเกี่ยวกับเพศตรงข้าม จะเป็นศัตรูก่อชะนวนให้ คนขาวบางขาวท้วมเป็นศัตรู

๔. **ญาติ** ในด้านญาติพี่น้อง แม้จะมีหลักฐานดีก็ตาม ความมุ่งหวังในด้านการคิดพึ่งพาญาติอาภัพ มักได้ผลต่ำกว่าความมุ่งหวังเสมอไป และด้วยทิฏฐิแห่งตนเองไม่อยากหวังพึ่งใคร มักถูกญาติประนามเหยียดหยามดูถูกการกระทำก่อนเสมอ

๕. **คู่ครอง** เป็นคนปากร้ายใจดี ผิวเนื้อสองสีค่อนไปทางดำแดง ติดจะเป็นคนลูกกำพร้าเป็นคนฉลาดใจเย็น อยู่ทิศอิสาณ หรดี

๕. **บุตร** จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่เกินกว่า ๘ คน หากบุตรคนแรกเป็นชายดี

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพเหมาะสำหรับในด้านการรับราชการ เป็นทหารเป็นตำรวจผู้พิพากษา ตุลาการ หรือแพทย์

ผู้ที่เกิดในเดือนนี้ไม่ค่อยมีความราบรื่นในครอบครัว มักมีชีวิตวิวาห์ไม่ค่อยราบรื่นลุ่มๆ ดอนๆ เดี๋ยวสุข เดี๋ยวทุกข์ มีดุลยพินิจดี เป็นหมอ นักเทศน์ นักธรรม ตุลาการดี ถ้าเป็นชายเป็นผู้พิพากษาไกล่เกลี่ยเรื่องราวดี ถ้าเป็นหญิงเป็นแม่สื่อแม่ชักดี ถ้าประพฤติอยู่ในความชั่วก็ยากที่จะกลับตัว คบเพื่อนไม่นานมักจะจืดจางกันไป แต่ได้อาศัยความรอดตัวจากเพื่อนได้เสมอ ๆ มักเป็นโรคปวดหัว ปวดหลัง คอ เอว เป็นเจ้าเรือน ชอบนวด มักป่วย ฯลฯ

สีที่ต้องโฉลกสำหรับสตรี ได้แก่สีฟ้าเม็ดมะปราง ม่วงหรือเหลือง

ผู้เกิดในเดือน ๑๒

ผู้เกิดในเดือนนี้ ท่านว่ามีโทษจริตเป็นเจ้าเรือน จะทำอะไรจะพูดอะไร คิดอะไรมักเป็นไปในทำนองดุเดือด มีทิฏฐิมานะอันกระด้างประจำตัว ประกอบการงานคล่องแคล่ว ว่องไว ชอบการออกกำลังกาย ในเรื่องการทำงานไม่ท้อถอย มีความแข็งแรงอดทนต่อการตรากตรำเป็นอย่างดี ไม่มีความย่อท้อในสิ่งนั้น ๆ แม้เป็นผู้น้อยแต่ก็กล้าทำงานได้เกินตำแหน่งหน้าที่แห่งตน เป็นผู้ที่ไว้วางใจของผู้ที่ไว้วางใจของผู้มีอำนาจเหนือ ปรากฏว่ามักเป็นหัวหน้าหมู่คณะเสมอ ๆ การพูดจาฉาดฉาน สามารถที่จะใช้คำพูดที่จูงใจให้ผู้อื่นเลื่อมใสได้ง่าย อาจเป็นนักการเมืองตัวยงของประเทศในภายหน้า มีวาทะศิลป์มีกิริยาอาการในเวลาพูด แสดงท่าทางประกอบ ปราศจากเก้อเขิน และเนื่องจากปากของตนเองสามารถทำให้ตนเองสามารถก้าวหน้าไปได้ แต่ในทำนองเดียวกันมักก่อศัตรูด้วยปากของตนเองเช่นกัน ในด้านความคิดเป็นคนมีหัว ใจเข้มแข็ง ปัญญาว่องไว ชอบคิดอ่านในเรื่องแปลก ๆ หาความรู้ใส่ตัว มักเป็นที่พึ่งพิงของญาติ เพื่อนฝูง ผู้ใหญ่มักชอบอุปการะยกย่อง ส่งเสริม แต่ปรากฏว่า เขามักเป็นคนฉุนเฉียวที่สุด เช่นในการล้อหลอกกันในระหว่างเพื่อนฝูง เมื่อเขาไม่พอใจแล้วอาจวิวาทกันได้ ทำให้แตกสามัคคีไปชั่วขณะ เพราะเหตุแห่งความสนุกสนานเล็กน้อย แต่ในไม่ช้าเขาจะกลับความคิดหายความโกรธ ปลูกมิตรใหม่ดุจเดิม เป็นคนใจกว้าง มีใจเผื่อแผ่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน คบเพื่อนทุกชั้น เกลียดชังการวิวาทบาดหมาง แล้วเป็นคนชอบไกล่เกลี่ยผู้อื่น การอาชีพมักไม่สู้แน่นอน ปรากฏว่าเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เชื่อความสามารถและเอาใจตัวเองเป็นใหญ่ ระวังการเอาใจคนอื่น มอบภาระการงานให้ทำแทน มักเกิดผลเสียหายในด้านความรัก มักเป็นวามรักที่ซับซ้อน ไม่แน่ใจว่าเป็นคนนี้เมื่อพบใหม่ อาจปลูกความรักขึ้นใหม่ได้ ขาดความยั้งคิด ใจเร็วด่วนได้ ถ้าภายหลังก็จะได้รับความ

เสียใจเพราะความรักสมหวัง อาจถึงที่สุดแห่งชีวิตก็เป็นได้ ฉะนั้นควรมีสติปัญญาให้มาก ไม่เช่นนั้นแล้วจะเสียใจ สตรีที่เกิดในเดือนนี้เป็นคนใจกล้าแข็ง ทำงานเกี่ยวกับประชุมชนดี หรือค้าขายของมีค่าในเทศกาลพิเศษและอาจเป็นแม่ค้าที่ขายของดี แต่ถ้าเป็นนางพยาบาล ครูก็จะทำการให้เรียบร้อยมีชื่อ

สรุป ในดวงชะตาของผู้เกิดในเดือนนี้ มีดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนเอาใจใส่การงาน ชอบค้นคว้าหาความรู้ หัวรั้นชอบสนใจกับธรรมชาติ โกรธง่ายหายเร็ว เจ้าหน้าเจ้าตา ชอบไกล่เกลี่ยยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่นมีความรักไม่แน่นอน ใจร้อนใจเร็ว ใจกว้างไม่ชอบเอาเปรียบใคร ความรู้สึกในด้านความกตัญญูดีมีเมตตากรุณา

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวเนื้อดำแดง ผอมเกร็ง หรือคนผิวดำแดง อ้วน สูงอายุกว่าดี

๓. **ศัตรู** เป็นคนผมหยิกหยอง ตาเหลือง อ้วนท้วม

๔. **ญาติ** มีความอาภัพประจำตัว จะหวังที่พึ่งพาอาศัยจากญาติพี่น้องมิได้ถ้าเขาพึ่งเราดี

๕. **คู่ครอง** เนื้อคู่ของผู้กำเนิดในเดือนนี้ เป็นคนผิวเนื้อสองสี ค่อนขาวเหลือง มักเป็นคนต่างเมือง หรือมีเชื้อต่างชาติแทรก อายุน้อย รูปงาม ใจบุญ ติดจะเป็นลูกกำพร้าอยู่ทางทิศเหนือหรือตะวันออกเฉียงเหนือ

๖. **บุตร** หากได้บุตรหญิงเป็นคนหัวปีจะอยู่ร่วมกันมั่นคงเสมอไป จะมีบุตรไม่น้อยกว่า ๒ คน

๗. **อาชีพ** ดำเนินอาชีพเป็นนักประพันธ์ ราชการ กสิกรรม สถาปัตยกรรมดี

ผู้ที่เกิดในเดือนนี้ มีความอวดดีอวดเก่ง ระหว่างอายุ ๒๐ ปีล่วงแล้ว จะกลายเป็นคนอ่อนโยนดี อายุ ๒๑ ปีต่อไป ร้ายกาจเข้าฝูงหงส์เป็นหงส์เข้าฝูงกาเป็นกา อ่อนโยนชอบลุอำนาจต่อครอบครัว เป็นคนขี้ระแวง สงสัย มีเพื่อนฝูงมาก ศัตรูมาก แต่มักเป็นที่พึ่งแก่คนทั้งหลาย มักร่างน้อยโรคประจำตัวได้แก่ โรคม้าม กระเพาะเบา หัวใจอ่อน

สีที่ต้องโฉลก คือ สีแดงหม่น และสีน้ำเงิน

ผู้เกิดในเดือนอ้าย

บุคคลใดกำเนิดในเดือนอ้ายนี้ ปรากฏว่าเป็นบุคคลที่มีความคิดสุขุม ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงตรงต่อหน้าที่ ไม่ครั่นคร้ามต่ออุปสรรค มีความเพียรบากบั่นประจำสันดาน การปฏิบัติงานพอปานกลาง ไม่ตื่นตระหนกใจในเหตุการณ์ ชอบทำงานโดยเร่งร้อนให้ลุล่วงผลโดยไม่ท้อถอย ไม่เห็นแก่พักผ่อนหรือส่วนตัว สติปัญญาปานกลาง ชอบตรึกตรองหาเหตุผลความจริง ชอบพินิจเคราะห์มีนิสัยโอบอ้อม

อารี เผื่อแผ่ในหมู่ญาติมิตรทั้งหลายเห็นประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ของงานเกินไป ระวังจะกลายเป็นโรคเส้นประสาทพิการ สตรีที่เกิดในเดือนนี้เป็นคนมีมารยาทอ่อนโยน สติปัญญาสุขุม เสงี่ยมเจียมตัว มีนิสัยรักหน้าที่ของแม่บ้านแม่เรือน มีจิตเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนข้างเคียง แต่บุคคลที่เกิดในเดือนนี้ มักมีครอบครัวแต่เยาว์วัยตั้งฐานะของตนได้เร็ว

สรุป ในดวงชะตาของผู้เกิดในเดือนนี้ มีดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนหน้าใหญ่ใจโต ใจกว้างเกินตัวชอบทำคุณแต่ทำไม่ขึ้น บางขณะติดจะเป็นคนใจลอย โกรธง่ายหายเร็ว หัวรั้นเคารพเหตุผล ค้นหาความจริงไม่สู้เสียดายทรัพย์ จ่ายทรัพย์เติบ ชอบสวยชอบงาม ชอบความเป็นระเบียบเป็นคนมีเมตตาโอบอ้อมอารีรู้จักสัมมาคารวะ มุมานะงานเกือบมีสภาพบ้างาน ไม่ชอบสอพลอ

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวเนื้อดำแดง สูงอายุ ยศศักดิ์สูง ดีกว่า

๓. **ศัตรู** ให้เกรงชายตาเหลือง ผมหยิกหยอง ร่างขาวท้วม อ้วน หญิงนมยานข้างเดียวขาวอ้วนริมฝีปากหนา

๔. **ญาติ** การที่จะคิดหวังพึ่งญาตินั้นมิได้ ตนเองมักเป็นหลักที่พึ่งแห่งญาติ

๕. **คู่ครอง** จะได้แก่คนผิวเนื้อสองสีค่อนไปทางดำแดงสักเล็กน้อย ติดจะเป็นหม้ายหรือร้าง หรือสูงอายุ ชายมักได้สตรีนมยานมีความรู้ แต่ติดจะเป็นใจเด็ด จู้จี้ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตรงข้าม

๖. **บุตร** จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๕ คน หากได้บุตรชายก่อนดี

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพส่วนตัวดีมาก ควรดำเนินอาชีพในด้านการค้า เป็นหมอหรือการตั้งร้านค้ายา การกสิกรรมดีกว่าราชการ

ผู้เกิดในเดือนนี้ เป็นบุคคลที่หย่อนในศีลธรรมความดี ยามโทโสร้ายมากและการกินอยู่ติดจะมูมมาม มีเจตนาร้าย ความรักอาจจะเป็นไปในทางเสื่อมเสียชื่อเสียง มักต้องโทษมักชอบการพนันถ้าสงฆ์ดี ถ้าเป็นฆราวาส ถ้าจะดีมาก ถ้าร้ายเช่นกล่าวแล้ว อาชีพไม่เลือกชอบดนตรี มีความมานะมาก เป็นคนชอบพูดตรง ๆ ใจเร็ว ถ้าดีมีเรื่องสำหรับครอบครัวเขามักไม่เอาใจใส่หรือหวานอมขมกลืนถ้าหญิงดีนัก จะเป็นโรคผิวหนังเป็นเจ้าเรือนโรคอัมพาต โรคคนชั่ว

สีที่ต้องโฉลก เหลืองบ่นแดง เหลืองแกมเขียว

ผู้เกิดในเดือน ๒

บุคคลที่เกิดในเดือนนี้ เป็นคนมีนิสัยอันซ่อนเร้นลึกซึ้งดูยาก เป็นคนฉลาดปิดความลับได้ดี ทำงานติดจะเป็นคนบิ่น กล้าเสี่ยงภัยซึ่งถ้าดีก็ดีที่สุด แต่ถ้าร้ายก็ร้ายถึงการพินาสพิบัติไปต่างๆ ถึงขั้นสุด แต่ว่าตกไม่นาน ความเพียรดีไม่ท้อถอย ชอบสร้างตัว ความเป็นนักประดิษฐ์กรรมหรือช่างตกแต่งทุกชนิดหรือเป็นครูจะดี เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว สามารถสร้างตัวได้เร็ว ถ้าเป็นหญิงมีใจหมกหมุ่นในทางดุริยางค์ศาสตร์ ชอบร้องรำทำเพลง มีรูปสมบัติ และคุณสมบัติดี มีเสน่ห์แก่เพศตรงกันข้าม แต่มักเสียเล่ห์ชายเชื่อลิ้นลมของชายมากไป ชายนั้นทราบดีแล้วว่า ส่วนมากมักจะร้อยลิ้นกะลาวนเชื่อไม่ได้ผู้เกิดเดือนนี้จึงควรระวัง

สรุปพื้นดวงชะตาผู้เกิดในเดือนนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนที่รู้จักคุณท่าน มีความกตัญญูต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์มักมีวิชาความรู้ แต่เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกสูง ไม่ค่อยแสดงความรู้สึกให้จุ้นจ้าน เก็บความรู้สึกได้ดี แต่ก็ไม่สามารถซ่อนความรู้สึกนั้นได้แล้วมักจะว่ากันตรง ๆ จึงกล่าวว่า บุคคล ในราศีนี้มักมีการซ่อนเร้นความรู้สึกดีซื่อตรง รักเกียรติ รักความยุติธรรม ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวด้วยเรื่องของใคร ท่าทางขยันขันแข็ง ปึกบึนไม่ค่อยพูดมาก แต่ถึงคราวโกรธก็ฮึดฮัดเอาอย่างจริงจัง อารมณ์หงุดหงิดได้ง่าย เป็นคนโกรธแล้วหายยากไม่ค่อยหาย

๒. **มิตร** ควรคบคนผิวเนื้อขาว ร่างสันทัด วาสนาและยศศักดิ์ดีสูงส่ง เป็นจุดที่จะช่วยส่งเสริมให้ดี

๓. **ศัตรู** เป็นคนผิวเนื้อดำแดง ค่อนไปทางสมบูรณ์ ถ้าเป็นหญิงเป็นคนรูปร่างขาวอ้วน หรือคนใกล้เป็นศัตรูแก่ตนเอง

๔. **ญาติ** ลักษณะของการพึ่งญาตินั้น อาศัยที่ว่าตนเป็นคนมีความกตัญญูต่อผู้อื่นผลบุญนั้นจึงตามสนองให้เป็นคนที่พอจะหวังพึ่งญาติได้ แต่หากจิตใจมีทิฐิไม่อยากอาศัยบารมีคนอื่นมาอุปถัมภ์ อยากที่จะสร้างตนเอง และชอบเป็นหลักที่พึ่งแห่งญาติมากว่าจะพึ่งญาติ

๕. **คู่ครอง** เป็นคนผิวเนื้อดำแดง ร่างน้อย อยู่ทิศพายัพอาคเนย์ ตรงกันข้ามมีหลักฐานทรัพย์ดี อำนาจวาสนาดี เป็นหลักที่พึ่งแห่งตนเอง ค่อนไปทางลูกกำพร้าหรือมักเป็นบุตรข้าราชการ

๖. **บุตร** หากบุตรคนแรกเป็นชาย จะดีมาก และจะมีบุตรสืบสกุลที่สมใจไม่น้อยกว่า ๓ คน

๗. **อาชีพ** การขนส่ง รับราชการ ทำสวน ทำนา ส่งเสริมแก่ดวงกำเนิดในเดือนนี้มีมาก

เมื่อเด็กเลี้ยงยาก ถ้าพ้นชั้นนั้นมาจะมีอายุยืน ถ้าฝึกฝนในทางศาสนาจะเป็นผู้เคร่งครัดการพูดจามักมีสำนวนดุเดือด เกรี้ยวกราดไม่อ้อมค้อม การโต้เถียงมักเข้าข้างฝ่ายแพ้ แต่คนอื่นมักเข้าใจผิดในตนเองเนือง ๆ ภายในครอบครัวมักมีเรื่องยุ่งเสมอหรือไม่ก็ป่วยไข้ มักเป็นทุกข์เป็นร้อนในกิจการทั้งหลาย ดีตนก่อนไข้ชอบเป็นทุกข์เป็นร้อนในกิจการ ใจบุญชอบเผื่อแผ่เป็นสาธารณประโยชน์ไม่ชอบขัดคอ คนสูง ๆ เช่น เจ้าใหญ่ในโตมักมีบุตรน้อย โรคประจำตัวได้แก่โรคท้อง ปวดหัว ปวดฟัน แผลที่เท้า หน้าแข้ง หัวเข่า สีที่ต้องโฉลกแดงหม่นจนเกือบดำ

ผู้เกิดในเดือน ๓

บุคคลที่เกิดในราศีนี้ เป็นคนมีความสังเกตจดจำ ติดจะเป็นคนตระหนี่ละเอียดถี่ถ้วนหัวรั้นไม่ค่อยเชื่อคำใคร ชอบสวยงาม ชอบความเป็นระเบียบ ชอบสร้างวิมานในฝัน ชอบคาดการณ์ล่วงหน้าเหมาะสำหรับเป็นนักประพันธ์ หรือนักเรียน ชอบมองความผิดของบุคคลอื่น ใจอ่อนต่อมนต์ธรรมชาติแห่งความพิศวาสได้ง่าย เก็บความลับได้ดี พูดไม่ค่อยยั้งคำหากสตรี บทเหนียวก็เหนียวใจหาย บทยุ่ยก็ยุ่ยเป็นกระดาษ ชอบยอชอบคิดประดิษฐ์ ในด้านการช่างต่าง ๆ ไม่กินของใคร ไม่อยากเสียให้ใครแต่บางครั้งติดจะเป็นคนเห็นแก่ตัวสักหน่อยมีความอุตสาหะสร้างชีวิตความก้าวหน้าได้ดี

สรุปในดวงชะตาของผู้เกิดในราศีนี้ เป็นดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนที่รู้จักคุณท่าน เป็นคนมีกตัญญูต่อบิดามารดา ใจกว้างลืมตัวเมื่อยามมีเงินบทเหนียวก็เหนียวใจหาย บทยุ่ยก็ยุ่ยเป็นกระดาษ หัวรั้นใจร้อน ชอบสร้างวิมานในฝัน รักง่ายหน่ายเร็วหยิบโหย่งชอบสวยงามเจ้าชู้ หาความใส่ตัวเองศัตรูมากเพราะปากเองพูดไม่ค่อยยั้งคำ คนกันเองเป็นศัตรู แต่เป็นคนฉลาดเข้าเจ้าเข้านายดี

๒. **มิตร** ให้คบคนผิวขาวสูงอายุ ฐานะสูงศักดิ์ดีกว่า

๓. **ศัตรู** มักมีผู้อิจฉาริษยามากแต่ทำอะไรไม่ได้ คบใครมีแต่เสียเปรียบเรื่อยไป

๔. **ญาติ** ในฐานของญาติพี่น้องมิใช่จะตกต่ำ หากแต่จะหวังพึ่งญาติมิได้เพราะเป็นคนถือทิฏฐิ ไม่อยากพึ่งใคร ไม่อยากเสียให้ใคร

๕. **คู่** เป็นคนผิวเนื้อสองสีค่อนไปในทางขาวเหลืองร่างท้วม หากชายเป็นคนร่างบางตระกูลดีแต่มักต่างใจกัน มีเหตุระหองระแหงกันอยู่เสมอ คู่อยู่ทางทิศตะวันออกหรือตะวันตกตรงกันข้าม

๖. **บุตร** จะมีบุตรทั้งสิ้นไม่เกิน ๗ คน บุตรหัวปีเป็นชายดีเป็นคนกล้าหาญ ให้ส่งเข้าศึกษาวิชากฎหมาย เป็นทหารตำรวจ ทนายความ ผู้พิพากษาอัยการรับราชการดี

๙. อาชีพ รับราชการดี ถ้าค้าขายจะร่ำรวยดี เรือกสวนไร่นาปานกลาง ผู้เกิดในเดือนนี้เป็นคนมีความอายในเรื่องความรักมาก ชอบอาสาแต่มักใจเบาเห็นแก่ตัว แต่จะเป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง ถ้าเป็นตระกูลมั่งคั่งมักจะเป็นคนถ่อมตัว แต่ถ้าตระกูลต่ำก็มักจะยกตัว จิตใจไม่สู้ดีหาเพื่อนแท้ยาก มักเป็นโรคกระเพาะอาหาร ไต ม้าม ไส้เลื่อน กะษัย

ผู้กำเนิดในเดือน ๔

บุคคลผู้เกิดในเดือนนี้เป็นคนมีจิตใจไม่แน่นอน ขยันเร็ว ขี้เกียจเร็วรักง่ายหน่ายเร็วทำอะไรต้องถูกดุถูกว่าก่อนเสมอ จึงจะมุมานะได้ แต่แล้วก็ไม่นานชอบเปลี่ยนงาน ชอบหลาย ๆ รส ชอบสนใจในทางวิทยาศาสตร์ หรือสถาปัตย์ หรืออักษรศาสตร์ ชอบอยู่ใกล้ ๆ น้ำหากินทางเรือเป็นคนใจกว้างดี นักเลง บางขณะกล้าจนกลายเป็นบิ่น แต่ในบางขณะก็กลายเป็นคนขี้ขลาดไป การเงินไม่สู้จะฟุ่มเฟือยก็จริงแต่มักขัดเพื่อนไม่ได้ สตรีเกิดในราศีนี้ ชอบนินทาชอบคิดไม่สู้ลึกซึ้ง และมักหาเรื่องใส่ตัวเอง ไม่พยาบาทใคร ชอบช่วยเหลือผู้ได้รับทุกข์

บุคคลที่เกิดในราศีนี้เพื่อนฝูงมักชักจูงไปในทางที่เสียได้ง่าย ทำอะไรท้อถอยได้ง่าย เป็นคนโอบอ้อมอารี มีเมตตาจิต แต่ขาดสติยับยั้งชอบเปลี่ยนแปลงทั้งบุคคลและสถานที่ตลอดจนสิ่งของ เป็นคนคงทนต่อโลก ไม่ค่อยเจ็บออดแอด ความเปลี่ยนแปลงอากาศบ่อย ๆ ก็ไม่ทำให้เกิดโรคแต่เจ็บครั้งไรเป็นหนักทุกที

สรุปคนที่เกิดในราศีนี้มีดังนี้

๑. **จิตใจ** เป็นคนใจกว้างแต่ไม่แน่นอน ชอบเปลี่ยนแปลงโมโหโทโสร้าย ใจร้อนโกรธง่ายหายเร็ว ไม่ชอบเอารัดเอาเปรียบใคร ชอบเอาคำดูถูก

๒. **มิตร** คบคนผิวเนื้อดำแดงและขาวอ้วน มีเชื้อต่างชาติดี

๓. **ศัตรู** มักจะเกิดขึ้นเพราะสตรี เพราะปากเองและการกระทำของตนเอง ให้ระวังคนผิวขาวบาง ขาวท้วม

๔. **ญาติ** มีความอาภัพในเรื่องพึ่งญาติ จะขอพึ่งได้ แต่มักมีผลต่ำกว่าที่มุ่งหวังเสมอ

๕. **คู่** เป็นคนปากร้ายใจดี ผิวค่อนไปในทางดำแดงเป็นลูกกำพร้าบิดา ฉลาด ใจเย็น อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันตกเฉียงใต้

๖. **บุตร** หากมีบุตรคนแรกเป็นชายก่อนดี แต่มักเลี้ยงบุตรยาก ผู้กำเนิดในราศีนี้เดือน ๓—๔ มักมีคู่ยาก หากจะมีคู่ก็จะมีแต่อายุ ๒๐ ถ้าภายหลัง ๒๐ ไปแล้ว จะว่างไปนานต้องมีอายุ ๒๕ ไปแล้ว จึงจะหาได้ (ทั้งนี้หมายถึงสตรี)

๗. **อาชีพ** การดำเนินอาชีพในทางการค้าดี ค้าจรดีมากหรือจะทำเรือกสวนไร่นาก็ดี

บุคคลผู้เกิดในเดือนนี้ มักเป็นคนเรียนน้อย แต่รู้มาก มักมีวิตกวิจารณ์ ถึงการเงินเสมอ และไม่ชอบกู้ยืมใคร มักมีเหตุผิดพ้องหมองใจด้วยเรื่องเงินทำอะไรมักจด ๆ จ่อ ๆ รี ๆ รอ ๆ และมีเรื่องอะไรถ้าเขาไม่ถามก็ไม่บอก เรียนดนตรีก็ไม่ได้ เมื่อเล็กเลี้ยงยากอบรมอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น มักมีการติดต่ออยู่กับน้ำ โรคเกี่ยวกับน้ำ มักชอบท่องเที่ยว

สีที่ต้องโฉลก คือสีแดงหม่น แดงเม็ดมะปราง

ผู้กำเนิดในปีชวด

เป็นบุคคลที่มีโทสะจริต ปากจัด มักจู้จี้ ขี้บ่น ด่าเก่ง เลี้ยงบริวารไม่ค่อยยืด ใจศรัทธาชอบในการกุศล และมีความเมตตาปรานีต่อบุคคลทั่วไป คราวใจดีก็ดีอย่างเหลือล้น คราวร้ายก็ร้ายอย่างใจหาย ลงได้โกรธแล้ว ด่าว่าด้วยถ้อยคำหยาบไม่คิดหน้าคิดหลัง ถ้าคิดทำร้ายเขามิได้ก็คิดแค้นอยู่ไม่รู้หาย มักจะเป็นคนดุ และพยาบาทคนเก่ง ทั้งเป็นหัวสูง ไม่ยอมลงหัวกับผู้อื่นง่าย ๆ มีสติปัญญาและความรู้พอเลี้ยงตัวได้ บางขณะเป็นคนพูดจาอ่อนหวาน อาสาเจ้านายดี ท่านมักมีความเมตตาปรานี เมื่อน้อยจะจากบิดามารดาไปอยู่ที่อื่น อาภัพญาติพี่น้องพึ่งมิได้ พึ่งผู้อื่นดี ภายหน้าจะมีบุญวาสนา ทำการงานมักหยาบ แต่มีความอุตสาหะชอบกินของจุกจิก ใจบุญทำคุณกับคนจน ถ้าเป็นหญิงจะได้บุตร ๒ คน จะได้พึ่ง

ในปฐมวัย ๑ ปี มักเลี้ยงยาก มีโรคประจำตัว อายุได้ ๑๕ ต้องจากที่อยู่ไป อยู่ที่อื่นจึงจะดีมีลาภ อายุ ๒๑—๒๕ จะมีโชคดี จะได้คู่ มีลาภได้ยศศักดิ์และที่พึ่ง สิ่งใดที่ได้คิดจะทำคล่องดี อายุ ๒๕ ปลายปีย่าง ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๓๑, จะมีความเจ็บป่วยหรือต้องจากที่อยู่ มิฉะนั้นจะเสียเงินทองและของรัก และเกิดวันอังคารจะกลุ้มใจมาก และเกิดการวิบัติทรัพย์ เรื่องของสตรี คู่ บุตร อายุ ๔๕—๔๙ เจ้านายจะโปรดปรานีมีลาภ ยศมาก มีเกียรติ มีชื่อเสียงหากทำราชการ จะได้เลื่อนเงินเดือน ตำแหน่ง ทางการค้าจะมีความเจริญ ๕๐—๕๑ จะได้รับความร้อนใจ เสียข้าวของ มิฉะนั้นจะป่วย ชื่อเสียงจะมัวหมอง เมื่อแก่ตัวจะมีความสุข มักมีโรคปวดพื้น ถ้าตัดการเป็นคนปากร้าย และบ่นจู้จี้เสียได้ จะมีคนเคารพมาก

ปีชวดเกิดในเดือน ๕,๖,๗ ธาตุน้ำทะเล จะเป็นผู้มีบุญ
,, , ,, ๘,๙,๑๐ ธาตุน้ำที่คนอาศัย ใจบุญ แต่พูดจาไม่แน่นอน
,, ,, ,, ๑๑,๑๒,๑ ธาตุน้ำในป่า หาเลี้ยงตัวยาก ใจกล้าแข็ง
,, ,, ,, ๒,๓,๔ ธาตุน้ำในคลอง จะมีบุตรมากใจบุญ
ถ้าบุคคลในราศีนี้เกิดในวัน อาทิตย์ เป็นคนเจ้าทุกข์ แต่รูปงาม
จันทร์ จะมีความสุขมาก
อังคาร จะต้องลำบาก
พุธ จะเป็นเจ้าทุกข์ มักอาภัพมิดี
พฤหัสบดี ดี จะมีผู้อุปถัมภ์ไม่อดอยาก
ศุกร์ ดีนัก จะมีทรัพย์สินบริบูรณ์
เสาร์ ดีมาก ได้มรดก ได้ทรัพย์ ได้สุข ปลายมือ

ผู้กำเนิดในปีฉลู

เป็นบุคคลที่มีนิสัยใจคอสุภาพ เอื้อเฟื้อต่อบุคคล พูดจาหลักแหลม ชอบพูดจาตลกคะนอง ชอบซักไซร้ไล่เรียงจู้จี้ ซักถามสิ่งโน้นสิ่งนี้ คบสมณะชีพราหมณ์ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ดี ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนายแพทย์ เป็นครู เป็นสมณะชีพราหมณ์ มีชื่อเสียง จะมีความสุขมาก มีความฉลาดเจ้าชู้ ถ้าชายมักมีเมียมาก ถ้าเป็นหญิงมักมีตำหนิในที่ลับ เป็นคนทำงานได้ปานกลาง ไม่หยาบแต่ไม่ละเอียด ไม่สู้จะต้องเดิน จะมีบุตร ๔ คน คนที่ ๑ จะได้พึ่งแรง อีกคนหนึ่งจะมีทางรับราชการ

อายุ ๒๘—๒๙ เคราะห์ร้ายได้รับความทุกข์ความร้อนใจมาก
, ๓๐—๔๕ จะมีความสุขสบายมาก
,, ๔๕ ล่วงแล้วดวงชะตามัวหมอง
,, ๖๐ ล่วงแล้วจะมีความสุขความเจริญ สิ่งที่สียไปจะได้คืน เป็นผู้เลี้ยงคนดีแต่การคบคนไม่ค่อยดีแต่ตอนต้นๆมักถูกญาติมิตรติเตียนนินทาว่าร้ายอยู่เสมอ

ปีฉลูเกิดในเดือน ๕—๖ ๗ ธาตุดินสุก ใจร้าย ใจแข็ง เมื่อน้อยดี
,, ๘ ๙ ๑๐ ธาตุดินตมใจแข็ง เจรจาไม่แน่นอน
,, ๑๑—๑๒—๑ ธาตุดินจอมะขา หากินยาก แต่ใจบุญ
,, ๒—๓—๔ ธาตุดินทายุ้ง อุดมดีมีทรัพย์มาก

และบุคคลที่เกิดในราศีนี้เกิดในวันอาทิตย์ เป็นคนอาภัพไม่ดี

,,	,,	จันทร์	มีบริวารมากดีนัก
,,	,,	อังคาร	อาภัพไม่ดี
,,	,,	พุธ	หาเลี้ยงตัวยาก
,,	,,	พฤหัสบดี	ดีมีทรัพย์มาก
,,	,,	ศุกร์	ต้องทำการเหนื่อยมาก
,,	,,	เสาร์	ลำบากมาก

ผู้กำเนิดในปีขาล

เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ต่อมิตร แต่มักเป็นคนหยาบคาย หัวรั้น พูดจาดุดัน มิฉะนั้นชอบพูดตลกคนอง เล่นหัวยั่วผู้อื่น และเป็นคนเชื่อง่าย โมโหร้ายปากแข็ง พูดจาไม่ยอมคน ไม่ค่อยมีความเฉลียวฉลาดไหวพริบอะไรกับใคร และไม่ฉลาดในการเก็บข้าวของ มักเป็นคนใจน้อย แต่เป็นผู้ที่มีโชคดี มักได้มรดก เครื่องใช้สอยจากเจ้านายและญาติมิตร นิสัยชอบทางเจ้าชู้อยู่สักหน่อย มิฉะนั้นก็เป็นคนชอบแต่งตัว ชอบสวยชอบงาม และเป็นผู้ที่รอบรู้วิชาการต่าง ๆ ถ้าค้าขายของแข็ง เป็นต้นว่าขายเครื่องเหล็ก เครื่องเพชร พลอย ทองรูปพรรณ หรือเป็นช่างวาดเขียน ช่างไม้ นายหน้าซื้อขายของโบราณ หรือเป็นคนซักรีด เลี้ยงเด็กถูกกับโชคของตน แต่เป็นผู้ต้องเดินทางไกล มิฉะนั้นเป็นผู้ชอบเที่ยวเตร่ ไม่ค่อยอยู่ติดบ้าน มักต้องย้ายที่อยู่ที่ทำการอยู่บ่อย ๆ ถ้าอยู่กับบ้านในที่แห่งเดียวไม่ค่อยมีความสุข และได้ลาภผล หากค้าขายทางเรือจะมีโชคดีมาก ตามปกติเป็นผู้เจรจาสามหาว ชอบกล่าวแต่เรื่องราวของเพศตรงข้าม และเป็นผู้ที่มีกามราคะแรง ฝีมือในด้านการช่างดี ชอบเดิน วิถีชีวิตของตนเมื่อน้อย อาภัพบิดามารดา ไร้ญาติจะพึ่งญาติพี่น้องมิได้ จะพึ่งได้ก็แต่ผู้อื่น เป็นคนอาภัพ ทำคุณกับคนไม่ขึ้น ในปีอายุ ๒ ขวบเคราะห์ร้ายครั้งหนึ่ง

ยี่สิบปีล่วงแล้ว เริ่มคิดตั้งตัว อายุ ๒๓,๒๕,๒๖ ๒๗, จะมีความร้อนใจมาก มิฉะนั้นจะต้องเดินทางไกล หรือย้ายที่อยู่ หรือบุตรภรรยาสามีจะเจ็บป่วย หรือพลัดพรากจากกัน หรือจะต้องเสียเงินเสียทองของรักอันพึงใจ อายุ ๒๘,๒๙,๓๐, จะได้ของรักอันพึงใจ คิดสิ่งใดก็สมคิด จะมีลาภและเกิดสุข ถ้าทำราชการจะได้ยศศักดิ์ชื่อเสียงหรือตำแหน่งหน้าที่การเงิน อายุ ๓๑.๓๔,๓๕,๓๖, จะร้อนใจมาก มักมีเหตุขัดข้องเพราะทะเลาะวิวาทกัน จะมีเหตุถูกฟ้องร้องเสียเงินทอง หรือต้องโยกย้ายถิ่นฐานบ้านเรือนที่เคยอยู่เคยอาศัย หรือผู้คนบริวาร ลูกเมียจะล้มเจ็บป่วยและตายจากกัน และเสียที่พึ่งพิง

ถ้าทำราชการชื่อเสียงจะมัวหมอง อายุ ๔๕,๔๖,๔๗, จะได้สิทธิโชคร่ำรวย ได้ที่อยู่ที่กินอันดี จะมีลาภมีสุขได้ของรักอันพึงใจ ถ้าทำราชการจะได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ๔๘ ปลายปีป่วย และจะมีความร้อนใจเนื่องด้วยผู้คนบริวาร ญาติมิตร สามี ภรรยา ผู้กำเนิดในปีนี้เลี้ยงคนไม่ค่อยยืด มักมีคู่มาก และมักจะจากกันไป มีบุตรเลี้ยงยาก แม้จะมีบุตรหลานหลายคนถ้าเลี้ยงเองจะอยู่ด้วยกันไม่ยืด และมักจะเป็นไร้บุตร หรือไร้คู่ ถ้าเป็นหญิงมักจะเป็นหม้ายบ่อย ๆ

หากถือกำเนิดในเดือน ๕,๖,๗, ธาตุไม้แห้ง น้ำใจซื่อสัตย์ แต่มักตกยาก ถ้าเกิดในเดือน ๘,๙,๑๐, ธาตุไม้แก่น จะมีบุญและจะได้ที่พึ่ง ภรรยาดี ถ้าเกิดในเดือน ๑๑,๑๒,๑, ธาตุไม้หอม จะมีทรัพย์เป็นเศรษฐี เจรจาซื่อสัตย์ และถ้าเกิดในเดือน ๒,๓,๔, ธาตุไม้จอมเขา จะมีปัญญาเฉลียวฉลาด

หากถือกำเนิดในวันอาทิตย์ มักหากินกันดาร ไม่ค่อยสมใจ

,, ,, จันทร์ จะต้องลำบากมาก

,, ,, อังคาร โทโสมากใจดุร้าย

,, ,, พุธ ใจบุญดีมาก

,, ,, พฤหัสบดี มีบุญภายหน้าจะได้เป็นใหญ่

,, ,, ศุกร์ คร้านจะต้องลำบาก

,, ,, เสาร์ มักกินบิดามารดาหรือบุตร แต่ตนเองต้องมีชันษาแข็ง เทพเจ้าคุ้มครองดีนักผล

ผู้ถือกำเนิดในปีเถาะ

เป็นคนที่มีนิสัยสุภาพ แต่ปากแข็งไม่ยอมคน โชควาสนาพอเลี้ยงตัว ทำคุณกับใครไม่ขึ้น มักถูกญาติมิตรเบียดเบียนเสมอ ชอบอาสาเจ้านายและมิตร พูดจาเล้าโลมไม่เป็นกล้าหาญมีคนรักมาก พอเลี้ยงตัวได้ ทำการงานเป็นคนมีฝีมือดี เป็นคนชอบเดิน ที่หน้ามักเป็นแผลเป็น หรือเป็นโรคลม จะมีข้าทาส ทรัพย์สินเงินทองพอประมาณ ถ้าทำไร่นาเรือกสวนจะดีจะเกิดสมบูรณ์ บุตรคนที่หนึ่งจะได้พึ่งแรง ตนเองเมื่อน้อยระหว่างอายุ ๑๑,๑๓,๑๕, จะประสบการณ์เคราะห์ร้ายที่หนึ่ง ระหว่างอายุ ๒๑ หญิงจะได้คู่อายุ ๒๑—๒๓ จะร้อนใจ จะเสียของรัก จะเกิดถ้อยความ เสียเงินทอง ชอบเที่ยวไปจากถิ่นเดิมไปอยู่ที่อื่นจึงดี อายุ ๒๕,๒๖ และ ๒๘ มักจะต้องย้ายสถานที่อยู่ อายุ ๓๐ ดี จะได้พึ่งเป็นหลักฐานและได้ผู้

อุปถัมภ์ อายุ ๓๔,๓๖ จะเกิดการเจ็บป่วย เสียทรัพย์สมบัติ บริวาร และมีความร้อนใจเพราะบุตรบริวาร มิตรสหายการได้เสียเท่ากัน เป็นทุกข์ลาภ ถ้าเสียบุตรภรรยา จะได้ยศศักดิ์ชื่อเสียง ถ้ามิได้อะไรเลยบุตรบริวารจะเจ็บป่วย แล้วจะได้บุตรที่รัก หรือของรัก อายุ ๓๖ กลางปีล่วงแล้วจะมีความสุข ความเจริญด้วยลาภมรรคผลเป็นเนืองนิจ หากกำเนิดในเดือน ๕,๖,๗ เป็นธาตุไม้แห้ง ถ้าเดิมเข็ญใจ ภายหลังจะได้เป็นใหญ่ ถ้าผู้ดีจะมีวาสนา เดือน ๘,๙,๑๐, เป็นธาตุไม้แข็ง จะมีชื่อเสียงปรากฏ เกิดเดือน ๑๑,๑๒,๑, ธาตุไม้หอม มักเข็ญใจ ป่วยมือและเท้า จะดีภายหลัง เดือน ๒,๓,๔, เป็นธาตุไม้จอมเขา มีสติปัญญาเป็นเฉลียวฉลาด

หากเกิดวันอาทิตย์ จะต้องลำบากมิดี
หากเกิดวันจันทร์ จะมีผู้อุปถัมภ์ดีนัก
หากเกิดวันอังคาร อาภัพมิดี
หากเกิดวันพุธ ลำบากหากินไม่ค่อยคล่อง
หากเกิดวันพฤหัสบดี เป็นคนใจร้อนใจเร็ว
หากเกิดวันศุกร์ มีบริวารข้าทาส จะได้เป็นใหญ่ดีนัก
หากเกิดวันเสาร์ เจ้านายอุปถัมภ์ และจะอุดมด้วยทรัพย์เงินทอง

ผู้ถือกำเนิดในปีมะโรง

เป็นผู้โทสะ แต่ใจอ่อน โกรธไม่ค่อยนาน ไม่มีความพยาบาทปองร้าย เป็นคนชอบทางบุญกุศล มีเมตตากรุณาต่อผู้คนมาก เป็นแพทย์หรือบวชเป็นสมณะดี มีผู้คนรักใคร่และนับถือมาก เมื่อน้อยมักจากบ้านเดิมไปอยู่ที่อื่น นิสัยชอบเที่ยวเตร่ไปต่างบ้านต่างเมืองชอบย้ายสถานที่บ่อย ๆ อยู่กับที่ไม่ค่อยสบาย ไปเสียให้ไกลญาติพวกพร้อง จึงจะมีความสุข เจรจาเฉียบแหลม กามราคะแรง มักมีผีมือ มิดี ทำการงานมักหยาบ ชอบเดิน มีบุตรจะได้พึ่งแรง บุตรที่ตำหนิในที่ลับสองจะมีบุญ และมีญาติมาก และทั้งเงินทอง ข้าทาสบริวารจะอุดม

เมื่ออายุได้ ๑๕—๑๙ มักจากที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น
,, ๒๕—๒๖—๒๙ จะมีความร้อนใจมาก
,, ๓๐ จะได้ลาภมาก
,, ๓๐—๓๖ จะตั้งตัวได้ มิฉะนั้นจะมีลาภมาก ความมุ่งหมายที่จะกระทำนั้นก็จะสำเร็จ

เมื่ออายุ ๓๗		จะร้อนใจสุดเหตุร้าย
,,	๓๙—๔๓	จะมีความร้อนใจ จะได้รับความโศกเศร้ามาก ระหว่างนี้เป็นทุกข์ลาภ จะได้ลาภมรรคผล ก็ต้องร้อนใจเสมอ
,,	๔๔—๗๕	ดีจะได้ลาภ บุตรบริวารของรัก ถ้าค้าขายจะร่ำรวยที่สุด
,,	๔๖,	ร้าย มักย้ายไปทางทิศต่าง ๆ และจะเจ็บป่วย หรือเสียของรัก จะเสียบุตรบริวาร มิฉะนั้นจะเกิดถ้อยร้อยความ ทะเลาะวิวาทกับสามีภรรยา
,,	๔๗,	ดีจะได้บุตรบริวาร
,,	๔๙,๕๐,๕๑	ร้ายอีกครั้งหนึ่ง จะเสียของรักและทรัพย์สมบัติ ร้อนใจมาก แต่ต่อนี้ไปดีตลอด

หากกำเนิดในเดือน	๕,๖,๗,	ธาตุทองผ้ำ ทำราชการดี จะมีข้าทาสมาก ศัตรูทำร้ายมิได้
,,	๘,๙,๑๐,	ธาตุทองราคี เมื่อน้อยมักเข็ญใจ ภายหน้าจึงจะดี
,,	๑๑,๑๒,๑,	ธาตุทองขาว ใจบุญมักเอ็นดูคน
,,	๒,๓,๔,	ธาตุทองเนื้อดี เป็นคนซื่อสัตย์ทำราชการจะได้เป็นขุนนาง

ถ้าเกิดในวัน	อาทิตย์	มีบริวารมากดีนัก
,,	จันทร์	อาภัพมิดี
,,	อังคาร	มักใจดุร้าย
,,	พุธ	ต้องลำบากมาก
,,	พฤหัสบดี	เกิดความผิดเพราะผู้อื่น หาเรื่องใส่ตัวเอง
,,	ศุกร์	อาภัพ
,,	เสาร์	ประเสริฐ

ผู้ถือกำเนิดในปีมะเส็ง

เป็นคนใจคอไม่แน่นอน ชอบทำทุกสิ่งทุกอย่าง จะค้าขายหรือทำราชการ จะเป็นหมอก็ได้ แต่นิสัยชอบทำราชการ แต่ทำไปมักไม่ตลอด มักจะถูกออก เนื่องด้วยศัตรูหลายคราว มิฉะนั้นจะเป็น

ผู้มากด้วยโรค เป็นคนชอบทรงเจ้าชู้มีคู่มาก มิฉะนั้นจะเป็นคนหึงจัด จะทำงานที่ไหนมักไม่ค่อยได้รับความโปร่งใจ เป็นคนชอบเที่ยวไม่ค่อยจะอยู่ในถิ่นฐานบ้านเดิม แต่เป็นที่ชอบใจแก่คนทั้งหลาย จิตใจไม่ค่อยแน่นอน กามราคะพอประมาณ ทำสิ่งใดใจร้อนมากให้แล้วเสร็จไปทีเดียว เป็นคนชอบเดิน พอใจในการสร้างตัวเอง

อายุ ๒๐,๒๑ ดี จะได้ที่พึ่งและมีลาภ

๒๑,๒๗ ไม่ค่อยจะได้ความสุขกายสบายใจ เท่าใดนัก มักมีเรื่องระหองระแหงระหว่างสามีภรรยา จะต้องเดินทางไกล

๒๖,๒๗ จะเจ็บป่วยหู ตา และร้อนใจ

๒๙ จะได้ที่พึ่งเป็นหลักฐาน ทำการอาสาเจ้านายดี

๓๖,๒๗ มีโชคดีมากจะได้บุตร บริวาร

๒๒,๓๘ ร้ายนัก จะเจ็บป่วยและเสียของรัก มีความทุกข์ร้อนใจนัก และเสียใจเรื่องข้าวของหรือของรัก

๔๕,๔๖ จะเสียของรัก ญาติมิตรจะล้มหายตายจาก เสียสมบัติ

๔๗,๔๘ สมบัติหลักฐานร้อนใจมาก

๔๗,๕๗ ดี จะสมบูรณ์ด้วยลาภยศศักดิ์ชื่อเสียง

ถ้ากำเนิดในเดือน

๕,๖,๗ ธาตุไฟฟ้าเป็นคนใจบุญ

๘,๙,๑๐ ธาตุไฟสุม ใจแข็งเป็นคนมีปัญญามาก

๑๑,๑๒,๑ ธาตุไฟในหิน ใจบุญมักเอ็นดูคน

๒,๓,๔ ธาตุไฟในแก้ว ใจบุญจะได้เป็นใหญ่

ถ้าเกิดในวัน

อาทิตย์ จะต้องลำบากมาก

จันทร์ มีความสุขไม่มีทุกข์

อังคาร อาภัพและมักตกยาก

พุธ หาเลี้ยงตัวยาก

พฤหัสบดี จะได้เป็นใหญ่

ศุกร์ ตระหนี่จะมีทรัพย์มาก

เสาร์ ชายมักไร้ภรรยาหรือหายาก ในด้านคู่แท้ หญิงมักเป็นคนใจนักเลง

กำเนิดในปีมะเมีย

นิสัยเป็นคนใจมีใจคอไม่ค่อยสุภาพ พูดจาฉลาดหลักแหลม มีเล่ห์เหลี่ยมลับลมคมใน ชอบดนตรีและการละเล่นต่าง ๆ ถ้าจากที่เดิมไปอยู่ที่อื่นจึงจะดี ทำราชการและบวชเป็นสมณะจะมีชื่อเสียง ชอบเที่ยวไปทุกทิศานุทิศ ทำเรือนสวนไร่นาดี ชะตาไม่คงที่มักขึ้น ๆ ลง ๆ เป็นคนพเนจร ถ้อยคำมักจะถือดี ใฝ่สูง มักคิดทำการใหญ่โต เป็นคนที่ทำการงานไม่สู้จะงดงาม มิสู้จะต้องเดินทางไกล เมื่อน้อยบิดามารดารักใคร่เอาใจใส่

ในอายุ ๓๗,๒๘,๒๙,๓๐ จะมีโชคดีจะมีลาภมาก เกียรติยศชื่อเสียงจะเกิด

๓๑,๒๒ จะเสียทรัพย์สมบัติและจะถูกถ้อยความ จะเสียที่พึ่งหลักฐาน และมีความร้อนใจมาก

๓๓, เป็นต้นไปจะมีความสุขสำราญ เจริญเรื่อยไป จะเคราะห์ร้ายที่หนึ่ง

ผู้กำเนิดในเดือน

๕,๖,๗ ธาตุไฟฟ้า มีปัญญาใจบุญ

๘,๙,๑๐ ธาตุไฟสุม ถ้าเป็นหญิงใจนักเลง และจะผิดเพราะปาก ชายจะต้องลำบาก

๑๑,๑๒,๑ ธาตุไฟในหิน จะมีทรัพย์สินก็ไม่สู้จะอุดม

๒ ๓,๔ ธาตุไฟในแก้ว จะมียศถาบรรดาศักดิ์ จะได้เป็นใหญ่และร่ำรวย

ถ้าเกิดในวัน

อาทิตย์ มีตะบะเดชะมาก

จันทร์ มีบุญจะได้เป็นใหญ่

อังคาร อุดมดีมีทรัพย์มาก

พุธ กิริยาชั่วช้านัก มักอาภัพ

พฤหัสบดี อุดมดีแต่ต้องเหนื่อยยาก

ศุกร์ อาภัพ หาที่พึ่งอาศัยมิได้

เสาร์ จะต้องตกยากลำบากมิดี

ปีมะแม

ผู้กำเนิดในปีนี้เป็นบุคคลที่มีโทสะจริต ปากจัดมักจู้จี้ ขี้บ่น ด่าเก่ง เลี้ยงบริวารไม่ค่อยยืด ศรัทธาชอบในทางกุศล และมีความเมตตาปรานีต่อบุคคลทั่วไป คราวดีก็ดีอย่างเหลือล้น คราวร้ายก็ร้ายอย่างใจหาย ลงโกรธแล้วด่าว่าด้วยถ้อยคำหยาบคายไม่คิดหน้าคิดหลัง ถ้าคิดทำร้ายเขามิได้ก็คิดแค้นอยู่ไม่รู้หาย มักเป็นคนดุ และพยาบาทเก่ง ทั้งเป็นคนหัวสูง ไม่ยอมลงหัวกับผู้อื่นง่าย ๆ มีสติและปัญญาพอเลี้ยงตัวได้ บางขณะก็เป็นคนพูดจาอ่อนหวาน อาสาเจ้านายดี ท่านมักมีความเมตตาปรานีดี เมื่อน้อยมักจากบิดามารดาไปอยู่ที่อื่น อาภัพญาติพี่น้องมักพึ่งมิได้ ภายหลังจะมีบุญวาสนา ทำการงานมักหยาบ แต่มีความอุตสาหะ ชอบกินของจุกจิก ใจบุญทำคุณกับคนจน ถ้าเป็นหญิงบุตรคนที่ ๒ จะได้พึ่ง

แนวทางชีวิตของผู้กำเนิดในปีนี้ ในปฐมวัยมักเลี้ยงยาก มักมีโรคประจำตัว อายุ ๑๕ ปี มักจากที่อยู่ ไปอยู่ที่อื่นจึงดี จะมีลาภ อายุ ๒๑,๒๕ จะมีโชคดี จะได้คู่ครองและได้ลาภยศศักดิ์และที่พึ่ง คิดสิ่งใดมักสำเร็จดังใจ อายุ ๒๕ ปลายปีย่าง ๒๖ และ ๓๗ ๒๘ ๓๑ จะมีความเจ็บป่วยต้องจากที่อยู่มิฉะนั้นจะเสียเงินทอง และของรัก เกิดความฟ้องร้อง อาจต้องโทษทัณฑ์ ร้อนใจมาก ถ้าเกิดวันอังคาร จะกลุ้มใจมาก และเกิดการวิบัติทรัพย์ และเดือดร้อนด้วยเรื่องสตรี คู่และบุตร อายุ ๔๕ -๔๙ จะดีมาก เจ้านายโปรดปราน มีลาภมาก มีเกียรติยศชื่อเสียงทำราชการจะได้เลื่อนเงินเดือน ตำแหน่ง ถ้าค้าขายมีความเจริญ อายุ ๕๐—๕๑ จะได้รับความร้อนใจเสียข้าวของ มิฉะนั้นจะป่วย ชื่อเสียงจะมัวหมอง ต่อแก่ตัวยิ่งมีความสุขมาก มักมีโรคปาก ฟัน หรือมักเป็นคนปากร้าย ถ้าตัดโทสะร้ายและจู้จี้เสียได้จะมีคนเคารพมาก

กล่าวว่าเป็นคนโกรธง่าย หายเร็ว ทำคุณคนไม่ขึ้น ทำราชการค้าขายดี อายุ ๑๐.๑๒ ๑๖.๓๑ เป็นปีเคราะห์ร้าย อายุ ๒๐ ถึง ๒๘ จะมีทุกข์เนื่องด้วยคนรัก หรือลูกเมียมักจะลำบาก ร้อนที่อยู่

ร้อนใจด้วยบุตรบริวาร ต่อจากนั้นจึงค่อยดีขึ้น

ถ้าเกิดในเดือน ๕,๖,๗ ธาตุท้องฟ้า ชอบเรียนวิชาความรู้ หาเลี้ยงตนเอง หาลาภผลมิได้

๘,๙,๑๐ ธาตุทองราคี มักมีความทุกข์และลำบาก

๑๑,๑๒,๑ ธาตุทองขาว มักป่วยมือเท้า น้ำใจทหารสติปัญญาดี

๒,๓,๔. ธาตุทองเนื้อดี ใจอ่อนใจบุญ จะมีทรัพย์มาก จะได้เป็นใหญ่ แต่อย่ามั่วสุมอบายมุข

ถ้าเกิด วันอาทิตย์ จะทำการได้เก็บไว้มิคง

วันจันทร์ จะมีทรัพย์สมบัติมาก

วันอังคาร การหากินกันดารมาก

วันพุธ มีสติปัญญาเฉียบแหลมฉลาดดีนัก

วันพฤหัสบดี จะได้เป็นใหญ่

วันศุกร์ อาภัพ หาที่พึ่งมิได้

วันเสาร์ ลำบากเพราะลืมตัว

ปีวอก

ผู้กำเนิดในปีนี้เป็นบุคคลที่มีนิสัยใจคอสุภาพ เอื้อเฟื้อต่อบุคคล พูดจาหลักแหลม ชอบพูดตลกคนอง ชอบซักไซร้ไล่เลียง จู้จี้ซักถามสิ่งโน้นสิ่งนี้ คบสมณะพราหมณ์ขุนนางผู้ใหญ่ดี ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนายแพทย์ เป็นสมณะดีมีชื่อเสียงและมีความสุขมาก มีความฉลาด เจ้าชู้ ถ้าชายมักมีเมียมาก ถ้าเป็นหญิงมักมีตำหนิในที่ลับ ทำงานปานกลาง ไม่เชิงหยาบแต่ไม่ละเอียด ไม่สู้จะต้องเดิน จะมีบุตร ๔ คน คนหนึ่งจะพึ่งแรง อีกคนหนึ่งจะดีเด่นในทางราชการ

อายุ ๒๘-๒๙ เป็นปีเคราะห์จะหาความทุกข์และร้อนใจมาก อายุ ๓๐-๔๕ จะมีความสุขความสบาย อายุ ๔๕ ล่วงแล้วชะตามัวหมอง ต่ออายุ ๖๐ ล่วงแล้วจะมีความสุขความเจริญสิ่งที่เสียจะได้คืน เป็นผู้เลี้ยงคนดีแต่คนไม่ค่อยยืด ดีแต่ชั้นต้นมักถูกญาติมิตรติเตียนนินทาว่าร้ายอยู่เสมอ

ตามราศีของ

ผู้เกิดในปีนี้กล่าวว่า ใจไม่ค่อยแน่นอน ทำราชการจะดีแต่ตอนต้นมือ นานไปนักจะต้องโยกย้ายบ่อย คู่ของคนปีนี้สำหรับชายนับมิได้ แต่หญิงมักอาภัพหามิได้ หาคู่ยาก เลี้ยงบุตรยากมักตาย จะค้าขายหรือทำการใดมีอุปสรรคขัดข้องเป็นขวากหนามกีดกันเสมอ อายุ ๒๖,๒๗,๒๙, จะได้รับความวิบัติขัดข้องหลายประการ ต่อจากนั้นจึงดี

ถ้าเกิดในเดือน	๕,๖,๗	ธาตุเหล็กอ่อน ใจอ่อนทำคุณกับคนมิขึ้น แต่จะได้ดีภายหลัง
	๘,๙,๑๐	ธาตุเหล็กงอ ใจซื่อสัตย์ดี จะได้เป็นใหญ่
	๑๑,๑๒,๑	ธาตุเหล็กดี ใจหาญ จะมีบริวาร ข้าทาสมาก
	๒,๓,๔	ธาตุเหล็กถลุง เลี้ยงยาก ใจบุญ เจรจามีความซื่อสัตย์

ถ้าเกิดใน	วันอาทิตย์	จะได้เป็นใหญ่
	จันทร์	อาภัพ
	อังคาร	จะมีความทุกข์และลำบาก
	พุธ	จะมีวิชาความรู้
	พฤหัสบดี	ปัญญาเฉลียวฉลาด
	ศุกร์	จะมีบุญวาสนาจะได้เป็นใหญ่
	เสาร์	มักต้องโทษทัณฑ์

ปีระกา

ผู้กำเนิดในปีนี้ เป็นบุคคลที่มีนิสัยใจคอซื่อสัตย์ต่อมิตร แต่มักเป็นผู้หยาบคายหัวรั้นพูดจาดุดัน มิฉะนั้นก็ชอบพูดจาตลกคะนอง เล่นหัว ยั่วเย้าผู้อื่น เป็นคนเชื่อง่าย โมโหร้าย ปากแข็งพูดจาไม่ยอมคน ไม่ค่อยจะมีความเฉลียวฉลาดไหวพริบอะไรและไม่ฉลาดในด้านการเก็บข้าวของ มักเป็นคนใจน้อย แต่เป็นที่มีโชคดี มักได้มรดกเครื่องใช้สอยจากเจ้านายและญาติมิตร นิสัยชอบไปในทางเจ้าชู้สักหน่อย มิฉะนั้นก็เป็นคนที่ชอบแต่งตัว รักสวยงาม และเป็นผู้รอบรู้วิชาการต่างๆ ถ้าค้าขายของแข็ง เป็นต้นว่าขายเครื่องเหล็ก เครื่องเพชรพลอย ทองรูปพรรณหรือเป็นช่างวาดเขียน ช่างไม้นายหน้าซื้อขายของเก่า ร้านซักรีด เลี้ยงเด็ก จะถูกกับโชคของตน แต่เป็นผู้ที่ต้องการเดินทางไกลมิฉะนั้นก็ต้อง เป็นคนที่ชอบเที่ยวเตร่ ไม่ค่อยอยู่ติดบ้าน มักต้องโยกย้ายที่อยู่ที่ทำการบ่อย ๆ ถ้าอยู่กับที่แห่งเดียวไม่ค่อยจะมีความสุขและได้ลาภผล หากค้าขายทางเรือจะมีโชคดีมาก ตามปกติมักชอบ

กล่าวเรื่องราวของเพศตรงข้าม มีกามราคะแรง ชอบเดิน ฝีมือการช่างดี

วิถีชีวิต ในตอนต้นเมื่อน้อยมักอาภัพบิดามารดา ไร้ญาติกาจะพึ่งพี่น้องมิได้ จะพึ่งได้ก็แต่ผู้อื่น เป็นคนอาภัพ ทำคุณกับคนไม่ขึ้น อายุได้สองขวบเคราะห์ร้ายครั้งหนึ่ง อายุ ๒๐ ปีล่วงแล้วเริ่มคิดตั้งตัว อายุ ๒๓,๒๕,๒๖,๒๗, จะมีความร้อนใจมากมิฉะนั้นต้องเดินทางไกลหรือย้ายที่อยู่หรือบุตรภรรยาสามีจะเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือพลัดพรากจากกัน หรือเสียเงินเสียทองของรักอันพึงใจ อายุ ๒๘—๓๐ จะได้ของรักอันพึงใจคิดสิ่งใดมีหวัง มีลาภมีความสุข ถ้าทำราชการจะได้รับยศศักดิ์ชื่อเสียงหรือตำแหน่งหน้าที่เงินเดือน อายุ ๓๑, ๓๔, ๓๕, ๓๖, จะร้อนใจมาก มักมีเหตุขัดข้องทะเลาะวิวาทมีเหตุฟ้องร้องเสียเงินทองหรือย้ายที่อยู่ ผู้คน บริวาร ลูกเมีย คู่ครองคงจะล้มป่วยตายจากกัน จะเสียที่พึ่งพิง ถ้าทำราชการชื่อเสียงจะมัวหมอง อายุ ๔๕, ๔๖,๔๗, ได้สิทธิโชคจะร่ำรวย ได้ที่อยู่ที่กินเป็นอันดีจะมีลาภมีความสุขได้ของรักอันพึงใจ ถ้าทำราชการจะได้เกียรติยศ อายุ ๔๘ ป่วย ปลายปีจะมีความ-ร้อนใจเนื่องด้วยผู้คนบริวาร ญาติมิตร สามี ภรรยา

ผู้กำเนิดในปีนี้มักเลี้ยงคนไม่ค่อยยืด มักมีคู่เกินกว่า ๑ คน คู่มักจะจากกันไป เลี้ยงบุตรยาก แม้จะมีบุตรหลายคน ถ้าเลี้ยงเองมักไม่ค่อยรอด ท่านว่าไร้บุตรหรือไร้คู่ ถ้าเป็นหญิงมักเป็นหม้ายบ่อยๆ

ถ้าเกิดเดือน	๕,๖,๗	ธาตุเหล็กอ่อน เมื่อน้อยเข็ญใจ ใจอ่อนใจบุญ ถ้าหญิงหาคู่ยาก
	๘,๙,๑๐	ธาตุเหล็กงอก มีบุญ แต่ใจโหดร้าย
	๑๑,๑๒,๑	ธาตุเหล็กดี หาปัญญามิได้ มักตกยากใจบุญ
	๒,๓,๔	ธาตุเหล็กถลุง มีทรัพย์มีปัญญา มักชอบเรียนวิชาความรู้

ถ้าเกิดวัน	อาทิตย์	บริบูรณ์ดีนัก
	จันทร์	อาภัพ ตกยาก
	อังคาร	มักใจนักเลง
	พุธ	ฉลาด
	พฤหัสบดี	ใจบุญมีวาสนา
	ศุกร์	ลำบากเพราะทำตัวเอง
	เสาร์	อุดมดีนัก

ปีจอ

เป็นคนใจคอสุภาพซื่อสัตย์ แต่เป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว โทสะร้ายมักเป็นคนเจ้าชู้ พูดจาตลกคะนอง ใจศรัทธา ชอบทางศีลธรรม สติปัญญาปานกลาง เป็นคนไม่ถือเนื้อถือตัว ชอบการสนุกและการเที่ยวเตร่ไปในที่ต่าง ๆ พูดจาหลักแหลมฉลาดไม่ค่อยยอมคน ใจคอกล้าหาญฉลาดในการปกครอง ถ้าเป็นหมอหรือเป็นทหาร หรือบวชเป็นสมณะหรือทำการรับอาสาเจ้านายดีนัก ทำการค้าสมาคมกับผู้หญิง สมณะชีพราหมณ์และคนต่างชาติดี มักจากที่อยู่ถิ่นฐานบ้านเกิดไปอยู่ต่างเมืองจะดี อาภัพพูดประเล้าประโลมไม่เป็น พอเลี้ยงตัวได้ เป็นที่รักแห่งชนทั้งหลาย แต่ตัวเองอาภัพ ฝีมือชำนาญในการช่าง ที่หน้ามักเป็นแผล และมักเกิดโรคลม จะมีข้าทาสหญิงชาย และสมบัติทำเรือกสวนดีจะมีลาภ บุตรคนที่ ๑ จะได้พึ่ง

เมื่ออายุ	๑๑—๑๓	จะสะดุดเหตุร้าย
	๑๗	จะร้อนใจมาก ถ้าผู้หญิงในปลายปี ๑๗ มักจะได้คู่ครอง
	๒๑,๒๒	จะร้อนใจมาก
	๒๓,๒๔	จะมีลาภมาก มักมีบ่อย ๆ
ถ้าเกิดในเดือน	๕,๖,๗	ธาตุดินสุก เมื่อน้อยเข็ญใจ ภายหลังจึงจะดี
	๘,๙,๑๐	ธาตุดินดิบ เจรจาซื่อสัตย์ มีบุญและมีปัญญามาก
	๑๑,๑๒,๑	ธาตุดินจอมเขา ใจกล้าแข็งและใจทหาร
	๒,๓,๔	ธาตุดินยุ้ง ใจทหารพอเลี้ยงตัวได้
ถ้าเกิดวัน	อาทิตย์	ต้องทำงานเหนื่อยยาก
	จันทร์	มีวิชาและความรู้ดี
	อังคาร	อาภัพหากินลำบาก
	พุธ	มีบริวารมาก อุดมดีนัก
	พฤหัสบดี	เจรจามักขึงโกรธใจดุร้าย
	ศุกร์	อุดมดีจะมีทรัพย์มาก
	เสาร์	ถ้าเป็นชายใจมักเป็นนักเลง

ปีกุล

เป็นคนมีนิสัยใจคอไม่ค่อยสุภาพ มักติดจะเป็นคนอวดตัวสักหน่อย พูดจาฉลาดหลักแหลม แต่ผู้คนทั้งหลายเขาไม่ค่อยจะเชื่อถือ เป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว เจ้าชู้สักหน่อย จะมีคู่หลายคน เป็นคนที่ไม่มีความพยาบาท ใจบุญ มักมีตำหนิในของที่สงวน ถ้าเป็นชายมักผิดเมียท่าน ต้องทำการเหนื่อยยาก เป็นคนชอบเดิน อายุได้ ๑๕, ๑๙, มักจะต้องจากที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น จะมีบุตร ๒ คนเป็นอย่างน้อย อายุ ๒๒—๒๗ ไม่ค่อยจะได้รับความสุขกายสบายใจเท่าไรนัก อายุ ๒๑ จะได้ที่พึ่ง และมีความลาภมาก ต่อแต่นั้นมักมีเรื่องระหองระแหงระหว่างสามีภรรยา จะต้องเดินทางไกล อายุ ๒๖,๒๗ จะป่วยที่หู หัว ตา และร้อนใจ อายุ ๒๙ จะได้ที่พึ่งทั้งหลักฐานทำการอาสาเจ้านายจึงจะดี อายุ ๓๖, ๓๗, จะมีโชคดีมาก จะได้บุตรบริวาร อายุ ๓๘ ร้าย มักจะเจ็บป่วยและเสียของรัก มีความทุกข์มากและเสียใจในข้าวของ อายุ ๓๙,๔๓,๔๙,๕๐,๕๑, จะได้รับความร้อนใจในการสูญเสียทรัพย์สินเงินทองและข้าวของจะหาย ตัวจะเจ็บเรื่องร้อนใจจะบังเกิดขึ้น อายุ ๔๔, ๔๕, จะได้ลาภ บุตรบริวาร ถ้าค้าขายจะร่ำรวยที่สุด อายุ ๔๗ จะได้ลาภอีกครั้งหนึ่ง ภายหลังอายุ ๕๑ ไปแล้วดีตลอด

ถ้าเกิดเดือน	๕,๖,๗	ธาตุน้ำในทะเล จะมีบุญวาสนา
	๘,๙,๑๐	ธาตุน้ำที่คนอาศัย พูดจาไม่ยั่งยืน แต่ใจบุญ
	๑๑,๑๒,๑	ธาตุน้ำในป่าหาเลี้ยงตัวยาก ใจกล้าแข็ง
	๒,๓,๔	ธาตุน้ำในคลองจะมีบุญมาก ใจบุญ
ถ้าเกิดวัน	อาทิตย์	จะมีบริวารมาก
	จันทร์	อาภัพ
	อังคาร	ใจดุร้าย
	พุธ	จะต้องลำบากมาก
	พฤหัสบดี	จะลำบากเพราะพวกพ้องมิตรสหาย และลืมตัว
	ศุกร์	อาภัพมิดี
	เสาร์	ประเสริฐ

คำพยากรณ์ทั้งวันเดือนปีนี้ เป็นตำราที่เรียกว่าหมอดู และเป็นวิชาโหราศาสตร์เบื้องแรกที่ต้องจำให้ได้ ต่อนั้นแล้วก็จะมีวิชามหาทักษาและพรหมลิขิต จักรทีปนี ฯลฯ และหลักสุริยาตร์จึงจะพอเป็นโหรได้เป็นขั้นสุดท้าย **ผิดถูกอย่างไร ขอได้โปรดวินิจฉัย**

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ (สำโรง) ๑๕๘ ซอย ๗ สันติคาม สุขุมวิทย์ สมุทรปราการ โทร. ๕๓๐๘๓๔
น.นารี มินิตไชย ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 7-15

๏ ที่นี้...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

๏ ดี...